

# I DAĻA. PASKAIDROJUMA RAKSTS

## Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam



SĒJUMA SATURS

I-DAĻA	PASKAIDROJUMA RAKSTS
II-DAĻA	<p>GRAFISKĀ DAĻA:</p> <p>GP-1 TERITORIJAS TOPOGRĀFISKAIS PLĀNS M 1:30 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-2 TERITORIJAS ESOŠĀ IZMANTOŠANA M 1:30 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-3 TERITORIJAS ESOŠĀ IZMANTOŠANA ciemiem M 1:10 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-4 TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) IZMANTOŠANA ZR daļa M 1:20 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-5 TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) IZMANTOŠANA ZA daļa M 1:20 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-6 TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) IZMANTOŠANA D daļa M 1:20 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-7 TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) IZMANTOŠANA – AGLONAS CIEMS M 1: 7500(ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-8 TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) IZMANTOŠANA – JAUNAGLONAS CIEMS, PRIEŽMALES CIEMS, GRĀVERU CIEMS, ŠĶELTOVAS CIEMS M 1: 7500(ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-9 Ūdenssaimniecības attīstība Aglonas novada Aglonas ciemā shēma</p> <p>GP-10 Ūdenssaimniecības attīstība Aglonas novada Jaunaglonas ciemā shēma</p> <p>GP-11 Ūdenssaimniecības attīstība Aglonas novada Grāveru ciemā shēma</p> <p>GP-12 Ūdenssaimniecības attīstība Aglonas novada Šķeltovas ciemā shēma</p> <p>GP-13 Ūdenssaimniecības attīstība Aglonas novada Priežmales ciemā shēma</p> <p>GP-14 Valsts nozīmes kultūras pieminekļa Katoļu Bazilikas un klostera teritorija, Aizsardzības zona M 1:5000 – A3</p> <p>GP-15 Valsts nozīmes kultūras pieminekļa Katoļu Bazilikas un klostera teritorija, Objektu izvietojums M 1:5000 – A3</p> <p>GP-16 Aglonas novada derīgie izrakteņi (atradnes) M 1:80 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-17 Aglonas novada zemes īpašuma struktūra M 1:80 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p> <p>GP-18 Aglonas novada teritorijas ūdens ņemšanas vietas ugunsdzēsības vajadzībām M 1:80 000 (ar M 1:10 000 noteiktību)</p>
III-DAĻA	TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI
IV-DAĻA	PĀRSKATS PAR TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDI

## SATURS

SATURS .....	3
1. Ievads.....	7
2. Aglonas novada telpiskās attīstība jeb teritorijas attīstības mērķi un virzieni.....	10
2.1. Novada vīzija.....	11
2.2. Novada attīstības virzieni – galvenās prioritātes .....	12
2.3. Novada attīstības stratēģiskie mērķi laika posmam līdz 2024. gadam.....	12
2.4. Plānojuma risinājuma apraksts un pamatojums .....	12
2.5. Aglonas novada teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumi: .....	13
2.5.1. DZĪVOJAMĀ APBŪVES TERITORIJA .....	14
2.5.2. PUBLISKĀ APBŪVES TERITORIJA /P/ .....	14
2.5.3. RŪPNIECISKĀS APBŪVES TERITORIJA /R/.....	15
2.5.4. TEHNISKĀ APBŪVES TERITORIJA /TA/.....	15
2.5.5. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS TERITORIJA /TR/.....	15
2.5.6. DABAS APSTĀDĪJUMU TERITORIJA /DA/ .....	16
2.5.7. MEŽU TERITORIJA /M/: .....	16
2.5.8. LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJA /L/ .....	16
2.5.9. ŪDEŅU TERITORIJAS /Ū/: .....	16
3. Plānošanas konteksts .....	17
3.1. Nacionālais līmenis .....	17
3.2. Reģiona līmenis .....	18
3.3. Vietējais līmenis – Attīstības plānošanas dokuments.....	21
3.4. Aglonas novada Teritorijas vēsturiskā attīstība.....	22
3.5. Dabas apstākļi un resursi .....	23
3.6. Ģeoloģiskais raksturojums un reljefs .....	23
3.7. Aglonas novada virsmas ūdeņi .....	26
3.7.1. Hidrogrāfiskās sistēmas vispārīgs raksturojums .....	26
3.7.2. Aglonas novada ezeri.....	27
3.7.3. Ūdensteceš .....	31
3.7.4. Pazemes ūdeņi .....	31
3.8. Derīgie izrakteņi .....	33
3.8.3. Augsnes .....	34

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

3.9. Zemes resursi un zemes īpašumi .....	35
3.9.1. Zemes izmantošana.....	35
3.9.2. Lauksaimniecības un mežsaimniecības zemes .....	38
3.9.3. Meliorētās zemes .....	40
3.9.4. Mežu zemes un resursi .....	41
3.9.5. Zemes īpašumi un īpašnieki .....	43
4. Dabas vērtības .....	46
4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.....	46
4.1.1. Dabas parks “Cirīšu ezers” .....	46
4.1.2. Dabas liegums “Čertoka ezers (Valnezers)” .....	47
4.1.3. Dabas parks ”Cārmaņa ezers” .....	51
4.2. Aizsargājamie koki un alejas.....	53
5. Kultūras pieminekļi .....	54
6. Ainava.....	61
7. Vides kvalitāte .....	62
7.1. Vides kopējā kvalitāte un tās novērtējums .....	62
7.2. Gaisa kvalitāte, troksnis.....	62
7.3. Dabas ūdeņi, peldūdeņi.....	62
8. Teritorijas slodzes un riski.....	64
8.1. Dabas riski .....	64
8.2. Bīstamie objekti.....	64
8.3. Piesārņojuma slodzes.....	65
8.4. Civilā aizsardzība .....	69
9. Iedzīvotāji un apdzīvotība .....	70
9.1. Aglonas novada demogrāfisks raksturojums .....	70
9.2. Teritorijas apdzīvojuma struktūra.....	77
10. Uzņēmējdarbības vides raksturojums .....	78
11. Lauksaimniecība.....	81
12. Mežkopība un mežsaimniecība .....	84
13. Tūrisms .....	86
14. Izglītības iestādes un izglītības iespējas novadā.....	88
14.1. Pirmsskolas izglītības iestādes .....	88

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

14.2. Vispārizglītojošās skolas .....	88
14.3. Profesionālā izglītība .....	91
14.4. Profesionālās ievirzes izglītība .....	92
15. Kultūras iestādes un objekti.....	93
16. Veselības aprūpes sistēma .....	95
17. Reliģija un baznīca .....	96
18. Sociālās nodrošināšanas sistēma .....	98
19. Sporta infrastruktūra .....	100
20. Lietišķās jomas un komercpakalpojumi .....	101
21. Pagasta telpiskā organizācija un būvvides raksturojums.....	102
21.1. Teritorijas apdzīvojuma struktūra.....	102
22. Inženierapgādes un tehniskās infrastruktūras raksturojums .....	103
22.1. Ūdensvads, kanalizācija, attīrīšanas iekārtas .....	103
22.1.1. Aglonas pagasts .....	103
22.1.2. Grāveru pagasts .....	112
22.1.3. Kastuļinas pagasts .....	113
22.1.4. Šķeltovas pagastā.....	114
23. Satiksmes ceļi un satiksmes drošība. Transports.....	115
23.1. Autoceļu tīkls.....	115
23.2. Aglonas novada ielu sarakstu kopsavilkums (uz 2010.gada septembri) .....	116
23.3. Sabiedriskais transports .....	116
23.4. Transportlīdzekļi.....	117
24. Energoapgāde un elektroenerģijas ražošana.....	119
24.1. Elektroenerģijas sadale .....	119
24.2. Elektroenerģijas ražotāji .....	119
24.2.1. Čirīšu HES .....	119
24.2.2. Tartaka (Kameņecas) HES .....	120
25. Atkritumu saimniecība .....	121
26. Siltuma apgāde .....	123
27. Kapsētas.....	124
Pielikums Nr.1 .....	125
Aglonas novada A grupas ceļu saraksts .....	125

**Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam**  
**I daļa “Paskaidrojuma raksts”**

---

Aglonas novada B grupas ceļu saraksts.....	130
Aglonas novada C grupas ceļu saraksts.....	134
Aglonas novada ielu saraksts Aglonas ciematā.....	137
Aglonas pašvaldības ielu saraksts Priēžmales ciematā.....	139
Aglonas novada ielu saraksts Grāveru ciematā .....	140
Aglonas novada ielu saraksts Šķeltovas ciematā.....	141

## 1. IEVADS

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025.( 2012.–2024.) gadam izstrādāts laika posmā no 2011. gada līdz 2013. gadam. Pamatojoties uz Aglonas novada domes un Valsts reģionālās attīstības aģentūru savstarpēji 07.12.2010. noslēgto vienošanos par projektu 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/085 „Aglonas novada teritorijas attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana „ realizāciju, ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu 2011.gada 22. jūnijā tika uzsākta visai Aglonas novada teritorijai Attīstības programmas 2012.–2018. gadam un Teritorijas plānojuma 2012.–2024.gadam izstrāde. Uz Aglonas novada teritorijas plānojuma 2012.–2024.gadam 1.redakcijas izstrādes brīdi ir izstrādāta un apstiprināta Aglonas novada stratēģiskās attīstības vadlīnijas 2012.–2024. gadam un attīstības programma 2012.–2018.gadam.

2009.gada 1. jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā saskaņā ar administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 2.pielikumu tika izveidots Aglonas novads, apvienojoties 4 pašvaldībām – Preiļu rajona Aglonas pagastam un Krāslavas rajona Šķeltovas, Grāveru un Kastuļinas pagastiem. Aglonas novada teritorijas plānojumā ir apvienoti visu četru administratīvo vienību teritorijas plānojumi:

1. Aglonas pagasta teritorijas plānojums 2006. – 2015. gadam (grozījumi spēkā ar 2007. gada 26. janvāri).
2. Kastuļinas pagasta teritorijas plānojums 2007. – 2019. gadam ( spēkā ar 2007. gada 19. jūliju).
3. Grāveru pagasta teritorijas plānojumam 2009. – 2021. gadam (spēkā ar 2009. gada 20. maiju).
4. Šķeltovas pagasta teritorijas plānojums 2007. – 2019. gadam (spēkā no 2007. gada 28. decembra).

Administratīvās teritorijas pašreizējo un plānoto (atļauto) zemes izmantošanu un šīs izmantošanas ierobežojumi ir ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem.

Aglonas novada dome 2011. gada 22. jūnijā pieņēma lēmumu „Par Aglonas novada teritorijas plānojuma 2012.–2024. gadam izstrādes uzsākšanu” (protokols Nr. 14, 10.§).

Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013.–2025.gadam izstrāde tika uzsākta saskaņā ar 22.05.2002. likumu "Teritorijas plānošanas likums" un 2009.gada 06.oktobra LR MK noteikumiem Nr.1148. — „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

2012.gada 1.janvārī stājoties spēkā Teritorijas attīstības plānošanas likumam Aglonas novada dome 2012.gada 25.aprīlī pieņēma lēmumu „Par Aglonas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam izstrādes procesa normatīvajiem aktiem.” (protokols Nr. 6, 7.§), kur tika nolemts, ka atbilstoši 2011. gada 13.oktobra Teritorijas attīstības plānošanas likuma Pārejas noteikumu 8. punktam, Aglonas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam izstrāde pabeidzama uz sekojošu normatīvo aktu bāzes:

- 1.1. 1994. gada 19. maija likums "Par pašvaldībām";
- 1.2. 2011. gada 13.oktobra likums „Teritorijas attīstības plānošanas likums”;
- 1.3. 2008. gada 8. maija likums "Attīstības plānošanas sistēmas likums";
- 1.4. Ministru kabineta 2009. gada 6. oktobra noteikumi Nr.1148 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi";
- 1.5. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums";
- 1.6. Ministru kabineta 2009. gada 25.augusta noteikumi Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā";
- 1.7. Ministru kabineta 2009. gada 13. oktobra noteikumi Nr.1178 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi".

Saskaņā ar apstiprināto Darba uzdevumu Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013.–2025. gadam izstrādei tika pieprasīti nosacījumi no sekojošām institūcijām un uzņēmumiem:

Institūcijas vai uzņēmuma nosaukums	Izsūtītās vēstules		Saņemtie nosacījumi, informācija	
	datums	numurs	datums	numurs
Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālā vides pārvalde	27.01.2012.	3–4/183	20.02.2012.	2.5.–21./229
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija	27.01.2012.	3–4/183	22.03.2012.	05–09/64A
VAS „Latvijas Valsts ceļi” Latgales reģiona Dagdas nodaļa	27.01.2012.	3–4/183	07.02.2012.	4.6–10
Veselības ministrija Veselības inspekcijas Latgales kontroles nodaļa	27.01.2012.	3–4/183	14.03.2012.	5.10–32/3706/2565
VZD Latgales reģionālā nodaļa	27.01.2012.	3–4/183	Atbilstoši 16.10.2012. Mk noteikumiem nosacījumus neizvirza	
VAS „Latvenergo”	27.01.2012.	3–4/183	02.03.2012.	01VL00–13/1392
A/S „Latvijas gāze”	27.01.2012.	3–4/183	08.02.2012.	27.4–1/491
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	27.01.2012.	3–4/183	10.02.2012.	22/9.7–224.20
Valsts iestāde „Latgales plānošanas reģions”	27.01.2012.	3–4/183	19.07.2011.	2–4.3/269
DIENVIDLATGALES reģionālā lauksaimniecības pārvalde	27.01.2012.	3–4/183	Nosacījumus neizvirza, pārsūtīts pēc atbilstības uz VSIA Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi Latgales reģiona meliorācijas nodaļai, kas nosacījumus nav izvirzījuši.	
Valsts meža dienesta Dienvidlatgales virsmežniecība	27.01.2012.	3–4/183	27.02.2012.	4.7–7/65
AS „Latvijas valsts meži” Dienvidlatgales mežsaimniecība	27.01.2012.	3–4/183	22.02.2012.	4.1–1.1.
VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”	27.01.2012.	3–4/183	03.02.2012.	4–3/222
Dabas aizsardzības pārvalde	27.01.2012.	3–4/183	13.02.2012.	4.8/12/2012–N
SIA „Lattelekom”	27.01.2012.	3–4/183	01.02.2012.	1840–1
SIA „Latvijas mobilais telefons”	27.01.2012.	3–4/183	22.02.2012.	279/ZN
SIA „BITE Latvija”	17.06.2011.	3–4/183	10.02.2012.	LV4000–6
SIA „Tele 2”	17.06.2011.	3–4/183	–	–

Tāpat tika pieprasīti nosacījumi teritorijas plānojuma izstrādei no kaimiņu pašvaldībām – Daugavpils novada, Riebiņu novada, Krāslavas novada, Dagdas novada, Rēzeknes novada un Preiļu novada.



Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025.gadam sastāv no daļām, kuru saturs izveidots saskaņā ar LR MK 06.10.2009. noteikumiem Nr.1148 — „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, un tās ir:

1. Paskaidrojuma raksts;
2. Grafiskā daļa;
3. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
4. Pārskats par Teritorijas plānojuma izstrādi.

**Paskaidrojuma rakstā** sniegta informācija par Aglonas novada pašreizējās teritorijas izmantošanu, doti galvenie novada attīstības mērķi, kā arī sniegts plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums. Kopā ar Paskaidrojuma rakstu jāskata teritorijas pašreizējās un plānotās (atļautās) izmantošanas karte mērogā 1: 10 000. Pašreizējās situācijas informācija ir aktualizēta, *Grafiskā daļa* sastāv no kartogrāfiskajiem materiāliem, kuros atbilstoši noteiktajiem teritorijas zemes izmantošanas mērķiem un ierobežojumiem ir attēlota novada teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana. Aglonas pagasta teritorijas plānojuma grafiskā daļa sagatavota digitāli (ar ArcMap un AutoCAD programmas palīdzību) uz Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūrā rīcībā esošās Aglonas novada teritorijas topogrāfiskās kartes pamatnes mērogā 1: 10 000, kas sagatavota atbilstoši valstī vienotās topogrāfiskās kartes specifikācijai, piesaistīta koordinātu sistēmai LKS – 92, ietverot aktualizētu kadastra informāciju mērogā 1: 10 000. Grafiskās daļas ciemiem gatavotas M 1: 5000 ar M 1: 10 000 noteiktību. *Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi* nosaka pašvaldības un citu zemes īpašnieku un lietotāju tiesības un pienākumus attiecībā uz zemes gabalu izmantošanu un to saistīto apbūvi. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos veikti papildinājumi teritoriju atļautajā izmantošanā un veikti precizējumi atbilstoši institūciju izdotajiem nosacījumiem, kā arī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Savukārt sadaļā *Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi* apkopota informācija par pašvaldības lēmumiem, institūciju nosacījumiem, kā arī apkopoti iesniegtie pieteikumi / priekšlikumi plānotās (atļautās) izmantošanas maiņai, kas izmantota pašvaldības Teritorijas plānojuma izstrādei.

Kā pašvaldības saistošie noteikumi pēc Teritorijas plānojuma apstiprināšanas Aglonas novada domē tiks noteikti Teritorijas plānojuma Grafiskā daļa un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Sadaļas Paskaidrojuma raksts un Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi kalpos kā informatīvs un paskaidrojošs dokuments Aglonas novada pašvaldības darbā.

Teritorijas plānojumā lietoti šādi institūciju saīsinājumi:

Saīsinājums	Saīsinājuma nozīme
MK	Ministru kabinets
VAS	Valsts akciju sabiedrība
AS	Akciju sabiedrība
VA	Valsts aģentūra
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VZD	Valsts zemes dienests
NVO	Nevalstiska organizācija

Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013.–2025.gadam izstrādātājs:

**SIA Ķemers Business and Law Company**

Reģistrācijas Nr.: 44103061476

**Izstrādes darba grupa:**

PhD **Jānis Kauliņš**

M.Arch. **Iļona Gleizde**

M.Sc.comp. **Ieva Paleja**

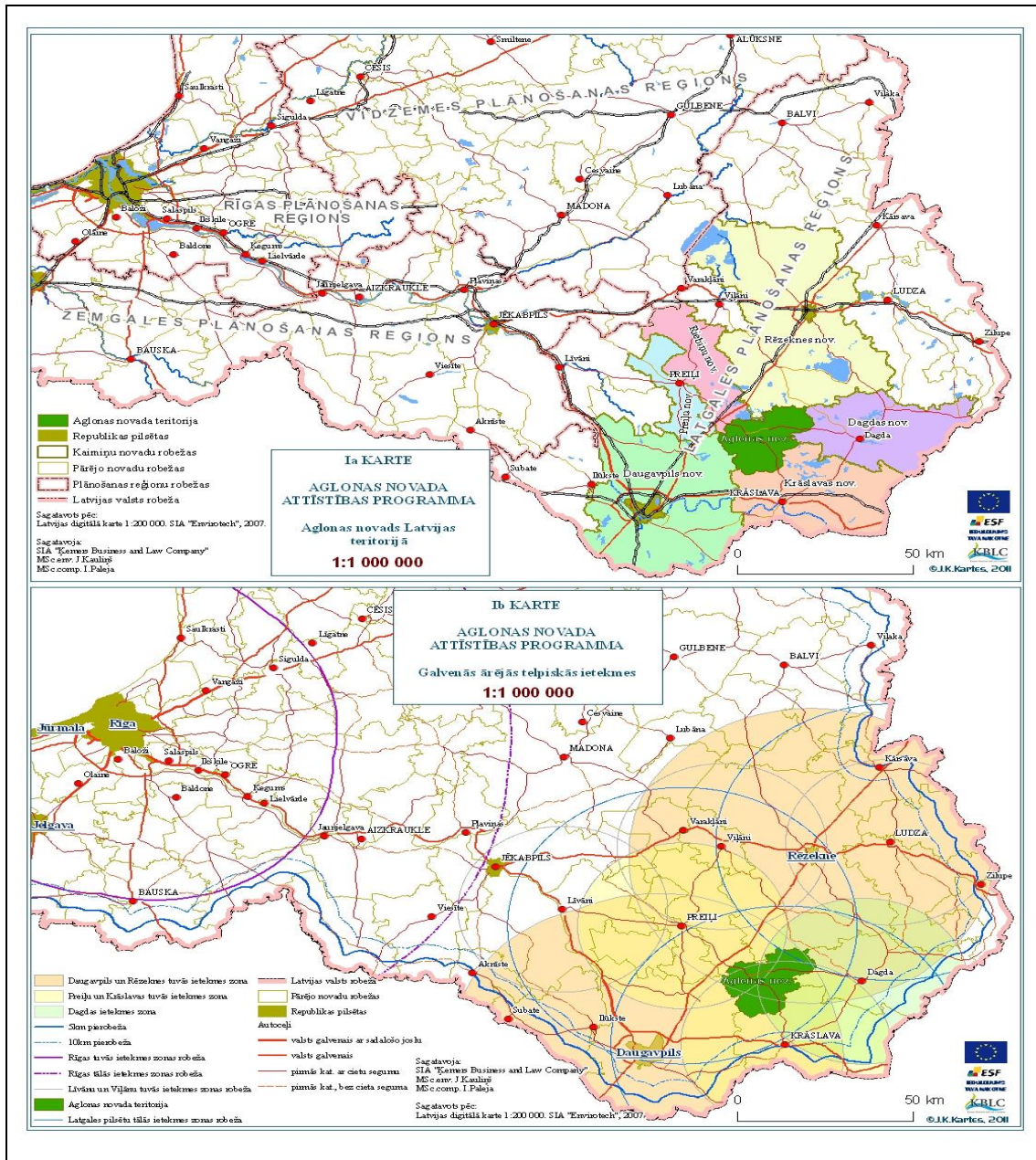
**Tehniskais atbalsts:**

B.Sc. **Edīte Ķemere**

B.Phys. **Līga Kauliņa**

B.Geogr. **Agris Zeltiņš**

## 2. AGLONAS NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBA JEB TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI UN VIRZIENI



**1.attēls** Aglonas novada novietojums Latvijā

Aglonas novadā ir divi būtiskākie attīstības priekšnoteikumi, kas uzsvērti arī Latgales reģiona attīstības plānošanas dokumentos:

- ✓ Ūdeņu ainaviskā bagātība.
- ✓ Sakrālā tūrisma iespēju izmantošana.
- Dabas vides priekšrocības:
  - ✓ Daudzie ezeri novada teritorijā, kuriem ir liels rekreācijas / tūrisma potenciāls.
  - ✓ Dabas parks „Cirīša ezers” un Dabas liegums „Čertoka ezers”, „Cārmaņa ezers”.
- Kultūrvēsturiskais mantojums:”
  - ✓ Aglonas Bazilika.
  - ✓ Daudzie pilskalni un vēsturiskās vietas novada teritorijā.

Izstrādājot Aglonas novada teritorijas plānojumu 2013.–2025.gadam, teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana tika definēta, ņemot vērā:

- Esošo teritorijas izmantošanu (zemes lietojuma veidu, līdzšinējo izmantošanu);
- Valsts mēroga nozaru attīstības dokumentos, Latgales reģiona plānošanas dokumentos definētos nosacījumus;
- Sociāli ekonomisko situāciju Aglonas novadā un apkārtējās teritorijās, reģiona un valsts mēroga attīstības tendences;
- Normatīvo aktu prasības un valsts institūciju izsniegtos nosacījumus / informāciju Aglonas novada teritorijas plānojuma izstrādei;
- Zemes īpašnieku, Aglonas novada iedzīvotāju, Aglonas novada domes redzējumu par teritorijas turpmāko izmantošanu.

Izstrādājot Aglonas novada teritorijas plānojumu 2013.–2025.gadam, kā teritorijas plānojuma izstrādes mērķis tika definēts:

- noteikt vispiemērotāko Aglonas novada teritorijas izmantošanu, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības un pašvaldības, vietējo iedzīvotāju, zemes īpašnieku un lietotāju intereses, lai:
  - ✓ veidotu pievilcīgu dzīves un uzņēmējdarbības vidi Aglonas novadā;
  - ✓ izmantotu priekšnoteikumus Aglonas novada attīstībai;
  - ✓ radītu tiesisku pamatu vides piesārņojuma problēmu risināšanai un nodrošinātu vides kvalitātes mērķu sasniegšanu.

## 2.1. Novada vīzija

Saskaņā ar izstrādāto Aglonas novada stratēģiskās attīstības vadlīnijām 2012.–2024. gadam un attīstības programmu 2012.–2018. gadam ir noteikta Aglonas novada attīstības vīzija.

**Izstrādātā vīzija sastāv no četriem formulējumiem.**

- 1. Vienota novada telpa ezeru un ceļu lokā.  
Vienots novada gars ap Aglonas svētvietu.**
- 2. Mēs esam iemācījušies klausīties, sarunāties  
un kopīgi risināt mūsu problēmas.**
- 3. Sociālo pakalpojumu pieejamība visiem  
kā pārvaldības sekmju apliecinājums.**
- 4. Izbraukušie vēlas atgriezties, kas atgriezušies,  
uzskatāmi demonstrē iespējas dzīvot un strādāt novadā.**

Attiecīgais formulējumu kopums norāda uz sakārtotu vidi: pievilcīgu dabu, stabilu un perspektīvu novada ekonomiku, drošu un pilnvērtīgu sociālo vidi un uzticamu pārvaldību. Sīkāks vīzijas skaidrojums atrodams attīstības programmas stratēģijas daļā.

Aglona kā novada attīstības centrs nodrošina daudzveidīgu pakalpojumu pieejamību, attīstu sociālo infrastruktūru. Ciemu infrastruktūra un pakalpojumu pieejamība nodrošina dzīvesveidu, kas tuvs pilsētas iespējām.

## 2.2. Novada attīstības virzieni – galvenās prioritātes

Prioritātes izriet no vispusīgas dažādu novada iedzīvotāju mērķu grupu viedokļu analīzes un ir koncentrēts, tematiski grupēts kopsavilkums integratīvajām problēmjomām, kas veido novada attīstības pasākumu plāna pamatu.

**Atpūtas un sakrālais tūrisms kā novada ekonomikas specializācija,  
dabas un tūrisma vides sakārtotība.  
Lauksaimniecības ilgtspējīga attīstība.  
Droša un ērta satiksme pa novada ceļiem.  
Caurspīdīga, uz risinājumiem un sadarbību orientēta pārvaldība.  
Sociālā infrastruktūra nodrošina visu iedzīvotāju apkalpošanu  
atbilstoši viņu vajadzībām.  
Kvalitatīva un konkurētspējīga izglītība – novada ilgtspējīgas attīstības prioritāte.**

## 2.3. Novada attīstības stratēģiskie mērķi laika posmam līdz 2024. gadam

Novada attīstības **septiņi** stratēģiskie mērķi attiecas uz visām **deviņām** plānošanas procesā noteiktajām prioritārajām integratīvajām problēmjomām.

1. Novada pagastu centrus savieno asfaltēti ceļi un sabiedriskais transports. Ceļu kvalitātes uzlabošana Aglonas novada teritorijā.
2. Novada pārvaldība ir efektīva un viegli sasniedzama, tai ir kvalitātes vadības sertifikāts un augsta iedzīvotāju uzticība.
3. Lielākajiem novada ezeriem ir izstrādāti un tiek pildīti ūdeņu apsaimniekošanas plāni. 2016. gadā. Cirīšu ezers sasniedz Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānā noteiktos kvalitātes rādītājus.
4. Pagastos ir saglabāta: skola, bibliotēka, kultūras iestāde, daudzfunkcionāls galveno sociālo un, iespējams, arī sadzīves pakalpojumu centrs. Dziļāk specializētos sociālos pakalpojumus sniedz novadam kopīgas iestādes, kas atrodas ne tikai Aglonā. Pakalpojumus spēj izmantot praktiski visi iedzīvotāji, kam tie nepieciešami.
5. Ūdensvads un kanalizācija apkalpo visas apbūves teritorijas. No kolektīvajām sistēmām dabas vidē nenokļūst neattīrīti notekūdeņi. Atkritumu savākšanas un šķirošanas sistēma aptver visas māsaimniecības.
6. Uzņēmēju, pašvaldības un reliģisko organizāciju trīspusēja sadarbība ir nodrošinājusi Aglonas bazilikas nekustamo īpašumu un kapsētu apsaimniekošanu un ar sakrāliem objektiem saistīto kultūras pieminekļu saglabāšanu.
7. Novada tēls kopumā un tā zīmoli ir labi atpazīstami un dod izmērāmu ieguldījumu vietējās ekonomikas attīstībā.

## 2.4. Plānojuma risinājuma apraksts un pamatojums

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķi:

1. Nostiprināt tiesisko pamatu Aglonas novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai;
2. Nodrošināt telpisko piesaisti Aglonas novada pašvaldības administratīvās teritorijas attīstības mērķu sasniegšanai;
3. Veicināt novada attīstības iespējas.

**Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis – izstrādāt teritorijas plānojumu Aglonas novada teritorijai ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem.**

Aglonas novada Teritorijas plānojumā izmantoti principi, kurus plaši izmanto Eiropas valstu plānotāji un kas akceptēti izstrādājot Latvijas Republikas normatīvos aktus reģionālās attīstības un plānošanas jomās, tai skaitā Teritorijas attīstības plānošanas likumā definētos:

**Ilgtspējības princips** — teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību.

**Integrētas pieejas princips** — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi. Šis princips prasa respektēt visu teritorijas izmantošanā un tās attīstībā iesaistīto pušu – valsts un pašvaldību institūciju, fizisku un juridisku personu – intereses.

**Pēctecības princips** — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi.

**Vienlīdzīgu iespēju princips** — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

**Nepārtrauktības princips** — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamus risinājumus.

**Atklātības princips** — teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu.

**Daudzveidības princips** — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību.

**Savstarpējās saskaņotības princips** — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

## 2.5. Aglonas novada teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumi:

1. Teritorijas plānojuma 1. redakcijas izstrādes laikā veikt spēkā esošo teritorijas plānošanas dokumentu analīzi, apkopot to īstenošanas rezultātus, teritorijas attīstības tendences un prognozes un sagatavot pārskatu par esošo situāciju, kas ietver priekšlikumus jaunas ilgtermiņa plānošanas koncepcijas izstrādei.
2. Noteikt novada pagastu teritoriju plānoto (atļauto) izmantošanu, saskaņot pagastu teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumus.
3. Izvērtēt Aglonas novada teritorijas attīstības potenciālu, nosakot izmantošanai nepieciešamās prasības un aprobežojumus, radot labvēlīgus apstākļus kopējai teritorijas attīstībai un investīciju piesaistei.
4. Saglabāt dabas, ainaviskos un kultūrvēsturiskos resursus, sekmējot apdzīvoto vietu kvalitātes paaugstināšanos.
5. Noteikt teritorijas, kurām turpmāk būtu jāizstrādā detālplānojumi.
6. Izvērtēt novada teritorijas apdzīvojamības struktūru.
7. Nepieciešamības gadījumā izstrādāt Vides pārskatu.

15.05.2012. Vides pārraudzības valsts birojs pieņēma lēmumu nr.39 par stratēģiskā IVN procedūras nepiemērošanu plānošanas dokumentam – Aglonas novada teritorijas plānojumam 2013.–2025.gadam.

Aglonas novada Teritorijas plānojumā teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi tiek noteikti, ņemot vērā pašreizējo teritorijas izmantošanas veidu un esošo situāciju. Līdz Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013.–2025.gadam spēkā stāšanās dienai ir spēkā Aglonas novada administratīvajā teritorijā esošo pagastu – Aglonas, Šķeltovas, Kastuļinas un Grāveru pagastu atšķirīgie teritorijas plānojumi, kas apgrūtina Aglonas novada teritorijas līdzsvarotu attīstību, sekojoši nonākot pretrunā ar iepriekš minētajiem plānošanas pamatprincipiem.

Izstrādājot novada teritorijas plānojumu, tika ievērotas Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības. Būtiskākās plānojuma izmaiņas salīdzinoši ar Aglonas, Šķeltovas, Grāveru un Kastuļinas pagastu teritorijas plānojumiem saistītas ar iedzīvotāju interešu, t.sk. jaunu darba vietu radīšana un uzņēmēju mērķu realizāciju.

Novada zemes turpmākā izmantošana tiek plānota tā, lai, pirmkārt, zemes resursi tiktu izmantoti maksimāli efektīvi un, otrkārt, lai sniegtu kvalitatīvus sadzīves apstākļus novada iedzīvotājiem. Tiek ievēroti novada vispārējie attīstības mērķi un, iespēju robežās, ņemtas vērā novada iedzīvotāju vajadzības un vēlmes.

Lai veicinātu kvalitatīvas vides sakārtošanu, plānojumā uzsvars likts uz lauku teritorijas ārpus ciemu robežām attīstības potenciālu, to neierobežojot un paredzot nosacījumus racionālai zemes izmantošanai.

Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nodrošina iespēju piesaistīt teritorijai jaunus investorus, uzņēmējus, kas var būt nozīmīgi jaunu darba vietu izveidošanā Aglonas novadā. Tādējādi tiktu samazināts esošais bezdarbs un veicināta jauna darbaspēka/iedzīvotāju piesaiste Aglonas novadā kopumā.

Izstrādājot Aglonas novada teritorijas plānojumu, viens no galvenajiem uzdevumiem ir izstrādāt vienotu sistēmu novada teritorijas plānotai (atļautai) izmantošanai, kas ir atbilstoša Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas metodiskajos materiālos „Prasības elektronisko karšu izstrādei teritorijas plānošanas vajadzībām” definētajam funkcionālā zonējuma klasifikatoram un teritorijas atļautās (plānotās) izmantošanas klasifikatoram. Metodiskais materiāls ir sagatavots Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas koordinētā un Valsts reģionālās attīstības aģentūras realizētā Eiropas Savienības Reģionālās attīstības fonda un valsts budžeta līdzfinansētā projekta „Pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas, infrastruktūras un nekustamo īpašumu pārvaldības un uzraudzības informācijas sistēma – 1.kārta” ietvaros. Uz Aglonas novada teritorijas plānojuma 2013.–2025.gadam izstrādes brīdī ir pabeigta Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas (TAPIS) izveidei un darbināšanai nepieciešamā apakšprojekta „Prasību izstrāde elektronisko topogrāfisko karšu specifikācijas uzlabošanai teritorijas plānošanas vajadzībām” izpilde, kas ir ņemta vērā un iestrādāta šajā teritorijas plānojumā.

Aglonas novada teritorijas plānojumā 2013.–2025.gadam tiek noteikts sekojošs funkcionālais zonējums:

#### 2.5.1. DZĪVOJAMĀ APBŪVES TERITORIJA

##### **SAVRUPMĀJU APBŪVES TERITORIJAS /DzS/**

**Savrupmāju apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids ciemu teritorijās un ārpus ciema teritorijā, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu brīvi stāvošu viena vai divu dzīvokļu dzīvojamo māju, t.sk. dvīņu māju apbūvei, un rindu māju apbūvei, kur katra no tām izmantojama vienīgi kā vienas vai vairāku kopā dzīvojošu ģimeņu mājoklis, pagalmu un dārzu ierīkošanai, kā arī nepieciešamo palīgēku un būvju izvietojumam.

##### **DZĪVOJAMĀS MAZSTĀVU APBŪVES TERITORIJAS /DzM/**

**Dzīvojamās mazstāvu apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūvei, tajā skaitā apartamentu tipa dzīvojamo māju un dažādu sociālo grupu kopdzīvojamo māju un sociālās aprūpes objektu apbūvei, un rindu māju apbūvei ar īres vai privātiem dzīvokļiem, pagalmu ierīkošanai un nepieciešamo palīgēku un būvju izvietojumam.

#### 2.5.2. PUBLISKĀ APBŪVES TERITORIJA /P/

##### **Publiskās apbūves teritorija – SABIEDRISKO OBJEKTU APBŪVES TERITORIJAS /P1/**

**Sabiedrisko objektu apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu biroju ēku apbūvei, kultūras iestāžu apbūvei, sporta ēku un būvju apbūvei, aizsardzības un drošības iestāžu apbūvei, izglītības un zinātnes iestāžu apbūvei, veselības aizsardzības iestāžu apbūvei, sociālo pakalpojumu iestāžu darbībai, sociālo pakalpojumu iestāžu darbībai, dzīvnieku aprūpes iestāžu apbūvei, reliģisko organizāciju apbūvei, daudzfunkcionāla, kompleksa apbūvei, kur primārā zemes, ēkas un būves vai tās daļas izmantošana kalpo sabiedriskiem vai

sociāliem nolūkiem. Apbūves teritorijā, kā palīgizmantošanu, var izvietot objektus, kas saistīti ar publiskās funkcijas un vides kvalitātes nodrošināšanu, tai skaitā savrupmājas, mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kā arī auto stāvlaukumu, stāvparku, pagalmu un dārzu ierīkošanai, kā arī nepieciešamo palīgēku un būvju izvietojumam.

Publiskās apbūves teritorija – **DARĪJUMU APBŪVES TERITORIJA / P2/**

**Darījumu apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai tās daļas izmantošanu iedzīvotāju tiešai apkalpošanai domātu iestāžu un uzņēmumu, tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūvei, t.sk. biroju ēkas, bankas, tirdzniecības uzņēmumi, sabiedriskās ēdināšanas iestādes, apdrošināšanas sabiedrības, viesnīcas, moteli, izstāžu, informācijas un konferenču centri, sadzīves pakalpojumi, saloni, aptiekas un citas komerciāla rakstura iestādes, bet neietver nekādu ražošanu vai vairumtirdzniecību.

Publiskās apbūves teritorija – **TŪRISMA UN ATPŪTAS APBŪVES TERITORIJA / P3/**

**Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas ar vai bez dzīvojamās mājas un citas būves vai to daļas izmantošanu izmitināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. izmitināšanu viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās (viesnīcas; moteli; dienesta viesnīcas; jauniešu kopmītnes); izmitināšanu viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās (viesu nami; pansijas; lauku tūrismam izmantojama māja), kā arī kempingu, atpūtas transportlīdzekļu laukumu un apdzīvojamo autopiekabju laukumu ierīkošanu.

Publiskās apbūves teritorija – **TŪRISMA UN ATPŪTAS APBŪVES TERITORIJA – PLUDMALE / P4/**

**Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūves teritorija – pludmale** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu publiskās pludmales ierīkošanai atbilstoši TIAN un normatīvo aktu prasībām.

#### 2.5.3. RŪPNIECISKĀS APBŪVES TERITORIJA /R/

**Rūpnieciskās apbūves teritorija – / R1 /**

**Rūpnieciskās apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūvei, smagās rūpniecības uzņēmumu apbūvei, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūvei, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūvei, vairumtirdzniecības iestāžu apbūvei, transporta un noliktavu uzņēmumu iestāžu apbūvei, arī tādi, kam ir noteiktas sanitārās vai citas aizsargjoslas vai īpašas prasības transportam.

**Rūpnieciskās apbūves teritorija – DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVE /R2/**

**Derīgo izrakteņu ieguve** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu derīgo izrakteņu ieguvei, ieguves rūpniecības uzņēmumu darbības nodrošināšanai un nepieciešamās apbūves izvietojumam, ietverot karjeru ierīkošanu un renovāciju, ieguves rūpniecības vai iežieguves būvju būvniecību (kurām nav ēku pazīmju), noliktavu u.c. nepieciešamo ēku būvniecību, utt.

#### 2.5.4. TEHNISKĀ APBŪVES TERITORIJA /TA/

**Tehniskā apbūves teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver zemes, ēkas un citas būves vai to daļas izmantošanu industriāla rakstura, inženiertehniskā infrastruktūras, transporta infrastruktūras, energoapgādes uzņēmumu apbūve objektu apbūvei, kuru primārā funkcija nav smagā rūpnieciskā ražošana.

#### 2.5.5. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS TERITORIJA /TR/

**Transporta infrastruktūras teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver transporta infrastruktūras tīklus un objektus, kā arī teritorijas to izbūvei, uzturēšanai un funkcionēšanai. Satiksmes infrastruktūras – dzelzceļi, autoceļi, pašvaldības ceļi, komersantu un māju ceļi, ielas, garāžu teritorijas pie daudzdzīvokļu mājām, atklātas autostāvvietas u.tml.

#### 2.5.6.DABAS APSTĀDĪJUMU TERITORIJA /DA/

Dabas apstādījumu teritorija – **PARKA APBŪVES TERITORIJA /DA1/**

**Parka apbūves teritorija jeb labiekārtota publiskā ārtelpa**– teritorijas izmantošanas veids, kas ietver publiski pieejamus un labiekārtotus parkus (t.sk. brīvdabas atpūtas atrakciju un atpūtas parkus), zooloģiskos un botāniskos dārzus, meža parkus kā cilvēku pulcēšanās (satikšanās) vietas, kas var ietvert apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru iedzīvotāju atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam, t.sk. nedzīvojamo ēku un būvju būvniecību parka ārtelpas funkciju nodrošināšanai.

Dabas apstādījumu teritorija – **CIEMA LABIEKĀRTOTA ĀRTELPA, ZAĻĀ ZONA /DA2/**

**Ciema labiekārtota ārtelpa, zaļā zona jeb labiekārtota publiskā ārtelpa** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver publiski pieejamus un labiekārtotus parkus (t.sk. brīvdabas atpūtas atrakciju un atpūtas parkus), zooloģiskos un botāniskos dārzus, meža parkus, pludmales laukumus un pagalmus kā cilvēku pulcēšanās (satikšanās) vietas, kas var ietvert apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru iedzīvotāju atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam, t.sk. nedzīvojamo ēku un būvju būvniecību publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai.

Dabas apstādījumu teritorija – **KAPSĒTU TERITORIJA / DA4/**

**Kapsētu teritorija** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver īpašu teritoriju, kurā esošā vai iespējamā plānotā ( atļautā) izmantošana ir kapsēta un ar to saistītās būves, kā arī dzīvnieku kapsēta.

Dabas apstādījumu teritorija – **DABAS PAMATNES TERITORIJA APDZĪVOTĀ VIETĀ /DA3 /**

**Dabas pamatnes teritorija apdzīvotā vietā jeb Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver publiski pieejamas zaļumu teritorijas blīvi apdzīvotās vietās, kurām ir nepieciešama kā, piemēram, dabiskas palieņu plavas, pludmales un ūdensmalas bez apbūves, bet neietver nekādu ēku un būvju būvniecību vai teritorijas labiekārtojumu.

#### 2.5.7.MEŽU TERITORIJA /M/:

**Mežu teritorija jeb Mežsaimnieciska izmantošana** – teritorijas izmantošanas veids, kas ietver meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu un meža infrastruktūras ierīkošanu un izbūvi, mežā būvēti vai ierīkoti objekti meža apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām, kā arī rekreācijai un tūrismam, un var ietvert arī dzīvojamās mājas, savvaļas dzīvnieku dārzu ierīkošanu, malkas meža, celulozes meža un lietaskoku, ziemassvētku eglīšu un citu meža produktu audzēšanu un ciršanu, kokaudzētavu, ar mežizstrādi saistītās produkcijas pirmapstrādi.

#### 2.5.8.LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJA /L/

**Lauksaimniecības teritorijas un pārējās zemes**– teritorijas izmantošanas veids, kas ietvertākas un citas būves izmantošanu galvenokārt lauksaimnieciskai darbībai, lauksaimnieciskās izmantošanas funkciju nodrošināšanai, kā arī dzīvošanai, publiska rakstura apbūvei un ražošanas apbūvei, t.sk. rūpnieciska rakstura apbūvei, kā arī dažāda cita rakstura apbūvei. Lauku teritorijā un ciemos atļauta izmantošana, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes, kā resursa, racionālu un daudzveidīgu izmantošanu.

#### 2.5.9.ŪDEŅU TERITORIJAS /Ū/:

**Ūdeņu teritorijas** – teritorija, kurā ietilpst dabīgas vai mākslīgas ūdenstilpes (ezeri, dīķi u.c.), ūdensteces (upes, strauti u.c.), kā arī būves, kas saistītas ar attiecīgā ūdens baseina izmantošanu (laivu piestātnes, peldētavas u.c.) un uzturēšanu.



## **3. PLĀNOŠANAS KONTEKSTS**

### **3.1. Nacionālais līmenis**

#### **Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2007.–2013.gadam.**

Šis ir pirmais plānošanas dokuments, kurš izstrādāts Latvijā visas valsts mērogā un pretendē uz nacionālas vidēja termiņa stratēģijas nosaukumu. Neraugoties uz savu nosaukumu, tas neatbilst attīstības plāna prasībām, jo būtībā nesatur nekādu programmu, pat ne rīcību plānu. Dokumentā ir sniegts ļoti vispārīgs faktu materiāls un tikpat vispārīgās, izplūdušās un populistiskās frāzēs definēti attīstības mērķi (“Cilvēks pirmajā vietā”) un to skaidrojumi. Trūkst pilnīgi jebkādu plāna realizācijas kontroles sistēmas elementu.

*Šis dokuments drīzāk ir politiska deklarācija un vāji piemērots praktiskai valsts pārvaldes un attīstības organizēšanai un realizēšanai. Pat pašā NAP, pretrunā ar šī dokumenta nosaukumu, tiek atzīts, ka tajā minētie stratēģiskie mērķi septiņos gados nav sasniedzami. Patiesībā tie nav sasniedzami nekādā laika periodā, jo nav iespējams konstatēt ne sasniegšanu, ne tuvošanos tai. Izmērāmība ir viena no būtiskām prasībām attīstības mērķu definēšanai, taču šādi izmērāmi mērķi dokumentā vispār nav minēti.*

#### **Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.–2013.gadam.**

Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.–2013. gadam ir sagatavots atbilstoši Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas un izglītības, kultūras un zinātnes komisijas Nacionālā attīstības plāna īstenošanas uzraudzības apakškomisijas 2010. gada 3.februāra kopsēdes lēmumam (protokolam Nr.11) un faktiski domāts kā valsts instruments cīņai ar finanšu krīzi un ekonomisko recesiju.

Plāns piedāvā esošajai sociāli ekonomiskajai situācijai aktuālu stratēģisko mērķi prioritātes un rīcības virzienus, kas sasaistīti ar kvantitatīviem mērķa rādītājiem. Plānā ir ietverti uzdevumi, kuri nosaka izmaiņas valsts pārvaldes institūciju plānotajā rīcībpolitikā – uzdevumi, kas nosaka publiskās pārvaldes darbības un pakalpojumu efektīvāku (gan izmaksu, gan pieejamības) nodrošināšanu, produktivitātes paaugstināšanu (to izmaiņas ir panākamas caur dažādu produktivitāti ietekmējošo faktoru – tehniskajām, tehnoloģiskajām, vadības, infrastruktūras, institucionālajām struktūras izmaiņām). Plāns neparedz atteikšanos no jau apstiprinātām rīcībpolitikām un spēkā esošiem attīstības plānošanas dokumentiem.

Plāns nav veidots kā budžeta, tā ietvaros nodrošināmo funkciju un veicamo investīciju apraksts. Vienlaikus Ministru kabineta noteiktie vidēja termiņa budžeta mērķi sekmēs plānā noteikto prioritāšu īstenošanu.

Plāns ir veidots hierarhiskos līmeņos, tas iekļauj veicamās darbības un to īstenošanas rezultātā sasniedzamos rezultātus:

- ✓ plāna prioritātes un makro līmeņa rezultāti, rīcības virzieni un politikas rezultāti nosaka vidēja termiņa politikas vadlīnijas līdz 2013. gadam;
- ✓ plāna uzdevumi un darbības rezultāti nosaka izmaiņas plānotajās rīcībpolitikas, to izpildes termiņus un darbības rezultātus.

#### **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija “Latvija 2030”.**

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam parāda valsts un sabiedrības ilgtermiņa uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi – līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību – norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot par arvien jaunām iespējām.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (LIAS) tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Šie globālie procesi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošanās; globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība; darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām; klimata pārmaiņas; augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošībā;

bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība; demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība; globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums; urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Ilgspējas modeļa ietvaros vienīgā iespēja veiksmīgi atbildēt uz globālajiem izaicinājumiem ir tādas attīstības politikas veidošana, kas sabalansētu nepieciešamību veicināt ekonomisko izaugsmi un uzlabot ikviena sabiedrības locekļa dzīves kvalitāti, nepieciešamību nodrošināt sociālo saliedētību un drošību un nepieciešamību nosargāt ekoloģisko vidi mūsu nākamajām paaudzēm.

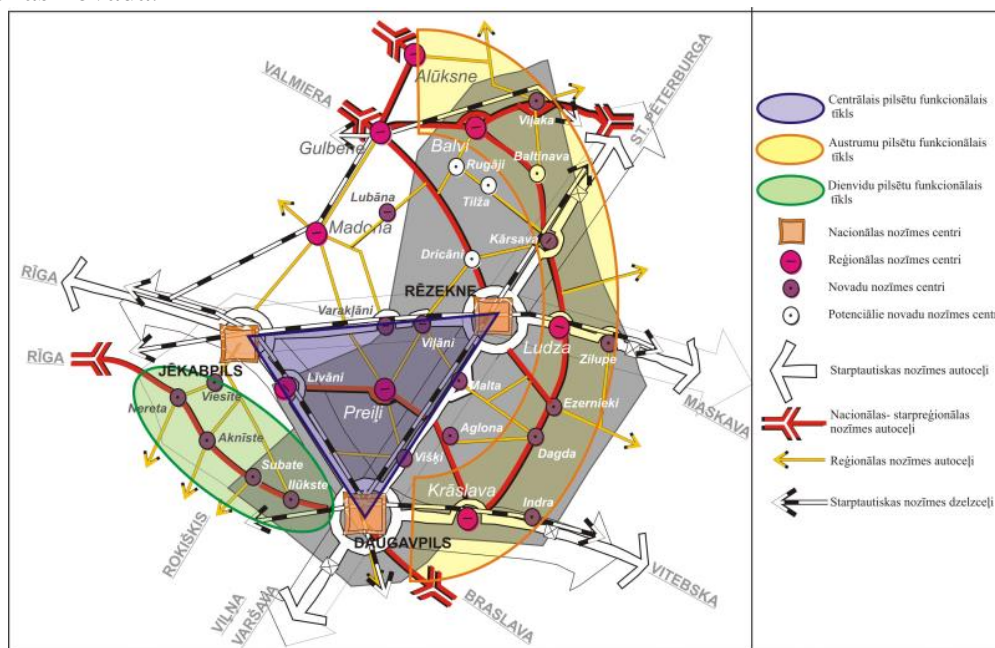
LIAS izstrādē tika izmantota t.s. kapitālu pieeja ilgspējai. Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā mums pārdomāti lietot savus kapitālus jeb nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu.

### Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums:

- Nacionālās nozīmes plānošanas dokumentos noteiktie mērķi un prioritātes, kā arī nepieciešamība būt attīstības procesā elastīgiem, nosaka nepieciešamību teritorijas plānotajā (atļautajā) izmantošanā un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos būt daudzpusīgiem nosakot atļautās darbības visā novada teritorijā.
- Maz iespējams, ka citas nacionālā plānojuma daļas varētu skart Aglonas novadu tiešā veidā, līdz ar to pie nacionālā plānojuma nākošam plānošanas periodam stāšanās spēkā, Aglonas novada teritorijas plānojums nebūs jāpārskata.

## 3.2. Reģiona līmenis

Attēlā parādītas tās nostādnes, kas ir attiecināmas vai saistošas Aglonas novadam Latgales reģiona teritorijas plānojuma kontekstā. Reģiona telpiskās struktūras un perspektīvu aprakstā minēti tie elementi, kas norāda uz Aglonas novada vietu reģiona telpiskajā kompozīcijā. 2. attēlā redzams, ka galvenās intensīvas attīstības funkcionālās teritorijas, kas saistītas ar lielākiem infrastruktūras centriem un intensīvas satiksmes ceļiem, atrodas sānis no Aglonas un Aglonas novada.



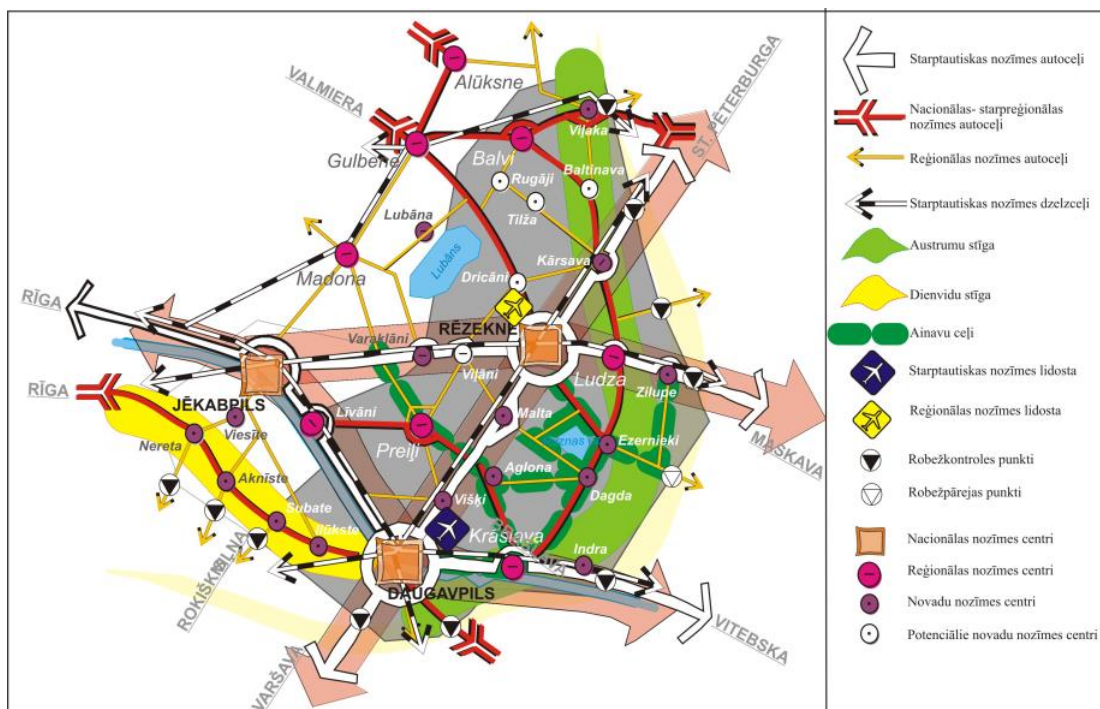
2. attēls Latgales reģiona pilsētu funkcionālais tīkls  
(attēli šai nodaļā no Latgales reģiona teritorijas plānojuma)

Aglona plānojumā tiek definēta, kā novada nozīmes centrs, par ko tā arī kļuva pēc administratīvi teritoriālās reformas 2009.g.

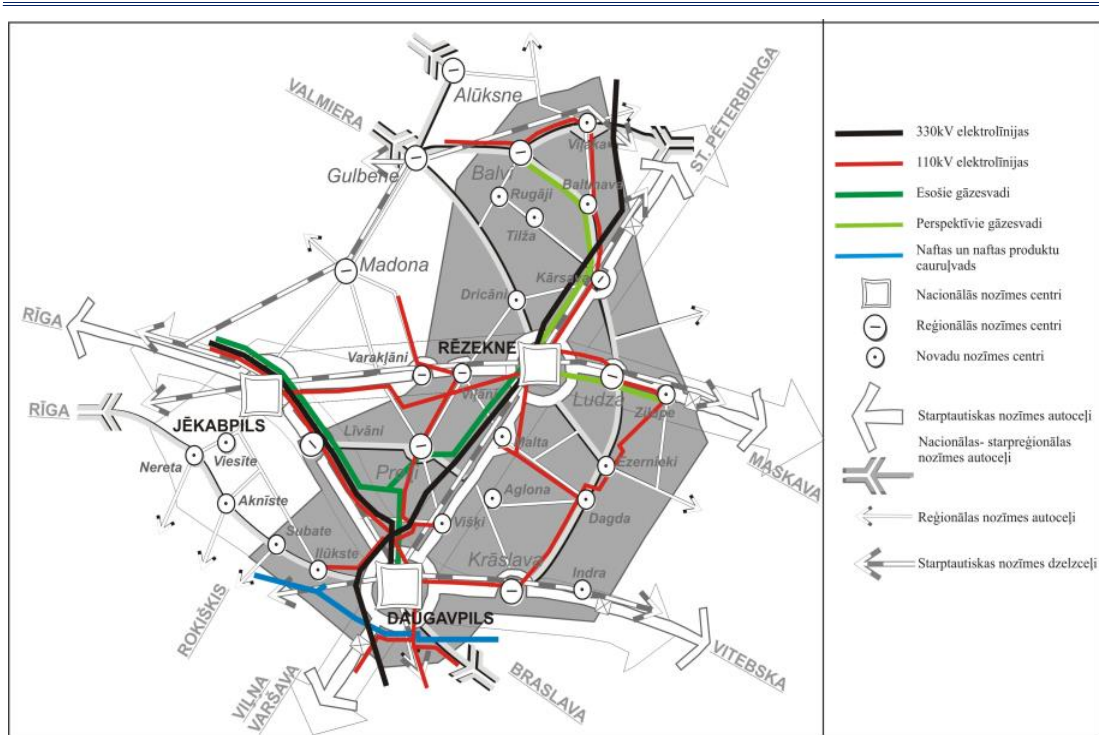
Aglonas novads atrodas arī savrupi no pilsētām, līdz ar to lielāka nozīme ir Aglonas ciemam kā pakalpojumu saņemšanas vietai. Latgales reģiona plānā Aglona ir atzīmēta kā novada nozīmes centrs – lauku teritoriju atbalsta centrs, bet diemžēl neiekļaujas Centrālajā pilsētu funkcionālajā tīklā starp Rēzeknes, Daugavpils un Jēkabpils pilsētām ā nacionālas nozīmes centriem. Aglonas novadam tuvākā Latgales reģiona pilsēta ir Preiļi, ar to saista labas kvalitātes valsts autoceļš. Tomēr attālums ir pārāk liels, lai iedzīvotāji regulāri brauktu pēc pakalpojumiem, uz darbu.

Nepieciešamību braukt uz Preiļiem nosaka tur esošās valsts institūciju teritoriālās iestādes. Preiļos ir darba vietas un pakalpojumi, lai arī atbilstoši šī brīža ekonomiskajai situācijai valstī kopumā – ierobežoti.

Reģiona kontekstā novadu šķērso t.s. “ainavu” ceļi (3. att.), kas līdzās vietējās telpiskās saistības nodrošināšanai kalpo arī kā tūrisma infrastruktūras elementi, pirmkārt ļaujot izmantot novada ainaviskās bagātības. Tie ir gan starpreģionālas nozīmes ceļš Preiļi–Krāslava, gan reģionālas nozīmes ceļš Preiļi–Aglona–Dagda.



**3. attēls** Latgales reģiona perspektīvā ceļu struktūra

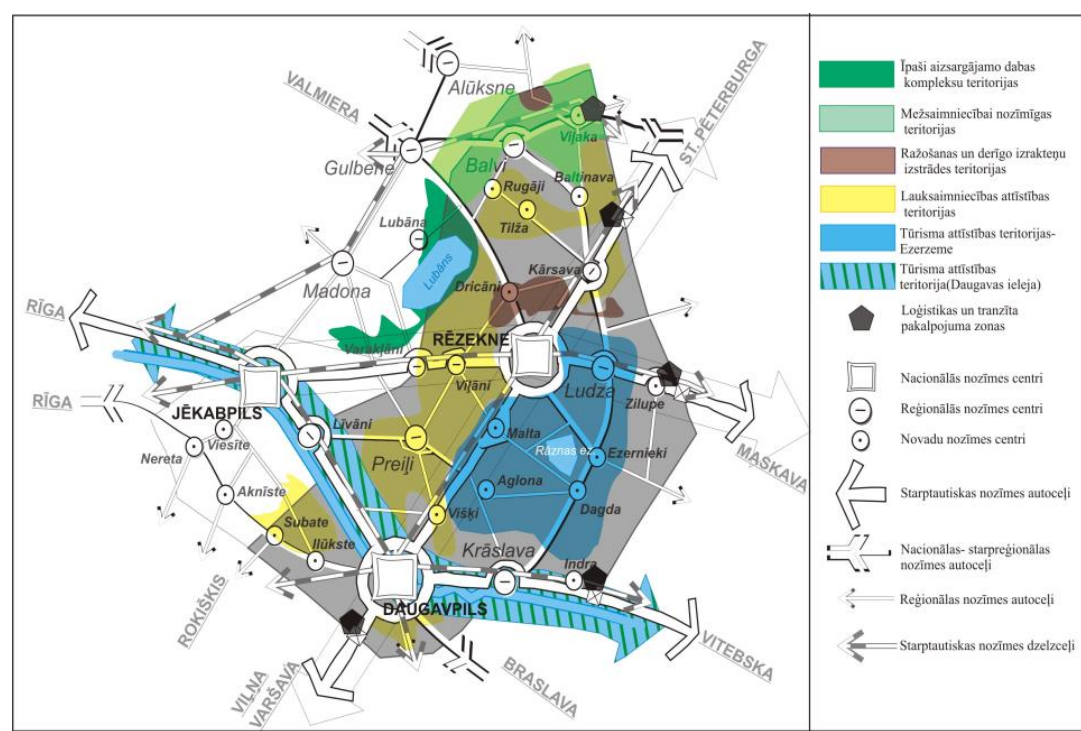


4. attēls Latgales reģiona perspektīvā energoapgādes shēma

Perspektīvā energoapgādes sistēmas shēma (4.att.) neparedz elektropārvades lieljaudas komunikāciju tuvināšanu novadam. Tas nozīmē, ka teritorija nevar pretendēt uz lielāku ražošanas objektu izvietojumu.

Arī gazifikācija tuvāko 20 gadu laikā nav plānojama, jo perspektīvajiem sadales tīkla gāzesvadiem nav paredzēti iesniegties novada teritorijā. Šis apstāklis varētu būt strīdīgs attiecībā vismaz uz Aglonas ciemu, kurā sadzīves komforta līmeņa paaugstināšana, ko dod gāzesvada pieslēgums, tuvākajā perspektīvā nav paredzama.

Visnozīmīgāko informāciju Aglonas novada attīstības un telpisko plānojumu izstrādei dod Latgales reģiona vēlamā atvērtās telpas struktūra (5.att.), kas definē novadu kā tūrisma attīstības teritoriju ar nosaukumu “Ezerzeme”. Tas nozīmē, ka, piemēram, lauksaimnieciskajai vai mežsaimniecības darbībai netiek piešķirta prioritāte un to nozīme ir tikai citu nozaru atbalsts, ainavas uzturēšana un resursu racionāla izmantošana.



5. attēls Latgales reģiona vēlamā atvērtās telpas struktūra

Nepieciešama ceļu seguma kvalitātes uzlabošana, melno segumu izbūve, taču reizē ar satiksmes drošības paaugstināšanu ir jā saglabā ceļu ainavas identitāte, Ceļu tuvumā nepieciešama tūrisma infrastruktūras attīstība (stāvvietas, skatu vietas, takas, norādes, utt.).

Reģiona teritorijas plānojums uzsver fiziskās sistēmas elementu– augsnes, reljefa, ezeru, upju, mitrāju, mežu un citu resursu saglabāšanas nozīmi. Reģiona fiziski ģeogrāfiskā sistēma ir ekoloģiskas struktūras balsts, kas nodrošina labvēlīgus apstākļus lauksaimniecības, mežsaimniecības, ainavas un apdzīvojuma funkcionēšanai. Reģiona teritorijas plānojuma mērķis ir saglabāt vizuāli izteiksmīgas un savdabīgas ainavas, kas veido reģiona identitāti.

### Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums

Latgales reģiona teritorijas plānojumā jaunas teritorijas un objekti Aglonas novadā netiek plānoti, taču plānojums uzsver esošās Aglonas novada stiprās puses kā attīstības potenciālu ar esošo dabiski izveidojušos pamatbāzi. Prasības teritoriju izmantošanai iekļautas attiecīgajās plānojuma sadaļās.

### Apkārtējās teritorijas

Aglonas novads robežojas ar sekojošiem novadiem:

Daugavpils novads, Riebiņu novads, Krāslavas novads, Dagdas novads un Rēzeknes novads un Preiļu novads.

## 3.3. Vietējais līmenis – Attīstības plānošanas dokuments

2012.gada sākumā Aglonas novada dome sadarbībā ar SIA Ķemers Business and Law Company un Aglonas novada domes speciālistiem izstrādāja „Aglonas novada attīstības programmu 2012.–2018.gadam”. Dokuments ietver ziņas par novada teritorijas kopējo raksturojumu, dabas resursiem, ekonomisko situāciju, sociālo pakalpojumu nodrošinājumu. Šis attīstības plānošanas dokuments, kur tas bija iespējams, tika izmantots arī šī teritorijas plānojuma datiem. Tā kā teritorijas plānojuma izstrāde norisinās paralēli Aglonas novada attīstības programmas izstrādei, plānojumā nav nepieciešams aktualizēt programmā minēto informāciju un datus. Izstrādājot Aglonas novada teritorijas plānojumu 2012.–2024.(2013.–2025.)gadam ir ņemtas vērā un precizētas attīstības programmā noteiktās vadlīnijas teritorijas plānošanai.

Aglonas novada attīstības programmā 2012.–2018.gadam definētās teritorijas attīstības vīzijas, mērķi un prioritātes atspoguļotas šā paskaidrojuma raksta 1.1. nodaļā „Aglonas novada telpiskās attīstība jeb teritorijas attīstības mērķi un virzieni”.

### **3.4. Aglonas novada Teritorijas vēsturiskā attīstība**

Aglonas novads izveidots administratīvi teritoriālās reformas gaitā ("Administratīvi teritoriālās reformas likums" no 13.11.1998.; zaudējis spēku 31.12.2008.) un sastāv no 4 pagastiem – Aglonas, Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas.

#### ***Aglonas pagasts***

Pirmās cilvēka darbības pēdas Aglonas novadā arheologi fiksē ap I g.t. p.m.ē., kad Aglona veidojās par vienu no baltu ciltīm piederīgo centru. 10.–13. gs. novads bijis plaši apdzīvots, par ko liecina 9 pilskalni Aglonas apkaimē. Par vienu no skaistākajiem Latvijā uzskata Madelānu pilskalnu, kurš atrodas pie Lielā Dubuļkas ezera un paceļas 20 m virs ezera līmeņa. Arheologs Urtāns pie šī pilskalna atklājis senas latgaļu pilsētas paliekas.

1618. gadā Aglonā tika atrasta Lietuvas karaļa Mindauga kapa plāksne, kas liecina par to, ka Aglonā varētu būt šī valdnieka kapa vieta.

Aglona, kā apdzīvota vieta sāka veidoties 17. un 18. gs. mijā, kad dominikāņu ordeņa mūki te sāka celt jaunu baznīcu un klosteri. Katoļu vidū Aglona kļuva slavēta ar Jaunavas Marijas svētbildi – t.s. Aglonas Dievmātes svētbildi, kam piedēvē brīnumdarītājas īpašības. 20.g.s. 20.–30. gados Aglona kļuva par Latvijas katolicisma centru.

1905. gada pavasarī muižu postīšanā un muižnieku mežu ciršanā Aglonas apkārtnē piedalījās zemnieki, kuru akcijas bargi apspieda. Vēl šodien tauta piemin “Karātavu kaktu” pie Rušona ezera. Līdz 1930. gadam tur augusi liela priede, t.s. “karātavu priede”, kurā kārti nepaklausīgie zemnieki; 1978. gadā tanī vietā uzstādīja piemiņas akmeni.

1936. gada 1. aprīlī nodibinājās Aglonas pagasts, kas izveidojās sadaloties Daugavpils rajona Kapiņu pagastam.

1945. gadā Aglonas pagastā izveidoja Aglonas, Jaudzemu, Krācītes, Rušona, Rutuļu, Salenieku ciemu, bet pagastu 1949. gadā likvidēja. 1954. gadā Aglonas ciema padomei pievienoja Krācītes ciema padomi, 1960. gadā Salenieku ciema padomi. Vēlāko administratīvi teritoriālo pārkārtojumu laikā daļa bijušā Aglonas pagasta teritorijas pievienoja Rušonas pagastam.

Padomju varas gados Aglona bija padomju saimniecības “Aglona” centrs. 1968. gadā Aglona administratīvi apvienota ar Somersetas ciemu. Somersetas ciemu 1883. gadā dibinājis Novjdvora muižas īpašnieks Roseters, nosaucot to savas sievas dzimtas vārdā.

#### ***Grāveru pagasts***

Grāveru pag. teritorija izveidojusies pēc 2. pasaules kara, tā aizņem daļu kādreizējā Aulejas pag., kas pastāvēja jau pirms kara (20. gs. 20. gados Aulejas pag. teritorija ietilpa Izvaltas pagastā; 30. gados izveidojās Aulejas pag. ar centru Grāveros). 1945. gadā Aulejas pagastā izveidoja Apšenieku, Aulejas, Ostrovas, Šķipu, Vanagu un Vāveru Somersetas ciemu. Turpmākajos gados ap Ostrovas ciemu (1964. g. pārdēvēts par Aulejas ciemu) veidojās tagadējais Aulejas pagasts, bet ap Aulejas ciemu – tagadējā Grāveru pagasta teritorija. 1964. gadā. Aulejas ciems pārdēvēts par Grāveru ciemu, 1968. gadā tam pievienota Vāveru ciema padome, bet daļa Grāveru ciema teritorijas iekļauta Šķeltovas ciemā.

Aulejas pagasts ir devis nosaukumu īpatnējai jostu darināšanas tehnikai, ar kuru darina vienas no skaistākajām etnogrāfiskajām jostām Latvijā.

1990. gadā Grāveru ciema robežās nodibināts Grāveru pagasts.

#### ***Kastuļinas pagasts***

Kastuļinas pagasts izveidojies pēc 2.pasaules kara, tas aizņem galvenokārt lielāko daļu bijušā Kapiņu pagasta, kas vēl 20.gs. sākumā ietilpa Aglonas pagasta teritorijā. 30.gados Aglonas pagasts tika sadalīts divos pagastos – Aglonas ar pārvaldes centru Aglonā un Kapiņu (nosaukta Kapiņu sādžas vārdā) ar pārvaldes centru Eizbahova. 1948.gadā Kastuļinas ciema padomes teritorija tika iekļauta Krāslavas apriņķa sastāvā. Kapiņu pagasta padomi 1949.gadā

likvidēja. 1954. (1955.) gadā Kastuļinas ciemam, mazo ciema padomju apvienošanās rezultātā, pievienoja Butkānu un Konovalovas ciema padomju teritorijas, savukārt 1960. gadā pievienoja daļu Jaunokras ciema un Vāveru ciema. 1958.gadā Kastuļinas ciema padomes teritorijā, pēc mazo kolhozu apvienošanās, tika izveidots sovhozs “Kapiņi”, kas 1991. gadā bija pārveidots par paju sabiedrību, bet 1993.gadā tika likvidēts.

Lielākās apdzīvotās vietas ir Priežmale un Geraņimova. Priežmale izveidojusies padomju varas 60.gadu beigās, apvienojot divas tuvu esošās apdzīvotās vietas: Zabłudovku (līdz apvienošanai ciema un padomju saimniecības “Kapiņi” centrs) un Eizbahovu.

#### ***Šķeltovas pagasts***

Līdz 1945.gadam tagadējā Šķeltovas pagasta teritorija ietilpa divos no kaimiņu pagastiem— Izvaltas un Aulejas pagastos. Lielākā daļa Šķeltovas pagasta teritorijas bija Izvaltas pagastā. 1945.gadā padomju vara izveidoja Daugavpils apriņķa Izvaltas pagasta Šķeltovas ciema darbaļaužu deputātu padomes izpildkomiteju. 1950. gadā, izveidojot Krāslavas rajonu, Šķeltovas ciema padome paliek par tā sastāvdaļu. 1990. gadā izveidota Krāslavas rajona Šķeltovas pagasta tautas deputātu padome. 1994. gada 9.jūnijā izveidota Krāslavas rajona Šķeltovas pagasta padome.

### **3.5.Dabas apstākļi un resursi**

#### ***Klimats***

Klimatu nosaka pagasta ģeogrāfiskais stāvoklis un reljefa īpatnības. Tā kā Vidzemes augstienes vēja puses nogāzes sekmē atmosfēras frontu attīstību, mākoņainība Aronas pauguraines daļā ir lielāka nekā pieguļošajos līdzenumos. Gadā vidēji ir 171 apmākusies diena. Īpaši daudz apmākušos dienu ir rudens pēdējos un ziemas pirmajos mēnešos. Līdz ar to saule novembrī, decembrī un janvārī spīd tikai 11–18% no iespējamā. Saulainākie mēneši ir pavasara beigās un vasarā: maijs, jūnijs, jūlijs un augusts, kad saules spīdēšanas ilgums ir 50–55% no iespējamā.

Gaisa vidējā temperatūra janvārī ir  $-7^{\circ}\text{C}$ . Ziemā ir raksturīgi atkušņi. Siltākais mēnesis ir jūlijs, kad mēneša vidējā temperatūra ir  $+16,5-17^{\circ}\text{C}$ . Jāsaka, ka augstienē jūlijs ir nedaudz vēsāks nekā līdzenumā. Arī tādas atmosfēras parādības kā migla, sarma, putenis, apledojums, negaiss, ir novērojami biežāk kā pārējās teritorijās.

Paugurlīdzenumā aktīvo temperatūru summa  $1800-1900^{\circ}\text{C}$ . Bezsala periods 126–134 dienas. Nokrišņu daudzums 620–700 mm gadā. Sniega sega saglabājas 90–100 dienas un tās biezums 30–35 cm.

Upēm stabila ledus sega veidojas decembra otrajā pusē, un no ledus tās atbrīvojas marta beigās un aprīļa sākumā.

Paugurainē klimats ir mitrāks. Nokrišņi  $> 800\text{mm}$  gadā. 550 mm vai pat nedaudz vairāk nokrišņu ir siltajā gada laikā. Aktīvo temperatūru summa  $<1800^{\circ}\text{C}$ . Bezsala periods 118–130 dienu. Sniega segas biezums pārsniedz 40 mm un tā saglabājas 130–140 dienu.

### **3.6. Ģeoloģiskais raksturojums un reljefs**

Aglonas novada teritorijas ģeoloģiskajai uzbūvei kopējos vilcienos ir tādas pašas iezīmes, kā Latvijas teritorijai un bijušajiem Preiļu un Krāslavas rajoniem, kuru apraksti faktiski dod swaigāko un detalizētāko ģeoloģisko informāciju par novada pagastu teritorijām.

Zemes garozas augšējo daļu Aglonas novadā veido Austrumeiropas platformai raksturīgie izcelšanās vecuma, ģenēzes un iežu sastāva ziņā atšķirīgie struktūrkompleksi: kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega. Novada ģeoloģiskās uzbūves raksturošanai izmantoti sekojoši galvenie jēdzieni:

- ✓ kristāliskais pamatklintājs – arhaja un proterozoja magmatiskie un metamorfie ieži;
- ✓ pamatieži – kristāliskais pamatklintājs un visi zemkvartāra nogulumieži;
- ✓ nogulumiežu sega – visi (venda–kvartāra) nogulumieži;

✓ kvartāra nogulumu sega – visi kvartāra nogulumieži.

**Kristāliskais pamatklintājs** Aglonas novada teritorijā iegulst 650 – 680 m z.j.l., respektīvi, 800 līdz 830 m dziļumā no zemes virsas, tā virsma ir ar vienmērīgu kritumu ZR virzienā. Kristāliskais pamatklintāja virsma vistuvāk zemes virsmai atrodas novada austrumu daļā, bet visdziļāk pagasta ZR pie Jaunaglonas. Ģeoloģiskās izpētes un seismoizpētes dati liecina par to, ka novada pamatni veidojošais granīta masīvs ir relatīvi viengabalains un tajā praktiski nav pirmsplatformas tektonisko lūzumu.

**Nogulumiežu sega.** Kristāliskā pamatklintāja sadēdējušo virsmu 800 līdz 830 m biežā slānī pārsedz slāņkopu biežuma, vecuma, iežu sastāva un izcelsmes ziņā atšķirīgi nogulumieži, kurus, ņemot vērā to stratigrāfisko piederību un izcelsmes grupu, var sadalīt pirmskvartāra un kvartāra nogulumiežos.

Nogulumiežu segas *pirmskvartāra pamatiežu struktūrkomplekss* ir veidojies, jūras apstākļos uzkrājoties terigēniem, biogēniem un karbonātiskiem nogulumiežiem. Paleozoja iežu veidošanās sākusies pirms 680 – 650 milj. gadu proterozoja ēras (PR) jaunākajā periodā – vendā (V) un noslēgusies pirms 360 līdz 355 milj. gadu paleozoja ēras (PZ) devona perioda (D) beigās.

Pamatiežu segas pamatnē no 670 m līdz 590 m z.j.l. dziļumā iegul augšproterozoja (PR<sub>3</sub>) vanda (V) perioda jūras apstākļos uzkrājušies terigēnie nogulumi: gravelīti, smilšakmeņi, aleirolīti un māli. Nogulumus pārklāj paleozoja vecuma kembrija, ordovika, silūra un devona periodu nogulumieži.

Kembrija struktūrstāvu novada teritorijā no 590 m līdz 490 m z.j.l. dziļumā pārstāv apakškembrija Lontovas svītas (*Cm<sub>1ln</sub>*) un apakš– un viduskembrija Cirmas slāņkopas (*Cm<sub>1-2cr</sub>*) māli, smilšakmeņi, aleirolīti un gravelīti. Raksturīgi, ka Cirmas slāņkopā sastopamie ūdeņi ir stipri mineralizēti (sāļu daudzums sasniedz 100 un vairāk gramus litrā). Šos ūdeņus iespējams izmantot balneoloģijā.

Ordovika struktūrstāvu no 490 m līdz 300 m z.j.l. dziļumā pārstāv apakšordovika (O<sub>1</sub>), vidusordovika (O<sub>2</sub>) un augšordovika (O<sub>3</sub>) merģeļi, māli, kaļķakmeņi, argilīti un aleirolīti.

Silūra struktūrstāvu novada teritorijā salīdzinoši plānā slānī no 300 m līdz 230 m z.j.l. dziļumā pārstāv Landoveras nodaļas (S<sub>ln</sub>) un Venlokas nodaļas (S<sub>w</sub>) merģeļi, māli, mālaini kaļķakmeņi un domerīti.

Devona struktūrstāvu veidojošo nogulumu segas biežums ir salīdzinoši vislielākais. Struktūrstāva apakšējo daļu no 230 m z.j.l. līdz 20 m z.j.l. dziļumā pārstāv vidus devona Eifela un Živetas stāva Rēzeknes svītas (*D<sub>2rz</sub>*), Pērnavas svītas (*D<sub>2pr</sub>*), Narvas svītas (*D<sub>2nr</sub>*), Arukilas svītas (*D<sub>2ar</sub>*) un Burtnieku svītas (*D<sub>2br</sub>*) smilšakmeņi, māli, aleirolīti, merģeļi, dolomīti. No minētajam īpaši jāizceļ ir Narvas svīta, kas visā Latvijas teritorijā un arī Aglonas novada teritorijā ir stabils reģionālais sprosts slānis, atdalot saldūdens horizontus no zemāk iegulošajiem mineralizētajiem sāļūdeņiem. Svītu veido pelēki, zaļganpelēki domerīti, mālaini dolomīti, aleirolīti, virsējā daļā ar retiem ģipša starpslāņiem; to biežums – 80 – 100 m.

Terigēnā kompleksa vidusdevona smilšainajos slāņos sastopamie pazemes ūdeņi ir mineralizēti (sāļu daudzums sasniedz 3,5 – 10,0 g/l) un tos iespējams izmantot kā galda dzeramos ūdeņus, gan arī kā dziednieciskos minerālūdeņus.

Devona struktūrstāva augšējo daļu no 20 m z.j.l. līdz 80 m v.j.l. dziļumā pārstāv augšdevona Franas stāva Gaujas svītas (*D<sub>3gj</sub>*) smilšakmeņi, aleirolīti, māli un aleirītiski māli.

Jāatzīmē, ka Arukilas, Burtnieku un Gaujas svītas smilšakmeņu horizontiem ir svarīga saimnieciskā nozīme, jo tie visā novada teritorijā ir, galvenais, potenciālais dzeramā ūdens ieguves avots.

Kopējais pamatiežu slāņa biežums ir aptuveni 750 m, kuri pamatā ir paleozoja vecuma jūras apstākļos veidojušies nogulumieži.

Aglonas novada teritorijā pamatiežu atsegumi ar stratotipa vai dabas pieminekļa nozīmi nekur nav konstatēti un līdz ar to tie nav arī jāietver kā ierobežojumi teritorijas plānojumā.

Neskatoties uz ievērojamiem karbonātisko minerālo resursu krājumiem novadā, to ieguve ir ekonomiski neizdevīga un praktiski nav iespējama lielā iegulšanas dziļuma dēļ.



Pamatiežu virsma (subkvartāra virsma) novadā ir samērā līdzena, taču to saposmo ielejveida iegrauzums, kas vērsts Cirīšu HES ūdenskrātuves – Biešona ezera virzienā. Subkvartāra virsmas absolūtā augstuma atzīmes svārstās no 70 līdz 80 m v.j.l, bet ielejveida iegrauzumā pie Cirīšu HES ūdenskrātuves tā ir 18 m z.j.l. Iespējams, ka šis iegrauzums ir pirmskvartāra upju ieleju tīkla fragments. Ģeoloģisko urbšanas un izpētes darbu rezultāti ļauj secināt, ka pamatiežu virsmas reljefs veidojies ilgstošas kontinentālās noārdīšanas procesu ietekmē, kuru virzību savukārt noteica lēni tektoniskie procesi, kas aptvēra Austrumeiropas platformas Z daļu. Pleistocēnā zemkvartāra virsmu pārveidojusi ledāja un tā kušanas ūdeņu ģeoloģiskā darbība.

**Kvartāra iežu sega.** Paleozoja pamatiežu saposmoto virsmu Aglonas novada teritorijā pārsedz kvartāra (Q) iežu sega. Tā veidojusies salīdzinoši nesen (pēdējos 700 līdz 800 tūkst. g.) galvenokārt pleistocēnā, bet kvartāra iežu veidošanās un uzkrāšanās turpinās arī mūsdienās, t.i., pēcledušlaikmetā jeb holocēnā. Latvijas DA apzināti triju jaunāko apledojuumu atstātie nogulumu. Vislielākā nozīme kvartāra segas veidošanā ir pēdējam – Latvijas (Baltijas, Vislas) apledojumam. Tieši šī apledojuuma nogulumu zemes virspusē atsedzas visā novada teritorijā.

Kvartāra iežu sega sastāv no vairāku kontinentālo apledojuumu glacigēniem (ledāja) un akvaglaciāliem (ledāja kušanas ūdeņu) nogulumiem, kā arī pēcledušlaikmeta nogulumiem, kuru izplatība ir lokāla. Griezumā kvartāra nogulumus visplašāk pārstāv Kurzemes (Q<sub>2</sub>) un Latvijas jeb Baltijas (Q<sub>3</sub>) svītas akmeņaini morēnas smilšmāli un mālsmilts, smilts, grants, retāk bezakmeņu māla un aleirītu nogulumu. Kvartāra iežu segas biezums svārstās no 60 līdz 80 m, ielejveida iegrauzumā pie Cirīšu HES ūdenskrātuves tas sasniedz 163 m biezumu.

Aglonas novada teritorijas kvartāra nogulumu virsmai ir complicēts mozaikveida raksturs, kurā dominē augšpleistocēna ledāja nogulumu un ledāja kušanas ūdeņu straumju nogulumu.

Teritorijas virsmu, kā arī reljefa formas veidojošo iežu kompleksu joslā starp Rušonu un Cirīša ezeru pārstāv augšpleistocēna glacigēnie (gQ<sub>3</sub>ltv) smilšmāla un mālsmilts nogulumu (morēna). Aglonas pagastā teritorijas daļā apkārt Cirīšu ezeram, pie Aglonas ciemata un joslā no Lielajiem Bernāniem uz Biešonu ezeru zemes virsmu veido augšpleistocēna fluvioglaciālie (fQ<sub>3</sub>ltv) ledājkūšanas ūdeņu straumju smilts–grants nogulumu, kas citās novada daļās mazāk raksturīgi.

Kvartāra iežu sega vienlaicīgi ir gan augsnes cilmiezis, gan arī veicamo celtniecības darbu un ceļu remontam nepieciešamo derīgo izrakteņu nozīmīgs ieguves avots novada pašvaldībai un novada teritorijā dzīvojošajiem cilvēkiem. Turklāt kvartāra ūdens nesējslāņos ieslēgtos pazemes ūdeņus, lieto gan saimnieciskajām vajadzībām, gan komunālajai un individuālajai decentralizētajai apgādei ar dzeramo ūdeni liela daļa pagasta iedzīvotāju. Tāpēc kvartāra nogulumu segas uzbūves īpatnības jāņem vērā, risinot būvniecības jautājumus, kā arī lai novērstu augsnes, zemes dziļu un pazemes ūdeņu piesārņojumu.

Kvartāra nogulumu minerālos resursus pamatā veido celtniecības un ķīmiskās rūpniecības minerālie resursi: grants, smilts, māls, kūdra un saldūdens kaļķieži. Vēlreiz jāuzsver, ka novada teritorijā nav sastopamas rūpnieciskas nozīmes ģipšakmens, kaļķakmens un dolomīta atradnes, jo dolomītu izgulsnēšanai savulaik te nav bijuši labvēlīgi ģeoloģiskie apstākļi, bet kaļķakmeņu iegulas atrodas lielā dziļumā un to ieguve nav iespējama.

Esošajām atradnēm Aglonas novada teritorijā pārsvarā ir tikai vietējās nozīmes statuss (izmantojamas novada līmenī vai individuālajām vajadzībām). Ievērojamākie minerālie resursi pagasta teritorijā ir smilts un grants krājumi.

**Reljefs,** līdztekus ģeoloģiskajai uzbūvei, iekšējiem ūdeņiem un dabas daudzveidībai, ir viens no svarīgākajiem saimniecisko darbību un plānošanas pasākumus limitējošiem faktoriem Aglonas novadā. Reljefam ir īpaša nozīme kā plānošanas faktoram, jo tas veido bāzi ainavai un tās telpiskajai struktūrai, nosaka galvenās saimnieciski izmantojamo zemju īpašības un dažādas kvalitātes zemju izplatību, kā arī to izvietojumu novadā.

Aglonas novada R daļu starp Cirīša ezeru un Fintmuižu raksturo lēzeni viļņots reljefs, Aglonas pagasta teritorijas centrālā daļa atbilst sīkpauguraines un vidējpauguraines tipa

reljefam, bet novada teritorijas A daļai, it īpaši Kastuļinas un Grāveru pagastiem raksturīgi sarežģīti dažādu morfometrisko tipu pauguru un paugurmasīvu blīvi sakopojumi.

Daudzo pauguru nogāzes novada A daļā kombinācijā ar veģetācijas segas trūkumu nosaka arī augsnes ūdens erozijas un gravu veidošanās risku, taču Aglonas novadam plānošanas vajadzībām telpiskā plānojuma izstrādei atbilstošā mērogā šādas kartes pagaidām nav. Tomēr jāievēro, ka šādās vietās nav pieļaujama zemes virsas tehnogēnā pārveide, jo iznīcinot veģetāciju un velēnas segu, stāvajās nogāzēs var sākties lineārās erozijas procesi.

Gada nokrišņu daudzums (līdz 730 mm/gadā) nodrošina plakaniskās erozijas procesu norisi un ūdensteču kā sateces baseinā noskalotā un erodētā materiāla transporta “artēriju” funkcionēšanu. Vienlaicīgi notiek ūdensteču, meliorācijas grāvju sistēmas, kā arī ezeru piekrastes daļas aizsērēšana un dziļuma samazināšanās. Kā sekas tam ir vides stāvokļa pasliktināšanās un saldūdens ekosistēmu daļēja degradācija visos hidrogrāfiskā tīkla posmos.

Vidējā augāja masa 3 t/ha, ja tā ir vienmērīgi izvietota, praktiski pilnīgi novērš gāzienvēda nokrišņu erodējošo ietekmi, turklāt zemākie veģetācijas stāvi samazina ūdens plūsmu ātrumu, bet sakņu sistēma aizkavē augsnes noskalošanās procesus. Aglonas novadā mazāk apmežota ir tieši reljefa ziņā saposmotākā novada teritorijas A daļa, tātad vienlaidus veģetācijas segas trūkums var veicināt erozijas procesu norisi.

**Ģeoloģiskās vides paaugstināta riska apvidi un apdraudētības faktori.** Atsevišķās vietās teorētiski, piemēram, naftas produktu un pārsūknēšanas staciju un glabātuvju vietās ir paaugstināts vides (zemes dziļu, augsnes, pazemes un virszemes ūdeņu) piesārņojuma vai vides apdraudētības risks sakarā ar ģeoloģiskās uzbūves īpatnībām vai bīstamiem ģeoloģiskajiem procesiem. Aglonas novada teritorijā par ģeoloģiskās vides paaugstināta riska faktoriem uzskatāmi erozijas procesi, nogāžu procesi un ģeodinamiskie procesi.

**Upju erozijas procesi** ir vieni no dinamiskākajiem Latvijā. Mūsdienās notiek upju gultņu aizsērēšana un dziļuma samazināšanās daudzos posmos, bet pavasara palos tiek izskalotas jaunas gultnes. Kopumā upju darbība izpaužas kā erozijas un akumulācijas procesu mija. Ģeoloģiskajai videi un saimnieciskajiem objektiem apdraudoši ir gan vieni, gan otri procesi.

**Nogāžu procesi** ietver plaknisko noskalošanos, lineāro (gravu) eroziju, noslīdeņus, noplūdeņus un nogrūvumus. Senākos laika posmos notikušo minēto procesu izpausmes Aglonas novadā vērojamas galvenokārt subglaciālo iegultņu nogāzēs un lielpauguru nogāzēs. Kopumā nogāžu procesi ir vāji apzināti, tāpēc pastāv uzskats, ka to aktivitāte mūsdienās nav liela.

**Ģeodinamiskie procesi** saistās ar zemes garozas kustībām, kas savukārt var izsaukt zemestrīces. Zemestrīces Latvijā un Aglonas novadā ir reta un neraksturīga parādība. Ņemot vērā, to, ka Aglonas novada teritorija novietota salīdzinoši tālu no Daugavpils seismiski aktīvās joslas, var uzskatīt, ka novada teritorijas seismiskais risks ir nenozīmīgs.

### **Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums**

Teritorijas ģeoloģiskie apstākļi nenosaka ierobežojumus būvniecībai.

Izvēloties būvvietai ainaviski nozīmīgās vietās (paugurainās, pie ezeriem, ceļiem), būvvieta jāizvēlas tā, lai neaizsegtu skatu uz ezeriem no ceļa, kā arī esošās lauksaimniecības teritorijas nav ieteicams apmežot pirms nav veikts ainaviskais izvērtējums.

## **3.7. Aglonas novada virsmas ūdeņi**

### **3.7.1. Hidrogrāfiskās sistēmas vispārīgs raksturojums**

Ūdeņu resursi ir viena no nozīmīgākajām Aglonas novada bagātībām.

Aglonas novadā ir sekojošas hidrogrāfiskā tīkla kopējās iezīmes:

- ✓ Aglonas novads atrodas Daugavas sateces baseinā;
- ✓ atbilstoši Ūdens struktūrdirektīvas iedalījumam, Daugavas baseina apgabals atrodas 15.ekoreģionā “Baltijas province” un 5.ekoreģionā “Baltijas jūra” (EEK 2000/60/EC); Daugavas baseina apgabals aizņem 27 000 km<sup>2</sup> jeb 42 % no kopējās Latvijas platības; attiecīgi visa Aglonas novada teritorija 100% ietilpst Daugavas baseinā;

- ✓ virsmas ūdeņi sastāv no tīkla, ko veido salīdzinoši lielas ezeru platības, kas savienotas ar relatīvi īsām ūdenstecēm;
- ✓ lielākā daļa pagasta upīšu un strautu tecējuma ir mākslīgi pārveidota, tos iztaisnojojot;
- ✓ Aglonas novadā tekošajām ūdenstecēm ir raksturīgs salīdzinoši zems ūdens līmenis vasarā un ziemā un augsts līmenis palu laikā. Pavasara palos, kas parasti sākas marta beigās vai aprīļa sākumā, strauji ceļas ūdens līmenis;
- ✓ novada hidrosistēmā atrodas arī vairāki lieli purvi;
- ✓ virszemes ūdeņi galvenokārt tiek izmantoti rekreācijai un notekūdeņu novadīšanai; ūdens ņemšanai tie kalpo tikai atsevišķos gadījumos, piemēram, ugunsdzēsības vajadzībām.

### 3.7.2. Aglonas novada ezeri

No novada ūdens objektiem ar kopējo platību 3073 ha (pēc zemes kadastra datiem) ir 740 ha publisko ūdeņu. Ap šiem ūdeņiem ir obligāti jāievēro tauvas josla, kuras robežās ir jānodrošina brīva pārvietošanās, izņemot gadījumus, ja tauvas josla netiek noteikta saskaņā ar Zvejniecības likuma 9.punkta prasībām, kur tauvas josla nav jānosaka, ja privātie ūdeņi visā to platībā un tiem piegulošā sauszemes daļa pieder vienam un tam pašam īpašniekam un zvejas tiesības šajos ūdeņos nepieder valstij.

1.TABULA

#### **Aglonas novada publiskie ūdeņi**

Pagasts	Īpašumu skaits	Kopplatība, ha	Daļa no visiem publiskajiem ūdeņiem
Aglonas pag.	2	692,7	93,6%
Grāveru pag.	7	12,3	1,7%
Kastuļinas pag.	1	28,8	3,9%
Šķeltovas pag.	3	6,2	0,8%
<b>Novadā kopā</b>	<b>13</b>	<b>740,0</b>	<b>100%</b>

Lielākā daļa publisko ūdeņu atrodas Aglonas pagastā; to nosaka vispirms 630 ha lielais Cirīšu ezers, kas ir novada lielākā ūdenstilpe. Otra lielākā ūdenstilpe (Geraņimovas–Ilzas ezers) ir gandrīz divas reizes mazāka.

Lielākās platības, zeme zem ūdeņiem, kopumā pieder privātajiem zemes īpašniekiem. Lielas platības pieder arī pašvaldībai, bet tikpat daudz ūdens objektiem īpašnieks kadastra datos atzīmēts kā līdz šim nenoteikts. Tie ir īpašumi, kuri vēl nav nostiprināti zemesgrāmatā vai arī ir citāda rakstura nenoteiktība par to piederību.

Galveno informāciju par novada lielākajiem ezeriem var atrast 2. tabulā.

**Aglonas novada nozīmīgākie ezeri un citas ūdenstilpes**

Ūdens-tilpes kods	Nosaukums	Pagasts	Platība, ha	Sateces baseins, km <sup>2</sup>	Ūdens apmaiņas periods, gadi	Piezīmes Juridiskais statuss
43509	Cirīšu ezers Cirīšs (Cirīša ezers Cirīša ezers Čerešu ezers)	Aglonas	630,60	413,00	0,87	Valsts publiskais ezers Dabas parks; salas –dabas liegumi
43470	Geraņimovas–Ilzas ezers	Kastuļinas	327,8	72,90	16,01	zvejas tiesības pieder valstij
43453	Biržkalnu ezers (Bērzgaļu)	Aglonas	272,00	11,80	3,16	Valsts publiskais ezers
42128	Užuņu ezers	Kastuļinas	265,2			zvejas tiesības pieder valstij
43517	Jazinkas ezers	Grāveru	263,9	17,30	3,67	zvejas tiesības pieder valstij
43512	Cirīšu ūdenskrātuve	Aglonas	248,9			SIA Cirīšu HES īpašums;
43458	Kustaru ezers	Kastuļinas	142,2	26,70	1,80	zvejas tiesības pieder valstij
43437	Aksjonovas ezers	Šķeltovas	125,2	270,00	0,27	zvejas tiesības pieder valstij
43463	Koškina ezers	Kastuļinas	91,7	4,53	2,93	zvejas tiesības pieder valstij
43468	Dubuļu ezers	Kastuļinas	72,4	13,90	1,51	zvejas tiesības pieder valstij
43523	Bešona ezers	Aglonas	64,20	34,50	0,38	Pašvaldības lietojumā; zvejas tiesības pieder valstij
43519	Karpa ezers	Šķeltovas	61,4	6,00	1,62	zvejas tiesības pieder valstij
43467	Okras ezers	Kastuļinas	61,2	11,40	0,49	zvejas tiesības pieder valstij
43516	Saviņu ezers	Grāveru	55,3	8,59	2,00	zvejas tiesības pieder valstij
43524	Pakalnis	Aglonas	54,80	496,00	0,01	Pašvaldības lietojumā; zvejas tiesības pieder valstij
42129	Jidauss ezers	Kastuļinas	37,6			
	Idaņu	Aglonas	37,6			
43499	Ilzas ezers	Aglonas	33,50			Pašvaldības lietojumā; zvejas tiesības pieder valstij
43435	Kalvīšu ezers	Grāveru	33,5			zvejas tiesības pieder valstij
43505	Aglonas ezers	Aglonas	32,50			Aglonas bazilikas lietojumā
	Mušas	Aglonas	30,6			

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

Ūdens –tilpes kods	Nosaukums	Pagasts	Platība, ha	Sateces baseins, km <sup>2</sup>	Ūdens apmaiņas periods, gadi	Piezīmes Juridiskais statuss
43474	Dunsku ezers	Kastuļinas	30,3			
43503	Lielais Dubuļķas ezers	Aglonas	28,9			Pašvaldības lietojumā
43515	Udrinkas ezers	Grāveru	22,3			
43432	Sakovas ezers	Grāveru	20,4			
43436	Ilzas ezers	Šķeltovas	14,4			
43424	Konušku ezers	Grāveru	14			
43460	Baltais ezers	Kastuļinas	13,0			
43657	Terehovas ezers	Aglonas	12,70			Pašvaldības lietojumā
43439	Šķeltovas ezers	Šķeltovas	12,6			
43506	Opostas ezers	Aglonas	12,30			Pašvaldības lietojumā
	Raudiņu ezers	Aglonas	11,9			
43508	Ruskuļu ezers	Aglonas	11,30			Pašvaldības lietojumā
43466	Pertošu ezers	Kastuļinas	11,3			
43465	Pasiņas ezers	Kastuļinas	11,0			
42126	Meiruļa ezers	Kastuļinas	10,9			
	Skudrinkas ezers	Aglonas	9,30			Privātīpašums
	Deņevas ezers	Aglonas	9,2			
	Meiruļu ezers	Aglonas	8,2			
	Mazais Dubuļķas ezers	Aglonas	7,2			Privātīpašums
	Tālais ezers	Kastuļinas	5,7			
	Dzerkaļu ezers	Aglonas	5,60			Pašvaldības lietojumā
	Plautiņkas ezers	Aglonas	4,9			
	Kustarka ezers	Aglonas	4,7			
	Foļvarkas ezers	Aglonas	4,6			
	Sausais Priedainis	Aglonas	4,2			
43430	Zosnas ezers	Grāveru	3,3			
	Sladkovas ezers	Aglonas	3,2			
	Zaboltnija, Kazimirovkas ezers	Aglonas	3,00			Privātīpašums
	Tuvais ezers	Aglonas	2,9			
	Glušoka ezers	Aglonas	2,4			Privātīpašums
	Čornoje ezers	Aglonas	2,2			
	Gulbinkas ezers	Aglonas	2,00			Privātīpašums
43513	Čertoka ezers (Velnezers)	Grāveru	1,9			
	Itiņu ezers	Aglonas	1,90			Privātīpašums
	Jegorova ezers	Kastuļinas	1,7			
	Nierezers	Aglonas	1,50			Aglonas bazilikas lietojumā

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

Ūdens –tilpes kods	Nosaukums	Pagasts	Platība, ha	Sateces baseins, km <sup>2</sup>	Ūdens apmaiņas periods, gadi	Piezīmes Juridiskais statuss
42124	Lapsinkas ezers	Kastuļinas	1			

3. tabulā pievienoti galvenie raksturlielumi divām ļoti nozīmīgām novada ūdenstilpēm – Cirīša ezeram un Cirīšu HES ūdenskrātuvei. (Tabulā dotie raksturlielumu dati ir aptuveni, ar dažādu gadskaitļu datējumu (skat. [www.ezeri.lv](http://www.ezeri.lv)), līdz ar to tā izmantojama vispārējai informācijai).

Cirīšu HES ūdenskrātuve izveidota 1960.gadā, ar aizsprostu paceļot ŪL par 10–12 m un applūdinot Aizpurviešu ezerus (tie atradās 131.5 – 136 m v.j.l.). (Avots: *Enciklopēdija Latvijas daba Orientieris ezers Datums: 01–01–1994* ).

Cirīšu HES ūdenskrātuvē appludinātie (ietilpstošie) Aizpurviešu ezeri: Dziļūksnas ezers (Dziļūksņa ezers Dziļūksnis ); Jagodku; Piertspakurs Pirtspakura; Raudiņu; Sēkļu dzirnavezers; Tuļeca ezers (Tūleiša ezers Tulišu ezers Tulec ezers ) (Avots: *R.Avotiņa, LPSR ūdenstilpju nosaukumi, Datums: 01–01–1984*).

3.TABULA

**Cirīša ezers un Cirīšu HES ūdenskrātuves galvenie raksturlielumi**

Ezera nosaukums	Spoguļa laukums (ha)	Ezera izdalītā platība (ha)	Tilpums (milj. m <sup>3</sup> )	Maks. dziļums (m)	Vidējais dziļums (m)	Sateces baseina laukums (km <sup>2</sup> )	Salu skaits
Cirīša ezers	630,6 (2006.g.)	630,6	26	10	4,1	4,9	9 (LVGMC 2012.g.) 15 (1952.g.) 8 (1994.g.)
Cirīša ūdenskr.	227,4 (1973g.) 248,9 (2006.g.)	231,6	13,6	34,5	5,8	415	6 (1973g.) 5 (1994.g.)

Novada robeža ar Riebiņu novadu Aglonas pagasta ziemeļdaļā un Kastuļinas pagasta rietumu daļā iet pa 2314 ha lielā **Rušona ezera** krastu; pie ezera atrodas arī Jaunaglonas ciems. Rušona ezera teritorija ietilpst Riebiņu novadā, šī ir kopēju interešu teritorija kā ar Riebiņu novadu, tā ar Rēzeknes novadu (robežojas ar Rušona ezeru), kuras apsaimniekošanai nepieciešami īpaši risinājumi.

Dabas parka “Cirīša ezers” Aglonas pagastā esošās daļas unikālās īpatnības lielā mērā nosaka **Cirīšu ezers** un tā salas.

Cirīšu ezera platība ir 630,6 ha, bet kopā ar salām – 630,6 ha. Ezera garums ir 4,8 km, platums 1,3 km, vidējais dziļums 5 m, bet lielākais dziļums – 10,5 m. Krasta līnija ir 29,5 km gara. Ezerā ir 8 salas. Ezers atrodas Daugavas lielbaseinā, Tartakas–Dubnas baseinā; pēdējā platība ir 365 km<sup>2</sup>. Nosacītā ūdens apmaiņa ir 2,95 gadi pēc [www.ezeri.lv](http://www.ezeri.lv), taču citi avoti norāda, ka tā ir pat mazāka par gadu (6.tab.). Sateces baseina un ezera platību attiecība ir 57,9 : 1.

Cirīšu ezers ir izvietojies starppauguru ieplakā, tam ir ļoti ličaina ezerdobe. Ezera ziemeļu daļā atrodas liela pussala – Jaunmuiža. Ezers pieder pie Tartakas upes sistēmas. Tartaka iztek no Rušona ezera, tek cauri Cirīšu ezeram un ietek Luknas ezerā, caur kuru tek Dubna; Cirīšu ezers ir caurtekošs ezers. Ezeram cauri tek Tartaka (Poguļanka), tādā veidā ezeru saistot vienā sistēmā ar Rušona ezeru un Cirīša ūdenskrātuvi. Tartakas upes posmu no Rušonu ezera līdz Cirīša ezeram sauc arī par Pogučanku, bet posmu no Cirīša ezera līdz Cirīšu ūdenskrātuvei – par Salenieku upi.

Ar citām divām ezerā ietekošām upītēm, ezers ir saistīts ar Egļu (Aglonas) ezeru un Opustas ezeru. No ezera iztek Tartaka (Salenieku upe) un grāvji. Viens no šiem grāvjiem Cirīšu ezeru savieno ar blakus esošo Ruskuļu ezeru.

**Čertoka ezers** – 1,9 ha, kā jau to rāda pats nosaukums, ir saistīta ar virsmas ūdeņiem. Čertoka ezers, saukts arī par Velnezeru, atrodas reljefa sufozijas padziļinājumā. Ezers ir mazeitrofs, ar dzidru (dzidrība 7 – 12 m) zilganzaļu ūdeni un glejainu dibenu, kas vidū vietām klāts ar dūņām. Pamats dabas lieguma izveidošanai ir paša ezera un apkārtnes nozīmīgie biotopi. Ezers kā tūrisma apskates objekts ir iekļauts daudzos tūrisma maršrutos, tāpēc katru gadu palielinās tūristu pieplūdums.

**Cārmaņa ezers** – dabīgs nepiesārņots eitrofs ezers ar Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem (akmeņaina grunts ezeros, smilšaina grunts ezeros) un īpaši aizsargājamu sugu – mieturu hidrillu. Agrāk ezerā konstatētas dortmana lobēlija un gludsporu ezerene. Ezers ļoti ainavisks – ličains, ar mežainiem krastiem. Nozīmīga vieta ES Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopa – dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju – saglabāšanā.

Aglonas novada iekšējie ūdeņi tiek izmantoti aktīvai atpūtai, makšķerēšanai, zvejai, medībām. Cirīšu un Ilzas ezeru apkārtnē izceļas ar lielu putnu sugu daudzveidību (piem., grieze, gārņi, ķikuts u.c.) vai arī ir putniem nozīmīgas ligzdošanas vietas vai apmešanās vietas migrācijas laikā, tāpēc ir piemēroti dabas tūrisma (tai skaitā arī ekotūrisms un putnu vērošana), zinātniskā un izziņas tūrisma attīstīšanai

### 3.7.3. Ūdenstece

Novada dienvidu daļu (Grāveru un Šķeltovas pagastus) šķērso Dubna; tā ir lielākā upe Aglonas novadā. Dubna sākas Latgales augstienes Dagdas paugurainē, 165 m v.j.l.

Lejpus Kovaļovai Dubna nelielā posmā (apmēram 2 km garā posmā) veido Šķeltovas un Grāveru pagasta robežu, tad ietek Aksenovas ezerā. Iztekot no ezera Dubna veido gan plašāku ieleju, gan vietām spraucas caur pauguriem, no abiem krastiem, uzņemot nelielas pietekas. Tā iztek cauri Ota, Lejas, Cārmaņa, Zosnas, Sakovas ezeriem, ietek Šķeltovas pagastā, šeit iztek cauri Aksjonovas ezeram, tālāk tek Višķu ezeru, kas ar kanālu savienots ar Luknas ezeru un tad pa Jersikas līdzenumu uz Daugavu. Slīpums vidēji ir 1,2 m/km. Upes platums ir no 10 līdz 30 m, tās vidējais dziļums 0,7–1,5 m, vidējais straumes ātrums mazūdens periodos ir 0,2–0,3 m/sek. Šķeltovas pagasta teritoriju Dubna šķērso apmēram 14 km garā posmā. No abiem krastiem Dubna uzņem nelielas pietekas, kas atūdeņo pagasta vidusdaļu.

Saimnieciski ļoti nozīmīga upe ir Tartaks (Aglonas pagastā); uz tā atrodas galvenā vietējās enerģētikas objekta – Cirīšu HES aizsprosts.

Kastuļinas pagasta ūdensteču sistēma ir nedaudz savrupa, to veido Balda, Randovka, Molenica, Deņeva un lielāks skaita mazu upīšu un strautu.

Lielākā daļa novada ūdensteču, daļēji ieskaitot arī lielāko no tām – Dubnu, ir meliorācijas laikā stipri pārveidotas: padziļinātas, iztaisnotas un daudzviet pārvērstas par neizteiksmīgiem meliorācijas grāvjiem.

4.TABULA

### **Aglonas novada lielāko ūdensteču galvenie hidroloģiskie raksturlielumi**

ŪO kods, nosaukums	Sateces baseina platība, km <sup>2</sup>	Notece, mm/gadā	Caurplūdums, m <sup>3</sup> /s
D477 SP, Dubna	697,40	20,2	228
D486, Dubna	398,23	2,21	186
D484, Tartaks	177,55	3,03	200

### 3.7.4. Pazemes ūdeņi

Dzeramā ūdens iegūšanai Aglonas novadā līdzīgi kā lielākajā daļā Latvijas teritorijas, tiek izmantoti pazemes ūdeņi. Pazemes ūdens horizonts ir Arukilas–Amatas (D2ar –D3am). To veido augšdevona Gaujas un Amatas horizonts un vidusdevona Arukilas un Burtnieku horizonts, ieži– smilšakmeņi, māli, aleirolīti. Kompleksa biežums mainās no 10 – 329 metru robežās. Tas atsedzas zem kvartāra nogulumiem, kur to pārsedz maz caurlaidīgie morēnas smilšmāli, dažviet labi caurlaidīgās smilšu nogulas līdz 10m biežumā. Pārsvārā ir

spiedienūdeņi, izņemot smilšu nogulas vietas un vietas, kur tie atsedzas zemes virspusē. Statiskā līmeņa dziļums mainās no 12m līdz 100 – 120 m. Paaugstināta spiediena iecirkņi ir raksturīgi augstienēm. Kompleksa maksimālais caurplūdes koeficients sasniedz 900–1200 m<sup>2</sup>/diennaktī. Ūdens sastāvu nosaka ūdeni saturošie ieži, kā arī ūdens apmaiņa ar blakus horizontiem. Pārsvārā to mineralizācija ir 0,2–0,5g/l retāk 1,0–2,7g/l ar hidrogēnkarbonātu Ca un vai Mg tipa minerāliem. Aglonas novadā (saskaņā ar teritorijas plānojuma datiem 7 urbumi) pārsvārā ir Gaujas (Burtnieku –Gaujas) ūdens horizonta virsma atrodas 100 – 121 m dziļumā no zemes virsmas. Horizontu veido terīgēnas izcelsmes ieži – smilšakmeņi ar māla un aleirolīta starpkārtām. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi–smilšmāli ar smilts–grants–oļu starpkārtām un mālsmiltis, kuru kopējais biezums ir 63 – 121 m, no tiem ūdens vāji caurlaidīgi smilšmāli un mālsmiltis– 51 – 101 m, un Gaujas–Amatas horizonta (līdz urbuma filtra augšai) 3–24 m biezie ūdens vāji caurlaidīgie māla un aleirolīta slāņi.

Dzēramajā ūdenī, ko iegūst no artēziskajiem urbumiem, ir augsts dzelzs saturs, kas pasliktina ūdens garšas īpatnības un veido nosēdumus cauruļvados, bet nav uzskatāms par piemaisījumu, kas būtu kaitīgs veselībai. Jāatzīmē, ka dzelzs piesārņojums ūdenī, kas nonāk pie gala lietotāja, rodas arī cauruļvadu sliktā tehniskā stāvokļa dēļ.

Artēzisko urbumu ilgstoša ekspluatācija un novecojošās iekārtas, kā arī tas pastāv sekli, un vidēji sekli urbumi rada potenciālu pazemes ūdeņu piesārņojuma avotu. Lielāku pazemes ūdeņu krājumu, kas būtu klasificējamas kā atradnes, saskaņā ar LVĢMC izrakteņu kadastra datiem, Aglonas novadā nav. Šeit nav arī pazemes ūdeņu valsts monitoringa punktu.

Arukilas–Gaujas ūdens horizontu komplekss ir ļoti labi aizsargāts, jo ūdens vāji caurlaidīgo iežu biezums ir lielāks par 20 m (kvartāra – 107 m, Gaujas horizonta – 10 m). Ņemot vērā ūdens horizonta aizsargātības pakāpi, stingra režīma aizsargjoslas rādiuss ir 10 m, bakterioloģiskā aizsargjosla nav nepieciešama, jo vertikālās filtrācijas laiks līdz Gaujas ūdens horizontam ir lielāks par 200 diennaktīm. Ķīmiskās aizsargjoslas rādiuss ir 190 m pie ūdens patēriņa 1,5 litri sekundē.

Dabiskā ūdens horizontu aizsargātība ir atkarīga no pārklājošo iežu biezuma un to ūdenscaurlaidības spējām, kā arī no gruntsūdeņu un artēzisko ūdeņu līmeņu attiecības. Iecirkņos ar augšupejošu pazemes ūdeņu plūsmu dabiskos hidrodinamiskajos apstākļos artēziskos ūdeņus praktiski nevar piesārņot. Tomēr situācija var mainīties ap ūdens ņemšanas vietām depresijas piltuvju robežās. Tādēļ, plānojot ražotnes ierīkošanu, ja tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešams pazemes ūdens, šī ūdeņu aizsargātība jānovērtē individuāli, ņemot vērā sagaidāmās pazemes ūdeņu plūsmas izmaiņas. Nepārdomātas saimnieciskās darbības rezultātā šajās vietās iespējama pazemes ūdeņu piesārņošana. Vēl jāatzīmē, ka augstais gruntsūdeņu līmenis ieplakās, kur ir apgrūtināta virszemes ūdeņu notece, veicina pazemināto zemes virsas platību pārpurvošanos.

Par bīstamu pazemes ūdeņu piesārņošanas avotu bieži kļūst arī neizmantoti un neapsaimniekoti vai arī tehniski bojāti ūdens apgādes urbumi. Tādēļ, izlemjot turpmāko katra konkrētā ūdensapgādes urbuma apsaimniekošanas kārtību, jāņem vērā:

- ✓ urbuma turpmākās izmantošanas perspektīva;
- ✓ urbuma tehniskais stāvoklis;
- ✓ urbuma atveres un stingra režīma aizsargjoslas sanitārais stāvoklis.

Ūdensapgādes urbumus var sadalīt divās grupās:

- ✓ urbumi, kurus izmanto vai tos iespējams izmantot nākotnē;
- ✓ urbumi, kuru izmantošana (dažādu iemeslu dēļ) nav iespējama.

Pirmajā gadījumā nepieciešams: sakārtot stingrā režīma aizsargjoslu; nodrošināt urbuma atveres hermetizāciju; novērst urbuma un stingra režīma aizsargjoslas teritorijas applūšanas vai piegružošanas iespēju; nodrošināt urbuma aizsardzību no tā fiziskas bojāšanas.

Ja urbums ilgāku laiku nav ekspluatēts, pirms tā izmantošanas atsākšanas nepieciešams veikt urbuma tehniskā stāvokļa pārbaudi un ūdens atsūknešanu, kā arī paraugu noņemšanu tā kvalitātes pārbaudei.



Lai likumdošanas aktos noteiktā kārtībā veiktu pazemes ūdens iegūvi, katram ūdens apgādes urbūmam jābūt urbūma pasei.

Ja ieguves apjoms pārsniedz 10 m<sup>3</sup>/d., nepieciešams saņemt ūdens lietošanas atļauju.

Ja pazemes ūdeņus izmanto centralizētās ūdensapgādes nodrošināšanai vai fasēšanai un tirgošanai cilvēku patēriņam, nepieciešams veikt hidroģeoloģiskās izpētes darbus, aprēķināt pazemes ūdens krājumus, noteikt bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu un akceptēt tos Pazemes ūdens krājumu akceptācijas komisijā, kā arī saņemt Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā pazemes ūdens atradnes pasi un zemes dzīļu izmantošanas licenci.

Savukārt urbūmus, kuru turpmākā izmantošana dažādu iemeslu dēļ nav iespējama, nepieciešams tamponēt, nodrošinot pazemes ūdens resursu aizsardzību.

### 3.8. Derīgie izrakteņi

Informāciju par derīgo izrakteņu atradnēm novadā sniedz LVĢMC derīgo izrakteņu atradņu kadastrs. Diemžēl informācija par atradņu konfigurāciju nav publiski brīvi pieejama; telpiskā informācija ir vienīgi par Aglonas novadā esošajām būvmateriālu atradnēm, bet pārējos gadījumos zināmas vien atradņu centru un laukumu galējo punktu koordinātas.

Pieejamā telpiskā informācija par derīgo izrakteņu atradnēm atrodama Aglonas novada Attīstības programmas „[I Sējumā. Novada situācijas apraksts](#)” pielikumos un kartogrāfiskā materiāla VI kartē.

#### 3.8.1. Būvmateriāli

Aglonas novadā esošo būvmateriālu atradņu saraksts pievienots „[I Sējumā. Novada situācijas apraksts](#)” tabulā 1. pielikumā; turpat dots arī dažu atradņu sīkāks raksturojums.

Derīgo izrakteņu atradņu kadastrs uzrāda 25 drupu iežu – grants, smilts–grants un smilts atradnes. Izpētītie (A) krājumi ir 20,4 milj. tonnu, novērtētie (N) – 3 milj. tonnu, bet prognozētie (P) – gandrīz 95 miljoni tonnu, kas nozīmē, ka pārskatāmā nākotnē šo izejvielu novadam netrūks pat ievērojot, ka liela daļa atradņu nav izstrādei rentabla iegulu rakstura dēļ vai arī ieguve nav pieņemama kā kaitējoša ainavai un novada dabas vērtībām.

Neviena no atradnēm netiek klasificēta kā valsts nozīmes.

Aglonas novadā lielākās ir Gūteņu – Ezerkalnu un Levduņu smilts–grants un smilts, un atradnes. Abas šīs atradnes šobrīd neizmanto, bet ieguve notiek Ansveriņu un Meiruļu atradnēs.

Citos pagastos lielākās izpētītās atradnes ir Spalbjī un Agitas (Grāveru pag.), bet prognozēto krājumu rekordistes ir Grāveru–smilts un Staškeviču atradnes. Šobrīd tiek izmantota atradne Agitas.

Lielākā daļa atradņu apsekotas 1991. gadā un vēlāk, taču par dažām no tām informācija iegūta vēl pagājušā gadsimta 70. gadu sākumā un nav atjaunināta.

Formāli pie būvmateriālu izejvielu atradnēm tiek pieskaitītas novada piecas saldūdens kaļķa atradnes (Aglonas un Kastuļinas pagastos), taču tām kā galvenais izmantošanas veids norādīta augsnes kaļķošana. Pavisam šais atradnēs izpētītos (A grupas) krājumos ir gandrīz 550 tūkstoši tonnu kaļķieža.

#### 3.8.2. Kūdra, sapropelis

Aglonas novadā ir liels skaits kūdras atradņu, kas koncentrējas galvenokārt Kastuļinas un Šķeltovas pagastos to reljefa īpatnību dēļ. Lielākā daļa atradņu ir t.s. zemā tipa, kas veidojas, pārpurvojoties augsnei reljefa beznoteces padziļinājumos ar nepietiekošu filtrāciju.

Pārskats par kūdras atradnēm atrodams Aglonas novada Attīstības programmas „[I Sējumā. Novada situācijas apraksts](#)” 3. Pielikumā. Detalizētāka informācija sniegta tikai par lielākajām kūdras atradnēm, kurās izmantojamā krāja, pārsniedz 50 tūkstošus tonnu. Kopējā kūdras krāja 162 atradnēs tiek vērtēta 5,33 milj. tonnu apjomā, 23 lielākajās ir koncentrētas 3,46 milj. tonnas.

Neviena no atradnēm netiek klasificēta kā valsts nozīmes.

Atradņu kadastrs neuzrāda, ka kāda no šīm atradnēm patlaban tiktu izmantota; arī izpēte nav bijusi pārāk detalizēta, visu atradņu krāja pieder prognozētajām (P); ne izpētīto (A), ne novērtēto (N) krājumu šais atradnēs nav.

Novada atradnēs esošā kūdra izmantojama galvenokārt lauksaimniecības vajadzībām – kā pakaiši vai arī mēslojums (pēdējais pārsvarā zemā tipa kūdras atradnēs).

Novadā ir arī vairākas nozīmīgas sapropeļa atradnes, par kurām informāciju skat. Aglonas novada Attīstības programmas „I Sējumā. Novada situācijas apraksts” 4. pielikumā.

5.TABULA

#### Kūdras atradnes

Nr. LVĢMA DB	Nosaukums LVĢMA
16119	Aizbāru
16120	Nr. 16120
16121	Nr. 16121
16122	Platēnu
16124	Nr. 16124
16125	Nr. 16125
16126	Nr. 16126
16127	Nr. 16127
16128	Nr. 16128
16129	Nr. 16129
16130	Nr. 16130
16131	Nr. 16131
16132	Krustupu
16133	Nr. 16133
16134	Nr. 16134
16135	Nr. 16135
16136	daļa Vesetnieku, Melnāzas
16137	Rieksta
16138	Nr. 16138
16139	Gabieģu, Gulbiņu
16140	Kuģenieku
16141	Nr. 16141
16142	Nr. 16142
16143	Tuteņu
16144	Dūdumu
16145	Nr. 16145
16146	Nr. 16146
16147	Nr. 16147
16148	Nr. 16148
16149	Nr. 16149

#### 3.8.3. Augšnes

Aglonas novada teritorija ietilpst Austrumlatvijas pauguraino augstieņu augšņu rajonā. Latgales augstienēs augsnes veidojušās uz karbonātu saturošas smilšmāla morēnas, ko bieži vien sedz smiltis un mālsmiltis. Šajā reģionā izplatītas vāji un vidēji podzolētas velēnu podzolaugšnes. Stipri erodēto pauguru virsotnēs bieži atsedzas karbonātiskie cilmieži. Daudz mazākā mērā pagasta teritorijā upju aplūstošajās palienēs un beznoteces ieplakās izveidojušās aluviālās, purvu un glejotās augsnes.

Novada teritorijā izplatītāko augšņu tipu raksturojums: erodētas vāji un vidēji podzolētas velēnu podzolaugšnes; kas veidojušās uz nabadzīgiem cilmiežiem caurskalošanās režīma

apstākļos, dominējot podzolēšanās procesam, to izvietojums novadā pauguru un ieleju nogāzēs ir noteicis to, ka kultivēšanas gaitā tās lielākā vai mazākā mērā ir bijušas pakļautas plankiskajai un strūklveida erozijai, līdz ar to ir samazinājusies to auglība;

Velēnu karbonātaugsnes veidojušās uz karbonātiem cilmiežiem zem platlapju koku mežiem ar lakstaugu zemsedzi, kā arī dabiskajās pļavās; Aglonas novadā tās sastopamas pauguru virsotnes daļās, kur to veidošanos noteikusi karbonātiska morēnas smilšmāla kā cilmieža klātbūtne, kā arī platlapju–jauktu koku mežu izplatības areālos; pieder pie novada auglīgākajām augsnēm, taču to izvietojumam ir mozaīkveida raksturs, un to izmantošanu apgrūtina reljefs, kas turklāt pastiprina erozijas draudus.

Aluviālajās jeb palieņu augsnes izplatītajās upju ielejās, kuras applūst palu laikā un kurās uzkrājušies palu ūdeņu sanesumi; augsnes auglība ir augsta, un šāda tipa augsnes piemērotas visdažādākajiem kultūraugiem, taču ņemot vērā Aglonas novada upju hidrogrāfisko režīmu, to izmantošana ir apgrūtināta palu un plūdu dēļ.

Reljefa padziļinājumos sastopamas velēnpodzolētās glejaugsnes, kas veidojas uz ķīmiski bagātiem cilmiežiem seklu gruntsūdeņu ietekmē. Tās arī var veidoties no automorfajām augsnēm, pārlika mitruma dēļ pastiprinoties anaerobiem apstākļiem. Velēnu podzolētās glejotās augsnes sastopamas starppauguru ieplakās un veidojušās, pasliktinoties augsnes ūdens režīmam. Šīs augsnes ir mazauglīgas, stipri izskalotas, trūdvielām nabadzīgas, ar skābu reakciju; velēnu gleja un glejotās augsnes sastopamas vietās, kur tikai periodiski ir liels mitrums, virskārtā tām ir labi izveidots trūda horizonts, zem kura ir glejots ieskalšanās horizonts vai glejots cilmiežis; glejošanās process norit virsūdeņu vai gruntsūdeņu ietekmē reljefa pazeminājumos un citās vāji drenētās vietās.

### 3.9. Zemes resursi un zemes īpašumi

#### 3.9.1. Zemes izmantošana

##### **Terminu skaidrojums**

Valsts zemes dienests dod sekojošu skaidrojumu terminiem, kas attiecas uz zemes īpašumiem un to izmantošanu:

**Zemes īpašumi** – visi nekustamie īpašumi, uz kuriem īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā, vai tiesiskie valdījumi, ja:

- ar zemes komisiju, pašvaldību un valsts institūciju lēmumiem atjaunotas zemes īpašuma tiesības;
- ar zemes komisiju, pašvaldību vai valsts institūciju lēmumiem zeme piešķirta īpašumā par samaksu;
- iegūti darījumu rezultātā.

##### **Zemes lietojumi:**

- zeme, kas ar pašvaldību, zemes komisiju vai valsts pārvaldes institūciju lēmumiem ir piešķirta pastāvīgā lietošanā fiziskajām un juridiskajām personām;
- zeme, par kuru ir pieņemti tikai zemes komisiju atzinumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu pilsētās, un vēl nav pieņemts lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu.

**Valstij piekritīgā zeme** – zeme, uz kuru zemes reformas laikā nav atjaunotas īpašuma tiesības, kas nav nodota īpašumā par samaksu vai nav piešķirta pastāvīgā lietošanā vai ilgtermiņa nomā fiziskajām vai juridiskajām personām un kas saskaņā ar likumu “Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās” ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda.

**Pašvaldībām piekritīgā zeme** – zeme, uz kuru zemes reformas laikā nav atjaunotas īpašuma tiesības, kas nav nodota īpašumā par samaksu vai nav piešķirta pastāvīgā lietošanā vai ilgtermiņa nomā fiziskajām vai juridiskajām personām un kas saskaņā ar likumu “Par valsts

un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās” ierakstāma zemesgrāmatā uz pašvaldības vārda.

**Zeme zemes reformas pabeigšanai** – zeme, uz kuru zemes reformas laikā nav atjaunotas īpašuma tiesības, kas nav nodota īpašumā par samaksu vai nav piešķirta lietošanā fiziskajām vai juridiskajām personām, pašvaldībām vai valsts institūcijām, kā arī zeme, par kuru pašvaldība pieņēmusi lēmumu par attiecīgās zemes izmantošanu zemes reformas pabeigšanai.

**Zemes starpgabals** – publiskai personai piederošs zemesgabals, kura platība ir mazāka par pašvaldības saistošajos noteikumos paredzēto minimālo zemesgabala platību vai kura konfigurācija nepieļauj attiecīgā zemesgabala izmantošanu atbilstoši apstiprinātajam teritorijas plānojumam, vai kuram nav iespējams nodrošināt pieslēgumu koplietošanas ielai (ceļam).

**Zeme zem publiskajiem ūdeņiem** – Civillikuma 1.pielikumā uzskaitītie ezeri un upes.

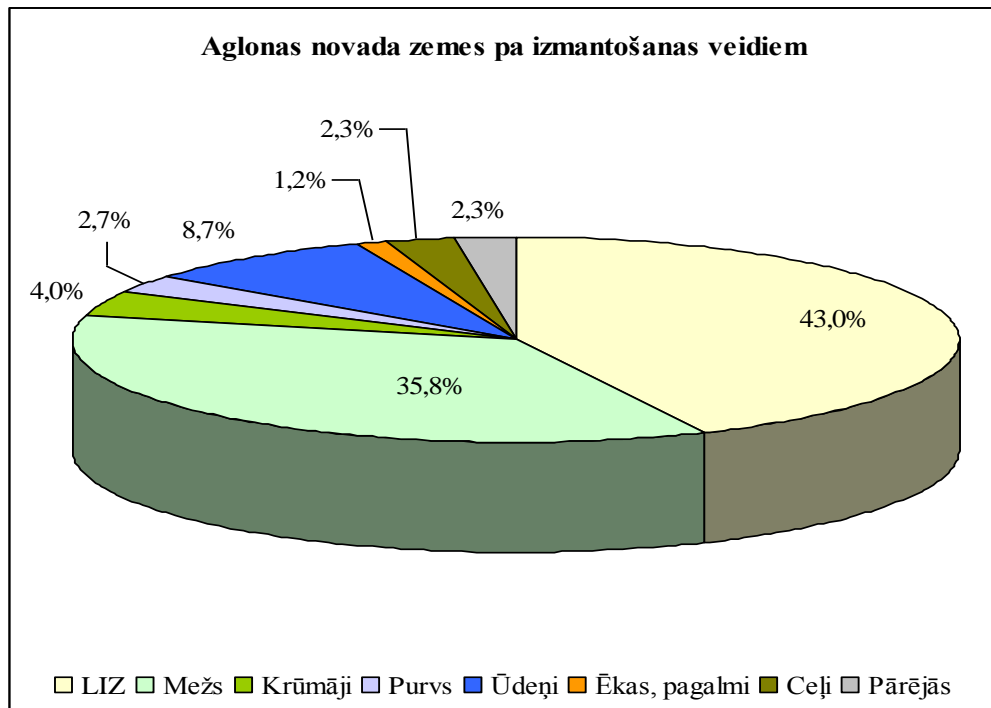
**Rezerves zemes fonda zeme** – zeme, par kuru līdz 2009.gada 30.decembrim nav pieņemts un Valsts zemes dienestam iesniegts pašvaldības domes lēmums un Ministru kabineta rīkojums par zemes piederību, piekritību vai izmantošanu zemes reformas pabeigšanai, kā arī zeme, kuru pašvaldība ieskaitījusi rezerves zemes fondā.

**Kopīpašumi** – nekustamie īpašumi, kurus veidojošās domājamās daļas pieder īpašniekiem ar vienādu īpašnieka statusu (fiziskajām personām, juridiskajām personām, pašvaldībām vai valsts institūcijām).

**Jaukta statusa kopīpašumi** – nekustamie īpašumi, kurus veidojošās domājamās daļas pieder īpašniekiem ar atšķirīgiem īpašnieka statusiem (fiziskajām personām, juridiskajām personām, pašvaldībām vai valsts institūcijām).

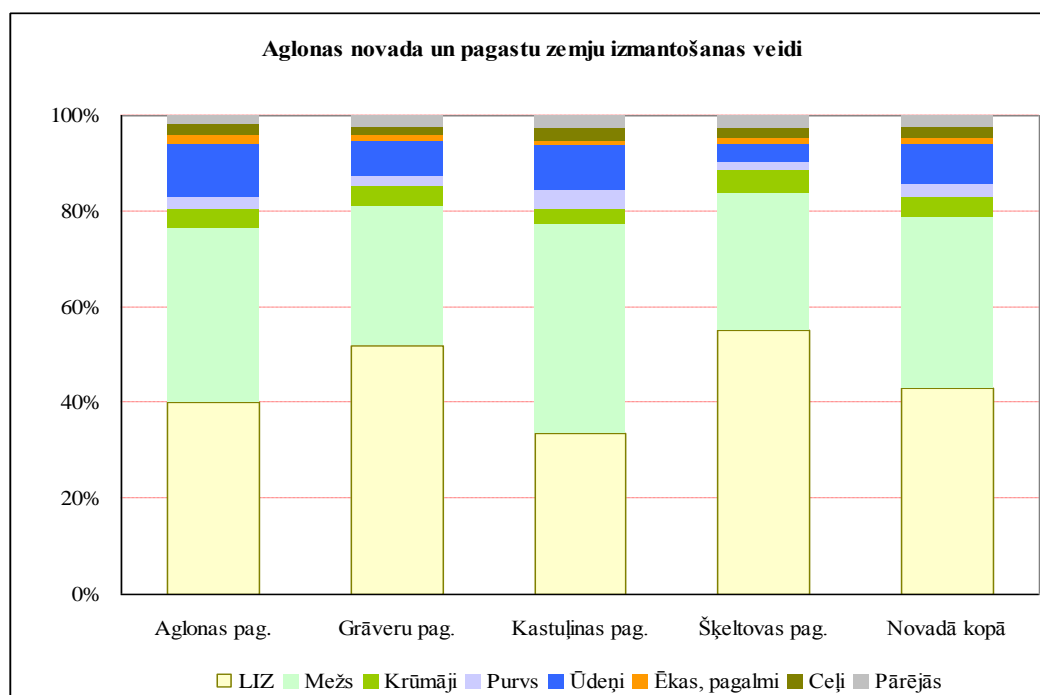
**Zemes lietošanas veidi** — zemes platības raksturojums saskaņā ar tās dabiskajām īpašībām un zemes pašreizējo saimniecisko izmantošanu, kas atbilst zemes lietošanas veidu klasifikatoram.

**Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis** – nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanas un kadastrālās vērtēšanas vajadzībām pašvaldības izpildinstitūcijas vai valsts institūcijas, noteikts un apstiprināts nekustamā īpašuma atļautais izmantošanas veids atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumā atļautajai teritorijas izmantošanai un apstiprinātajiem apbūves noteikumiem.



6. attēls Zemju izmantošanas veidu sadalījums Aglonas novadā

Novada zemju lielāko daļu aizņem lauksaimniecības zemes– 43%. Meža zemes sastāda gandrīz 36%, bet visām parējām zemēm kopā paliek 21%. Raugoties pa zemju sadalījumu novada pagastos, redzams, ka zemju struktūra tajos ir samērā līdzīga; nozīmīgākā atšķirība ir lauksaimniecības un meža zemju proporcijā (7.att.).



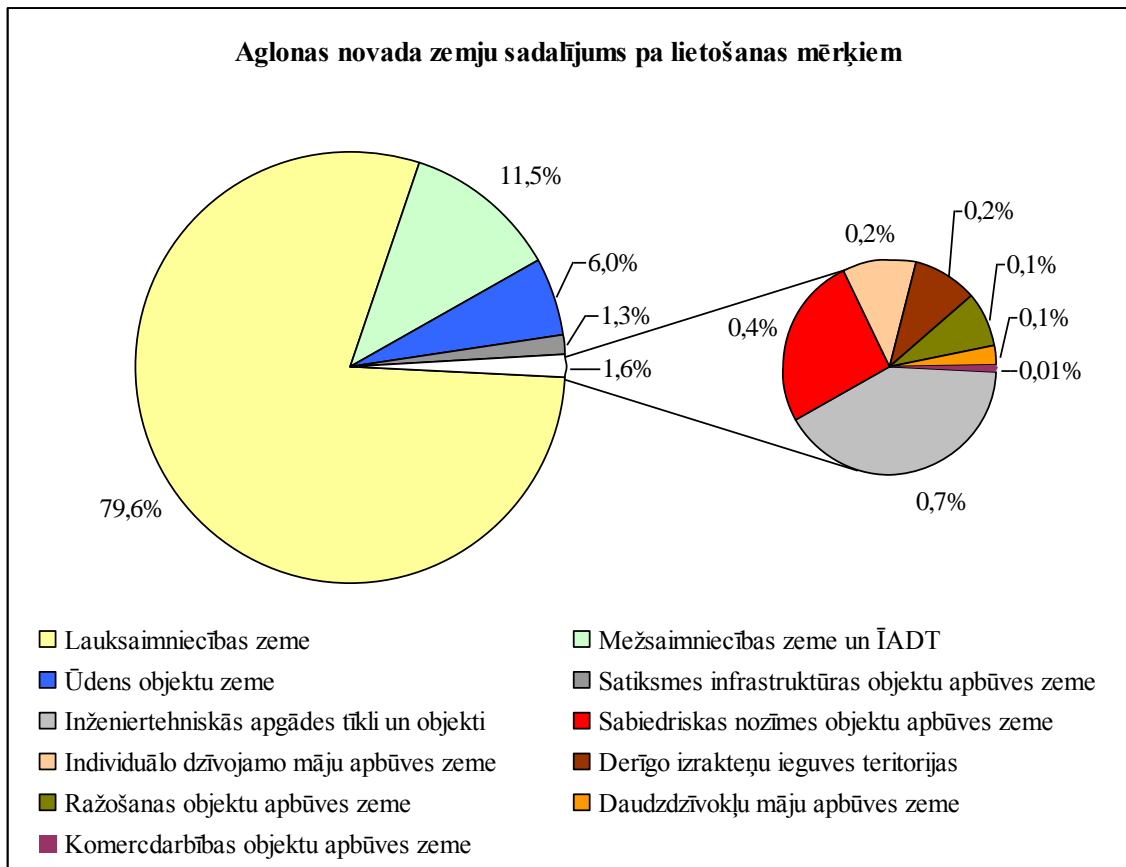
**7. attēls Zemju izmantošanas veidu proporcijas Aglonas novada pagastos**

6.TABULA

**Aglonas novada zemju sadalījums pa lietošanas mērķiem**

Zemes lietošanas mērķis	Kods	Platība, ha	Zemes lietošanas mērķis	Kods	Platība, ha
Lauksaimniecība	0101	28690,18	Pārvaldes apbūve	0903	0,78
Mezsaimniecība	0201	4490,84	Reliģiskās organizācijas	0905	36,47
Publiskie ūdeņi	0301	846,49	Valsts aizsardzība	0906	0,80
Privātie ūdeņi	0302	1331,90	Kapsētas	0907	30,35
Izrakteņu ieguve	0401	66,61	Cita sabiedriskā apbūve	0908	9,68
Dabas pamatne	0501	120,26	Ražošanas apbūve	1001	2,32
Savrupmāju apbūve	0601	110,18	Lauksaimniecības ražošana	1003	44,11
Mazstāvu apbūve	0701	7,67	Atkritumu apsaimniekošana	1005	1,20
Vairākstāvu apbūve	0702	12,41	Dzelzceļa zemes	1101	523,27
Komercapbūve	0801	3,40	Garāžas	1104	0,10
Izglītības iestādes	0901	19,89	Pārvades tīkli	1201	4,33
Veselības aprūpe	0902	20,00	<b>Kopā</b>		<b>36373,24*</b>

\*VZD kadastra dati uz 2011. gada oktobri. Kopplatība atšķiras no 2011.g. zemes bilances datiem, saskaņā ar kuriem tā ir 39260,5 ha.



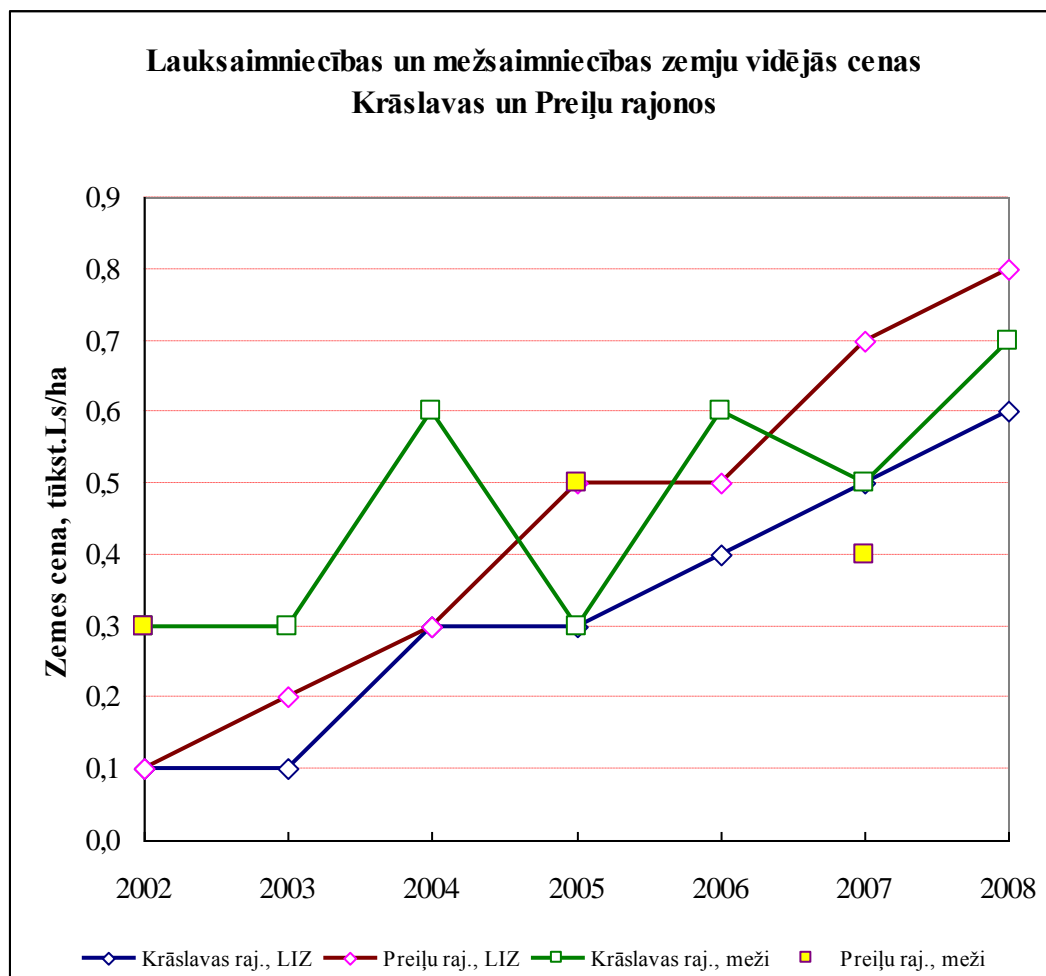
**8.attēls** Aglonas novada zemju sadalījums pa lietošanas mērķiem

Aplūkojot, kā pēc lietošanas mērķiem ir sadalīti zemes īpašumi, redzams, ka pilnībā dominē lauksaimniecība (gandrīz 4/5 zemju). Mežsaimniecības zemes ir 11,5%, ūdeņu – 6%, bet pārējie veidi, ieskaitot dažāda veida apbūves teritorijas, kopā aizņem ap 2,5% (8. att.).

### 3.9.2. Lauksaimniecības un mežsaimniecības zemes

Lauksaimniecības zemju vidējais novērtējums ballēs novadā ir 29; zemes tād ir samērā nabadzīgas. Tikai 46 zemes īpašumiem šis rādītājs pārsniedz 45 balles un tikai vienam sasniedz 50 balles. Vidējais lauksaimniecībā izmantojamo zemju kadastrālais novērtējums ir 84 Ls/ha – tas ir zemāks par Latvijas vidējo novērtējumu (138 Ls/ha).

Tomēr zemju tirgus cenas ir ievērojami augstākas. Statistikā novadu griezumā nav pieejami apkopotie dati par pēdējiem gadiem, taču par agrākiem periodiem var spriest pēc zemes vidējām cenām Krāslavas un Preiļu rajonos (9.att.).



**9. attēls Lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju vidējās tirgus cenas Krāslavas un Preiļu rajonos 2002.–2008.g.**

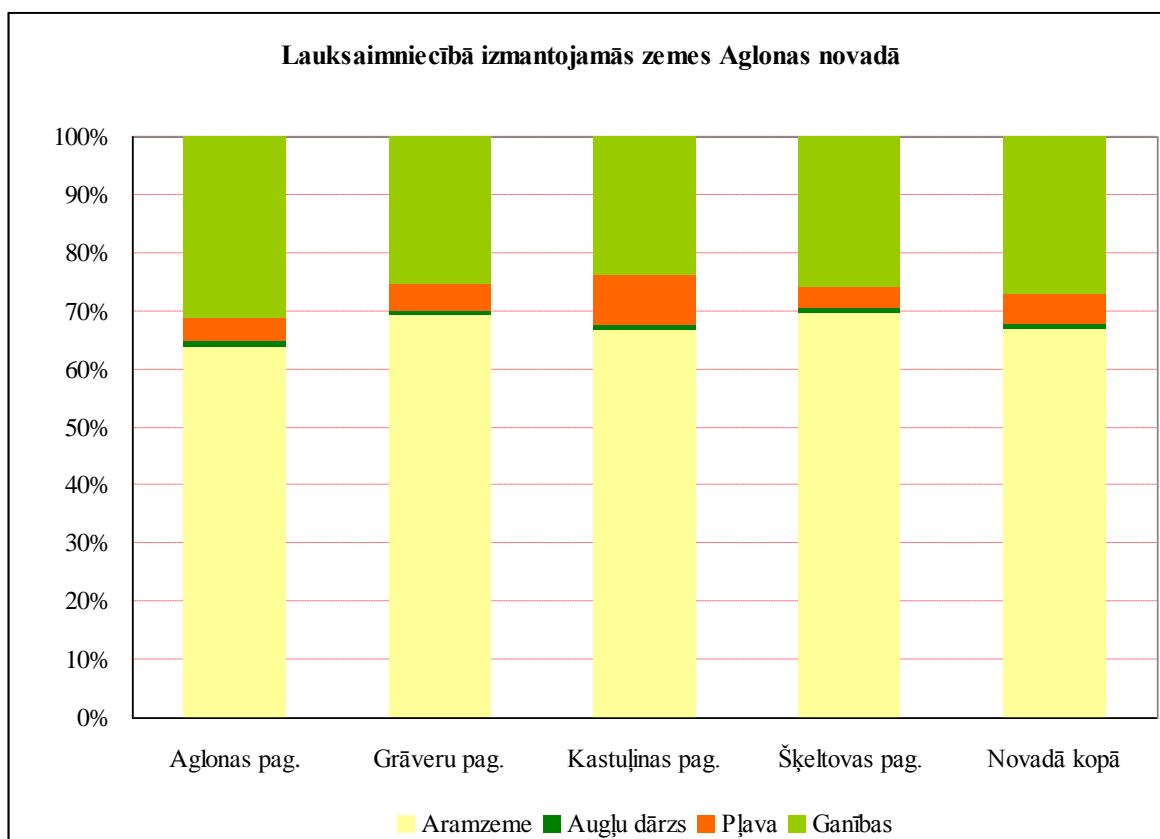
Patlaban zemes cenas, salīdzinot ar 2008.g., varētu būt kritušās apmēram par 20–30%, taču pietiekami droša apkopota informācija par to nav pieejama.

Aglonas novadā nav valsts nozīmes lauksaimniecības zemju; lauku bloka vidējā platība ir tikai 4,62 ha. Tikai 5 īpašumos LIZ platības pārsniedz 50 ha robežu un divos no tiem ir vairāk par 50 ha aramzemes.

Lauksaimniecības zemju struktūra novada pagastos atšķiras samērā maz.

Lauksaimniecības zemju apsekošana 2010. gada novembrī liecina, ka Aglonas novadā tiek apstrādāts 76% lauksaimniecības zemju, ieskaitot arī tās zemes, kas netiek klasificētas kā LIZ.

No neapstrādātajiem 24%, lielākā daļa ir klasificēta kā nekopta; aizaugušo zemju platība ir 159 ha, kas ir mazliet vairāk kā 4% no nekoptajām zemēm (10.att.).



**10. attēls Lauksaimniecībā izmantojamo zemju struktūra Aglonas novadā un pagastos**

### 3.9.3. Meliorētās zemes

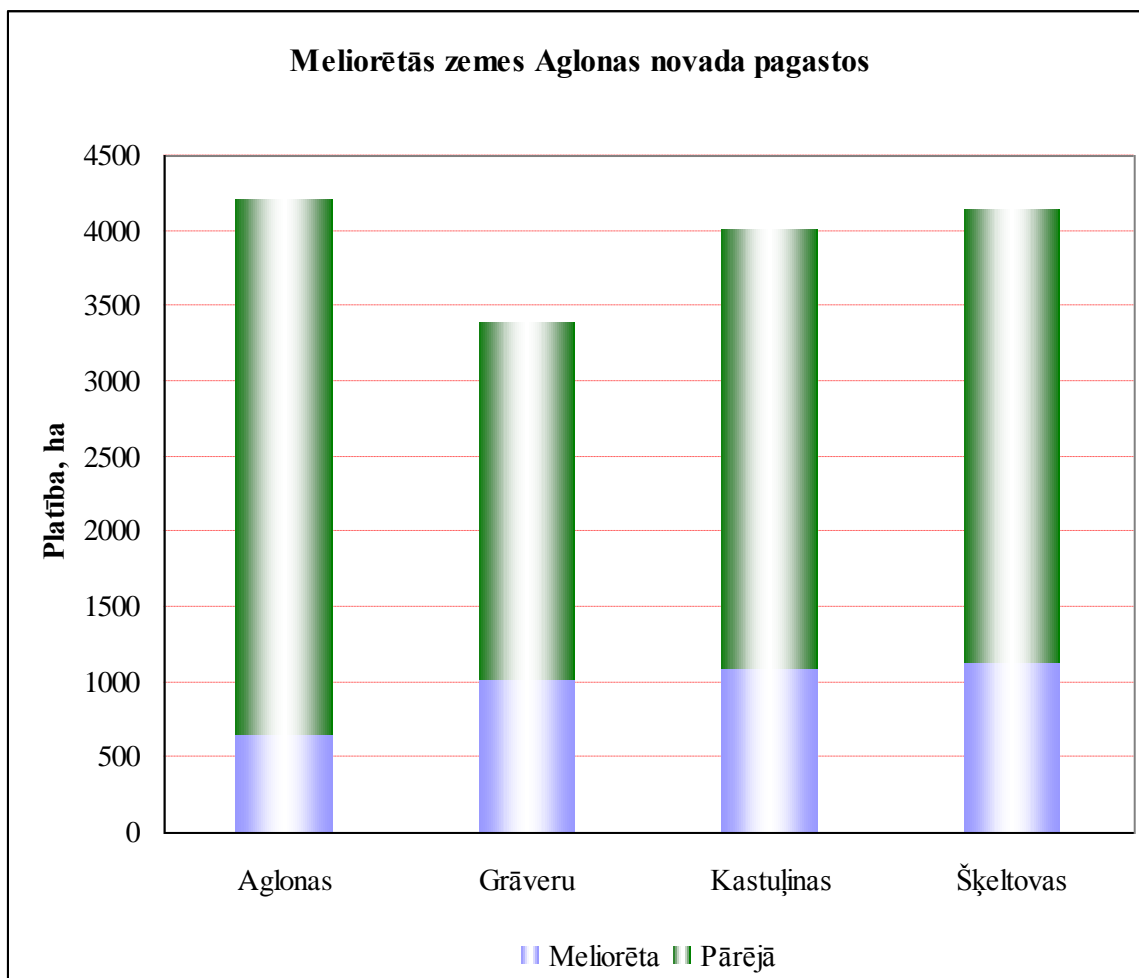
Meliorēto zemju platības novadā ir relatīvi nelielas; tikai ceturtdaļa (pēc lietošanas mērķa) lauksaimniecības zemju jeb 3825 ha (38,35 km<sup>2</sup>) ir meliorēti; tas atbilst 10,6% visas novada teritorijas.

7.TABULA

### Meliorētās lauksaimniecības zemes Aglonas novadā

Pagasts	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, ha			Meliorēta, %
	kopā	meliorēta	nemeliorēta	
Aglonas	4213	645	3568	15,3%
Grāveru	3390	1011	2379	29,8%
Kastuļinas	4013	1082	2931	27,0%
Šķeltovas	4144	1123	3021	27,1%
Novadā	15760	3861	11899	24,5%





**11. attēls Meliorēto zemju sadalījums Aglonas novada pagastos**

Aglonas pagastā ir jūtami mazāk meliorēto LIZ, nekā citās novada daļās. Meliorētajās platībās ietilpst arī vairāki valsts nozīmes meliorācijas sistēmas objekti.

8.TABULA

**Valsts nozīmes meliorācijas sistēmas objekti**

ŪSI kods	Nosaukums VZD datu bāzē	Baseina platība km <sup>2</sup>	Kopējais garums km	t.sk. reg. raj., km	Regulēšanas gads	Piezīmes
432794	Mudovka (N-33)	10,0	5,6	5,6	1987	Grāveru pag.
42828	Balda	129,9	24,0	7,2	1966	Andrupenes, Kastuļinas pag.
432696	Moleneica	29,3	9,0	5,7	1959;1985	Kastuļinas pag.

**3.9.4. Mežu zemes un resursi**

Raugoties pēc zemes lietošanas mērķa, mežsaimniecības zemes novadā ir 4491 ha, jeb 12,35% novada kopplatības. Savukārt, pēc zemes lietošanas veida, mežu ir 12 887 ha, jeb 35,43% visu zemju; tai skaitā, lielas lauksaimniecības zemju platības, kuras ir aizaugušas ar mežu.

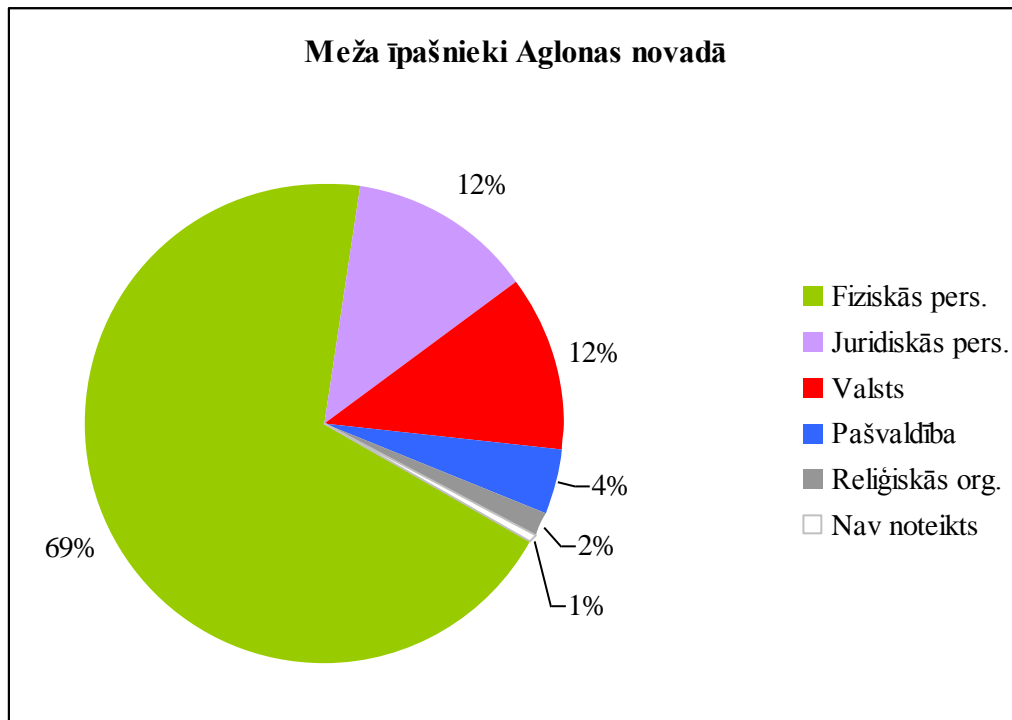
Lielākā daļa mežu ir samērā sadrumstalota, kopā ar laukiem veidojot izteiktu mozaīkveida struktūru. Tajā iekļaujoties arī ūdeņu un reljefa elementam, veidojas novada unikālā ainaviskā vērtība, tādēļ kā mežu saimnieciskajai izmantošanai tā lauksaimniecības zemju iespējamai apmežošanai jānotiek ar vislielāko apdomību, ievērojot ainavai nosakāmās prasības.

Lielākie kompaktie mežu masīvi atrodas uz ziemeļaustrumiem un austrumiem no Idaņa ezera (Ostrovas mežs) un Ilzes – Geraņimovas ezera rietumu daļā uz ziemeļiem.

Kastuļinas pagastā atrodas AS “Latvijas Valsts meži” zinātniskais objekts – reģionālais meža monitorings, kas atrodas AS “Latvijas Valsts meži” Dienvidlatgales mežsaimniecības 11. Krāslavas iecirkņa 139.kvartālā un aizņem 27,9 ha lielu platību.

Liels vienlaidus meža masīvs Šķeltovas ir pagasta ziemeļaustrumu stūrī; tajā ietilpst dabas liegums “Čertoka ezers”, kas ir izcili ainaviski un bioloģiski vērtīgs objekts, tūristu bieži apmeklēta un iecienīta vieta. Šis masīvs sastāv no 7 valsts meža kvartāliem ar kopējo platību 334,3ha.

Liels sausieņu īpatsvars norāda uz to, ka mežiem ir lielāka ekonomiskā, nevis ekoloģiskā vērtība, jo visbiežāk šādi meži ir intensīvi apsaimniekoti. Sadalījumā pa koku sugām, novadā visbiežāk sastopamā suga ir priede un bērzs.



**12. attēls Mežu sadalījums pa īpašnieku grupām Aglonas novadā**

Saskaņā ar Valsts mežu dienesta datiem, novadā visvairāk ir sausieņu mežu tipu – vēris, mētrājs un it īpaši damaksnis un lāns. Slapjo meža tipu pārstāv kūdreņi, arī dumbrājs, bet to platības ir daudz mazākas. Šādu sadalījumu nosaka reljefs un noteces raksturs.

Lielākā daļa novada mežu pieder fiziskām un juridiskām personām (kopā 81%); liels mežu īpašnieks novadā ir arī valsts (12% visu mežu), kur šos īpašumus apsaimnieko AS “Latvijas Valsts meži”(12.att).

Pašvaldībai pieder 4% novada mežu; tā ir potenciāli nozīmīga pārvaldības ekonomikas sastāvdaļa, 555,4 ha meža var ilgtermiņā apgādāt pašvaldības objektus ar kurināmo; to iespējams izmantot arī sociālajām vajadzībām.

### 3.9.5. Zemes īpašumi un īpašnieki

Aplūkojot zemju sadalījums pēc īpašuma piederības statusa Aglonas novadā, redzam, ka lielākā daļa zemes gan pēc īpašumu zemes vienību skaita, gan pēc to platības atrodas fizisku personu īpašumā.

9.TABULA

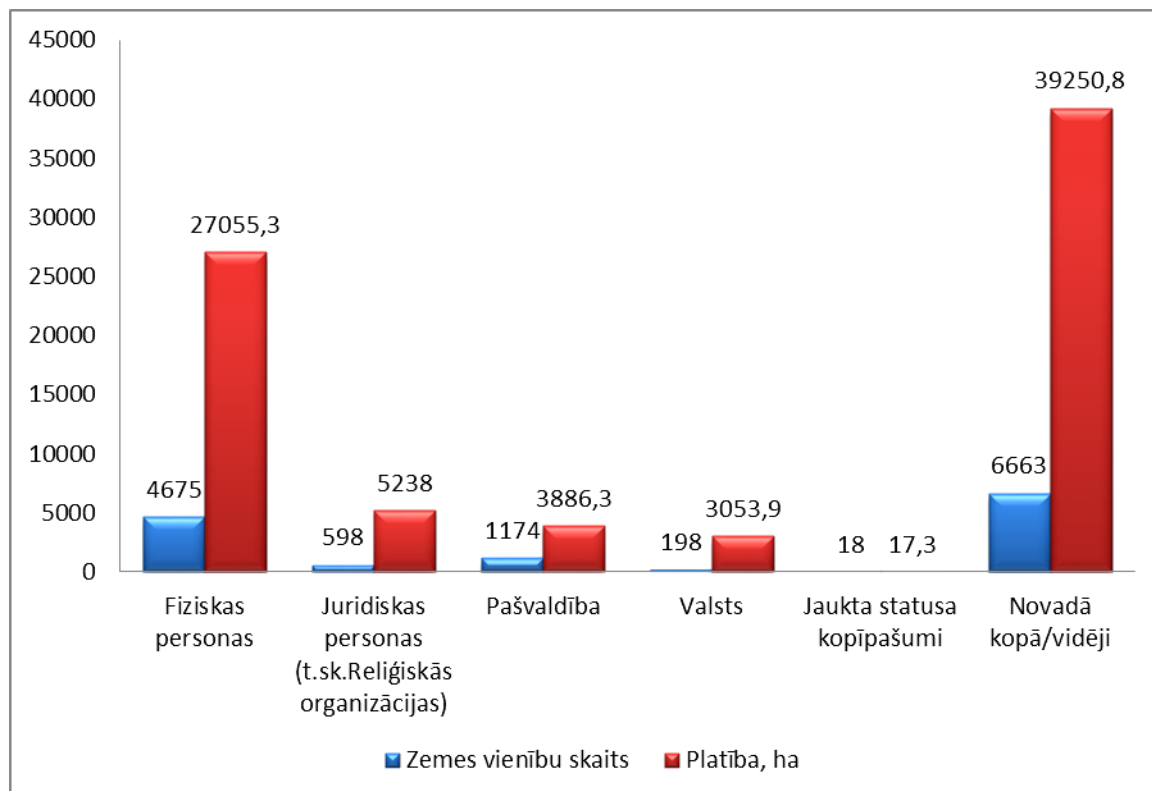
#### Zemes sadalījums pēc īpašuma piederības statusa Aglonas novadā

(VZD kadastra reģistra dati 2013.gada jūnijs)

Īpašnieks	Zemes vienību skaits	Zemes īpašumu platība		Vidējais īpašuma lielums
		platība, ha	daļa no kopplatības	
Fiziskas personas	4675	27055,3	68.93%	5.79
Juridiskas personas (t.sk.Reliģiskās organizācijas)	598	5238,0	13.35%	8.76
Pašvaldība	1174	3886,3	9.9%	3.31
Valsts	198	3053,9	7.78%	15.42
Jaukta statusa kopīpašumi	18	17,3	0.04%	0.96
Novadā kopā/vidēji	6663	39250,8	100%	5,89

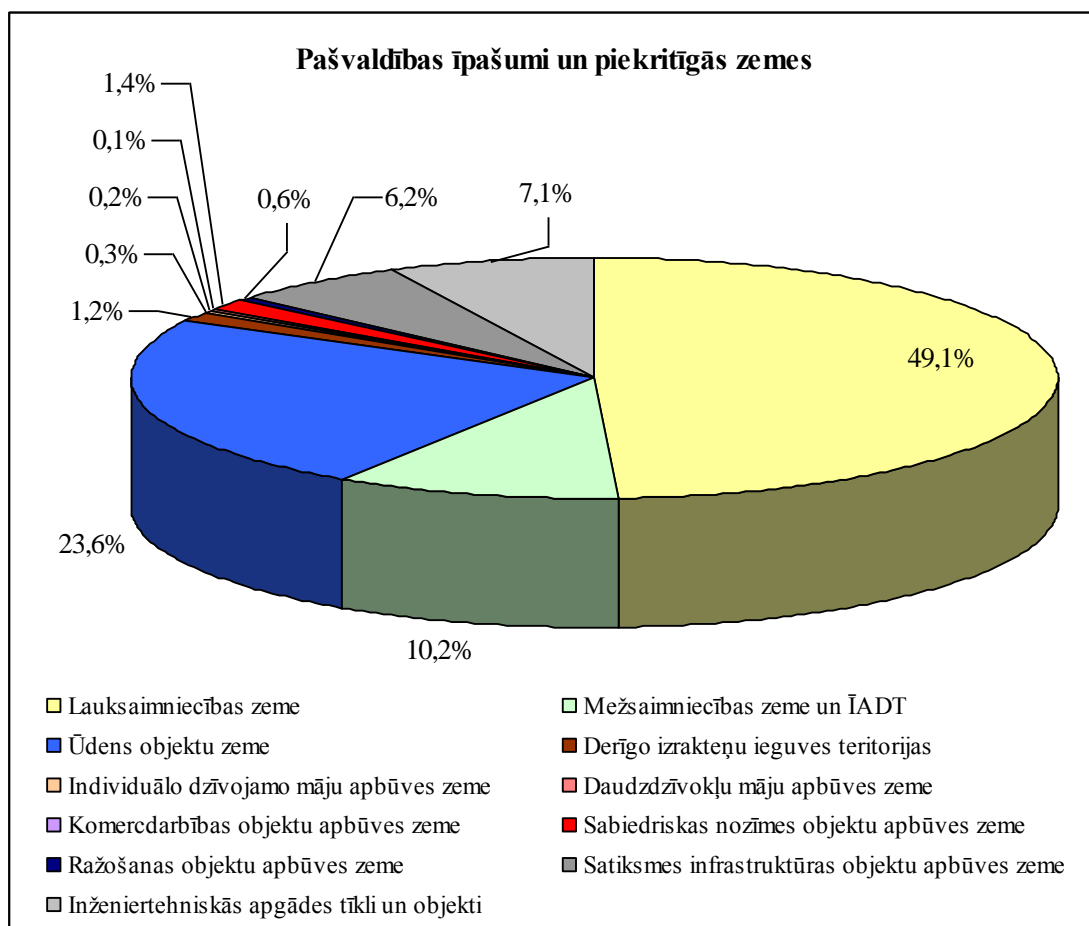
Pārējiem tiesību subjektiem pieder salīdzinoši neliela daļa novada zemju.

Pašvaldībai pieder, vai ir piekritīgas, samērā lielas zemes platības, kas var tikt izmantotas pašvaldības funkciju nodrošināšanai kā saimnieciskas darbības vai apbūves teritorijas.(13.att.)



**13. attēls Zemes īpašumu zemju vienību skaita un platības sadalījums pa īpašumu statusa grupām**

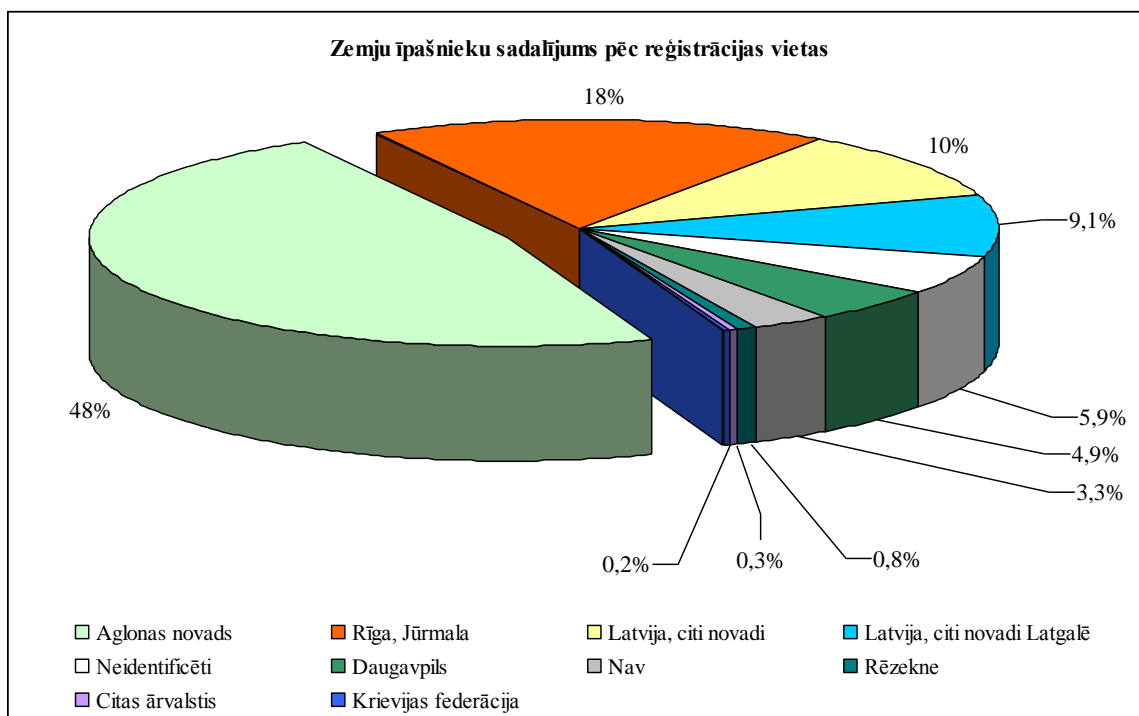
Lielāko daļu veido lauksaimniecības zemes; nozīmīgas platības ir mežu zemēm un ūdeņu teritorijām. Mežu un arī derīgo izrakteņu ieguves teritorijas pašvaldības saimniecībā ir sevišķi svarīgas, jo var kalpot visdažādākajām ikdienas un attīstības vajadzībām (14.att).



#### 14. attēls Pašvaldības zemes īpašumu raksturojums Aglonas novadā

Interesantu ainu sniedz informācija par zemju īpašniekiem, grupējot tos pēc reģistrācijas vietas (15.att.). Mazāk nekā puse zemes īpašnieku ir reģistrēti Aglonas novadā; citu valstu pilsoņiem vai ārvalstīs reģistrētām juridiskām personām pieder tikai ap 0,5% novada zemju; 18% zemju pieder personām, kas reģistrētas Rīgā vai Jūrmalā.

No atlikušajām zemēm lielākā daļa pieder personām, kas reģistrētas citos Latgales novados vai pilsētās; var apgalvot, ka vismaz lielākajai daļai šo īpašnieku saistība ar Aglonas novadu ir tradicionāla. Proti, šo zemju īpašnieki visticamāk ir saistīti ar šo zemi kā savas dzimtas īpašumiem. Migrācijas tendences liek domāt, ka īstu ienācēju novadā skaitliski ir ļoti nedaudz un tam vajadzētu atspoguļoties arī zemes īpašumu sadalījumā.



**15. attēls Zemes īpašnieku sadalījums pēc to reģistrācijas vietas**

## 4. DABAS VĒRTĪBAS

### 4.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Aglonas novadā ir trīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- dabas parki “Cirīša ezers”, “Cārmaņa ezers”, dabas liegums “Čertoka ezers (Velnezers)”.

Šīs teritorijas ir ar Natura2000 statusu un tādējādi tās aizsargā arī attiecīga Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 30.novembra direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību.

#### 4.1.1. Dabas parks “Cirīšu ezers”

Dabas parks “Cirīša ezers” atrodas Aglonas pagasta teritorijā. Aizsargājamās teritorijas platība ir 1260 hektāri un valsts aizsardzības statusā atsevišķas tās pašreizējās teritorijas daļas (salas) ir jau kopš 1931. gada. Pašreizējais aizsargājamās teritorijas statuss ir dabas parks.

Dabas parka sauszemes teritorija lielā daļā teritorijas praktiski sakrīt ar Cirīšu ezera 300 metrus plato aizsargjoslu. Nedaudz mazāk kā pusi no dabas parka teritorijas aizņem Cirīšu un Ruskuļu ezeri. Botāniski savdabīgas ir Cirīšu ezera salas, kurām ir dabas parka „Cirīšu ezers” dabas lieguma zonas statuss.

Cirīšu ezers ir izvietojies starppauguru ieplakā, tam ir ļoti līcaina ezerdobe. Ezera ziemeļu daļā atrodas liela pussala – Jaunmuiža, bet pašā ezerā ir 8 salas.

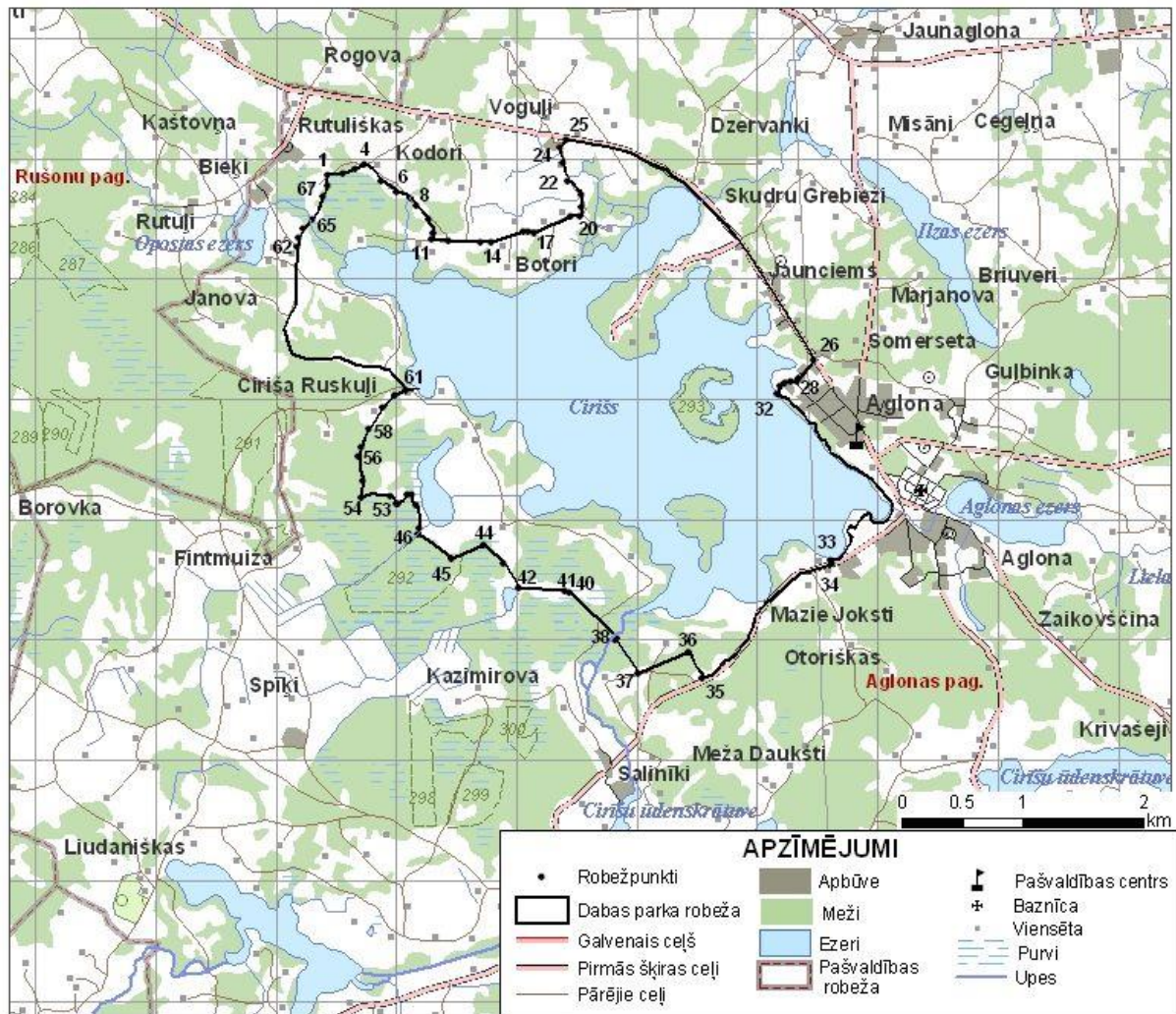
Ar divām ezerā ietekošām upītēm, Cirīšu ezers ir saistīts ar Egļu (Aglonas) ezeru un Opustas ezeru. No ezera iztek Tartaka (Salenieku upe) un grāvji. Viens no šiem grāvjiem Cirīšu ezeru savieno ar blakus esošo Ruskuļu ezeru.

Ruskuļu ezers atrodas uz rietumiem no Cirīšu ezera, aptuveni 500 līdz 600 metru attālumā. Tāpat kā Cirīšu ezers, Ruskuļu ezers pieder Daugavas lielbaseinam. Ezerā ietek tikai daži nelieli grāvji. Pa vienu no tiem ezers ir saistīts ar Cirīšu ezeru. Tā dziļums ir ļoti neliels, dūņu kārtā ezerā ir līdz pat 5 m. Ezers ir grūti pieejams, tā krasti ir mitri un pārpurvoti.

Ruskuļu ezera platība ir 0,12 km<sup>2</sup>, salu tajā: nav. Ezera garums ir 0,9 km, bet platums 0,2 km. Vidējais dziļums: 0,3 m, lielākais dziļums 0,5 m. Baseina platība: 2 km<sup>2</sup>.

Cirīšu ezers ir ne tikai galvenā dabas parka vērtība, bet arī viens no resursiem tūrisma attīstībai šajā aizsargājamajā teritorijā. Ņemot vērā teritorijas salīdzinoši nelielo platību, teritorijas botānisko savdabību un ūdeņu īpatsvaru tajās, teritorijā attīstāms ir tikai videi draudzīgais dabas tūrisms. Savukārt, dabas un kultūras pieminekļu blīvums dabas parkam pieguļošajā teritorijās, ir resurss sekmīgai tūristu slodzes sadalīšanai un novirzīšanai no dabas parka teritorijas. Viens no dabas aizsardzības plānā noteiktajiem īslaicīgajiem mērķiem ir koordinēt un saskaņot abu aizsargājamo teritoriju līdzāspastāvēšanu, izstrādājot un saskaņojot baznīcas svētku pasākumu norises plānus un veicot pasākumus, kuru nodrošinātu svētcelnieku un tūristu slodzes novirzīšanu no dabas parka teritorijas.

Intensīvi apbūvētās teritorijas Cirīšu ezera ziemeļu daļā nav dabas parka teritorijā. Aglonas ciema saimnieciskā darbība lielā mērā nosaka Cirīšu ezera stāvokli un tā attīstības gaitu. Ezera ziemeļu daļā dabas parka teritorija robežojas ar Aglonas baziliku, kurai ir kultūras pieminekļa – svētvietas statuss. Tādējādi, blakus atrodas divas aizsargājamas teritorijas ar visai atšķirīgu teritorijas aizsardzības statusu un funkcijām, tātad arī ar atšķirīgiem abu teritoriju apsaimniekošanas mērķiem un formām.



16. attēls Dabas parka “Cirīšu ezers” robežu shēma

**Upursalā** ir konstatēti nepārveidoti dabiskie meža biotopi un ES Biotopu direktīvas 2.pielikuma augu sugas. Dabas parkā „Cirīšu ezers” ir reti sastopamo un aizsargājamo augu atradnes: gada staipeknis, lēzeļa lipare, naudiņu saulrozīte, smaržīgā naktsvijole, stāvlampu dzegužpirkstīte, šaurlapu lakacis un vāļīšu staipeknis.

Dabas parkam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Tas paredzēts laika posmam no 2003. līdz 2008. gadam, bet ar vides ministra rīkojumu darbības termiņš pagarināts līdz 2013. gada beigām. Teritorijas apsaimniekošanas mērķi saskaņā ar šo plānu ir:

- ✓ radīt pamatu efektīvas un videi draudzīgas apsaimniekošanas realizēšanai teritorijā, izveidojot teritorijas apsaimniekošanas organizāciju – Cirīšu ezera pārvalde;
- ✓ nodrošināt dabas parka floristisko vērtību aizsardzību, tai skaitā arī līgumu slēgšana ar katru zemes īpašnieku vai zemes lietotāju par nosacījumiem zemes izmantošanai un apsaimniekošanai;
- ✓ nodrošināt Cirīšu ezera aizsardzību, regulējot darbības tajā, kā arī ezeram pieguļošās teritorijās un sabalansējot ezera resursu izmantošanu;
- ✓ nodrošināt teritorijas atpazīstamību dabā.

Dabas parkam ir izstrādāti arī Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (2004. gada 24.februāra MK Noteikumi Nr.94).

#### 4.1.2. Dabas liegums “Čertoka ezers (Valnezers)”

Dabas liegums “Čertoka ezers (Valnezers)” 53 ha platībā ir izveidots 1977. gadā. Tas atrodas Aglonas novada Šķeltovas pagastā. Svarīgākā dabas lieguma vērtība – unikālais Čertoka ezers, saukts arī Valnezers, Velnezers, un apkārtnes ainava. Ezers veidojies sufozijas

piltuvveida ieplakā, tam raksturīga 17 m dziļa piltuvveida ezerdobe. Ezera ūdenī nav liela ūdensaugu un ūdensdzīvnieku daudzveidība. Lielāko lieguma platības daļu aizņem sausieņu priežu meži. Vietām sastopami nelieli pārejas purvi un piekrastes veģetācija. Apkārtne ir ļoti pauguraina. Dabas lieguma teritorijas flora un fauna kopumā ir diezgan labi izpētīta. Sugu sastāva un skaita ziņā tā ir diezgan nabadzīga. Galvenā dabas lieguma vērtība ir pats Čertoka ezers, kura ekosistēmas un apkārtējās ainavas aizsardzība ir svarīgākais dabas lieguma mērķis un uzdevums.

Ezers kā tūrisma apskates objekts ir iekļauts daudzos tūrisma maršrutos. Informācija par to atrodama daudzās interneta mājas lapās, ceļvežos. Dabas lieguma reklāma katru gadu palielina tūristu pieplūdumu. Tūrisma plūsmas organizēšana ir viens no veidiem, kā samazināt antropogēnā faktora ietekmi uz dabas lieguma teritoriju.

Atbilstoši Rīkojumam Nr. 102 (13.04.2004.) “Par Latvijas NATURA–2000 – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstu”, dabas liegums ir definēts kā B tipa Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija.

Dabas lieguma teritorija ir Valsts īpašums Zemkopības ministrijas personā.

Dabas liegumam zonējums nav izstrādāts; dabas aizsardzības plānā norādīts, ka to darīt nav mērķtiecīgi lieguma salīdzinoši nelielās un viendabīgās teritorijas dēļ.

Dabas lieguma valdītājs un apsaimniekotājs ir AS “Latvijas Valsts meži” Dienvidlatgales mežsaimniecība. Teritorijas pārvaldi un apsaimniekošanu koordinē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, izveidotā Dabas aizsardzības pārvalde – tā organizē dabas aizsardzības plānu izstrādi un veicina to ieviešanu, kā arī pārvalda īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurām nav izveidota administrācija.

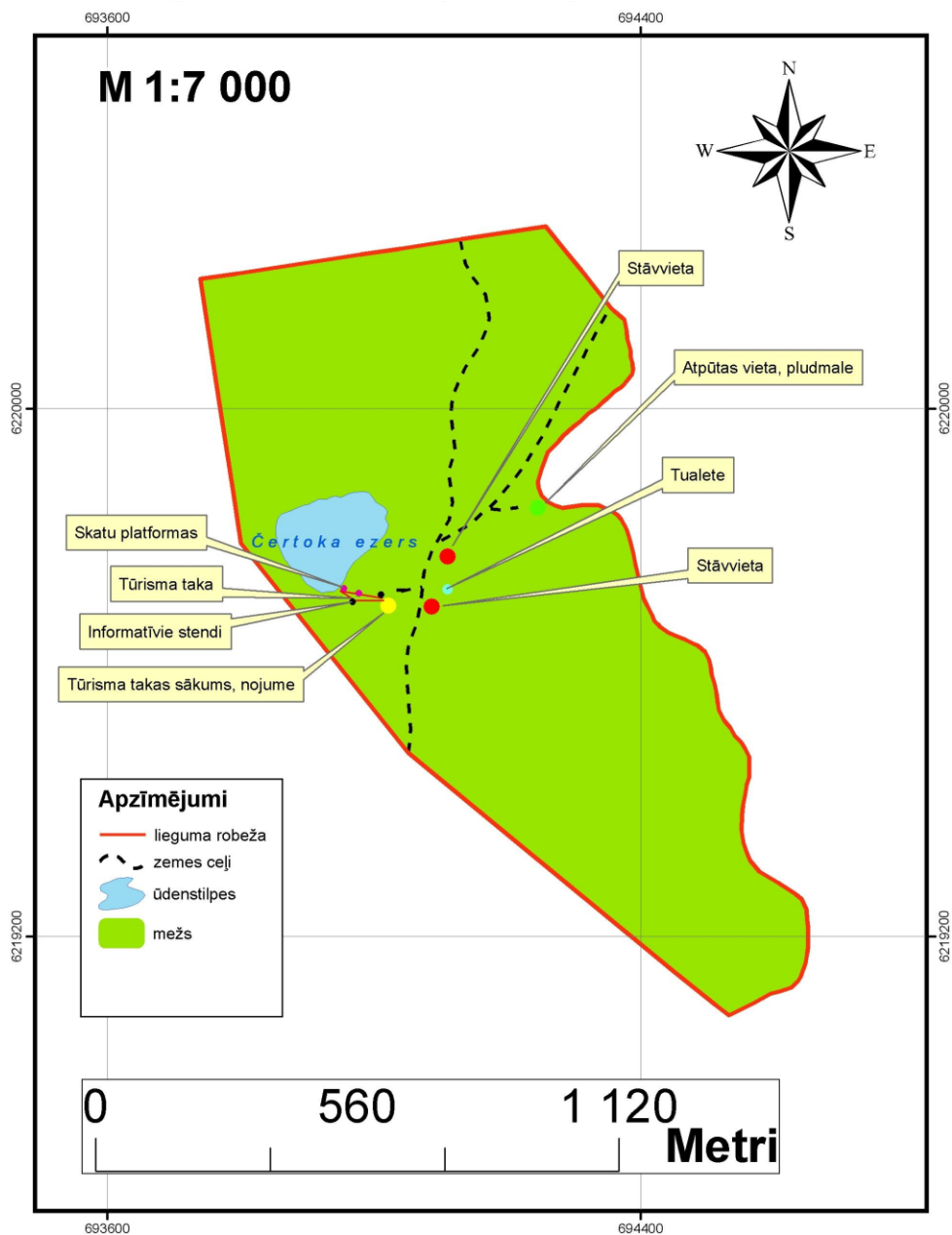
Dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas valsts kontroli īsteno Dabas aizsardzības pārvalde, pamatojoties uz 02.06.2009. MK noteikumu Nr.507 „Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums” 3.10.punktu.

Par Čertoka ezeru jeb Velnezaru apkārtējie iedzīvotāji zina stāstīt daudz un dažādus nostāstus. Ezera apkārtne nekad neesot dzīvojuši cilvēki, jo tie pie ezera nevar ilgstoši uzturēties. Čertoka ezera apkārtne cilvēki bieži nomaldās un neatrod ezeru. Pēc vietējo iedzīvotāju nostāstiem, ezerā nedrīkst peldēties, jo var noslīkt, ka no ezera tiek izstarota negatīva enerģija utt..

Veicot dabas lieguma apsaimniekošanu un aizsardzības pasākumu nodrošināšanu, jāizvērtē, kurus nostāstus un citu mitoloģisko informāciju dabas lieguma teritorijā izvietot uz informācijas stendiem.

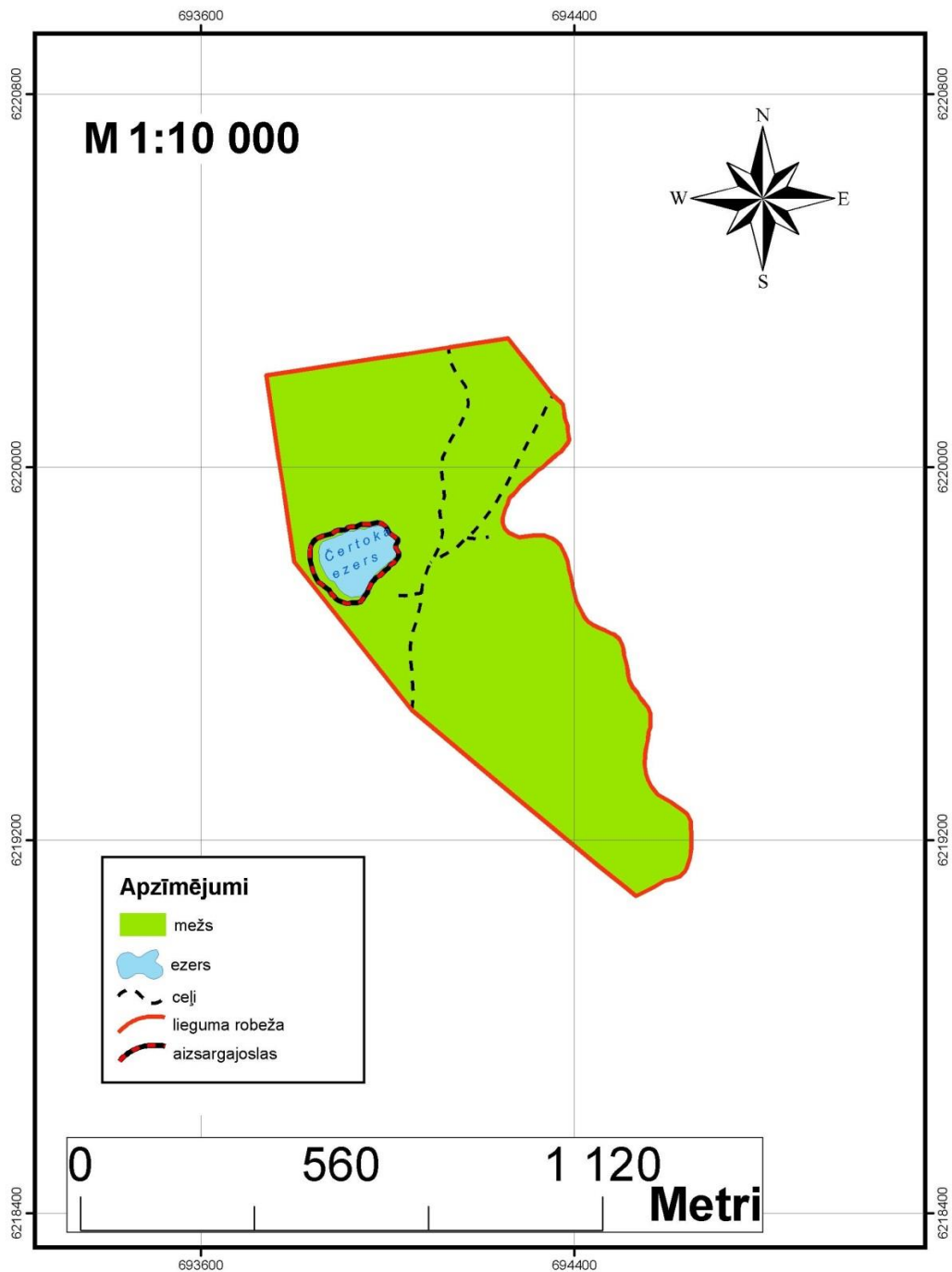
Daļa dabas lieguma apmeklētāju ir šo apdzīvoto vietu iedzīvotāji, kas dodas uz ezeru peldēties vai atpūsties. Apkārtne nav rūpniecības uzņēmumu, bet iedzīvotāji nodarbojas pamatā ar naturālo saimniecību.



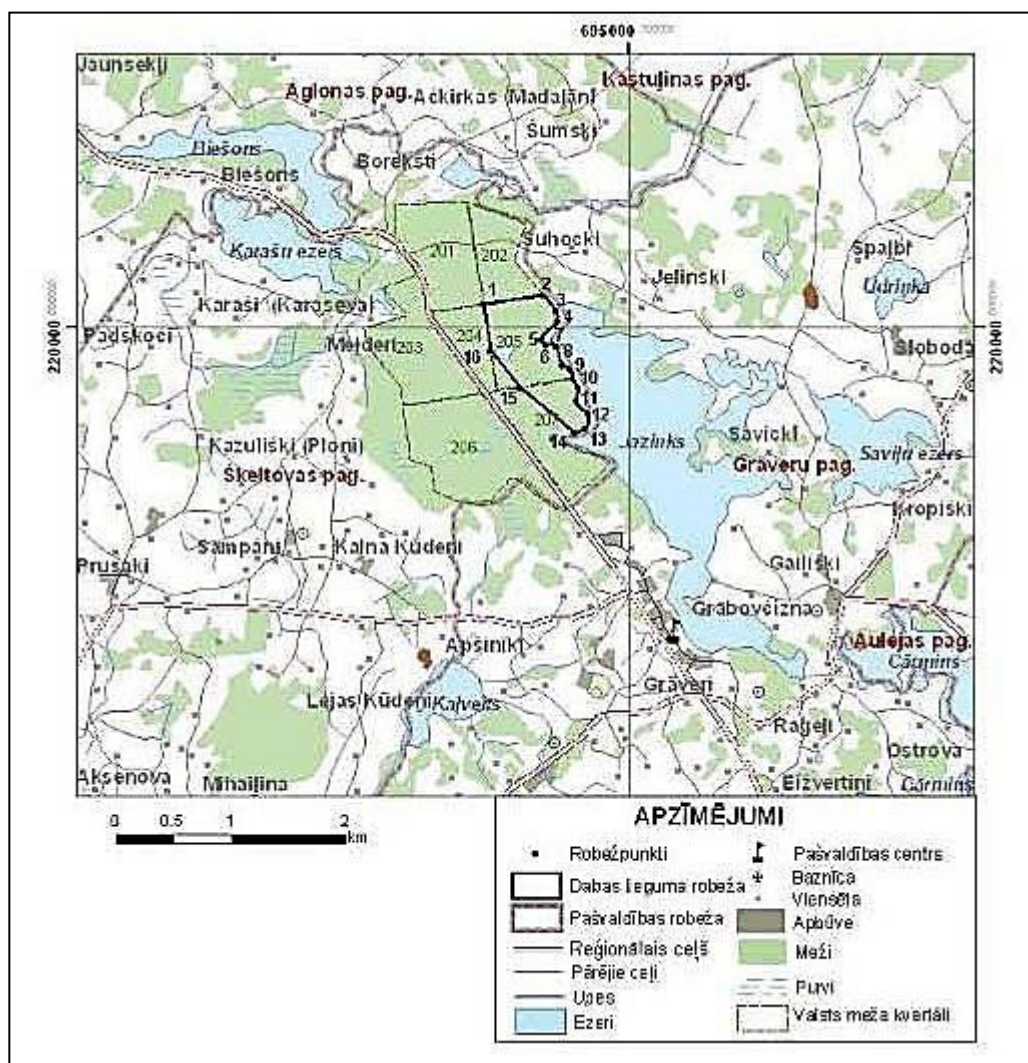


17. attēls Dabas lieguma “Čertoka ezers (Valnezers)” shēma.  
Tūrisma infrastruktūras objekti.

### 6. Dabas lieguma "Čertoka ezers (Velnezers)" zonējumu karte



18. attēls Dabas lieguma "Čertoka ezers (Velnezers)" zonējuma karte (rekomendējošas nozīmes).



19. attēls Dabas lieguma “Čertoka ezers (Valnezers)” robežu shēma  
(15.06.1999. MK not.212).

Liegumam laika periodam no 2004. gada līdz 2010. gadam bija izstrādāts lieguma dabas aizsardzības plāns. Tajā galvenokārt noteikti pasākumi, lai sakārtotu tūrisma nozares ietekmi uz dabas lieguma teritoriju, t.i., taku un atpūtas vietu izveide, informācijas zīmju izvietojumu u.c. pasākumus. Vairums šo pasākumu ir realizēti; turpmākam laika posmam tas nav aktualizēts.

Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi liegumam nav izstrādāti.

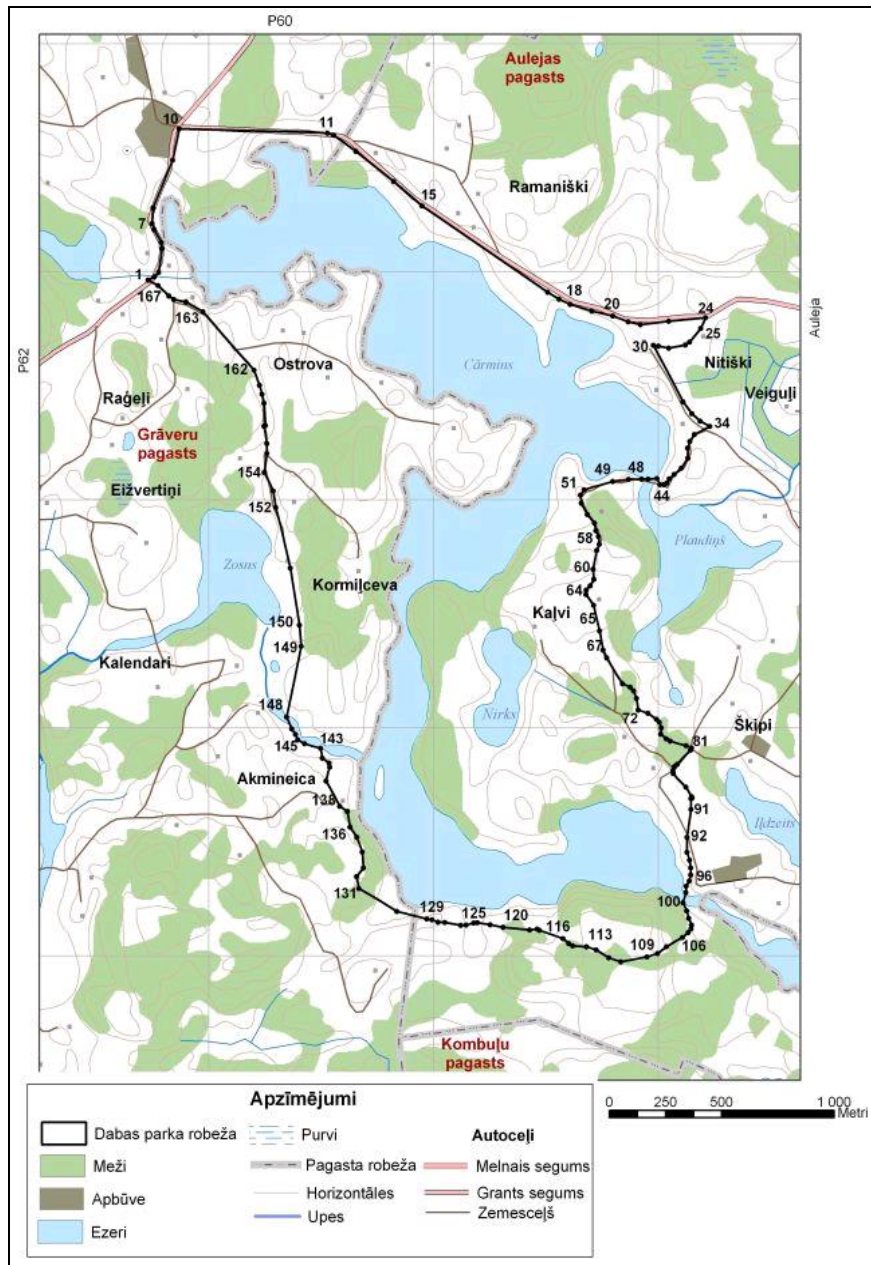
#### 4.1.3. Dabas parks “Cārmaņa ezers”

Cārmaņa ezers ir dabīgs nepiesārņots eitrofs ezers ar Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem (akmeņaina grunts ezeros, smilšaina grunts ezeros) un īpaši aizsargājamu sugu – mieturu hidrillu. Agrāk ezerā konstatētas Dortmana lobēlija un gludsporu ezerene. Ezers ļoti ainavisks – līcains, ar mežainiem krastiem. Nozīmīga vieta ES Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopa – dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju – saglabāšanā.

2004. gadā šeit izveidots 529 ha liels dabas parks “Cārmaņa ezers”, kas ir arī Natura2000 teritorija. Teritorijā ietilpst Cārmaņa ezers un tam piegulošās zemes platības (skat. Robežu shēmu).

Dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi dabas parkam nav izstrādāti.

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”



**20. attēls** Dabas parka “Cārmaņa ezers” robežu shēma

#### 4.2. Aizsargājami koki un alejas

LVĢMC datubāze sniedz ziņas par 6 aizsargājamiem kokiem Aglonas novadā. Visi šie koki pieder dižkoku kategorijai.

10.TABULA

**Aglonas novada aizsargājami koki**

DB Nr.	Suga	Pagasts	Atrašanās vieta	Resnums, m	Augstums, m
1813	Parastais ozols (Quercus robur L.)	Aglonas	Fintmuiža, kalna galā laucē bijušās mājas vietā	5,26	n/d
1814	Parastā kļava (Acer platanoides L.)	Aglonas	Fintmuižas apstādījumu DR stūrī, ceļa malā kalniņa nogāzē	2,84	n/d
1943	Parastais ozols (Quercus robur L.)	Kastuļinas	Eizbahovas parks, 200m DA no muižas ēkas, parka SE stūrī	4,2	31
1944	Parastais ozols (Quercus robur L.)	Kastuļinas	Eizsbahovas parks, uz Z no muižas blakus Priežmales vidusskolai	4,92	27
1945	Parastā liepa (Tilia cordata Mill.)	Kastuļinas	Ģerāņimova, pansionāta teritorijā ~150m uz D no ēkas	3,55	28
3371	Ape (Populus tremulus (L.))	Aglonas	Jaunaglonas parka teritorijā, 10–15m no Rušonas ezera krasta	5,9	n/d

Visi tabulā minētie dižkoki ir dzīvi, bet to veselības stāvoklis atšķirīgs. Visumā koki pagaidām nav apdraudēti; sliktākā stāvoklī ir viens no Eizbahovas parka ozoliem.

Ģerāņimovas parkā atrodas ainaviski skaistā **liepu aleja**, kas arī ir aizsargājama.

Publiski pieejami informācijas avoti nesniedz ziņas par aizsargājamo dendroloģisko stādījumu „Jaunaglonas parks”, kura statusu nosaka 20.03.2001. MK noteikumi Nr.131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem".

#### **Mikroliedumi un citi aizsargājami dabas objekti**

LVĢMC datubāze sniedz ziņas par diviem novadā izveidotiem **mikroliedumiem**. Abi tie atrodas Kastuļinas pagastā, Dienvidlatgales virsmežniecības teritorijā.

Mikroliedums Nr. 1484 atrodas uz privātajā meža īpašumā „Kalnrozes” 1.kvartālā 1.nogabalā. Tā robežas iet pa 72. kvartāla 19. nogabala robežu, kas ietver visu salu un tā platība ir 1,2 ha  
Mikroliedums Nr. 1486 ir no 3 maziem ezeriem vistālāk uz ziemeļiem esošais ezeriņš Okras ezera rietumu pusē, un tā platība ir 2,0 hektāri.

Mikroliedumi ir izveidoti noteiktu sugu aizsardzībai, taču, saskaņā ar dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām, konkrētāka informācija nav atklāti publiski izpaužama.

Aktuālā informācija par mikroliedumiem ir saņemama Dabas aizsardzības pārvaldē, jo LVĢMC datubāzes ir integrētas Dabas datu informācijas sistēmā „Ozols”. Pieeja datubāzes informācijai uz plānojuma izstrādes brīdi ir ierobežota.

#### **Ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko pieminekļu novada teritorijā nav.**

Aglonas pagastā apzināti trīs **vietējas nozīmes dabas objekti**, kas ir aizsargājami un ir interesanti vietējās apskates objekti tūristiem:

- ✓ Aglonas bazilikas Svētavots;
- ✓ Liepa “Zam Līpa”, Aglonas pag. Sienapurs;
- ✓ Austrumu avotiņš Aglonas pagasta Juglaiņos.

## 5. KULTŪRAS PIEMINEKĻI

Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija sniedz datus par 59 pieminekļiem Aglonas novadā, kuri atrodas valsts aizsardzībā.

11.TABULA

**Valsts aizsardzībā esošie kultūras pieminekļi Aglonas novadā**

Reg. nr.	Pieminekļu vērtības grupa Nozīme	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Kad nr.	Datējums
1077	Valsts	Arheoloģija	Brīveru senkapi	Šķeltovas pag., Brīveri	6094003–0015 6094006–0022	
1078	Valsts	Arheoloģija	Brīveru pilskalns (Gorodok) un apmetne	Šķeltovas pag., Brīveri, pie upes Kudiņu dzirnavām	6094003–0121 6094003–0033	
1079	Valsts	Arheoloģija	Peipiņu apmetne	Šķeltovas pag., Peipiņi	6094006–0129 6094006–0018	
1080	Valsts	Arheoloģija	Ekstu senkapi	Šķeltovas pag., pie Ekstu kapsētas, Bor-Ekstos	6094001–0008 6094001–0009 6094001–0011 6094001–0048 6094001–2059	
1081	Vietējā	Arheoloģija	Upes Kudiņu apmetne	Šķeltovas pag., Upes Kudiņi	6094006–0077	
1089	Vietējā	Arheoloģija	Akmeņicas senkapi (Franču kapi)	Grāveru pag., Akmeņica	6058004–0225 6058004–0360	
1090	Valsts	Arheoloģija	Belogradovas – Egļu pilskalns	Grāveru pag., Belogradova	6058005–0208 6058005–2009	
1091	Valsts	Arheoloģija	Belogradovas – Egļu senkapi	Grāveru pag., Belogradova	6058005–0098 6058005–0077 6058005–0031 6058005–0029 6058005–0078 6058005–0033	
1092	Vietējā	Arheoloģija	Grabaušcīnas viduslaiku kapsēta (Franču kapi)	Grāveru pag., Grabavščizna	6058002–0278	
1093	Valsts	Arheoloģija	Grāveru senkapi I (Kazakov ostrov)	Grāveru pag., Grāveri, pie mežsarga mājām	6058004–0026 6058004–0139 6058004–0247	
1094	Valsts	Arheoloģija	Grāveru senkapi II (Dolģaja luka)	Grāveru pag., Grāveri	6058004–0010 6094001–2059	
1095	Valsts	Arheoloģija	Rageļu pilskalns	Grāveru pag., Rageļu kapsētā	6058004–0239	
1096	Valsts	Arheoloģija	Slobodas Piļikovaja gora – pilskalns	Grāveru pag., Sloboda	6058002–0245	
1097	Valsts	Arheoloģija	Slobodas Starij Zamok – pilskalns	Grāveru pag., Sloboda	6058002–0019	

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

Reģ. nr.	Pieminekļu vērtības grupa Nozīme	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Kad nr.	Datējums
1131	Valsts	Arheoloģija	Blaževiču pilskalns ar apmetni	Kašūlinas pag., Blaževiči	6072004–0148 6072004–0120	
1132	Valsts	Arheoloģija	Eizbahovas senkapi	Kašūlinas pag., Eizbahova	6072005–2058	
1133	Valsts	Arheoloģija	Geraminovas senkapi	Kašūlinas pag., Gerāņimova	6072004–0075 6072004–0125 6072004–0153	
1134	Valsts	Arheoloģija	Jaunokras (Jaunakras) senkapi	Kašūlinas pag., Jaunokra	6072006–0020	
1135	Valsts	Arheoloģija	Okras pilskalns	Kašūlinas pag., Jaunokra	6072005–2062	
1136	Valsts	Arheoloģija	Livanoviču senkapi	Kašūlinas pag., Leonoviči (Livanoviči)	6072004–0006 6072004–0011 6072004–0114	
1137	Valsts	Arheoloģija	Releņģu – Reļenku senkapi	Kašūlinas pag., Reļenki	6072004–0015 6072004–0090 6072004–0098 6072004–0111	
1138	Valsts	Arheoloģija	Stanovišķu pilskalns	Kašūlinas pag., Stanoviški	6072008–0062	
1885	Vietējā	Arheoloģija	Biešēnu pilskalns	Aglonas pag.	7642008–0008	
1886	Valsts	Arheoloģija	Upursalas pilskalns (Upurkalns) ar apmetni	Aglonas pag.	7642003–0002	
1887	Valsts	Arheoloģija	Gorodokas pilskalns	Aglonas pag., Gorodoka	7642005–0226 7642009–0024 7642009–0060	
1888	Valsts	Arheoloģija	Kameņecas Lielais akmens – kulta vieta	Aglonas pag., Jaunaglona	7642001–0009	
1889	Vietējā	Arheoloģija	Jokstu senkapi (Mogiļņiks, Jokstu kurgāns)	Aglonas pag.	7642007–0047	
1890	Valsts	Arheoloģija	Kapiņu senkapi	Aglonas pag., Kapiņi	7642005–0168 7642005–0110	
1891	Valsts	Arheoloģija	Leitānu senkapi	Aglonas pag., Leitāni	7642004–0362 7642004–0478	
1892	Vietējā	Arheoloģija	Livdanišķu senkapi	Aglonas pag., Livdanišķi	7642006–0046	
1893	Valsts	Arheoloģija	Madalānu pilskalns un senkapi	Aglonas pag.	7642004–0153 7642004–0172 7642004–0299 7642004–0038	
1894	Valsts	Arheoloģija	Gūtiņu pilskalns	Aglonas pag.	7642006–0640	
1895	Vietējā	Arheoloģija	Senkapi	Aglonas pag.	7642007–0047	
1896	Valsts	Arheoloģija	Reuta kalns – pilskalns	Aglonas pag.	7642001–0037 7642001–0161	

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa "Paskaidrojuma raksts"

Reģ. nr.	Pieminekļu vērtības grupa Nozīme	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Kad nr.	Datējums
1897	Valsts	Arheoloģija	Ruskuļu Lielais akmens – kulta vieta	Aglonas pag., Ruskuļi	7642002–0118	
1898	Vietējā	Arheoloģija	Sekļu pilskalns	Aglonas pag., Sekļi	7642008–0018	
1899	Vietējā	Arheoloģija	Sekļu – Daukstu senkapi	Aglonas pag., Sekļa Daukšti	7642011–0096 7642011–0050	
1900	Valsts	Arheoloģija	Siladaukstu senkapi	Aglonas pag., Sila Daukšti	7642004–0268	
1901	Valsts	Arheoloģija	Skuju pilskalns	Aglonas pag., Skujas	7642011–0025 7642011–0016	
1902	Valsts	Arheoloģija	Skuju senkapi	Aglonas pag., Skujas	7642011–0001	
1903	Valsts	Arheoloģija	Valaiņu pilskalns	Aglonas pag., Valaiņi	764011–0122 7642011–0148	
4082	Valsts	Māksla	Altāris	Aglonas bazilikā		1799.
4083	Valsts	Māksla	Ērģeļu prospekts	Aglonas bazilikā		18.gs.IIp.
4084	Valsts	Māksla	Ērģeles	Aglonas bazilikā		18.gs.IIp. 19.gs.v.
4096	Valsts	Māksla	Kancele	Aglonas bazilikā		18.gs.b.
4097	Valsts	Māksla	Kreisais sānu altāris ar gleznām (2)	Aglonas bazilikā		1827.
4098	Valsts	Māksla	Labējais sānu altāris ar gleznām (2)	Aglonas bazilikā		1827.
4099	Valsts	Māksla	Sānu altāri (2) ar gleznojumiem medaljonos (15)	Aglonas bazilikā		19.gs.s.
4101	Valsts	Māksla	Altāris	Aglonas pag., Kapiņi, <u>Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīca</u>	76420050015–001	18.gs.v.
4102	Valsts	Māksla	Ērģeļu prospekts	Aglonas pag., Kapiņi, <u>Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīca</u>	76420050015–001	18.gs.IIp. 20.gs.Ip.
4103	Valsts	Māksla	Ērģeles	Aglonas pag., Kapiņi, <u>Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīca</u>	76420050015–001	18.gs.v. 1940.
6314	Valsts	Arhitektūra	Šķeltovas pareizticīgo baznīca	Šķeltovas pag., Šķeltova, Šķeltovas ciemā	6094005–0364–001	1836.
6490	Valsts	Arhitektūra	Aglonas katoļu bazilikas un klostera apbūve	Aglonas pag., Aglona	7646200–4006 7646200–4006–023 7646200–4006–024 7646200–4006–032 7646200–4006–033 7646200–4006–035	18. gs.



Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

Reģ. nr.	Pieminekļu vērtības grupa Nozīme	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Kad nr.	Datējums
6491	Valsts	Arhitektūra	Aglonas Bazilika	Aglonas pag., Aglona	7646200–4006–023	1768. – 1800.
6492	Valsts	Arhitektūra	Aglonas katoļu klosteris	Aglonas pag., Aglona	7646200–4006–024	18. gs. 1.p.
6493	Valsts	Arhitektūra	Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīcas apbūve	Aglonas pag., Kapiņi	7642005–0015	18. gs. 2.p. 19. gs.
6494	Valsts	Arhitektūra	Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīca	Aglonas pag., Kapiņi	7642005–0015–001	1750. – 1751.
6495	Valsts	Arhitektūra	Zvanu tornis	Aglonas pag., Kapiņi	7642005–0015–002	1848.
8888	Vietējas	Arhitektūra	Foļvarkas (Foļvarovkas) vecticībnieku kopienas lūgšanu nams	Kastuļinas pag.	6072007–0094 (būves kad.apz.60720070094001)	1910.

Nozīmīgākais no pieminekļiem ir Aglonas bazilikas un klostera kompleksa teritorija, kas ar katru gadu kļūst arvien nozīmīgāks reliģisko aktivitāšu centrs ne tikai Latvijas, bet arī pasaules mērogā. Ar Latvijas Republikas likumu “Par starptautiskas nozīmes svētvietu Aglonā” (21.10.1995.) un Latvijas Republikas likumu “Par Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgumu” (25.09.2002.) ir izveidota starptautiskas nozīmes svētvietā.

**Novada nozīmes kultūrvēsturiski objekti, kuriem plānots piešķirt valsts kultūras pieminekļu aizsardzības statusu**

Reģ. nr.	Pieminekļu vērtības grupa Nozīme	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Kad nr.	Datējums
Plān.	Vietējas	Arhitektūra	Eizbahovas muižas ēka	Kastuļinas pag.	6072005–0052	
Plān.	Valsts	Arhitektūra	Peipiņu katoļu baznīca	Šķeltovas	6094006–0165	1920.– 1922.
Plān.	Valsts	Arhitektūra	Kovaļovas vecticībnieku baznīca	Grāveru pag.	6058005–0141	
Plān.	Valsts	Arhitektūra	Raģeļu katoļu baznīca	Grāveru pag.	6058004–0239	
Plān.	Valsts	Arhitektūra	Pareizticīgo kapu kapliča	Šķeltovas pag.	6094005–0364	19.gs.b.

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

Plān.	Valsts	Arhitektūra	Slostovkas vecticībnieku lūgšanu nams ar vārtiem	Šķeltovas pag.	6094005–0272	1837.g.
Plān.	Vietējas	Arhitektūra	Eizbahovas muižas ēka	Kastuļinas pag.	6072005–0052	

Aglonas pagastā ir apzināti un ņemti vietējā aizsardzības līmenī, kā novada nozīmes kultūrvēsturiski objekti, 10 arhitektūras pieminekļi un 8 piemiņas vietas, tai skaitā piemiņas zīmes.

12.TABULA

**Vietējas aizsardzības, novada nozīmes, kultūrvēsturiski objekti Aglonas pagastā**

Nr. p.k.	Objekta veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Notikumu datējums
1.	Arhitektūra	Aglonas ģimnāzija	Aglona, Broka ielā 6	1928
2.	Arhitektūra	Kameņecas muižas apbūve	Jaunaglona, Kameņecas muiža	18.gs.II.p.–20.gs.s.
3.	Arhitektūra	Kameņecas ūdensdzirnavas	Jaunaglona, Kameņecas ūdensdzirnavu teritorija	1873
4.	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Jaunaglona, Kameņecas ūdensdzirnavu teritorija	20.gs.30.g.
5.	Arhitektūra	Starodvorje vecticībnieku nams	Kapiņi	
6.	Arhitektūra	Aglonas vidusskolas internāts, bijusī skolas ēka	Aglona, Daugavpils iela	1936
7.	Arhitektūra	Aglonas internātvidusskola	Jaunaglona	1955
8.	Arhitektūra	A. Broka dzīvojamā māja	Aglona, Daugavpils ielā 30	20.gs. 30 gadi
9.	Arhitektūra	Aglonas ģimnāzijas vecā ēka	Aglona, A. Broka 3	20.gs. 20 gadi
10.	Arhitektūra	Bērzgales katoļu mācītājmāja	Bērzgale	18.gs.II.p.–19.gs.

13.TABULA

**Piemiņas vietas Aglonas pagastā**

Nr. p.k.	Objekta veids	Nosaukums	Atrašanās vieta
1.	Vēsturiskais objekts	II. pasaules karā kritušo karavīru piemiņas vieta	Aglona
2.	Piemiņas zīme	Piemiņas plāksne Aglonas ciema iedzīvotājiem, kas piedalījās 2. pasaules karā	Aglona
3.	Piemiņas vieta	Fašisma upuru piemiņas vieta	Pie Katoļu ģimnāzijas
4.	Piemiņas zīme	Rakstnieces un skolotājas Rozālijas Tabiņas (Neaizmirstules) piemiņas plāksne	Aglona, Daugavpils 3
5.	Piemiņas zīme	Piemiņas zīme A. Brokam	Pie Katoļu ģimnāzijas
6.	Kapa vietas	Mūkeņu un mūku atdusas vieta	Aglonas kapsēta
7.	Kapa vieta	Rakstnieces un skolotājas Rozālijas Tabiņas (Neaizmirstules) kapa vieta	Aglonas kapsēta
8.	Piemiņas vieta	Karātavu kakti (1905)	Jaunaglona parks

Piemiņas vieta Kastuļinas pagasta Priežmalē – brāļu kapi.

**Aglonas bazilika**

Ainavā izceļas ar diviem 60 m augstiem zvanu torņiem. Tās siluets ir kļuvis par katolicisma simbolu Latgalē un Latvijā. Katru gadu 14. – 15. augustā Aglonu apmeklē apmēram 150

tūkstoši cilvēku (vairākos avotos ir atšķirīgi dati līdz pat 450 tūkstošiem) – vietējie iedzīvotāji, tūristi un svētceļotāji no Latvijas un visas pasaules.

1699. gadā dominikāņu mūki, muižnieku Šostavicku ataicināti no Lietuvas, Aglonā uzcēla koka baznīcu. Tās vietā 1768. – 1780. g. tika uzcelta tagadējā baznīcas un klostera ēka. Dominikāņu klosteris darbojās līdz 20.gs. sākumam. Grezni ir 10 mūra altāri, apskatāmas vairākas gleznas. Aglonas Dievmātes Brīnumdarītājas svētglezna izcelsme meklējama tālā vēsturē. Tās analogs – svētglezna Traços, Vitauta Lielā būvētās Lietuvas valdnieku rezidences baznīcā, pazīstama kopš 1384.g., kad to Vitautam Lielajam sakarā ar Lietuvas kristīšanu uzdāvināja Konstantinopoles ķeizars Emanuēls II. Svētglezna ir daudz vecāka par pašu baziliku. Tā ir slavēta ar savām dziednieciskajām spējām.

1980. gadā Aglonas baznīcai piešķirts bazilikas tituls. 1993. gadā Aglonu apmeklēja Romas pāvests Jānis Pāvils II. No 1995. gada decembra Aglona ir arī Rēzeknes – Aglonas diecēzes bīskapa katedrāle. Bazilikas teritorijā atrodas arī viens no Latvijas ievērojamākiem svētavotiem – Aglonas svētavots.

#### **Bērzgales baznīca**

Izcils 18.gs. (1744. – 1750.) arhitektūras piemineklis, harmoniska, līdzsvarota celtnie, viena no visskaistākajām koka baznīcām Latvijā (skat. 3.8.4. attēlu). Tā ir guļbūve, kas celta uz pazema pamata no aptēstiem balķiem un apšūta ar dēļiem. Iekštelpa ar kolonnām sadalīta trīs jomos. Ir trīs altāri, lielais altāris izceļas ar skaistiem baroka kokgriezumiem un divām altārgleznām.

#### **Madelānu pilskalns**

Viens no vislabāk izpētītajiem Latgales pilskalniem. Pilskalnā atrastas dūmistabu un krāšņu atliekas, podnieku ceplī, rotkaļa darbnīca, kalve, dzelzs ieguves krāsns un daudzveidīgas senlietas. Pilskalns bijis apdzīvots, sākot ar 1. g.t. p.m.ē. līdz m.ē. sākumam un vēlējā dzelzs laikmetā.

Aglonas svētavots, kuru arheologs J. Urtāns uzskata par vienu no 12 nozīmīgākajiem svētavotiem Latvijā, nav iekļauts aizsargājamo objektu sarakstā un līdz ar to formāli tam nav jānosaka aizsardzības režīms, taču to kā Aglonas bazilikas teritorijā esošu objektu kopā ar citiem turienes objektiem aizsargā likums “Par starptautiskas nozīmes svētvietu Aglonā”.

#### **Ruskuļu Lielais akmens**

Sena latgaļu kulta vieta, kurš atrodas Ruskuļu ciema dienviddaļā pie pēdējās mājas, laukā, starp Ruskuļu ezeru un Cīrīša ezeru. Tā (garums 3,8 m, platums 2,2 m, augstums 2,1 m) virspusē ievēdoti pieci nelieli iedobumiņi (diametrs 5 cm, dziļums 2,5 cm. Noskaidrojies, ka senatnē pie akmens kurta uguns. Uguns kuri bijuši nelieli, viens no tiem uzkurts uz iepriekš speciāli apskaldīta maza, plakana akmens.

#### **Kameņecas Lielais akmens**

Redzams parkā pie bijušās Kameņecas muižas, kur tagad iekārtota 8. lauku arodvidusskola. Kameņecas nosaukums atvasināts no poļu valodas. Tas tieši saistīts ar Kameņecas Lielo akmeni (garums 3,2 m, platums 2,7 m, augstums 1,5 m), kura vienā sānu plakne taisnstūrveida ierāmējumā poļu valodā iekalts mūsdienas vairs gandrīz nesalasāms teksts, kas latviskā tulkojumā skan šādi: “Ar svētā tēva [pāvesta] Klemensa XIII atļauju 1766. gadā. Un uz šīs Pētera klints būvēta kapela pēc mūsu zemē esošās Romas katoļu ticības parauga. Tā (kapela) pārnesta uz muižu un tas akmens tai deva nosaukumu Kameņeca [“Kamieniec”].”

#### **Okras pilskalns**

Atrodas 1,5 km uz ZR no Vecokras, Dubuļu ezera DA galā, Dagdas –Aglonas šosejas labajā pusē. Pirmais pilskalnu 1941.gadā aprakstīja P. Stepiņš. Okras pilskalns, kas sākotnēji bija apaudzis ar priežu mežu, bet pašlaik ir atmežots. Visi Okras pilskalna nocietināšanas zemes darbi atstāj nepabeigtības iespaidu. Iespējams, ka zemes nocietinājumi arī sapostīti vēlākos laikos. Okras pilskalna datējums nav zināms. Pārsimts metru uz A no pilskalna atrodas uzkalniņu kapulauks, kurā ir ap 40 līdz 1,5 m augsti un caurmērā 5 – 8 m lieli kapu uzkalniņi. Šāda veida uzkalniņi Latgalē attiecināti uz vēlo dzelzs laikmetu. Iespējams, ka gan senkapi, gan Okras pilskalns ir viena laika pieminekļi.

### **Ekstu senkapi**

Kā arheoloģijas piemineklis pazīstami jau 20.gs. sākumā. Senkapi ierīkoti Biešenu ezera austrumu krastā. Tas ir uzkalniņu kapulauks, piemineklis postīts, ierīkojot Ekstu ciema kapsētu. Tās teritorijā uzkalniņi ar nolūku tiek nolīdzināti, jo bojājot kapsētas izskatu. Patlaban te saglabājušies ap 5 uzkalniņi, kuru sākotnējie izmēri vairs nav nosakāmi. Tie tagad 3 – 4 m diametrā, līdz 0,4 m augstumā. Kādi uzkalniņi noarti tīrumā, kurš uz dienvidaustrumiem no kapsētas (zināms, ka 20.gs. sākumā senkapos bijis ar 20 uzkalniņu). Pēc vietējo iedzīvotāju ziņām kapsētas teritorijā un tīrumā atrasti cilvēku kauli un senlietas. Minētie atradumi nav saglabājušies.

### **Peipiņu apmetne**

Atrodas Peipiņu ciemā 20 m uz ZA no A.Platača mājām. Apmetne ierīkota plaša uz lēzena pagura ziemeļrietumu nogāzē. Tā aizņem ap 50×70 m lielu teritoriju. Kultūras slānis izteikts, tumši melns. Tā biezums ap 0,5 m. Pieminekļa teritorijā iegūti savrup atradumi – bezripas keramikas māla trauku lauskas ar gludo virsmu un ripas keramikas māla trauku lauskas. Apmetnes teritorija tiek apstrādāta – piemājas dārzs.

### **Brīveru pilskalns**

Atrodas ap 15 m augstajā Dubnas upes labajā krastā, vietā, kur tajā ietek strautiņš, veidodams ap 8 m dziļu gravu, no trim pusēm dabiski labi nocietināts – ziemeļos, austrumos un dienvidaustrumos tam kraujā strauta gravas nogāze, bet dienvidos – stāvais Dubnas upes krasts, ziemeļrietumos, kur nav nekādu dabisku šķēršļu, pilskalns no apkārtnes nodalīts ar grāvi un valni. Plakuma izmēri ap 35×40 m, kultūras slānis pelēcīgs, neizteikts, līdz 0, 2 m biezs. Pilskalna teritorija noaugusi ar kokiem. 1993.gada apmeklējumā pilskalna plakuma A malā zem izgāzta koka saknēm konstatēts 0,4 m biezs kultūrslānis un atrastas bezripas gludās trauku lauskas.

Netālu no pilskalna, 200 m uz DR no Brīveru ciema atrodas **Brīveru senkapi**. Pieminekļa teritorijā kā savrup atradumi iegūti priekšmeti – 2 dzelzs šaurasmens cirvji, bronzas grīstes vainaga fragmenti, kaklariņķu ar noplacinātiem galiem fragmenti, piecas pakavsaktas ar atrofītiem galiem u.c. Senkapu teritorija noaugusi ar priedēm.

### **Šķeltovas Sv. Nikolaja pareizticīgo baznīca**

Ievērojama ar savu pirmatnējo stilu un oriģinalitāti (kvadrātveidīga forma, izgreznota ar baltām kolonnām un ar zemu kupolu). 1996. gada 19. decembrī Svētā Nikolaja baznīca tika iesvētīta pēc restaurācijas un tika svinēta tās 160 gadu jubileja.

Aglonas novadā ir daudz senkapu. Liela daļa no tiem nav nopietni pētīti. Šo vietu popularizēšana var pievilināt t.s. “melnos arheologus”, kuri kolekcionēšanas vai iedzīvošanās dēļ vāc senlietas, patvaļīgi veicdami izrakumus, neveicot nekādu dokumentēšanu un izpostot attiecīgo senvietu.

## 6. AINAVA

Saskaņā ar Latgales esošo ainavu rajonēšanas datiem, ko 1994. gadā veicis Ramans, Aglonas novada teritorija ietilpst Latgales augstienes ainavzemē, Dienvidlatgales ezerainē.

Teritorijā dominē pauguraines ainavas, kuru nodalīšanu nosaka ģeomorfoloģiskais faktors (Dagdas pauguraine). Pauguraines ir sīkkontūrainu, mozaīkveida un estētiski pievilcīgu ainavu vienību tips, kuras raksturojas ar lielu bioloģisko un ainavisko daudzveidību. Dažādas uzbūves pauguru un ieplaku mija nosaka ļoti lielu augšņu, mitruma, mikroklimata un augāja kontrastainību. Paugurainēm ir tipiska zemes lietojuma veidu daudzveidība un sīkkonturainība. No vizuālās uztveres viedokļa plaši un atklāti skati mijas ar tuviem un noslēgtiem skatiem. Gar upītēm raksturīgi koridorveida skati (upes krasti apauguši ar kokiem un krūmiem) mijas ar panorāmas skatiem (paveras plašs skats uz apkārtni).

Aglonas novada ainavu raksturojums ir sekojošs:

- ✓ lielās platībās ir raksturīgas mežāres, kur novērojama lauksaimniecībā izmantojamo zemju mija ar mežu masīviem un puduriem;
- ✓ lielai teritorijas daļai raksturīgas ezeraines, kur atrodas sarežģītas konfigurācijas glaciālas cilmes ezeri (piem., Cirīša, Ilzes u.c. ezeri); daudzie ezeri ar tiem pieguļošām pļavām, mežiem vai krūmājiem ainaviskā un bioloģiskā ziņā (arī ekonomiskā potenciāla ziņā) veido vienu no vērtīgākajiem ainavu sakopojumiem Aglonas novada ainavu segā;
- ✓ mozaīkveidīgi pagasta teritorijā ir arī purvaines tipa ainavas, kur dominē purvu un mitrāju ainavas. Šāda tipa ainavas raksturīgas zemajiem purviem un mitrājiem, kas ir atrodami galvenokārt Dagdas augstienes starppauguru pazeminājumos un upju ielejās;
- ✓ cieši gar ceļiem izvietojusies ciemu un viensētu apbūve, viensētās saimniecību plānojums un būvju stils daudzos gadījumos atbilst Latgales celtniecībai raksturīgajam lauku sētas tipam, kurā būves izvietotas kompakti, veidojot nelielu iekšpagalmu;
- ✓ kā daudzviet citur Latgalē, arī Aglonas novadā daļa lauksaimniecībā izmantojamās zemes netiek apstrādāta un aizaug ar krūmājiem – kā rezultātā ainava ap ceļiem noslēdzas.

## **7. VIDES KVALITĀTE**

### **7.1. Vides kopējā kvalitāte un tās novērtējums**

Vides kvalitātes novērtējuma pamatā ir ziņas par vides slodžu avotiem Aglonas novadā, arī emisiju novērtējumi pēc uzņēmumu iesniegtajām atskaitēm. Plašu informāciju sniedz iedzīvotāju vērtējumi, kas analizēti atsevišķi attiecīgā dokumentā.

### **7.2. Gaisa kvalitāte, troksnis**

Aglonas novada teritorijā nav lielu uzņēmumu, kas būtiski varētu ietekmēt atmosfēras gaisa un trokšņa kvalitāti. Siltumapgādei izmanto akmeņogles un malku. Turklāt malkas izmantošanas īpatsvars pakāpeniski pieaug. Aglonas un Jaunaglonas ciemos siltumapgāde ir centralizēta, kuru izmanto daudzdzīvokļu mājas, skolas, kultūras iestādes, bērnudārzs. Lielākā daļa no daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām ir pārgājušas uz autonomu apkures sistēmu, kur kā kurināmo izmanto malku.

Negatīvu ietekmi uz vidi var radīt perspektīvā plānotās vēja elektrostacijas, taču tās ietekme uz vidi ir jānovērtē atbilstoši uzraugošo valsts institūciju norādījumiem un normatīvajiem aktiem.

Trokšņu novēršanas pasākumi veicami, nosakot objektu orientējošo maksimālo attālumu līdz esošajām apbūves teritorijām gadījumos, kad jāparedz ietekmju mazinošie pasākumi no minētajiem objektiem vai norādīt, ka šiem ietekmi veidojošiem objektiem jāveic ietekmes uz vidi un cilvēku veselību novērtējums un, balstoties uz to, jāveic ietekmi mazinošie pasākumi apbūves teritorijās – prettrokšņa sienas, dabiskas buferzonas (koku stādījumi), trokšņu slāpētāji.

Nepieciešams būtu nozīmīgu un lielu inženiertehnisko būvju un objektu sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu, lai novērtētu esošo vides stāvokli, prognozētu to iespējamās ietekmes uz vidi un cilvēku veselību un rastu konkrētus risinājumus ietekmju novēršanai, tai skaitā, piemēram, lai noteiktu vietas, kur nepieciešamas pret trokšņu sienas. Esošā vides stāvokļa novērtējums nepieciešams arī gadījumos, kad ražošanas vai potenciāli piesārņotā/piesārņotā teritorijā mainās saimnieciskās darbības veids. Šādiem objektiem, kuriem ir iespējama vai ir konstatēta negatīva būtiska ietekme uz vidi vai cilvēku veselību, jāparedz par pienākumu īpašniekiem vai apsaimniekotājiem veikt vides kvalitātes monitoringu un ietekmi novērsošus pasākumus

### **7.3. Dabas ūdeņi, peldūdeņi**

Aglonas novada ūdenstilpēs nav veikts sistemātisks ūdeņu stāvokļa monitorings, ir tikai atsevišķi novērtējumi, kas doti Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānā (9.tab.).

Vislielākā antropogēnā noslodze ir Cirīša ezeram, kura tiešā sateces baseinā atrodas atpūtas bāzes, autoceļi un Aglonas bazilika. Lielākā daļa no centralizētos pakalpojumus neizmantojošiem ciematu iedzīvotājiem notekūdeņus novada septiskajās tvertnēs vai izsmeļamās bedrēs.

Centralizētajai ūdensapgādei izmantojamie artēziskie Gaujas ūdens horizonti, kurus klāj ūdens vāji caurlaidīgie nogulumi, ir daudz drošāk aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Artēziskie ūdeņi var tikt piesārņoti, galvenokārt, caur esošajiem urbumiem, ja netiek ņemtas vērā aizsargjoslu prasības.

Galvenie virszemes ūdeņu kvalitāti negatīvi ietekmējošie faktori ir sekojoši:

- ✓ aizsargjoslu likuma prasību neievērošana;
- ✓ neattīrītu vai daļēji attīrītu sadzīves notekūdeņu novadīšana ūdenstecēs un ūdenstilpēs no apdzīvotām vietām un viensētām;

- ✓ fekālais piesārņojums no viensētās esošajām sausajām tualetēm un lopu kūtīm piesārņo gruntsūdeņus, bet, ar virszemes un pazemes noteci nonākot ūdenstecēs un ūdenstilpēs veicina to ūdens kvalitātes pasliktināšanos un eutrofikāciju;
- ✓ strauja ūdens ekosistēmu degradācija un vides stāvokļa pasliktināšanās biogēnu (slāpekļis, fosfors) apjoma pieauguma rezultātā, kā indikators tam ir regulāra ūdens “ziedēšana” ezeros vasaras otrajā pusē.

14.TABULA.

**Aglonas novada galvenie ūdens objekti, to kvalitātes rādītāji un plāna mērķi**

Nosaukums	Ūdens objekta kods	Kvalitāte/ potenciāls	Kvalitātes mērķis
Malta	D459	2	2
Jaša	D483	2	2
Tartaks	D484	2	2
Dubna	D486	3	2*
Indrica	D501	2	2
Užuņu ez.	E092	2	2
Cirišs	E125	5	2*
Biešona ez.	E126	3	2
Jazinkas ez.	E127	2	2
Karpa ez.	E128	2	2
Saviņu ez.	E129	2	2
Biržkalnu ez.	E130	2	2
Pakalnis	E131	2	2
Rušons	E132	3	2*
Koškina ez.	E133	2	2
Okras ez.	E134	2	2
Svātavas ez.	E136	2	2
Dubuļu ez.	E137	2	2
Kustaru ez.	E138	2	2
Geraņimovas–Ilzas ez.	E139	3	2
Aksjonovas ez.	E142	4	2*
Cārmaņa ez.	E144	3	2

Kvalitāte: 2 – laba, 3 – vidēja, 4 – slikta, 5 – ļoti slikta. \* apzīmē ekoloģiskā riska faktoros, ka rādītājs var netikt sasniegts.

Iepriekš minētie kritēriji atbilst Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānā izvirzītajiem kritērijiem.

Ūdens riska objekti atbilstoši 31.05.2011. MK noteikumu Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” 2.pielikumam „Ezeru un ūdenskrātuvju ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasnigt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā” norādīts ir Ciriša ezers, kurā būtiskākais riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), Rušona ezers, kurā būtiskākais riska cēlonis ir izkliedētais piesārņojums, Aksenavas (Aksjonovas) ezers, kurā būtiskākais riska cēlonis ir izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi.

Riska cēloņu novēršanas pasākumus ieteicams iekļaut ūdenstilpju apsaimniekošanas plānos, iekļaujot tajā apkārtējās teritorijas raksturojumu un norādot konkrētas problēmas risinājumu priekšlikumu. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauti nosacījumi ūdensapgādei un notekūdeņu savākšanai, kas ir viens no būtiskākajiem riska cēloņu izraisītājiem. Pašvaldībai ieteicams pievērst pastiprinātu uzmanību šo prasību ievērošanai iepriekš minēto ūdens riska objektu pieguļošajās teritorijās. Nepieciešams realizēt ūdenssaimniecības attīstības projektus visā Aglonas ciema un Jaunaglonas ciema teritorijās.

## **8. TERITORIJAS SLODZES UN RISKI**

### **8.1. Dabas riski**

Galvenie dabas riski Aglonas novada teritorijās ir saistīti ar virsmas ūdeņiem (plūdi).

Galvenās applūstošās teritorijas novadā saistītas ar Dubnas upi; mazākā mērā plūdiem pakļauta Tartaka apkārtnē, jo upi regulē vairākas HES.

Pavasārī sniega kušanas periodā, kā arī citos gadalaikos ilgstošu un intensīvu lietavu laikā nepieciešama šo vietu kontrole. Applūstošajās teritorijās, tai skaitā palienu pļavās nav pieļaujama ilglaicīgu ēku būve.

#### ***Cirīšu HES hidromezgla darbība ārkārtējos (plūdu) apstākļos.***

Saņemot prognozi par pavasara paliem vai lietuvu plūdiem, kuru lielums pārsniedz attiecīgos lielumus ar 10% pārsniegšanas varbūtību (atkārtošanās iespēju ne retāk kā reizi 10 gados), jāveic ūdenskrātuves nostrāde (nolaišana) zem iepriekš dotajiem dispečerlīmeņiem:

Rušona ezers līdz atzīmei 149,62 m v.j.l. (saskaņoti ar Tartaka HES),

Cirīšu HES ūdenskrātuve līdz atzīmei 141,0 m v.j.l.

#### ***Tartaka HES hidromezgla darbība ārkārtējos (plūdu) apstākļos***

Saņemot prognozi par pavasara paliem vai vasaras–rudens plūdiem, kas var pārsniegt caurplūdumu virs 10% varbūtīguma, jāpazemina Rušona ezera ūdenslīmenis līdz atzīmei 149,62 m v.j.l. Šim nolūkam izmanto Tartaka HES aizvaru sistēmu turbīnas pievadteknes ieplūdē un izplūdē, kas atrodas blakus HES ēkai. Lielākai ūdens līmeņa pazemināšanai un lielāka caurplūduma novadīšanai izmantojama ap 300 m attālumā izvietotās bijušās Jaunaglonas HES ūdens novadbūves aizvaru sistēma, kas regulē ūdenslīmeni Rušona ezerā. Ārkārtējos apstākļos Tartaka HES aizvaru sistēma un bijušās Jaunaglonas HES novadbūves aizvari darbināmi kopīgā režīmā.

Citi dabas riski novadā ir mazāk raksturīgi, taču iespējami:

1. Vētras, viesuļvētras (ēku, elektrolīniju bojājumi, vējgāzes);
2. Bieza migla (transporta avārijas);
3. Ilgstošs sausums (paaugstinātu ugunsbīstamība, mežu un kūdras purvu ugunsgrēki);
4. Ilgstošs liels aukstums, zemei caursalstot lielā dziļumā, var izraisīt avārijas ūdens, kanalizācijas un siltumapgādes sistēmās.

### **8.2. Bīstamie objekti**

Aglonas novadā nav īpaši bīstamu rūpniecisku vai saimniecisku objektu, kuros atrodas spiediena iekārtas vai lielos apjomos koncentrētas bīstamās vielas.

Pie bīstamiem objektiem pieskaitāmi:

1. Aglonas DUS (“Virši–A”) ar benzīna un dīzeļdegvielas krājumiem;
2. novadā esošās katlumājas, kur iespējama eksplozija katlu nepareizas ekspluatācijas gadījumā.

Bīstamo vielu pārvadājumi pa transportsistēmām, kas ved cauri Aglonas novadam, praktiski nenotiek, tādējādi transporta avāriju bīstamība nav lielākā, kā vispārējā gadījumā.

Pie citiem bīstamiem objektiem pieskaitāmi HES aizsprosti un dambji. Nepareizas hidrobūvju ekspluatācijas rezultātā vai arī ļoti lielu plūdu gadījumā, kad pieplūstošā ūdeņu masa sāk pārsniegt objektu caurlaides spēju, iespējama šo hidrobūvju sagrūšana, applūdinot plašas teritorijas leņpus tām, šādas situācijas risks, vērtējams kā ļoti mazvarbūtīgs – zem 1%, kas nozīmē šādu draudu iestāšanos retāk, nekā reizi 100 gados.

Pie bīstamiem objektiem pieskaitāmi arī sliktā stāvoklī esoši koki novada kapsētās.



### 8.3. Piesārņojuma slodzes

Aglonas novada teritorijā nav lielu ražošanas objektu, kas radītu ievērojamas slodzes videi. Raksturīgākie piesārņotāji ir katlu mājas, DUS (viena) un lauksaimniecības uzņēmumi, kuri nodarbojas arī ar produktu pirmapstrādi un lopu kaušanu.

Saskaņā ar VVD piesārņojošās darbības atļauju reģistra informāciju Aglonas pagastā ir 6 B kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi, Šķeltovas pagastā – 1, Grāveru pagastā – 1, Kastuļinas pagastā – 2 B kategorijas uzņēmumi. Savukārt C kategorijas uzņēmumi Kastuļinas pagastā – 8, Grāveru pagastā – 3, Šķeltovas pagastā – 3.

Ņemot vērā, ka lielākā daļa gaisa piesārņojuma no organizētiem (t.i., ar noteiktu izplūdes vietu) avotiem novadā rodas no kurināmā sadedzināšanas, atmosfēra tiek piesārņota ar CO, slāpekļa oksīdiem NO<sub>x</sub>, cietajām daļiņām (mēra kā PM<sub>10</sub>), akmeņogļu sadedzināšanas gadījumā arī SO<sub>2</sub>. Zinot kurināmā sadedzināšanas apjomus, emisijas uz gaisa kvalitāti atstāj maznozīmīgu iespaidu.

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

15.TABULA

**Emisiju avoti atmosfērā (LVĢMC dati) un atskaitīšanās par to darbību**

Nosaukums	Objekts	Atrašanās vieta		Pagasts	Atskaites gadi									
					2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Aglonas vidusskola	katlu māja	Daugavpils 6	Aglona	Aglonas										
Aglonas pagasta padome, bērnu dārzs	katlu māja	Jaundzemu 5	Aglona	Aglonas										
Aglonas pagasta padome, Saieta nams	katlu māja	Somersetas 34	Aglona	Aglonas										
Aglonas internātgimnāzija		Rušonas 11	Jaunaglona	Aglonas										
Jaunaglonas arodvidusskola	NAI	Ezerkalna 4	Jaunaglona	Aglonas										
Aglonas Bazilikas Draudze, katoļu ģimnāzija	katlu māja	A.Broka 6	Aglona	Aglonas										
Aglonas Bazilikas Draudze			Aglona	Aglonas										
Aglonas Bazilikas Draudze, bazilika	katlu māja	Ciršu 8	Aglona	Aglonas										
“Virši–A” AS	DUS	Somersetas 11a	Aglona	Aglonas										
Jaunaglonas arodvidusskola	katlu māja	Ezerkalna 4	Jaunaglona	Aglonas										
“Rimako Imports–Eksports” SIA			Ezera Ukiņi	Aglonas										
Grāveru pagasta padome			Grāveri	Grāveru										
“Krastiņi”, spec. valsts sociālās aprūpes c.			Gerāņimova	Kašūļinas										
Kašūļinas pagasta padome			Priežmale	Kašūļinas										
“Cleo Lux” SIA	objekts		Pustoška	Kašūļinas										
Kašūļinas pagasta padome	katlu māja		Priežmale	Kašūļinas										
Kašūļinas pagasta padome, skola	katlu māja		Priežmale	Kašūļinas										
Šķeltovas Pagasta Padome		Alksniena	Šķeltova	Šķeltovas										

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

16.TABULA

**Emisijas avoti ūdeņos (LVĢMC dati) un atskaitīšanās par to darbību**

Nosaukums	Atrašanās vieta		Pagasts	Atskaites gadi							
				2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Aglonas bazilikas draudze		Aglona	Aglonas								
Aglonas pagasta padome		Aglona	Aglonas								
Jaunaglonas arodvidusskola, NAI	Ezerkalna 4	Jaunaglona	Aglonas								
LPA, SIA			Aglonas								
Zoti, SIA	Ezera–Ukiņi	Aglona	Aglonas								
Grāveru pagasta padome	Grāveri		Grāveru								
Kastuļinas pagasta padome	Priežmale		Kastuļinas								
“Kraستیņi”, spec. valsts sociālās aprūpes c.	Geraņimova		Kastuļinas								
Šķeltovas pagasta padome	Alksniena		Šķeltovas								

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

17.TABULA

**Sadzīves, ražošanas un bīstamo atkritumu operatori (LVGMC dati) un atskaitīšanās par to darbību**

Nosaukums	Atrašanās vieta		Pagasts	Atskaites gadi										
				2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010		
Aglonas Bazilikas draudze		Aglona	Aglonas											
Aglonas internātģimnāzija	Rušonas 11	Jaunaglona	Aglonas											
Aglonas pagasta padome/novada dome		Aglona	Aglonas											
Jaunaglonas arodvidusskola, notekūdeņu attīr. iek.	Ezerkalna 4	Jaunaglona	Aglonas											
Līdumnieki ZS	A. Broka 5	Aglona	Aglonas											
Rimako imports–eksports SIA		Ezera Ukiņi	Aglonas											
Virši–A AS, DUS	Somersetas 11a	Aglona	Aglonas											
Zoti SIA	Ezera Ukiņi	Aglona	Aglonas											
Grāveru pagasta padome/pārvalde		Grāveri	Grāveru											
Kastuļinas pagasta padome/pārvalde		Priežmale	Kastuļinas											
Krastiņi, specializētais valsts sociālās aprūpes centrs		Geraņimova	Kastuļinas											
Pakalni ZS	Gutta		Kastuļinas											
Šķeltovas pagasta padome/pārvalde		Alksniena	Šķeltovas											

Saskaņā ar LVGMC datiem, Aglonas novadā piesārņotu vietu nav, taču kā potenciāli piesārņotas atrodamas 8 vietas.

18.TABULA

**Potenciāli piesārņotās vietas Aglonas novadā**

DB Nr.	Vietas nosaukums	Darbības nozares	Pagasts
<b>Error!</b> <b>Hyperlink</b> <b>reference</b> <b>not</b> <b>valid.</b> 60588/ 5022	Sadzīves atkritumu izgāztuve “Belogradova” (slēgta)	Atkritumu savākšana un apstrāde	Grāveru
60588/5023	Slēgtā sovhoza DUS	Naftas produktu glabāšana un sadale	Grāveru
60968/4924	Bijusī Agroķīmijas noliktava	Glabāšana un noliktavu saimniecība	Šķeltovas
60948/5024	Sadzīves atkritumu izgāztuve “Borovije” (slēgta)	Atkritumu savākšana un apstrāde	Šķeltovas
60728/1143	Izgāztuve “Ribački” (slēgta)	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	Kastuļinas
60728/1144	Ķīmikāliju noliktava “Reiniki”	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Kastuļinas
76428/4734	Aglonas bazilikas draudze	Tvaika un karstā ūdens piegāde	Aglonas
76428/4753	Jaunaglonas arodvidusskola, katlu māja	Tvaika un karstā ūdens piegāde	Aglonas

Galvenā šo vietu bīstamība slēpjas potenciālā gruntsūdeņu piesārņojumā, kas gan mērījumu ceļā līdz šim nav konstatēts nevienā no minētajām vietām.

Potenciālajā piesārņojuma izplatības areālā, ja nav veikta teritorijas sanācija un/vai rekultivācija, aizliegts plānot jaunu dzīvojamo apbūvi, pirmskolas bērnu iestādes, izglītības iestādes (skolas), ārstniecības iestādes.

**8.4. Civilā aizsardzība**

Aglonas novadā darbojas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu daļa.

2009.gada 15.decembrī ir apstiprināts apvienotais Preiļu novada, Riebiņu novada, Aglonas novada, Vārkavas novada civilās aizsardzības plāns. Ar izstrādāto civilās aizsardzības plānu var iepazīties Aglonas novada mājas lapā [www.aglona.lv](http://www.aglona.lv).

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests darbojas uz “ Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma”, “ Civilās aizsardzības likuma” pamata.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam funkcijas:

- 1.Īstenot valsts politiku ugunsdrošības, ugunsdzēsības, civilās aizsardzības un vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura "112" darbības jomā;
- 2.Uzraudzīt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasību ievērošanu;
- 3.Veikt ugunsdzēsības un glābšanas darbus;
- 4.Koordinēt iestāžu, organizāciju, komercsabiedrību un pašvaldību izveidoto ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un brīvprātīgo ugunsdzēsēju organizāciju darbību, kas saistīta ar ugunsdrošību un ugunsdzēsību.

Saskaņā ar 22.09.2009.g. MK noteikumiem Nr.1072 „Noteikumi par pašvaldību civilās aizsardzības komisiju sarakstu, komisiju darbības teritoriju un to izveidošanas kārtību” ir izveidota apvienotā Preiļu, Riebiņu, Aglonas un Vārkavas novadu komisija, kuras sastāvā ir Aglonas novada domes priekšsēdētāja vietnieks.

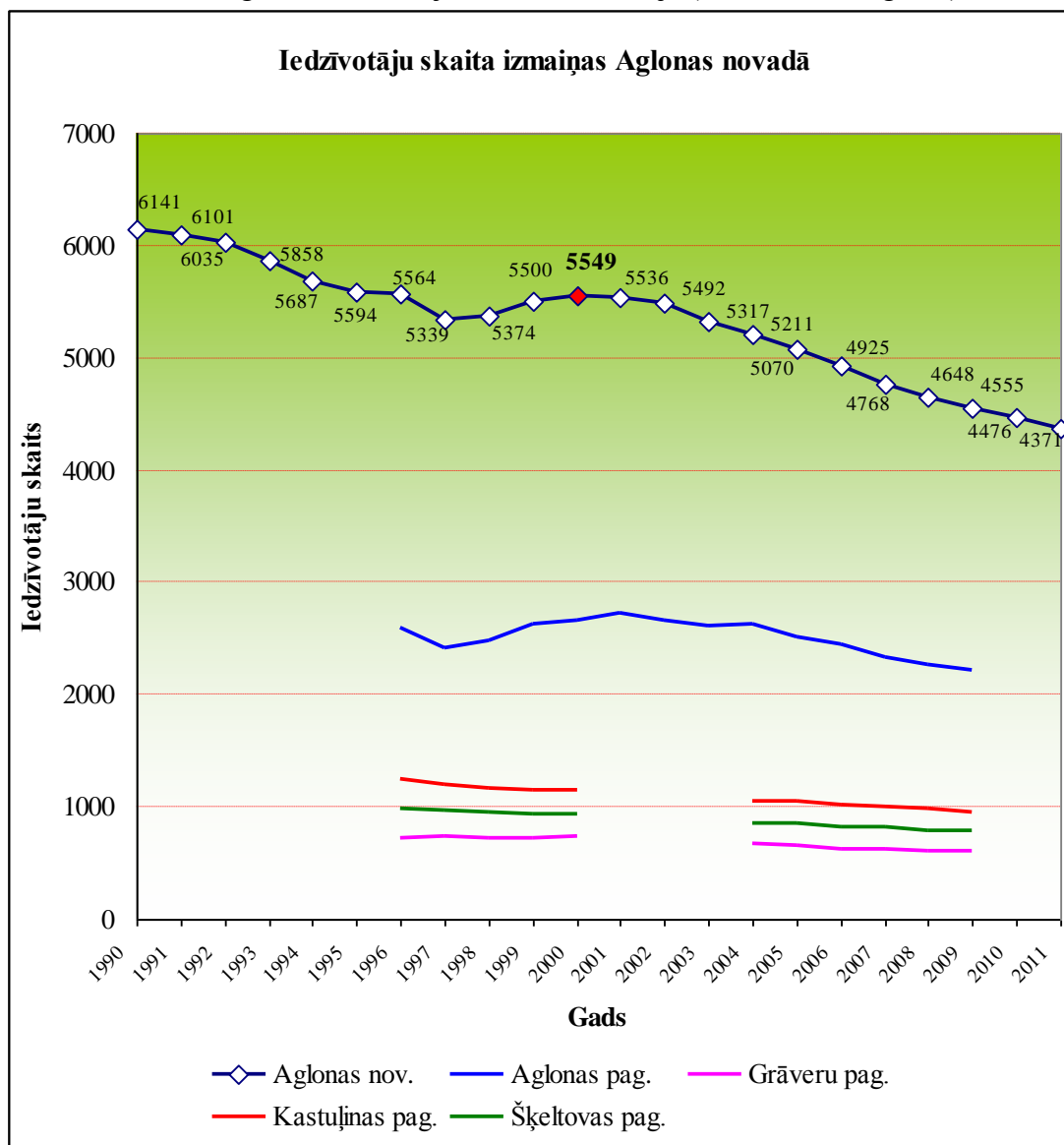
Par ugunsdzēsības un glābšanas dienesta formējuma normatīvo nodrošinājumu izbraucot uz notikuma vietu– vērā ņemt LBN 201–10 „Būvju ugunsdrošība”.

Par civilās aizsardzības noteikumiem ņemt vērā “ Civilās aizsardzības likumu”.

## 9. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOTĪBA

### 9.1. Aglonas novada demogrāfisks raksturojums

Aglonas novadā 2011. gada sākumā bija **4371 iedzīvotājs** (domes iedz. reģistrs).



**21. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Aglonas novadā un novada pagastos (skaits gada sākumā)**

Izceltais punkts atbilst 2000. gada tautas skaitīšanai uz brīdi 2000.03.01.

Redzams, ka laika gaitā iedzīvotāju skaits novadā ir bijis galvenokārt ar samazināšanās tendenci; vienīgi deviņdesmito gadu beigās ir bijis novērojams zināms kāpums kā astoņdesmito gadu sākuma pozitīvā demogrāfiskā situācija. Kopš 2000. gada iedzīvotāju skaits novadā ir sarucis par vairāk nekā piekto daļu – 21%, bet kopš 1990. gada – gandrīz par trešdaļu! Tas ir viens no kritiskākajiem lielumiem visā Latvijas teritorijā (21.att.).

Šai satraucošajai tendencei var minēt sekojošus galvenos iemeslus:

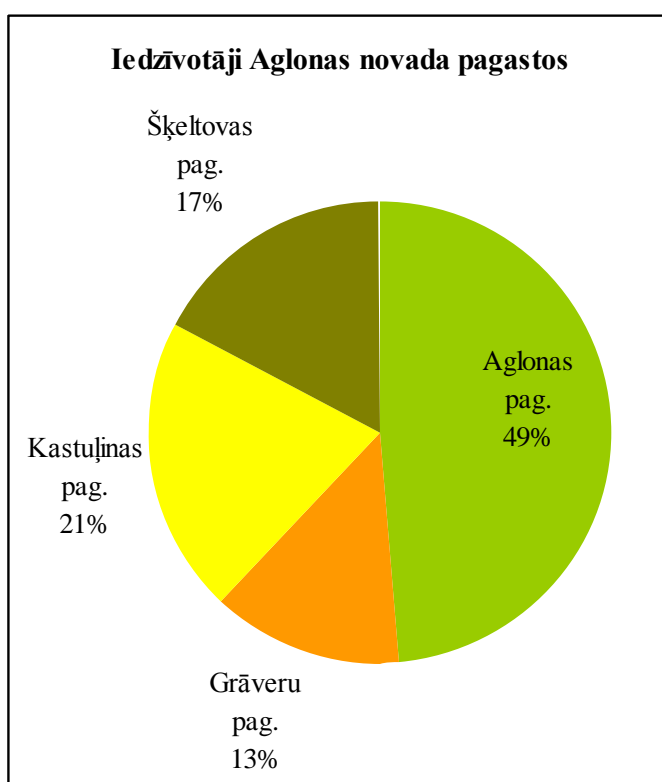
- ✓ nelabvēlīga iedzīvotāju vecuma struktūra – vecu ļaužu liels īpatsvars;
- ✓ sociālekonomiskās situācijas izsaukts dzimstības kritums;
- ✓ ārējā emigrācija, it īpaši pēc 2004. gada (iestāšanās ES);

- ✓ iekšējā emigrācija – labāku dzīves apstākļu, g. k. darba meklējumi Latvijas teritorijā, it īpaši lielajās pilsētās;
- ✓ lokālais faktors – Aglonas novada teritorijā atrodas Sociālās aprūpes centrs *Aglona un VSAC "Latgale"* filiāle „Kraستیņi”, kas nozīmē vecu cilvēku lielāka skaita koncentrāciju un attiecīgi augstus mirstības rādītājus.

Pēdējo netieši apliecina skaitļi, kas rāda, ka deviņdesmito gadu beigu pieauguma un pēc tam straujā krituma tendenci noteicis galvenokārt stāvoklis Aglonas pagastā, bet pārējos pagastos ir bijis vairāk vai mazāk monotons un ne tik krass iedzīvotāju skaita kritums.

Analizējot tendenci sīkāk, redzams, ka galveno ieguldījumu ir devušas iedzīvotāju skaita izmaiņas Aglonas lauku teritorijā un mazajās apdzīvotajās vietās (ieskaitot Jaunaglonu), bet Aglonā iedzīvotāju skaits ir bijis samērā stabils, kaut arī kopš 1993. gada ir samazinājies.

Aglonas pagasts pēc iedzīvotāju skaita ir vislielākais – tajā dzīvo gandrīz puse visu novada iedzīvotāju. Pārējie pagasti pēc iedzīvotāju skaita ir ievērojami mazāki (skat. diagrammu 22.att).



**22. attēls Iedzīvotāju sadalījums pa Aglonas novada pagastiem 2009.gada sākumā**

Aglonas novadā ir 5 apdzīvotās vietas ar ciema statusu (10.tabula). Lielākais ciems ir novada centrs Aglona, kam saskaņā ar Turlaja un Milliņa fundamentālajā darbā "Apdzīvotās vietas Latvijā" (Jāņa Sēta, 1998) izmantoto klasifikāciju, ir lielciema statuss. 1997. gadā vidējciema statuss bija arī Jaunaglonai, taču kopš tā laika ciema iedzīvotāju skaits ir stipri samazinājies un šis statuss varētu būt pārskatāms. Pārējiem ciemiem ir mazciema statuss.

19.TABULA

**Aglonas novada apdzīvotās vietas ar ciema statusu**

Ciems	Iedzīvotāju skaits 2010. gada sākumā
Aglona	1059
Jaunaglona	262
Priežmale	303
Grāveri	175
Šķeltova	212

Dzimumu proporcija iedzīvotāju vidū ir tipiska Latvijai – ir neliels sieviešu pārsvars; 2011. gada 1. janvārī novadā dzīvoja 2137 vīrieši un 2234 sievietes. Faktiski sieviešu skaitliskais pārsvars (4,3%) ir ievērojami mazāks, nekā Latvijā vidēji (11%) un Latgales reģionā (13%). 2010. gadā **Aglonas novadā** ir reģistrētas 26 bērnu dzimšanas un 99 miršanas gadījumi, reģistrētas 12 laulības (visas laulības noslēgtas Aglonas bazilikas draudzē).

20.TABULA

**Iedzīvotāju dabiskā kustība Aglonas novadā**

Gads	Noslēgtas laulības	Šķirtas laulības	Dzimuši	Miruši	Dabiskais pieaugums
2009	15	6	30	109	-79
2010	25	3	27	118	-91

Iedzīvotāju dabiskās kustības rādītāji apliecina, ka mirstības pārsvars pār dzimstību ir viens no galvenajiem iedzīvotāju skaita samazināšanās cēloņiem. Jāteic, ka šie rādītāji ir jūtami sliktāki, nekā Latgales reģionam raksturīgie.

21.TABULA

**Iedzīvotāju dabiskās kustības relatīvie rādītāji Aglonas novadā  
un Latgales reģionā uz 1000 iedzīvotājiem(2010.g)**

Teritorija	Gads	Laulības	Šķirtas laulības	Dzimuši	Miruši	Dabiskais pieaugums
Latgales reģions	2009	4,4	2,2	7,9	15,9	-8
	2010	4,1	2,2	6,6	16,8	-10,2
Aglonas novads	2009	3,3	1,3	6,6	24,1	-17,5
	2010	5,7	0,7	6,1	26,7	-20,6

Nacionālā sastāva ziņā Aglonas novads nav uzskatāms par viendabīgu teritoriju. 2000. gada tautas skaitīšana rāda, ka novadā latvieši ir 58% no visiem iedzīvotājiem. PLMP informācija liecina, ka kopš tā laika latviešu īpatsvars ir pieaudzis par 3 procentpunktiem (23.att.). Pārējās nacionalitātes ir krievi (29% 2011. g.); lielāks skaits ir arī poļu un baltkrievu, bet citas tautības novadā pārstāv vien nedaudzi cilvēki katru.



Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

22.TABULA

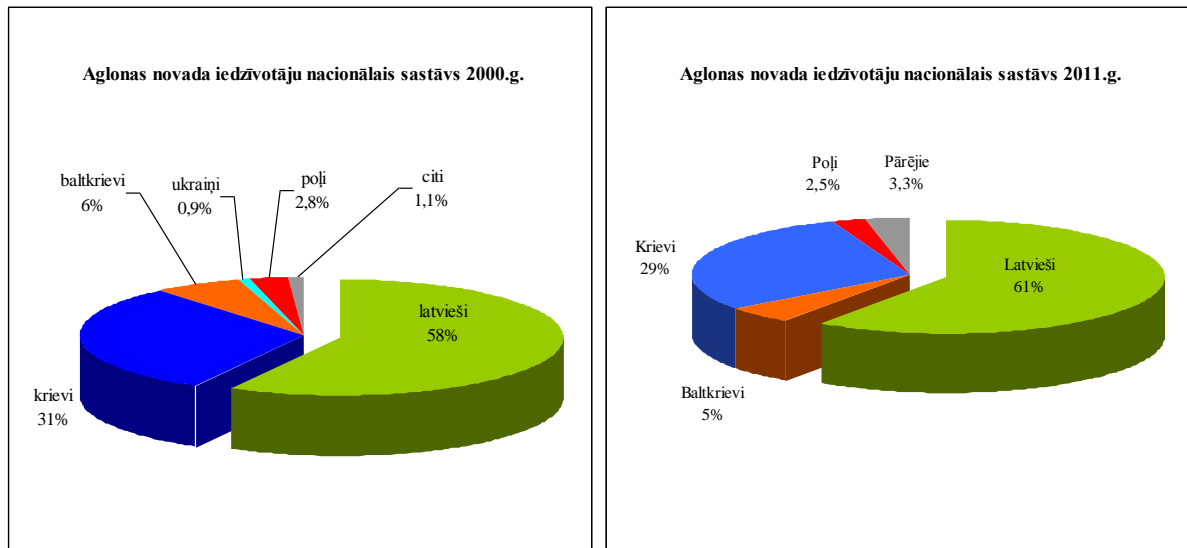
**Pastāvīgo iedzīvotāju skaits Aglonas novadā gada sākumā**

Teritorija	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aglonas nov.	6141	6101	6035	5858	5687	5594	5564	5339	5374	5500	5549	5536	5492	5317	5211	5070	4925	4768	4648	4555	4476	4371	<b>4310</b>
Aglonas pag.							2591	2410	2489	2626	2658	2726	2655	2618	2627	2514	2444	2334	2273	2219		<b>2224</b>	<b>2095</b>
Grāveru pag.							721	732	727	715	733				666	651	628	618	610	604		<b>600</b>	<b>584</b>
Kastuļinas pag.							1246	1201	1173	1150	1151				1058	1045	1024	996	981	951		<b>820</b>	<b>889</b>
Šķeltovas pag.							979	972	951	942	937				860	860	829	820	784	781		<b>760</b>	<b>742</b>

Avoti:

	Statistikas tabulas, CSP mājas lapa
	Latvijas demogrāfiskā gadagrāmata.1997., 1999. gads.
	Tautas skaitīšana 2000, statistikas uzziņu krājums (CD)
	Aglonas pagasta teritorijas plānojums
<b>4328</b>	Aglonas novada domes dati
	nav datu

Neliela nesakritība starp iedzīvotāju skaitu pagastos un kopsummu novadā atsevišķos gados iespējama tādēļ, ka dažādos avotos var būt izmantota dažāda iedzīvotāju uzskaites metodoloģija.



**23. attēls** Iedzīvotāju nacionālais sastāvs Aglonas novadā 2000 un 2011. gadā

Aglonas novadā 93% no visiem iedzīvotājiem ir Latvijas pilsoņi, 6% ir ar Latvijas nepilsoņa statusu, bet pārējie – 1%.

Aplūkojot iedzīvotāju vecumstruktūru, redzams, ka vairums iedzīvotāju ir darbaspējas vecumā, turklāt to daļa ir ievērojami pieaugusi, salīdzinot ar 2000. gadu. Satraucoši, ka tas lielā mērā ir noticis uz bērnu rēķina – pēdējo pagastā ir vairs nedaudz virs 12 procentiem, kaut gan veselīgai, sevi atražojošai sabiedrībai šim skaitlim būtu jābūt vismaz kādiem 20 – 25% (24.att.).

Kritisks ir jaunākā vecuma (līdz 6 gadiem) bērnu skaits – tas ir drauds ne vien novada demogrāfijai kā tādai, bet lielā mērā visai novada izglītības sistēmai:

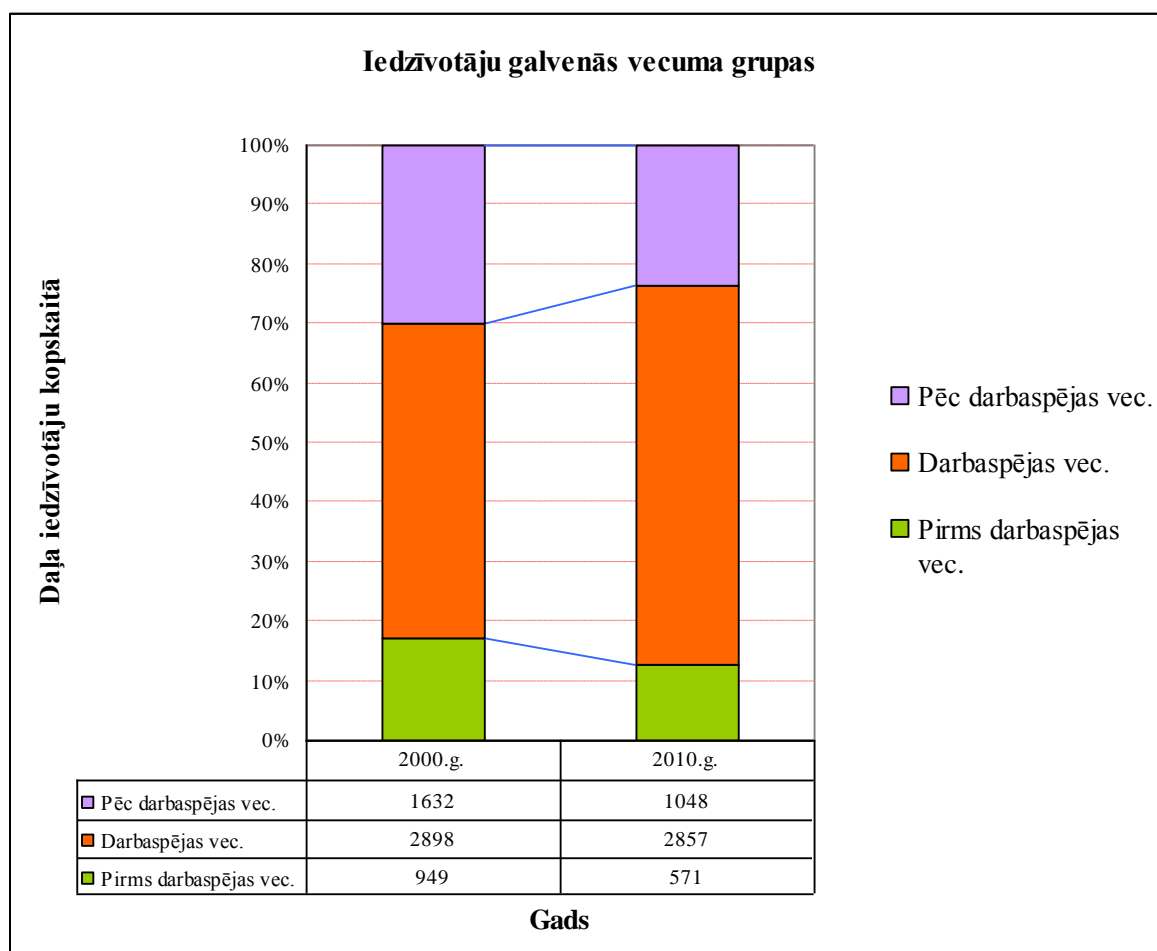
0–6 gadu vecumā      191 bērns

7–18 gadu vecumā    528 bērni

Kopā novadā            719 bērni

Otrā vecuma grupa ir uzlūkojama par tuvāko darbaspēka rezervi un veido galveno faktisko izglītības iestāžu noslodzi.

Strauji mainīgajos ekonomiskās attīstības un jauno ģimeņu/bērnu sociālās nodrošinātības tendenču apstākļos izteikt ilgtermiņa prognozes dzimstībai ir grūti, taču gribētos ticēt, ka dzimstības minimums ir pietuvojies savai zemākajai robežai un tuvākos gados vismaz tālāka tā krišanās varētu jūtami samazināties.



**24. attēls Iedzīvotāju galveno vecuma grupu izmaiņas Aglonas novadā pēdējā desmitgadē**

Novada pagastus pēc iedzīvotāju vecumsastāva nosacīti var iedalīt divās grupās: “jaunajos” pagastos (Aglonas, Kastuļinas), kur pēc darbaspējas vecuma ļaužu īpatsvars ir nedaudz zem ¼ iedzīvotāju kopskaita, un “novecojošos” pagastos (Grāveru, Šķeltovas), kur viņu īpatsvars ir 1/3 iedzīvotāju. Bērnu skaita ziņā pagasti atšķiras ļoti nedaudz. Aglonas pagastā ir ļoti maz jaunākā vecuma bērnu, bet kopā bērniem procentuāli bagātākais ir Šķeltovas pagasts.

23.TABULA

**Sociāli atbalstāmo iedzīvotāju grupu proporcijas Aglonas novadā**

Atbalstāmo grupa	Aglonas pag.	Grāveru pag.	Kastuļinas pag.	Šķeltovas pag.	Novadā kopā
Pensionāri	22,5%	33,0%	23,7%	33,3%	26,0%
Pirmsskolas vec. bērni	2,9%	4,3%	4,6%	5,7%	3,9%
Skolas vec. bērni	12,5%	11,2%	10,9%	12,0%	11,9%
Bērni kopā	15,4%	15,5%	15,5%	17,6%	15,8%
Invalīdi	3,4%	10,0%	3,4%	2,6%	4,2%

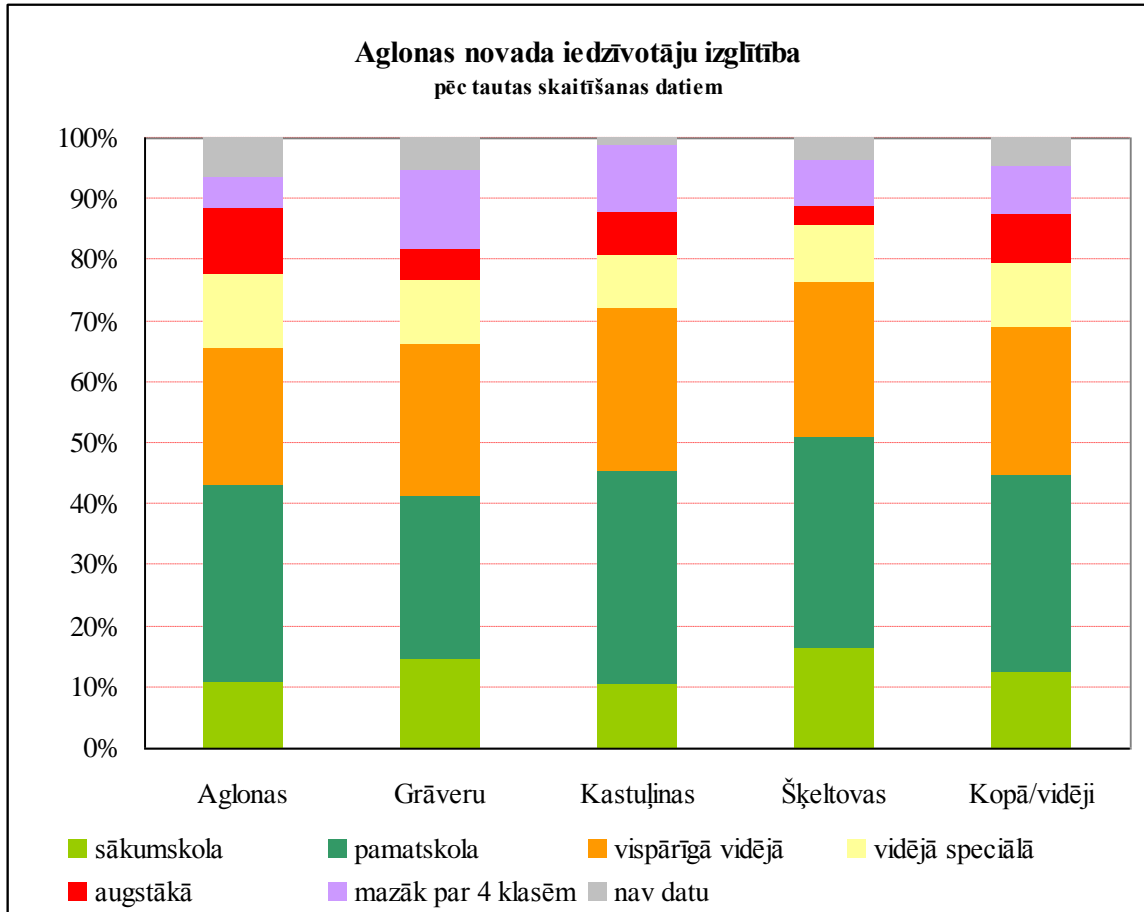
Demogrāfiskās slodzes rādītājs 2010. gadā (554) ir mazliet samazinājies, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, taču ir jūtami augstāks nekā Latgales reģionā (509) un Latvijā kopā (521). Šo rādītāju grūti korekti interpretēt, jo nav informācijas par iedzīvotāju vecuma grupām darbaspējīgo iedzīvotāju kopas iekšienē, taču apstākļos, kad lielāku slodzi rada vecāko iedzīvotāju grupa, nevis bērni, šāds slodzes rādītājs, kas pats par sevi ir normāls, drīzāk liecina par gaidāmām problēmām, nevis par perspektīvām.

Pēdējos divos gados migrācija nav būtisks iedzīvotāju skaitu ietekmējošs faktors: ilgtermiņa migrācijas saldo 2009. gadā bija 0 (122 cilvēki iebrauca un 122 izbrauca), bet 2010. gadā

izbraukušo skaits pārsniedza ieobraukušo par 14 cilvēkiem (attiecīgi ieobrauca 118 un izbrauca 132). Ja šis rādītājs būtu uzskatāms par drošu, tendence nebūtu uzskatāma par draudošu, taču jāņem gan vērā, ka daļa izbraucēju nekur neregistrē savas izbraukšanas faktu un attiecīgā statistikā viņu skaits neatspoguļojas.

Iedzīvotāju izglītības līmeņa rādītāji (25.att.) ir tipiski Austrumlatvijai un lielai daļai Latvijas lauku apvidu. Cilvēku ar augstāko izglītību ir no 10% Aglonas pagastā līdz 3,3% Šķeltovas pagastā. Dažādi pētījumi liecina, ka tam nepieciešami vismaz 12–15%. Lielākā daļa izglīto cilvēku strādā pārvaldē vai izglītības sistēmā un tikai nedaudzi no viņiem – uzņēmējdarbības jomā.

Visvairāk iedzīvotāju ir ar pamata un vispārīgo vidējo izglītību.



25. attēls Iedzīvotāju izglītības līmenis Aglonas novadā (CSB, 2010.)

## 9.2. Teritorijas apdzīvojuma struktūra

Novada apdzīvojuma blīvums ir samērā neliels, Aglonas pagastā 2009. gadā bija nepilni 17 iedzīvotāji uz kvadrātkilometru, citos pagastos tas ir vēl zemāks. Novada nelielie cilvēkresursi no vienas puses ir zināms šķērslis tā attīstībā (grūti savākt ekonomiski aktīvo cilvēku “kritisko masu”), no otras puses tas darbojas kā zināms ilgtspējību veicinošs faktors, jo nelielas apdzīvotības apstākļos antropogēnās slodzes uz vidi nav pārāk agresīvas un nosaka vieglāku dabas un ainavas saglabāšanu.

24.TABULA

**Aglonas novada apdzīvojuma blīvums un tā izmaiņas**

Teritorija	Platība, km <sup>2</sup>	Apdzīvotība pa gadiem,				Apdzīvotības samazinājums pret 2009. gadu
		cilv./km <sup>2</sup>	1996	2000	2009	
Aglonas nov.	392	14,2	14,2	11,6	10,9	6%
Aglonas pag.	132	19,6	20,1	16,8	15,9	5,3%
Grāveru pag.	65	11,1	11,3	9,3	9	3,2%
Kastuļinas pag.	120	10,4	9,6	7,9	7,4	6,3%
Šķeltovas pag.	75	13,1	12,5	10,4	9,9	4,8%

Spēkā esošie teritorijas plānojumi novadā nosaka 5 apdzīvotas vietas ar ciema statusu: **Aglonu** un **Jaunaglonu** – Aglonas pag., **Grāverus** – Grāveru pag., **Priežmali** – Kastuļinas pag. un **Šķeltovu** – Šķeltovas pag.

Novada apdzīvojuma struktūra ir tipiska Latgales laukiem, un tās pamatu veido viensētu puduri, kas veidojušies agrārreformās, sādžu zemi sadalot viensētās. Padomju varas gados jaunā apbūve tika koncentrēta ciemos

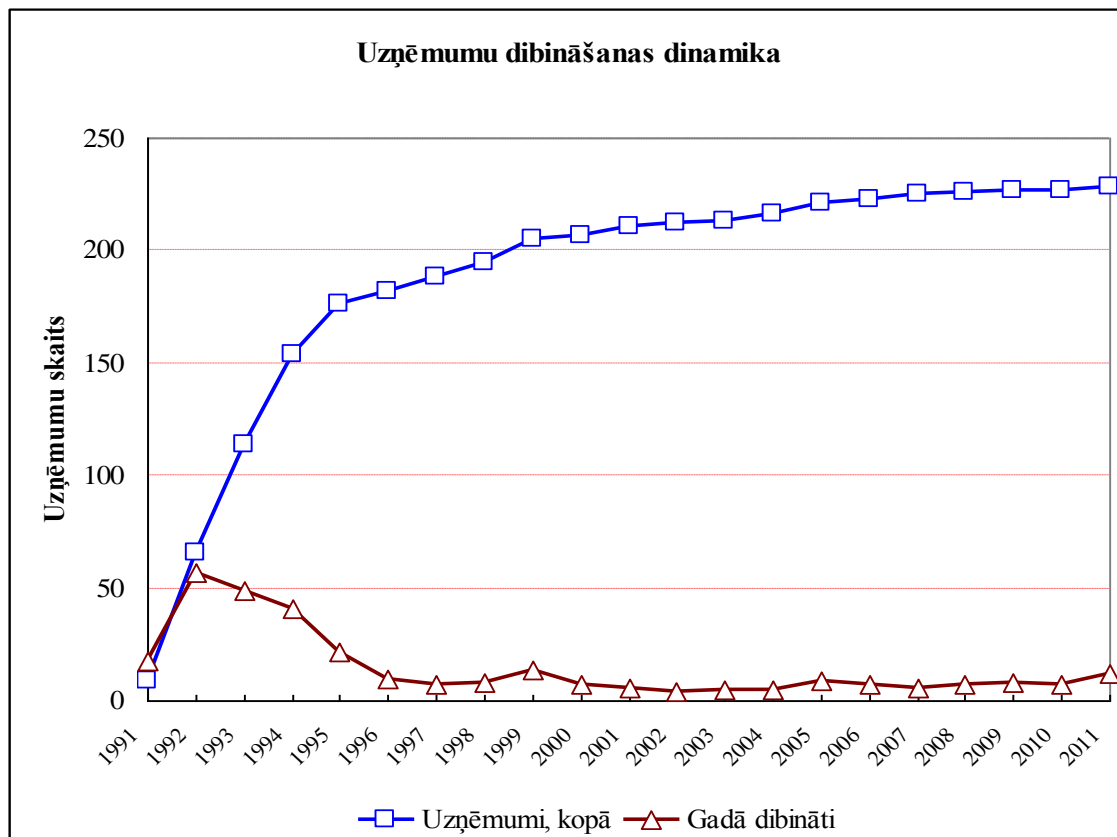
Novada pagastu centri ir saistīti ar samērā biezu ceļu tīklu, kurš gan vietām ir ļoti neapmierinošas kvalitātes. Sevišķi kritisks ir grantētā ceļa posms, kas saista Aglonu ar Šķeltovu.

Kā telpiski šķirošais elements novadā pieminami galvenokārt virsmas ūdeņu – ezeru tīkls. Upes nav lielas, un ceļi tās šķērso vai nu pa caurtekām vai nelieliem tiltiem, kuru garums nepārsniedz 15 metrus. Tāpēc upes Aglonas novadā nav uzskatāmas par telpiski atdalošo faktoru.

Lauku un mežu masīvi novadā veido mozaīkveida struktūru un kā telpiskais atdalošais faktors ir salīdzinoši maznozīmīgi.

## 10. UZNĒMĒJDARBĪBAS VIDES RAKSTUROJUMS

Aglonas novads ir īpaši atbalstāmā teritorija. Aglonas novada uzņēmējdarbības vidi veido mazie uzņēmumi. Kopumā vērojama tendence samazināties ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaitam, 2007. gadā kā ekonomiski aktīvi bija reģistrēti 208 uzņēmumi, 2008. gadā – 200 uzņēmumi, bet 2009. gadā to skaits saruka līdz 165. Kopējais reģistrēto uzņēmumu skaits nedaudz, bet pastāvīgi pieaug, jo daļa nestrādājošo uzņēmumu sevi no uzskaites nenoņem.



26. attēls Uzņēmumu dibināšanas dinamika Aglonas novadā

Novadā visvairāk ir lauksaimniecības uzņēmumu, tie veido vairāk nekā 2/3 visu uzņēmumu skaita. Kā jau lauku apvidū, zemnieku saimniecība ir ne tikai uzņēmējdarbības galvenā forma, bet arī lielas daļas iedzīvotāju dzīvesveids.

No pārējiem lielāko grupu veido tirdzniecības uzņēmumi, galvenokārt mazumtirdzniecība, kas ir ap 10% no ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaita.

26 (5) uzņēmumi nodarbojas ar izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu, izmitināšanas nozari apkalpo daudzas zemnieku saimniecības, diemžēl tas neparādās tūrisma statistikas informācijā, līdz 2010. gadam apkopotā informāciju par tūrisma uzņēmumiem.

**Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits pa darbības veidiem  
Aglonas novadā uz 2011. gadu.**

Uzņēmuma darbības veids	Uzņēmumu skaits
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	116
Apstrādes rūpniecība	1
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	3
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	16
Transports un uzglabāšana	1
Ēdināšanas uzņēmumi	1
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	26 (5)
Telšu vietas	7
Izklaides pakalpojumi	2
Operācijas ar nekustamo īpašumu	5
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	7
Izglītība	2
Veselības aizsardzība	4
Citi pakalpojumi	3
Nav noteikts	4
<b>Kopā</b>	<b>198</b>

Uzņēmumu reģistrs sniedz informāciju par uzņēmumiem ar lielāko apgrozījumu novadā. Attiecīgā reģistrā parādās ziņas par 20 uzņēmumiem, taču tikai par 16 no tiem ir pieejama konkrēta skaitliska informācija.

Daži novada ekonomikā nozīmīgi uzņēmumi ir piedzīvojuši nozīmīgu (Aglonas maize, Foton–D) apgrozījuma samazinājumu, kas acīmredzot ir vispārējās ekonomiskās krīzes iespaidā radies pārdošanas apjoma kritums.

Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistiskās vienības Aglonas novadā 2010. gadā sadalījās šādi:

Skaits uz 1000 iedzīvotājiem	37
Pašnodarbinātās personas,%	51,6
Individuālie komersanti,%	5,4
Komerccabiedrības,%	10
Zemnieku un zvejnieku saimniecības,%	33

Aglonas novadā 2010. gadā pamatdarbā strādāja 0,6 tūkst. iedzīvotāju, no tiem sabiedriskajā sektorā 75%, bet privātajā tikai 25%. Tā kā sabiedriskais sektors ir galvenais darba devējs, novadam faktiski nav savas ilglaicīgi stabilas nodokļu bāzes.

Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa sabiedriskajā sektorā 2011. gadā bija 240 lati; par privātsektoru diemžēl informācijas nav, jo to apkopo tikai par uzņēmumiem, kuros ir 50 un vairāk strādājošo. Tādu uzņēmumu novadā nav.

**Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu pa gadiem 2012. gadā**

Npk	Uzņēmums	Apgrozījums LVL	Pret 2011	Pret 2010	Pret 2009
1.	SIA "CIRĪŠU HES"	443,368.00	26%	-9%	69%
2.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "KLINTS 99"	406,085.00	-7%	-2%	-8%
3.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SPERO SK"	338,135.00	15%	96%	5.75 reizes
4.	Kastuļinas pagasta zemnieku saimniecība "PAKALNI"	334,150.00	22%	2.08 reizes	2.51 reizes
5.	Zemnieku saimniecība "ILZAS"	259,864.00	43%	21%	30%
6.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "NAMEDA L"	148,230.00	-2%	-3%	10%
7.	Zemnieku saimniecība "DENEVO"	134,888.00	10%	nav datu	nav datu
8.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "FOTON-D"	126,166.00	31%	3.13 reizes	57%
9.	SIA "Venon"	107,508.00	13%	88%	3.63 reizes
10.	Kastuļinas pagasta zemnieku saimniecība "STIVRIŅI"	93,657.00	8%	nav datu	nav datu
11.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BIOPLUS"	81,957.00	nav datu	2.53 reizes	99.22 reizes
12.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Eltex"	73,362.00	2.34 reizes	nav datu	nav datu
13.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AG 21"	72,992.00	18%	-20%	98%
14.	SIA "AJ GRAVELS"	55,790.00	-66%	nav datu	nav datu
15.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "GA 21"	39,110.00	-9%	1%	82%
16.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "CĪŠI GORDS"	33,375.00	4,80 reizes	nav datu	nav datu
17.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Neo Grāls"	33,300.00	3,51 reizes	nav datu	nav datu
18.	SIA "Aglonas doktorāts-S"	28,229.00	-4%	-18%	-1%
19.	SIA "AriGO D"	22,878.00	nav datu	nav datu	nav datu
20.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AGLONAS CAKULI"	20,550.00	41%	11%	18%



## 11. LAUKSAIMNIECĪBA

Galvenās ziņas par lauksaimniecību Aglonas novadā sniedz 2010. gadā notikuši lauksaimniecības skaitīšana un Lauksaimniecības datu centra informācija. Šī informācija dažās pozīcijās var atšķirties, taču var kalpot kā vērtīgs salīdzināšanas materiāls.

27.TABULA

### Lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības (ha) Aglonas novadā (2010 CSB)

Platības	2010
Izmatotā lauksaimniecībā izmantojamā zeme	11941
Aramzeme	4626
Sējumi	4164
Papuves	455
Ilggadīgie stādījumi	26
Pļavas un ganības	7175
Izmantotās pļavas un ganības	5083
Pļavas un ganības, par kurām saņem platību maksājumus	2092
Aramzemes platība vidēji vienā saimniecībā	6
Sējumu platība vidēji vienā saimniecībā	6
Pļavas un ganības vidēji vienā saimniecībā	8

Saimniecības lielākoties pieder fiziskām personām; fiziskas personas kā vienīgā īpašnieka saimniecības ir 97,4% un 95,5% pēc zemes kopplatības. Vairāku īpašnieku vai juridisko personu saimniecību daļa tātad ir maznozīmīga.

Tāpat arī saimniecību vadītāji praktiski vienmēr ir zemes īpašnieki, dažkārt arī viņu ģimenes locekļi. Apmēram 1% gadījumu vadītāji ir citas, ar ģimeni nesaistītas personas, visticamāk – algoti vadītāji vai pārvaldnieki.

Novadā vidēji tikai 14% lauksaimnieku ir ieguvuši pamata vai profesionālo izglītību lauksaimniecībā, bet augstākā lauksaimniecības izglītība ir vien 2,5% lauksaimnieku.

28.TABULA

### Saimniecību vadītāju lauksaimnieciskā izglītība 2010. gadā (%) (CSP dati)

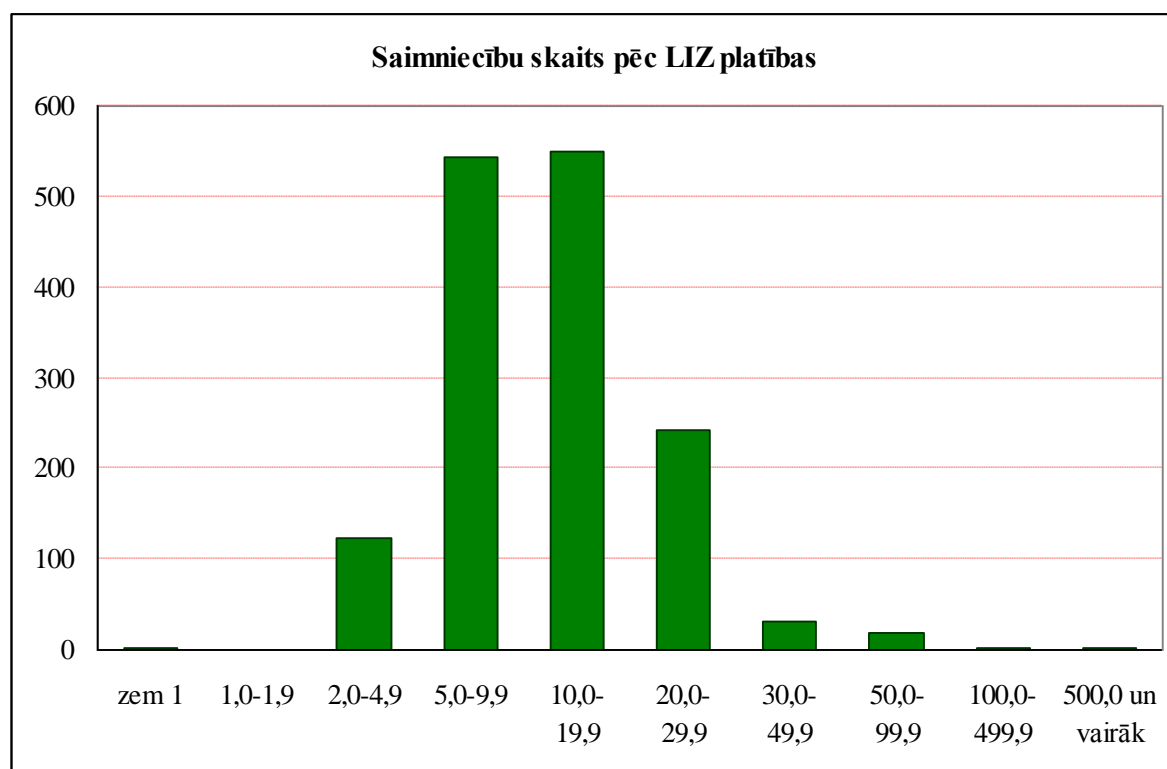
Teritorija	augstākā	profesionālā	pamatapmācība	praktiskā pieredze
<b>Aglonas novads</b>	2,5	11,3	4,0	82,1
Aglonas pagasts	3,7	16,1	5,5	74,6
Grāveru pagasts	1,3	9,3	2,7	86,7
Kastuļinas pagasts	2,1	9,7	0,3	87,9
Šķeltovas pagasts	2,1	7,9	6,3	83,6

Daudzos gadījumos tam nav nozīmes, jo liela daļa saimniecību ražo tikai pašpatēriņam. Produkcijas lielāko daļu pārdošanai ražo, resp., uz tirgu orientējas vidēji tikai 4,4% novada saimniecību.

Aplūkojot saimniecību sadalījumu pēc zemju platības, redzams, ka visvairāk to ir ar platību 5 – 20 ha; salīdzinoši neliela daļa saimniecību ir 20–30 ha lielas, bet pārējo lielumu saimniecību skaits ir nenozīmīgs. Jāievēro gan, ka nedaudzās lielo platību saimniecības veido ievērojamu novada lauksaimniecības resursa daļu.

Meliorēto zemju īpatsvars Aglonas lauksaimniecības zemēs ir neliels – 19% no tām ir meliorētas. Sistēmas ir samērā labā stāvoklī; remonts vai rekonstrukcija ir vajadzīga tikai 6% meliorēto zemju sistēmu.

Aplūkojot sējplatības, redzams, ka lielāko daļu no tām aizņem graudaugi; šajā laika posmā no sējplatībām ir izzuduši dārzeni, lopbarības kultūras un pākšaugi.



**27. attēls Saimniecību sadalījums 2010. gadā pēc to rīcībā esošās LIZ platības**

29.TABULA

**LIZ meliorācija 2010. gadā**

Teritorija	Lauksaimniecībā izmantojamās zemes			Nepieciešama meliorācija
	Kopplatība	no tās meliorēta	nepieciešama sistēmu rekonstrukcija, remonts	
<b>Aglonas novads</b>	<b>11484</b>	<b>2209</b>	<b>138</b>	<b>239</b>
Aglonas pagasts	3980	456	105	146
Grāveru pagasts	2015	427	5	0
Kastuļinas pagasts	2704	577	0	3
Šķeltovas pagasts	2785	749	28	90

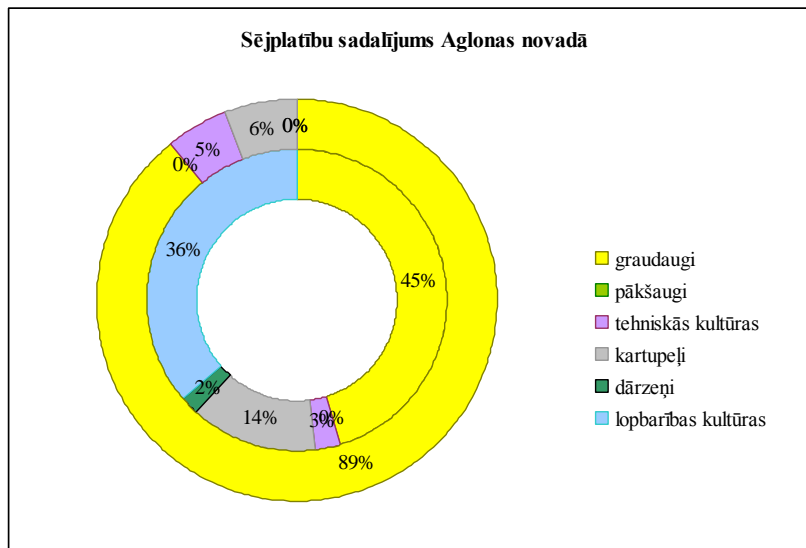
No graudu kultūrām visvairāk tiek audzētas auzas, ziemas un vasaras kvieši, bet griķi, tritikāle un ziemas mieži savukārt tikai ļoti nelielos apjomos.

Salīdzinot ar 2010. gadu, relatīvi lielākas sējplatības aizņem tehniskās kultūras (vasaras rapsis), kopējās sējplatības, salīdzinot ar 2000. gadu, ir ievērojami sarukušas – no 3331 ha līdz 1322 ha, kas ir vairāk nekā 2,5 reizes!

Ar bioloģiskā lauksaimniecību 2000. gadā novadā nodarbojās vien 22 zemnieku saimniecības (1 Aglonas un 6 Grāveru pagastā), kas sastādīja 0,46% saimniecību kopskaita.

Sējplatību sadalījums 2010. gadā bija sekojošs:

Auzas	269 ha	Griķi	38 ha
Ziemas kvieši	266 ha	Tritikāle	13 ha
Vasaras kvieši	202 ha	Ziemas mieži	5 ha
Rudzi	195 ha	Vasaras rapsis	64 ha
Vasaras mieži	192 ha	Kartupeļi	79 ha



**28. attēls** Sējplatības Aglonas novadā 2000. gadā (iekšpusē) un 2010. gadā (ārpusē)

Izziņai pievienotas tabulas par mājlopu skaitu, saimniecību nodrošinājumu ar lauksaimniecības tehniku un ziņas par lauku saimniecībās nodarbinātajiem.

30.TABULA

**Mājlopu skaits uz (2012. LDC)**

Teritorija (Aglonas novads)	Liellopi	Cūkas	Aitas	Kazas	Zirgi	Citi dzīvnieki	Novietnes liellopiem	Novietnes aitām	Novietnes ar kazām	Novietnes ar zirgiem
Aglonas pagasts	626	66	465	37	41	269	122	22	8	40
Grāveru pagasts	394	0	85	68	37	115	74	12	13	35
Kastuļinas pagasts	587	3091	53	21	19	61	62	6	4	17
Šķeltovas pagasts	524	63	102	19	64	183	89	11	5	57
<b>KOPĀ:</b>	<b>2131</b>	<b>3220</b>	<b>705</b>	<b>145</b>	<b>161</b>	<b>628</b>	<b>347</b>	<b>51</b>	<b>30</b>	<b>149</b>

Rādītāji tiek aprēķināti periodam no gada sākuma līdz atskaites datumam. 1. janvāra rādītāji tiek aprēķināti par iepriekšējo gadu.

31.TABULA

**Lauku saimniecībās nodarbināto skaits 2000. un 2010. Gadā (CSP dati)**

Teritorija	Lauksaimniecībā nodarbināto skaits		strādāja pilnu darba dienu, skaits		Nodarbināto skaits, kuriem pamatdarbs ir lauksaimniecībā	
	2000	2010	2000	2010	2000	2010
<b>Aglonas nov.</b>	<b>2845</b>	<b>1967</b>	<b>747</b>	<b>832</b>	<b>1737</b>	<b>1885</b>
Aglonas pag.	1059	—	399	—	464	—
Grāveru pag.	496	—	148	—	338	—
Kastuļinas pag.	607	—	75	—	388	—
Šķeltovas pag.	683	—	125	—	547	—

## 12. MEŽKOPIĒBA UN MEŽSAIMNIECĪBA

Līdzās lauksaimniecībai nozīmīgs saimnieciskās darbības novirziens Aglonas novadā ir mežsaimniecība. Pavisam novadā ir 12 895 ha mežu, kuros ir iespējama pilnvērtīga saimnieciskā darbība – galvenā cirte, kopšanas cirte, u.c. (CSB, 2010).

Mežu ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem novadā nav daudz; tie saistīti vai nu ar ĪADT vai arī ar virsmas ūdeņu aizsargjoslās noteiktajiem ierobežojumiem.

Lielākais komerciālais mežu apsaimniekotājs novadā ir AS “Latvijas Valsts meži” Dienvidlatgales mežsaimniecība, kuras pārziņā ir 1266 ha saimniecisko mežu. Pārējie 11 550 ha meži atrodas liela skaita īpašnieku privātīpašumā; galvenokārt tās ir zemnieku saimniecības.

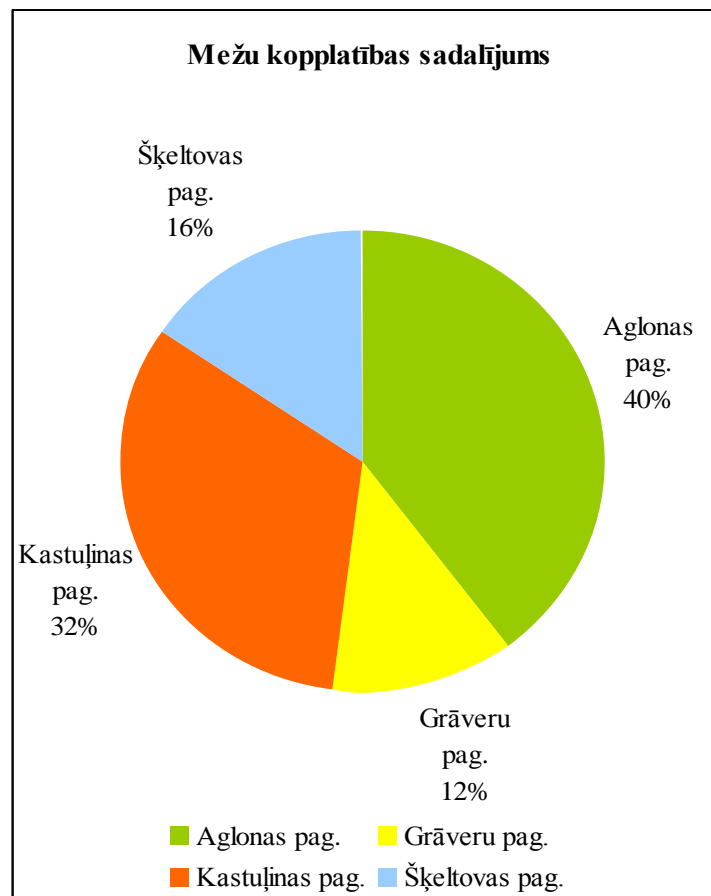
Pašvaldībai piederošajās vai piekritīgajās zemēs mežu platības ir nepilni 80 hektāri.

32.TABULA

**Aglonas novada meža resursi saimnieciskajos mežos 2010. gadā(CSP dati)**

Suga	Privātie		Valsts		Pašvaldības		Kopā	
	ha	m <sup>3</sup>	ha	m <sup>3</sup>	ha	m <sup>3</sup>	ha	m <sup>3</sup>
Priede	3864,01	1080989	965,74	261651	35	9111	4864,75	1351751
Egle	599,09	156736	89,34	17960	2,1	386	690,53	175082
Lapegle	4,16	1626					4,16	1626
Citi skuju koki	0,1	46					0,1	46
Skuju koki kopā	4467,36	1239397	1055,08	279611	37,1	9497	5559,54	1528505
Bērzs	4572,42	884440	188,49	33262	30,28	5089	4791,19	922791
Melnalksnis	447,26	79459	9,9	2052	2,64	433	459,8	81944
Apse	702,43	97963	3,2	1001	3,6	312	709,23	99276
Baltalksnis	1260,64	200902	7	1096	3,73	441	1271,37	202439
Liepa	3,44	828					3,44	828
Citi mīkstie lapu koki	14,43	2834	2,5	593	0,85	39	17,78	3466
Mīkstie lapu koki kopā	7000,62	1266426	211,09	38004	41,1	6314	7252,81	1310744
Ozols	46,38	10296			1,4	198	46,38	10296
Osis	20,53	4190					20,53	4190
Citi cietie lapu koki	14,74	2231					16,14	2429
Citi cietie lapu koki kopā	81,65	16717			1,4	198	83,05	16915
Visas sugas	11549,63	2522540	1266,17	317615	79,6	16009	12895,4	2856164

Pagastu griezumā ar mežu resursiem bagātākie ir Aglonas un Kastuļinas pagasti.



**29. attēls** Mežu kopējo platību sadalījums Aglonas novadā

## 13. TŪRISMS

Tūrisms ir viens no nozīmīgākajiem Aglonas novada attīstības resursiem; tas atspoguļojas arī Latgales reģiona telpiskās attīstības plānā, kur novads ietilpst tūrisma attīstības teritorijā “Ezerzeme”.

Aglonas novada galvenais tūrisma objekts ir pati daba, ainava, ezeru bagātība. Daudzas lauku saimniecības ir izmantojušas šo resursu, iekārtojot dažāda veida viesu uzņemšanas infrastruktūru – no telšu vietām līdz viesu namiem, kā arī piedāvājot dažādas aktīvās atpūtas iespējas.

33.TABULA

**Aglonas novada nozīmīgākie tūrisma objekti**

ID	Apakšgrupa	Objekts	Vieta	Pagasts
1	Daba	Cirīša ezers, dabas parks		Aglonas
2	Daba	Čertoka ezers, dabas liegums		Šķeltovas
3	Daba	Kameņecas lielais akmens	Jaunaglona	Aglonas
4	Daba	Kameņecas ūdens dzirnavas	Jaunaglona	Aglonas
5	Daba	Svētavots	Aglona	Aglonas
6	Daba	Fintmuižas ozols	Fintmuiža	Aglonas
7	Daba	Ruskuļu lielais akmens	Ruskuļi	Aglonas
8	Daba	Madelānu pilskalns	Madelāni	Aglonas
9	Kultūra	Aglonas bazilika	Aglona	Aglonas
10	Kultūra	Kristus karaļa kalns	Aglona	Aglonas
11	Kultūra	Dieva Apredzības Romas Katoļu Bērzgales baznīca	Bērzgale	Aglonas
12	Dabas taka	Cirīša Upursala ar dabas taku		Aglonas
13	Dabas taka	Zemeņu, Koku, Veselības dabas takas	Vortņiki	Kastuļinas
14	Dabas taka	Sapņu dabas taka	Gūteņi	Aglonas
15	Muzejs	Maizes muzejs	Aglona	Aglonas
16	Muzejs	WW 2 – 2. pasaules kara ekspozīcija	Aglona	Aglonas

Aglonas pagasta tūrisma objektu vidū ir vērts pieminēt Cirīša ezeru ar tā astoņām salām: Upursala, Ošu, Liepu, Akmeņu, Laiviņu, Mazo alkšņu, Alkšņu un Jauno salu. Lielākā ir Upursala, kurai ir dīvaina Mēness sirpja forma. Salas augstākajā paugurā atrodas senlatviešu pilskalns – Upurkalns. Pati Aglona ir ietverta starp diviem ezeriem – Cirīša un Aglonas (Egles) ezeru.

Cirīšu HES ūdenskrātuvi veido uzpludinājums pār sešiem ezeriem: Dziļūksnas, Jagodku, Pirtspakura, Tūleiša, Raudiņu un Sekļu, kurus savienoja mazas upītes. No Sekļu pilskalna uz ūdenskrātuvi paveras skaists skats; Aglonas pagasta teritorijas plānojumā tā ir noteikta kā ainaviski nozīmīga teritorija un kā tāda tiks saglabāta arī novada plānojumā.

Pagasta teritorijā ir konstatēti 9 pilskalni: Madalānu, Sekļu, Gorodoks, Valaiņu, Skuju, Reuta, Bēšonu, Upursalas un Gūtiņu.

Ir izveidoti divi kājāmģājēju 2 maršruti:

- ✓ Aglonas pagasta kultūrvēsturiskā taka (Aglona – Jaunaglona – Bērzgales baznīca – Starodvorje vecdicībnieku nams – Madelānu pilskalns – Karaļkalns–Aglona. Ekskursijas ilgums – 7 h, garums – 21 km);
- ✓ Mazā taka (Aglonas bazilika, Svētavots, Aglonas internātgimnāzijas ēka, Aglonas kapi. Ekskursijas ilgums – 2 h, garums – 2 km).

Novadā ir arī četri nozīmīgi velotūrisma maršruti, kas orientēti gan uz iesācējiem, gan pieredzējušiem, fiziski labi rūdītiem riteņbraucējiem. (Kartogrāfiskais materiāls – VIIIbcde. Tūrisma resursi Aglonas novadā. Velotūrisma maršruti).

Atpūtas vieta “Līču mala” piedāvā iespēju nobaudīt dabisko sēravota ūdeni.

Kopā novadā tiek piedāvātas 26 naktsmītņu vietas, telšu vietas, pirts pakalpojumi.

Vairumā augšminēto naktsmītņu tiek nodrošināts arī ēdināšanas serviss. Dažādus lauksaimniecības produktus piedāvā arī 10 citi pakalpojumu sniedzēji, kā arī 8 amatnieku darbnīcas piedāvā savus izstrādājumus.

## 14. IZGLĪTĪBAS IESTĀDES UN IZGLĪTĪBAS IESPĒJAS NOVADĀ

### 14.1. Pirmsskolas izglītības iestādes

Aglonas novadā ir viena pirmsskolas izglītības iestāde, kas atrodas Aglonā, Jaudzemu ielā 7a. 2010./2011.gadā bērnudārzu apmeklēja 63 bērni; tajā strādā 8 pedagogi ar augstāko izglītību. Pārējos novada pagastos atsevišķu šādu iestāžu nav, taču tajos ir pirmsskolas bērnu grupiņas pie pamatskolām.

### 14.2. Vispārizglītojošās skolas

Izglītības un zinātnes ministrija sniedz informāciju par sešām vispārizglītojošām mācību iestādēm Aglonas novadā (34.tabula).

34.TABULA

**Vispārizglītojošās mācību iestādes Aglonas novadā**

Izglītības iestādes pilns nosaukums	Adrese	Skolēnu skaits 2011/2012.māc.g.
Aglonas internātvidusskola	Rušonas iela 11, Jaunaglona, Aglonas pag.	132
Aglonas Katoļu ģimnāzija	Aloīza Broka iela 6, Aglona, Aglonas pag.	6
Aglonas vidusskola	Daugavpils iela 6, Aglona, Aglonas pag.	185
Priežmales pamatskola	Priežmale, Kastuļinas pag.	87
Rīgas un visas Latvijas Metropolīta Aleksandra (Kudrjašova) Grāveru pamatskola	Ezeru iela 33, Grāveri, Grāveru pag.	35
Šķeltovas pamatskola	Skolas iela 1, Šķeltova, Šķeltovas pag.	52
<b>Kopā</b>		497

2009. gadā novada vispārējās izglītības iestādēs strādāja 108 skolotāji. Viņu darbu apmaksā galvenokārt valsts, iemaksājot atbilstošas summas pašvaldības budžetā kā mērķdotāciju. Pārējā personāla darbību (tai skaitā arī atsevišķas pedagogu slodzes) pašvaldība apmaksā no saviem līdzekļiem (35.tabula).

35.TABULA

**Pašvaldības finansētās štata vietas Aglonas novada izglītības iestādēs (2011.)**

Struktūrvienība	Amata nosaukums	Amatu vietu skaits
Aglonas bazilikas kora skola	lietvede	0,5
	skolotājs	2,89
Aglonas vidusskola	apkopējs	5
	apkures iekārtu operatori	4
	bibliotekārs	0,5
	dārznieks	1
	direktora vietnieks saimnieciskajā darbā	1
	garderobists	1
	grāmatvedis	0,5
	krāšņu kurinātājs	1
	laborants	2
	medmāsa	0,5
	nakts aukle	2
	pavāre	2



Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

Struktūrvienība	Amata nosaukums	Amatu vietu skaits
	sekretārs–arhivārs	1
	skolotājs logopēds	0,5
	skolotājs psihologs	1
	strādnieks	2
	struktūrvienības vadītāja (ēdnīcā)	1
	veļas mazgātājs	0,5
	virtuves strādnieks	2
Bērnu brīvā laika pavadīšanas centrs	iestādes vadītājs	1
	interesešu izglītības koordinators	0,5
	saimniecības pārzinis	0,15
Rīgas un visas Latvijas Metropolīta Aleksandra (Kudrjašova) Grāveru pamatskola	apkopēja	1
	direktore (skolā)	0,25
	krāšņu kurinātājs	1
	lietvede	0,5
	palīgstrādnieks	1
	pavāre	1
	PII skolotājs	0,196
	sētnieks	0,25
	skolotājs	1,241
	virtuves palīgstrādnieks	0,5
Pirmsskolas izglītības iestāde Aglonā	apkopējs	0,2
	apkures iekārtu operatori	2
	iestādes vadītāja	1
	medmāsa	0,5
	mūzikas skolotājs	0,75
	pavāra palīgs/veļas mazgātājs	0,5
	pavārs	1
	pirmsskolas skolotājs	5,15
	saimniecības pārzinis	0,5
	skolotāja palīgs	3,5
	Priežmales pamatskola	apkopēja
apkures iekārtu operatori		3
lietvedis		0,3
pavāre		1
saimniecības pārzinis		1
skolotājs		1,02
virtuves strādniece		0,9
Priežmales pamatskola, pirmsskola		PII skolotājs
	skolotāja palīgs	1
Sporta skola	apkopējs	2
	direktors	0,5
	sporta organizators	1
	sporta treneris	1,429

Struktūrvienība	Amata nosaukums	Amatu vietu skaits
Šķeltovas pamatskola	apkopēja	4
	direktora vietnieks izglītības jomā	0,2
	ēdnīcas vadītāja	1
	kurinātājs	2
	skolas direktore	0,14
Transporta skolēnu pārvadāšanai	autobusa vadītājs	5

Visās Aglonas novada izglītības iestādēs mācības norit latviešu valodā, izņēmums ir Rīgas un visas Latvijas Metropolīta Aleksandra (Kudrjašova) Grāveru pamatskola (turpmāk –Grāveru pamatskola), kurā mācības norit gan latviešu, gan krievu valodas plūsmās.

**Aglonas internātvidusskola dibināta** 1956. gadā, kā Aglonas internātskola. 1992. gadā pēc akreditācijas skolas nosaukums nomainīts uz „Aglonas internātgimnāzija”. Pēc 1995. gadā starp valsti un katoļu baznīcu noslēgtās vienošanās, skolas ēkas nonāk baznīcas īpašumā. 1999. gadā skola pārceļas uz Jaunaglonas arodvidusskolas neizmantotajām bijušās dienesta viesnīcas telpām Rušonas ielā 11, kuru renovācija notiek turpmākos 5 gadus. 2004./2005. mācību gads tiek uzsākts izremontētās telpās.

Skola piedāvā apgūt pamatzglītības programmu un vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena programmu, kā arī dažādas interešu izglītības programmas:

- Sporta;
- Mūzikas;
- Teātra;
- Avīze „Karakums”; u.c.

Skolēni labprāt piedalās skolas rīkotajos tradicionālajos ārpusstundu pasākumos un citās ārpusskolas aktivitātēs. Labs apliecinājums skolas potenciālam ir Draudzīgā aicinājuma fonda veidotajā skolu reitingā 2011. gadā Latvijas lauku vidusskolu grupā iegūtā 2. vieta. 2012./2013. mācību gadā skolā mācījās 112 skolēni.

**Aglonas Katoļu ģimnāzijas** izveidošanā un vadīšanā vislielākos nopelnus pelnījuši divi tās direktori: monsinjors Nikodems Rancāns (1870–1933) un svētās teoloģijas doktors monsinjors Aloizs Broks (1898–1943). 1940.gada 30.septembrī padomju vara slēdza skolu un lika atbrīvot telpas. No 1941.–1944. gadam ēkas telpās paralēli pastāvēja vispārīzglītojošā valsts vidusskola un lauksaimniecības skola. Pēc kara skola uzsāka darbu kā vispārīzglītojošā skola. 1999.g. 8.septembrī mācību gadu skolas telpās uzsāk Aglonas Katoļu ģimnāzija. Ģimnāzijas dibinātājs ir Aglonas Bazilikas draudze. Ģimnāzijā piedāvā apgūt divas programmas – vispārējās pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības humanitārā un sociālā virziena programmu. Ģimnāzijā strādā 14 skolotāji, no tiem 4 ar maģistra grādu un viens studē doktorantūrā. Par skolēnu garīgo audzināšanu rūpējas skolas kapelāns. 2011./2012. mācību gadā skolā mācās 6 audzēkņi.

**Aglonas vidusskola** ir novada lielākā mācību iestāde. 2011./2012. māc.g. skolā mācījās 185 skolēni un strādāja 27 pedagogi. Skolu izveidoja uz bijušās Aglonas vīriešu ģimnāzijas bāzes, kā rezultātā 1944. gadā darbu uzsāka jauna tipa skola – Aglonas vidusskola, kas atradās tagadējās Katoļu ģimnāzijas telpās. Vidusskola, pašreizējā ēkā, Cirīša ezera krastā, sāka darboties 1961. gadā.

Skola piedāvā sekojošas mācību programmas:

- ✓ Pamatizglītības programma; Vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena programma; Vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma.
- ✓ Skola sadarbojas ar Biznesa vadības koledžu kopīgā projektā “Esi līderis”, skolēni vidusskolā apgūst kursu “Komerzinības”

Skola piedāvā arī interešu izglītību šādās programmās:

- ✓ Deju kolektīvi;
- ✓ Meiteņu ansamblis;

- ✓ Jauktais ansamblis;
- ✓ Koris;
- ✓ Teātris;
- ✓ Radošā rakstīšana;
- ✓ Skolas avīze “Atbalss”;
- ✓ Floristika;

Skolā darbojas Daugavpils Saules mākslas skolas filiāle, jaunsargu grupa.

Skola aktīvi piedalās dažādos projektos (skolas mājas lapa sniedz informāciju par 16 projektiem), izdod avīzi “Atbalss” (arī interneta versijā) un tajā ir virkne tradicionālo pasākumu.

**Rīgas un visas Latvijas Metropolīta Aleksandra (Kudrjašova) Grāveru pamatskola** atrodas Jazinka ezera krastā. Skola strādā Grāveros no 1887. gada, kā baznīcas skola. Jaunā skolas ēka uzcelta 1936. gadā, skola apmācības uzsāk latviešu valodā, bet 1940. gadā mācības tiek uzsāktas arī krievu valodā, un 1951. gadā apmācības latviešu valodā vairs nebija. Sākoties Latvijas atmodas laikam, 1992. gadā, tiek atvērta viena klase ar latviešu valodas mācību. Laika gaitā skolēnu skaits skolā ir bijis dažāds arī skolas status ir vairākkārt mainījies. 1964. gadā Grāveru vidusskolā mācījās ap 200 audzēkņu. 2011./2012. mācību gadā skolā mācās 35 skolēni un strādā 12 skolotāji. Mācību gada laikā skolēniem ir iespēja darboties dažādos pulciņos un fakultatīvās nodarbībās (vokālais ansamblis, dramatiskais pulciņš, rokdarbu pulciņš), braukt mācību ekskursijās, piedalīties meža dienās, dažādos pagasta pasākumos.

**Priežmales pamatskola.** Priežmales pamatskolā strādā 11 pedagogi un 2011./2012. mācību gadā skolu apmeklē 87 skolēni (pirmskolu 14 bērni).

Prioritātes 2010./2011. mācību gadā:

- ✓ Mūsdienīgs mācīšanas process;
- ✓ Skolēnu sasniegumu sekmēšana;
- ✓ Skolēnu veselīgā dzīvesveida sekmēšana.

Ikdienā labākie rezultāti ir krievu valodā (svešvaloda), informātikā, bioloģijā, ģeogrāfijā, sociālajās zinībās, mājturībā un tehnoloģijās 1.–9.kl.; sportā, mūzikā, vizuālajā mākslā.

Valsts pārbaudes darbos labākie rezultāti ir kombinētajā ieskaitē 3.klasē, krievu valodā, Latvijas un pasaules vēsturē. Valsts pārbaudes darbos skolēni ikgadēji rāda stabilus rezultātus

**Šķeltovas pamatskola** uzcelta 1964. gadā, 2011./2012. mācību gadā to apmeklē 52 skolēni.

Skolā strādā 12 skolotāji un 6 tehniskie darbinieki. Skolā ir izveidota 5–6 gadīgo bērnu pirmskolas grupa, kuru apmeklē 17 bērni.

Vispārīzglītojošās mācību iestādes ārpus pagasta robežām apmeklē– 46 audzēkņi, taču tie galvenokārt ir vidusskolas vecuma.

Skolā tiek piedāvātas dažādas interešu izglītības programmas: folklorā, tautiskās dejas, dramatiskais un rokdarbu pulciņi. Veiksmīgi darbojas Šķeltovas mazpulks.

### 14.3. Profesionālā izglītība

Aglonas novadā darbojas viena profesionālās izglītības iestāde – Viduslatgales Profesionālā vidusskola (līdz 01.03.2011. Jaunaglonas arodvidusskola), kas atrodas Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautībā.

Skola atrodas Jaunaglonā, Ezerkalna ielā 4. Tajā var apgūt četras izglītības programmas: “Datorsistēmas”; “Autotransports”; “Būvdarbi”; “Lauku tūrisma pakalpojumi”.

Skolā uz 01.10.2009. mācījās 366 audzēkņi, un tās personāls 2009. gadā sastādīja 54 darbinieki, no kuriem 31 bija pedagogs.

Skolai ir vēl 3 nodaļas, kuras atrodas ārpus Aglonas novada:

Višķu profesionālā vidusskola (Višķu tehnikums), Višķu pag., Daugavpils novadā; filiāle Dagdā; filiāle Preiļos.

## 14.4. Profesionālās ievirzes izglītība

Papildus vispārējās izglītības iestādēm novadā darbojas arī interešu izglītības iestādes:

### **Sporta skola.**

Skola dibināta 2008. gada janvārī, sporta skola uzņemas sporta dzīves un darbības organizatora lomu Aglonas novadā. Skolā tiek piedāvāts sporta aprīkojums, trenāžieru zāle, stadions, hokeja laukums. Sporta halles grīdas segums atbilst Eiropas standarta sporta spēļu laukuma prasībām. Skolā ir licencētas piecas sporta programmas: Volejbols, Handbols, Basketbols, Vieglatlētika, Futbols.

Sporta skolas darba laiks organizēts tā, lai rīta pusē varētu notikt sporta nodarbības Aglonas vidusskolas skolēniem, dienas otrajā pusē nodarbības sporta skolas audzēkņiem, bet vakaros sporta nodarbības novada iedzīvotājiem.

### **Aglonas bazilikas Kora skola.**

Skola dibināta 1992. gadā. AB Kora skola ir profesionālās ievirzes izglītības iestāde. Audzēkņi apgūst izglītības programmu vokālā mūzika – kora klase. Programma ietver obligātos mācību priekšmetus: klavierspēle, solfedžo, mūzikas literatūra, solo dziedāšana, vokālie ansambļi, koris, ticības mācība.

Skola piedāvā izvēles mācību priekšmetus – etnogrāfiskās kokles spēle, ērģeļspēle.

Sākot ar 2011./2012. mācību gadu audzēkņiem tiek piedāvāta interešu izglītības programma – vokāli instrumentālais ansamblis. Skolā profesionālās ievirzes izglītību apgūst 58 audzēkņi no Aglonas un Riebiņu novadiem. Skolā strādā 8 skolotāji, 1 lietvede. ABKS koris popularizē Aglonu ārzemēs: koris ir vairāku starptautisku konkursu laureāts, Vispasaules bērnu un jauniešu koru Federācijas “Pueri Cantores” biedrs. Skolas audzēkņi regulāri piedalās un gūst godalgotas vietas Latgales un Latvijas Jauno vokālistu konkursos. Plašu popularitāti Latvijā iemantojis skolas organizētais Jauno vokālistu konkurss “Dziedu Dievmātei”.

### **Bērnu brīvā laika pavadīšanas centrs “Strops” Aglonā.**

Centrs atklāts 2010. gadā. Tā darbības mērķis ir nodrošināt alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamību bērniem un jauniešiem, bērniem un jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem, nodrošinot bērnu un jauniešu sociālo prasmju attīstību, izglītošanos un brīvā laika pavadīšanas iespējas, bērnu uzraudzīšanu un brīvā laika pavadīšanu drošā un attīstību veicinošā vidē. Skolas vecuma bērniem tiek piedāvātas dažādas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Tiek organizētas radošās nodarbības, rotaļas, galda spēles, mājas darbu pildīšana, grāmatu lasīšana u.c. Bērniem pieejamas 6 telpas, no kurām 4 ir nodarbību telpas, 1 atpūtas telpa un 1 virtuve. Centrā ir iespēja konsultēties ar psihologu un sociālo darbinieku.

### **Pirts skola.**

Pirts skola ir privāta profesionālās izglītības iestāde. Mācības notiek “Mežinieku Mājās”. Skola ir akreditēta izglītības iestāde, kas piedāvā apgūt teorētiskās zināšanas par pirtnieka darba specifiku, ētiku un pirts darba organizāciju. Pirts Skolā tiek veikta triju līmeņu profesionālā tālākizglītība:

- ✓ “Pirts meistars”, mācību ilgums 2 gadi, iegūstot zināšanas un iemaņas darbam ārstnieciskajā pirtī;
- ✓ “Pirts meistara palīgs”, mācību ilgums 1,5 gadi, iegūstot zināšanas un iemaņas darbam pirtī un asistēt Pirts Meistaram ārstnieciskajā pirtī;
- ✓ “Pirtnieks”, mācību ilgums 1 gads iegūstot zināšanas un iemaņas darbam pirtī;
- ✓ Sekmīgu mācību noslēgumā tiek izsniegts valsts apstiprināts, starptautiski atzīts dokuments – apliecība par profesionālo izglītību.

## 15. KULTŪRAS IESTĀDES UN OBJEKTI

Aglonas novadā ir 5 kultūras iestādes, kas organizē un uztur kultūras pasākumu norisi:

- ✓ Aglonas novada kultūras centrs;
- ✓ Šķeltovas saietu nams;
- ✓ Grāveru tautas nams;
- ✓ Kastuļinas saietu nams;
- ✓ Aglonas brīvdabas estrāde (kultūras pasākumi norisinās vasaras sezonā).

Aglonas novada katrā pagastā darbojas pašdarbības mākslinieciskie pulciņi, visaktīvāk piedalās bērni un jaunieši. Novadā ir vairāki tautas deju kolektīvi, vokālie ansambļi, moderno deju pulciņi un 2 amatieru teātri.

### **Aglonas pagasts:**

Aglonas kultūras nama bērnu drāmas kolektīvs;  
Aglonas kultūras nama drāmas kolektīvs;  
Aglonas kultūras nama folkloras kopa “Olūteņš”;  
Aglonas kultūras nama jauktais vokālais ansamblis;  
Aglonas kultūras nama sieviešu vokālais ansamblis;  
Aglonas vidusskolas jauniešu deju kolektīvs.

### **Grāveru pagasts:**

Grāveru tautas nama bērnu ritma deju grupa;  
Grāveru tautas nama bērnu tautas deju kolektīvs;  
Grāveru tautas nama dramatiskais kolektīvs;  
Grāveru tautas nama jauniešu tautas deju kolektīvs;  
Grāveru tautas nama sieviešu vokālais ansamblis.

### **Šķeltovas pagasts:**

Šķeltovas pagasta vokālais ansamblis “Zvonnica”;  
Šķeltovas saietu nama bērnu deju grupa;  
Šķeltovas saietu nama dramatiskais kolektīvs;  
Šķeltovas saietu nama vokāli instrumentālā grupa “Foršs laiks”.

### **Kastuļinas pagasts:**

Kastuļinas pagasta bērnu deju kolektīvs “Sprīdītis”;  
Kastuļinas pagasta vokālais ansamblis “Rečeņka”;  
Kastuļinas saietu nama bērnu ansamblis “Puķītes”;  
Kastuļinas saietu nama dramatiskais pulciņš.

Novadā darbojas vairākas bibliotēkas (visos pagastu centros), turklāt Aglonas pagastā darbojas arī divi grāmatu apmaiņas punkti Saleniekos un Kapiņos. Bibliotēkās ir brīva pieeja elektroniskajai informācijai visiem iedzīvotājiem. Bibliotekāra amats Latgalē tradicionāli ir ļoti cienīts.

Pie Aglonas bazilikas darbojas **Aglonas bazilikas jauktais koris** (*dibināts 2010.gada aprīlī*). Kora dalībnieki ir AB Kora skolas absolventi, vecāko klašu audzēkņi, Kora skolas skolotāji un Aglonas novada dziesmu mīlošie ļaudis. Koris sniedz koncertus Aglonas novada iedzīvotājiem, aktīvi piedalās Latvijas Dziesmu svētku kustībā.

**Aglonas novada domes finansētie kultūras iestāžu darbinieki (2011.)**

Struktūrvienība	Profesija	Amatu vietu skaits
Aglonas novada centrālā bibliotēka	apkopējs	0,5
	pašvaldības iestādes vadītājs	1
	vecākais bibliotekārs	2
Bērnu brīvā laika pavadīšanas centrs	iestādes vadītājs	1
	interesu izglītības koordinators	1
	saimniecības vadītājs	0,5
	audzinātājas	2
	psihologs	1
	sociālais darbinieks	0,5
	pulciņu vadītāji	1,5
	apkopējs	1
Aglonas novada kultūras centrs	apkopējs	1
	apkures iekārtas operators	2
	kultūras metodiķis	1,5
	kultūras pasākumu organizators	1,2
	profesionālās ievirzes izglītības skolotājs	0,95
	vadītājs (kultūras jomā)	1
Grāveru PP bibliotēka	bibliotekārs	0,66
Kastuļinas PP bibliotēka	vecākais bibliotekārs	1
Saietu nams, Priežmale	apkopējs	0,5
	apkures iekārtas operators	2
	gadījuma darbu strādnieks	0,5
	kultūras pasākumu organizators	0,5
	vadītājs (kultūras jomā)	1
Šķeltovas PP bibliotēka	bibliotekārs	1
Tautas nams, Grāveri	vadītājs (kultūras jomā)	0,34
Saietu nams, Šķeltova	apkopējs	1
	apkures iekārtas operators	4
	vadītājs (kultūras jomā)	1

Novadā darbojas arī divas privātas kultūras iestādes:

- ✓ Aglonas Maizes muzejs;
- ✓ WW 2 – II Pasaules kara ekspozīcijas zāle (nav akreditēta kā muzejs).

Abas iestādes atrodas Aglonā, Daugavpils ielā.

Maizes muzejs ir pazīstams visā Latvijā; tas ir veidots nacionālā stilā un te var saistošā, interaktīvā veidā iegūt ziņas un iespaidus par maizes cepšanas un baudīšanas kultūru Latgalē.

## **16. VESELĪBAS APRŪPES SISTĒMA**

Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību, to ārstniecības pakalpojumu veidus un apjomus, kuri tiek apmaksāti no valsts budžeta līdzekļiem nosaka Ministru kabineta 19.12.2006. Noteikumi Nr.1046 “Veselības aprūpes finansēšanas un organizēšanas kārtība”. Aglonas novada teritorijā primāro veselības aprūpi nodrošina 4 ģimenes ārstu prakses – 3– Aglonā, 1 – Šķeltovā, 3 feldšeru un vecmāšu punkti – Kastuļinā, Grāveros un Šķeltovā un viens neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes punkts, kas bāzējas Aglonas Bazilikas teritorijā.

Ģimenes ārstu praksēs un feldšeru punktos personai noteiktajā kārtībā un apjomā nodrošina:

- ✓ ģimenes ārstu un viņa komandas sniegto veselības aprūpi, kā arī profilaktisko apskati vienreiz gadā;
- ✓ speciālistu konsultācijas tiek sniegtas, Dagdā, Daugavpilī, Krāslavā, Preiļos un citur;
- ✓ laboratoriskos izmeklējumus un medicīniskās manipulācijas, visa veida vakcināciju;
- ✓ zāļu recepšu izrakstīšanu (t.sk kompensējamās zāles) un mājas aprūpi;
- ✓ funkcionālās diagnostikas pakalpojumus;
- ✓ saņemot veselības aprūpes pakalpojumus, persona veic pacienta iemaksu.

37.TABULA

### **Pašvaldības finansētās štata vietas novada veselības aprūpes iestādēs (2011.)**

Struktūrvienība	Amata nosaukums	Amatu vietu skaits
Feldšeru – akušieru punkts	FAP vadītāja	0,5
Feldšeru – akušieru punkts	medmāsa	0,5
Feldšeru – vecmāšu punkti	feldšere	1
Feldšeru – vecmāšu punkti	apkures iekārtu operatori	4
Feldšeru – vecmāšu punkti	FVP vadītāja	1

## **17. RELIĢIJA UN BAZNĪCA**

Reliģijai ir liela nozīme daudzu Aglonas novada iedzīvotāju ikdienas dzīvē. Taču ievērojama katoļu garīgās dzīves centra – Aglonas bazilikas klātbūtne ir padarījusi novadu pazīstamu visas Latvijas un arī citu valstu kristiešu vidū. Bazilika pieder Romas Katoļu baznīcai, to apmeklē, un tai cieņu izrāda arī citu kristīgo konfesiju ticīgie. 15. augusta svētki Aglonā ik gadus pulcē vairāk nekā 100 tūkstošus ticīgo; atsevišķos gados viņu skaitu vērtē pat līdz 450 tūkstošiem.

Novadā ir arī citas baznīcas, kas pirmkārt kalpo tam paredzētajam mērķim un reliģiskā pakalpojuma saņemšanai, taču līdzās tam ar savām arhitektūras un mākslas vērtībām ir arī tūristu iecienīti apskates objekti.

### ***Aglonas bazilika***

17. gs. beigās Dominikāņu ordenis Aglonā nodibināja klosteri un uzcēla pirmo koka baznīcu. Kad 1699. gadā celtā baznīca nodega, tās vietā no 1768. – 1780. g. uzcēla mūra klosterā ēku un pašreizējo dievnamu. Aglonas bazilika celta vēlā baroka stilā, to rotā divi apmēram 60 m augsti torņi, iekšpusē atrodas krusta velves, arkas, kolonnas, kas bagātīgi dekorētas ar rokoko stila rotājumiem. Baznīcā glabājas gleznu, skulptūru un mākslas vērtību kolekcija, tajā skaitā slavenā svētbilde “Aglonas Brīnumdarītāja Dievmāte”. Pastāv uzskats, ka gleznai piemīt dziednieciskas spējas; ticīgie min daudzus dziedināšanas gadījumus.

1993. gadā Aglonas svētvieta apmeklēja Romas pāvests Jānis Pāvils II, uzrunāja ticīgos un laukumā baznīcas priekšā noturēja Svēto Misi.

Ir ziņas, ka Aglonas bazilikai drīzumā gaidāms Vatikānā apstiprināts svētvieta ranga paaugstinājums, kas padarīs to pēc statusa līdzvērtīgu pasaules vispazīstamākajām un visslavenākajām svētvieta.

Informācija par baziliku sniegta arī 8. nodaļā “Aglonas novada īpašās vērtības”, kas veltīta novada dabas un kultūras pieminekļiem.

### ***Bērzgales baznīca***

Bērzgales katoļu baznīca – valsts nozīmes piemineklis – koka būve. Bērzgales baznīca pieder pie vecākajām Latgales baznīcām, kas celtas no koka. Tagadēji baznīcai pamati likti 1744. gadā, bet beigta būvēt 1750. gadā, kā Dieva Aizgādības un Sv. Stefanu un Sv. Laura baznīca.

### ***Foļvarkas dievnams***

Foļvarkas dievnama celtniecība uzsākta 1887. gadā. Dievnamu cēla par saziēdotiem līdzekļiem. Foļvarkas dievnama vēstures glabātāja ir Anna Piļipjuka, kas ir atgriezies no Rīgas uz vecāku dzimteni. Foļvarkas dievnams tika aplaupīts 12 reizes, nozaga pat metāla žoga daļu. Tomēr Dievnamā līdz pat šai dienai ir saglabāties tas pats zvans, kurš vēstīja par lūgšanu sākumu pēc baznīcas iesvētīšanas.

### ***Grāveru pareizticīgo dievnams***

Grāveru pareizticīgo dievnams tika uzcelts 1836. gadā, bet XX gs. 50. gados tas tika slēgts un vēlāk izdemolēts. Tagad ir atjaunots.

### ***Šķeltovas pareizticīgo baznīca***

1836. gadā Šķeltovas ciemā tika uzcelta Svētā Nikolaja baznīca. Pareizticīgajiem kristiešiem Svētā Nikolaja baznīca ir ievērojama ar to, ka te savulaik dievkalpojumus vadījis tēvs Vasīlijs (Nazarevskis). Baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. 1996. gada 19. decembrī Svētā Nikolaja baznīca tika iesvētīta pēc restaurācijas, par godu 160. gadu jubilejai. Baznīcā kalpo Tēvs Mihails. Šobrīd viņš apkalpo četras draudzes un Šķeltovā ierodas tikai lielos svētkos.

### ***Raģeļu katoļu baznīca***

Pirmā Raģeļu baznīca bija koka ēka tā atrodas kapsētā. Pēc Pirmā pasaules kara tai uzlika tornīti un iekāra zvanu. Karā laika baznīcas ēka nodega un saglabājās vien dzīvojama ēka un šķūnis ar piebūvi. Dzīvojamā ēka vēlāk tika pārbūvēta par lūgšanas namu.



### ***Kovaļovas vecticībnieku baznīca***

Kovaļovas vecticībnieku baznīca dibināta 1861. gadā un savu sākotnējo izskatu saglabājusi līdz mūsdienām. Baznīcā darbojas Kovaļovas vecticībnieku draudze, kuras galvenais uzdevums ir veicināt vecticībnieku tradīciju saglabāšanu. Baznīcā ir iespēja noklausīties izdziedātu vecticībnieku liturģiju. Dievnamu apkalpo tēvs Josifs Osipovs.

### ***Slostovkas vecticībnieku baznīca***

1837. gada pavasarī sākās dievnama celtniecība Slostovkas ciemā. Rudenī galvenie celtniecības darbi tika pabeigti, bet 14.oktobrī tika noturēts pirmais dievkalpojums. 1837. gadu uzskata par vecticībnieku dievnama Slostovkā atklāšanas gadu. Dievnams aizņem nelielu laukumu un sastāv tikai no lūgšanas telpas. Galvenajā ieejā atrodas vecticībnieku krusts. Dievnams tiek uzturēts ar saziēdotajiem līdzekļiem no draudzes. Lai uzturētu dievnamu, draudze ir ieguldījusi daudz līdzekļu tā sakārtošanā – nokrāsotas sienas, uzlikti logiem režģi.

### ***Peipiņu katoļu baznīcas***

Peipiņu katoļu baznīcas būvēta 1922. gadā. Tās ārpusē apšūta ar dēļiem, iekšpusē sienas apmestas, bet griestu dēļi ir bez apmetuma. Baznīcas ārpusē krāsota ar eļļu okera krāsā.

## 18. SOCIĀLĀS NODROŠINĀŠANAS SISTĒMA

Aglonas novada dome 2010.gadā izveidoja Sociālo dienestu. Aglonas novada domes Sociālais dienests tika izveidots, lai uzlabotu Aglonas novada teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanas kvalitāti.

Novada teritorijā dzīvojošajiem ir iespēja saņemt: GMI pabalstus, vienreizējo pabalstu īpašu dzīves grūtību mazināšanai, trūcīgo ģimeņu bērnu ēdināšanas pabalsti skolā, pabalsti un dāvanas “apaļajās” jubilejās iedzīvotājiem, kuri sasnieguši un pārsnieguši 80 gadu vecumu. Politiski represētās personas saņem zemes nodokļa atvieglojumus.

Sociālais darbinieks pieņem no klientiem iesniegumus, veic apsekošanu dzīvesvietā, novērtē un sniedz savu atzinumu domei, kura, pēc izvērtēšanas komitejās pieņem lēmumu par pabalsta piešķiršanu.

Novadā tiek aktīvi veikts sociālais darbs ar nelabvēlīgām ģimenēm. Vientuļiem pensionāriem maksā ikmēneša kopšanas pabalstu, sniegta pašvaldības palīdzība medicīniskajā aprūpē.

Aglonas novadā darbojas trīs sociālās aprūpes iestādes:

- ✓ Bērnu sociālā atbalsta centrs (BSAC) “Somerseta” (Jaunciema ielā 35, Aglonā);
- ✓ Sociālās aprūpes centrs “Aglona” (Salenieki, Aglonas pag.);
- ✓ Valsts sociālās aprūpes centra “Latgale” filiāle “Kraščiņi” (Geraņimova, Kastuļinas pag.).

**BSAC “Somerseta”** tika izveidots ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma atbalstu 2010. gadā, ar mērķi sniegt sociālos pakalpojumus bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, veicinot bērnu un ģimenes atkalapvienošanos.

Centrā tiek nodrošināta dienas aprūpe, sociālā rehabilitācija, audzināšanas darbs, kā arī bērniem no nelabvēlīgām un riska ģimenēm tiek nodrošināta ēdināšana un naktsmītnes.

Centrā strādā psihologs, audzinātāji, sociālie aprūpētāji un medicīniskais personāls. Tur ir pieejamas dzīvojamās istabas, atpūtas istaba (galda spēles, spēles, rotaļlietas, TV u.c.), ar datoriem apgādāta mācību telpa, speciālistu kabinets; ir arī sava virtuve. Telpas ir speciāli aprīkotas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām..

**Sociālās aprūpes centrs “Aglona”** (Salenieki, Aglonas pag.)

SAC „Aglona” ir Aglonas novada domes iestāde, kura sniedz ilgstošu veselības un sociālo aprūpi, kas nodrošina mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju cilvēkiem no 18 gadu vecuma vai cilvēkiem, kuri veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt. SAC „Aglona” spēj uzņemt un nodrošināt kvalitatīvu sociālo aprūpi 60 personām ar īpašām vajadzībām, centra telpas ir aprīkotas ar funkcionālajām gultām, mēbelēm, TV.

SAC „Aglona” nodrošina iestādes iemītniekiem drošu un sakoptu vidi, labsajūtai un māju sajūtu radīšanai ir labiekārtots atpūtas parks, piknika vieta, atpūtas telpa. Funkcionālo spēju attīstīšanai tiek organizētas fizioterapeitiskās un radošo darbnīcu nodarbības, organizētas kultūras aktivitātes, ekskursijas. 2012. gadā centrā vidēji uzturējās 60 iemītnieki..

Par kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu un iemītnieku labsajūtu 2012.g. iestādē rūpējas administrācijas darbinieki (3.5 likmes), sociālais darbinieks(1likme), saimniecības daļas vadītājs (0,5 likmes), ārsts(0.5 likmes), vecākā medicīnas māsa(1 likme), medmāsa(4 likmes), fizioterapeits(1 likme), aprūpētājas (8 likmes), māsa saimniece(1 likme), ēdnīcas vadītāja(1 likme), pavārs(2 likmes), virtuves darbinieki (2 likmes), saimniecības daļas vadītāja(1 likme), veļas mazgātāja(1 likme), sezonas kurinātāji(4 likmes), elektriķis(0,5 likmes), frizieris(0,25 likmes), sezonas dārznieks (1 likme).

**Valsts sociālās aprūpes centra “Latgale” filiāle “Kraščiņi”** (Geraņimova, Kastuļinas pag.)

Filiāles ēka ir celta 19 gadsimta beigās, kā pana Askirkas jaunā muiža. Filiāle īsteno valsts politiku ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas jomā attiecībā uz pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem – pirmās un otrās grupas invalīdiem. Lai aktivizētu klientus, atjaunotu vai mācītu dažādas nepieciešamās prasmes, ar klientiem ik dienu nodarbojas filiāles personāls. Tiek organizētas gan radošās nodarbības, gan dažādas prasmju

un iemaņu apgūšanas nodarbības.

Informācijas avots <http://www.vsacatgale.gov.lv/par-mums/padotibas-iestades/66-krastini>

38.TABULA

**Aglonas novada domes finansētie sociālās jomas iestāžu darbinieki (2011.)**

Struktūrvienība	Amata nosaukums	Amatu vietu skaits
Aglonas novada bāriņtiesa	bāriņtiesas loceklis, Grāveri	0,5
	bāriņtiesas loceklis, Kustuļina	1
	bāriņtiesas loceklis, Šķeltova	0,5
	bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks	0,5
	bāriņtiesas priekšsēdētājs	1
	bāriņtiesas psihologs	0,15
	paszinis – tehniskais darbinieks/sekretārs	0,15
BSAC “Somerseta”	apkopēja	1,5
	apkures iekārtu operatori	4
	audzinātāja palīgs (nakts aukle)	2
	audzinātājs	2
	iestādes vadītājs	1
	medmāsa	2
	pavārs	2
	psihologs	0,5
	sociālais aprūpētājs	3
	sociālais darbinieks ģimenēm un bērniem	0,5
Sociālā aprūpe	sociālā aprūpe mājās	1
	sociālā dienesta vadītāja	1
	sociālā dienesta vadītāja vietniece	1
	sociālais darbinieks	0,5
	sociālais darbinieks– kasieris	1,34

## **19. SPORTA INFRASTRUKTŪRA**

Sporta dzīves centrs novadā ir Sporta skola Aglonā un Aglonas vidusskola, taču arī pie citām izglītības iestādēm ir pieejamas sporta būves –vaļējs stadions ar skrejceliņu, futbola un citu spēļu laukumi.

Novadā pastāvīgi notiek dažādas sporta aktivitātes; kā pēdējā laikā nozīmīgākās:

- sacensības florbolā;
- tautas bumbas sacensības;
- pavasara/rudens krosi;
- velodiena – „Ar veļiku pa Aglyunu”;
- novusa turnīrs un citi.

Novada skolēni 2011. gada pavasarī uzvarēja Balvos notikušajās Latgales reģiona skolēnu sporta spēlēs basketbolā “Oranžā bumba” 1995. – 1996. gadā dzimušo meiteņu grupā. Aglonas novadam bijuši arī citi panākumi šai sporta veidā.

Aglonas novada uzņēmēji bērnu komandām palīdzējuši sagādāt jaunus, vienota noformējuma sporta tērpus.

## 20. LIETIŠKĀS JOMAS UN KOMERCPAKALPOJUMI

Pašvaldība Aglonas novadā sniedz lietišķās jomas pakalpojumus uzņēmēju atbalsta veidā. Šim nolūkam novadā ir izveidots uzņēmējdarbības atbalsta centrs.

39.TABULA

**Aglonas novada domes finansētās UAC darbinieku štata vietas (2011.)**

Amata nosaukums	Amata vietu skaits
UAC darbinieks	1
lauksaimniecības konsultants, Aglona	1
lauksaimniecības konsultants, Kastuļina	0,65
lauksaimniecības konsultants, Šķeltova un Grāveri	0,5
lopkopības pārraugis, Aglona	0,5
klientu apkalpošanas struktūrvienības vadītājs	1

**Komercpakalpojumi**, ko iedzīvotājiem sniedz privātais un valsts komerciālais sektors, nosacīti iedalāmi trijās grupās:

- ✓ ikdienas iepirkumi;
- ✓ pasts un bankas pakalpojumi;
- ✓ citi pakalpojumi (kultūras vajadzības, u.c.).

Līdzās sociālajai vajadzībai, šo pakalpojumu saņemšanas vietu un apjomu ļoti nozīmīgi ietekmē iedzīvotāju maksātspēja, kas savukārt raksturo arī novada tautsaimniecību un kopējo ekonomisko stāvokli.

Gan lietišķo, gan komercpakalpojumu izmantošanas analīze atrodama iedzīvotāju aptaujas analīzes materiālos.

## 21. PAGASTA TĒLPISKĀ ORGANIZĀCIJA UN BŪVVIDES RAKSTUROJUMS

### 21.1. Teritorijas apdzīvojuma struktūra

Novada apdzīvojuma blīvums ir samērā neliels, Aglonas pagastā 2009. gadā bija nepilni 17 iedzīvotāji uz kvadrātkilometru, citos pagastos tas ir vēl zemāks. Novada nelielie cilvēkresursi no vienas puses ir zināms šķērslis tā attīstībā (grūti savākt ekonomiski aktīvo cilvēku “kritisko masu”), no otras puses tas darbojas kā zināms ilgtspējību veicinošs faktors, jo nelielas apdzīvotības apstākļos antropogēnās slodzes uz vidi nav pārāk agresīvas un nosaka vieglāku dabas un ainavas saglabāšanu.

40.TABULA

**Aglonas novada apdzīvojuma blīvums un tā izmaiņas**

Teritorija	Platība, km <sup>2</sup>	Apdzīvotība pa gadiem, cilv./km <sup>2</sup>				Apdzīvotības samazinājums pret 2009. gadu
		1996	2000	2009	2012	
Aglonas nov.	392	14,2	14,2	11,6	10,9	6%
Aglonas pag.	132	19,6	20,1	16,8	15,9	5,3%
Grāveru pag.	65	11,1	11,3	9,3	9	3,2%
Kastuļinas pag.	120	10,4	9,6	7,9	7,4	6,3%
Šķeltovas pag.	75	13,1	12,5	10,4	9,9	4,8%

Spēkā esošie teritorijas plānojumi novadā nosaka 5 apdzīvotas vietas ar ciema statusu: **Aglonu** un **Jaunaglonu** – Aglonas pag., **Grāverus** – Grāveru pag., **Priežmali** – Kastuļinas pag. un **Šķeltovu** – Šķeltovas pag.

Novada apdzīvojuma struktūra ir tipiska Latgales laukiem, un tās pamatu veido viensētu puduri, kas veidojušies agrārreformās, sādžu zemi sadalot viensētās. Padomju varas gados jaunā apbūve tika koncentrēta ciemos.

Novada pagastu centri ir saistīti ar samērā biezu ceļu tīklu, kurš gan vietām ir ļoti neapmierinošas kvalitātes. Sevišķi kritisks ir grantētā ceļa posms, kas saista Aglonu ar Šķeltovu.

Kā telpiski šķirošais elements novadā pieminami galvenokārt virsmas ūdeņu – ezeru tīkls. Upes nav lielas, un ceļi tās šķērso vai nu pa caurtekām vai nelieliem tiltiem, kuru garums nepārsniedz 15 metrus, tāpēc upes Aglonas novadā nav uzskatāmas par telpiski atdalošo faktoru.

Lauku un mežu masīvi novadā veido mozaīkveida struktūru un kā telpiskais atdalošais faktors ir salīdzinoši maznozīmīgi.

## 22. INŽENIERAPGĀDES UN TEHNISKĀS INFRASTRUKTŪRAS RAKSTUROJUMS

Aglonas novadā LVĢMC datubāzē kopumā reģistrēti 77 ūdensapgādes urbumu. Nekustamā īpašuma īpašniekam, kura zemes vienībā atrodas esošs ūdens ņemšanas vietas dziļurbums (virs 20 metriem), ir pienākums iesniegt informāciju Aglonas novada pašvaldībā par ūdensapgādes urbumu un to aprēķinātām aizsargjoslām jeb esošā ūdens ņemšanas vietas urbuma pases kopiju, kurā noteiktas tā stingrā režīma, ķīmiskā un bakteoroloģiskā aizsargjosla.

### **22.1. Ūdensvads, kanalizācija, attīrīšanas iekārtas**

Informācija par novada pagastu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām dažādos avotos ir atspoguļoti atšķirīgi. Tādēļ ziņas par sistēmām sniegtas atsevišķi pa pagastiem, pamatojoties uz TEP informāciju, kas izstrādāta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu rekonstrukcijai.

Dzeramā ūdens kvalitātes un nekaitīguma rādītāji un to pieļaujamās normas ir norādītas Ministru kabineta (MK) 2003.gada 29.aprīļa noteikumos Nr.235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”. Minētie noteikumi nacionālajā likumdošanā ievieš Eiropas Savienības (ES) normatīvo aktu – 1998.gada 3.novembra Direktīvas 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti prasības.

Turpmāka ūdenssaimniecības attīstība notiks saskaņā ar jau izstrādātajiem Aglonas novada TEP un ilgtermiņu investīciju komponentēm, kas ir iekļautas tehniski ekonomiskajos pamatojumos, kuros pieejama detalizēta informācija par esošo situāciju un tā monitoringa nosacījumiem.

Šī dokumenta izstrādes brīdī ir realizēti ūdenssaimniecības attīstības projekti Aglonas ciemā I kārtā, Šķeltovas ciemā un Priežmales ciemā, bet Grāveru ciemā tās ieviešana tiek plānota 2013.gadā. Jaunaglonas ciema TEP ūdenssaimniecības attīstībai tika izstrādāts 2012. gada nogalē.

#### 22.1.1. Aglonas pagasts

Pēdējos gados Aglonas ciema ūdenssaimniecības sistēmā ir notikušas ievērojamas izmaiņas un uzlabojumi 2009.–2011.gadā ir realizēts projekts “Aglonas pagasta Aglonas ciema ūdenssaimniecības attīstības I kārtā”, kas uzsākta 2009.gada decembrī. Projekta ietvaros tika veikts:

- ✓ tīra ūdens rezervuāru izbūve un 2.pacēluma sūkņu uzstādīšana Daugavpils ielas ūdens ieguves sistēmā, 48 kW dīzeļģeneratora piegāde; jauna rezerves urbuma ierīkošana Daugavpils ielas ūdens ieguves sistēmā; tuvu pie esošā urbuma nr.21703 (rezerves aka) tika urbts jauns urbums nr. 14914 ar dziļumu 160 m, debīts 3,0 l/s.; ūdens atdzelžošanas iekārtas jaudas palielināšana par 5m<sup>3</sup>/h Daugavpils ielas sistēmā; ūdens atdzelžošanas stacijas kopējā jauda pēc rekonstrukcijas ir 12 m<sup>3</sup>/h; ūdensmērītāju uzstādīšana, 9 gabali (8 ēku ievadiem, 1 pie dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas);
- ✓ ūdensvada rekonstrukcija, 726 m; ūdensvada paplašināšana, t.sk., Cirīšu ielas sistēmas pieslēgums centrālajai sistēmai, 2530 m; kanalizācijas tīkla rekonstrukcija, 680 m; kanalizācijas tīkla paplašināšana; spiedvada izbūve; jauna KSS izbūve: 3 dzelzbetona akas DN 2000 – katrā pa diviem 3 kW sūkņiem. 2011.g. tika izstrādāts tehniskais projekts “Ūdenssaimniecības attīstība Aglonas pagasta Aglonas ciemā II kārtā”. TEP pieņēmumos plānots, ka projekts tiek realizēts 2012.g. un visi II kārtas projekta ieguvumi tiks sasniegti 2012.g.–2013.g. laikā. II Kārtas projektā ir iekļauti sekojoši darbi:
- ✓ veco dziļurbumu Nr.8501, Nr. 8502, Nr.13525, Nr.13527 tamponāža;
- ✓ ūdensvada tīklu rekonstrukcija 0,442 km Jaunciemā. Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve Jaunciema sistēmas pieslēgšanai Daugavpils ielas sistēmai. Jauns

ūdensvads 2,133 km, jauna pašteses kanalizācija 1,238 km, jauna KSS–4 1.gab., spiedvads 0,432 km; ūdensvada un kanalizācijas tīklu izbūve Somersetas ielā no Daugavpils ielas līdz novada ēkai. Ūdensvads 1,095 km, pašteses kanalizācija 0,857 km; ūdensvada 0,204 km un kanalizācijas tīklu 0,200 km izbūve Alejas ielā; ūdensvada 0,167 km un kanalizācijas tīklu 0,112 km izbūve Lāčplēša ielā;

- ✓ notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tehnoloģisko iekārtu nomaiņa, otrreizējā nostādinātāja remonts, aerotenka ēkas iekštelpas kosmētiskais remonts, dūņu lauku tīrīšana un aprīkošana, notekūdeņu plūsmas mērītāja uzstādīšana; kanalizācijas tīklu pārbūve un rekonstrukcija 0,069 km.

41.TABULA

**Ūdenssaimniecības pakalpojumu pieprasījums projekta teritorijā 2011. gadā**

Pakalpojumu saņēmējs	Cilvēku skaits objektā	Pakalpojumu nodrošinājums			
		ūdensapgāde, patēriņš 2010.g. (m3/gadā)	kanalizācija, apjoms 2010.g. (m3/gadā)	ja nav pieejams, līdz kuram gadam plānots nodrošināt pakalpojumu	
				ūdensapgāde	kanalizācija
Aglonas PII	58 audzēkņi 12 darbinieki	x	x	Ir	Ir
ZS “Neila”, veikals	3	x	x	Ir	Ir
“Lietotās mēbeles”				ir	ir
ZS “Līdumnieki” serviss	1	x	x	–	Izvedamā bedre
Policijas iecirknis	1	12	12	Ir	Ir
Aglonas Katoļu ģimnāzija	n/p	x	x	Privātais urbums	Ir
Aglonas bazilikas draudze	20	x	x	Privātais urbums	Ir
Aglonas vidusskola	290 skolēni 48 darbinieki	1953	1928	Ir	ir
Aglonas mežniecība (sociālais dienests, bāriņtiesa)	6	22	22	Ir	ir
Aglonas sporta halle	2	167	164	Ir	ir
Aglonas pagasta padome	24	308	304	Ir	ir
SIA “Antaris” veikals	15	x	x	Sekls privātais urbums (spice)	2012.g.
Aglonas bibliotēka	4	x	x	Ir	ir
Aglonas pasta nodaļa bazilikas draudze	4	x	x	Ir	Izvedamā bedre
Ambulance 2011	4	24	24	Ir	ir
IU “DMJ”	2	x	x	Ir	ir
SIA “Klints 99” bārs	6	253	250	Ir	ir
SIA “Klints 99” veikals	9	x	x	2012.g.	2012.g.
Aglonas veselības un soc. apr. centrs	30 iemītnieki 16 darbinieki	x	x	Ir	2012.g.
SIA “Daugavpils Energoceltnieks”	4	x	x	kolonna	Sausā tualete
Viesu nams “Pie Monikas”	2	x	x	Ir	2012.g
Aglonas vidusskolas internāts	5	x	x	ir	ir
SIA “Aglonas Cakuli”	12	x	x	Personīgā art. aka	Izvedamā bedre



Pakalpojumu saņēmējs	Cilvēku skaits objektā	Pakalpojumu nodrošinājums			
		ūdensapgāde, patēriņš 2010.g. (m3/gadā)	kanalizācija, apjoms 2010.g. (m3/gadā)	ja nav pieejams, līdz kuram gadam plānots nodrošināt pakalpojumu	
				ūdensapgāde	kanalizācija
Maizes muzejs 2011	10	263	260	Ir	ir
AS “Virši–A” DUS	7	x	x	2012.g.	Izvedamā bedre 2012
SIA “Nameda L” aptieka	4	x	x	Lokālā	Izvedamā bedre
“Jumis” veikals	4	x	x	Lokālā 2012.g.	Izvedamā bedre
Skaidrītes Valaines ģimenes ārsta prakse	2	x	x	Lokālā	Izvedamā bedre
IK “Niedrīte” veikals	2	x	x	Lokālā 2012.g.	Izvedamā bedre 2012.g.
IK “Lidijas lapas”	1	x	x	Lokālā	Izvedamā bedre
“Dzelmes”, atpūtas vieta	1	x	x	Lokālā	Izvedamā bedre
Autoosta, puķu kiosks				ir	Izvedamā bedre
Bērnu brīvā laika pavadīšanas centrs				ir	ir

*Jaunaglonas ciemā* centralizētajai ūdensapgādes sistēmai kopumā ir pieslēgti aptuveni 60 % ciema iedzīvotāji, bet kanalizācijai aptuveni 40 % ciema privātmāju, kā arī ciema iestādes un uzņēmumi. Lielākie patērētāji ir Jaunaglonas profesionālā vidusskola un Jaunaglonas internātskola. Centralizētai ūdensapgādei tiek izmantots ūdens no dziļurbumiem. Iedzīvotāji, kam centralizētās ūdensapgādes apkalpojumi nav pieejami, izmanto grodu akas. Datu par ūdens kvalitāti akās nav. Kanalizācijas sistēmai pieslēgto privātmāju skaits ir neliels un liela daļa iedzīvotāju izmanto krājrezervuārus. Datu par šo krājrezervuāru tehnisko stāvokli nav. Individuālo māju krājrezervuāru notekūdeņu izvešanu lielākoties risina paši iedzīvotāji, bet daļēji notekūdeņi tiek izvesti uz Aglonas NAI. Saskaņā ar reģionālās vides pārvaldes apsekojumiem kanalizācijas sistēma ir sliktā stāvoklī. Liela daļa notekūdeņu līdz NAI varētu nenonākt un rada iespējamu lokālo piesārņojumu. Lai izplānotu un veiktu ūdenssaimniecības atjaunošanas darbus, 2007.g. tika izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojums. Dažādu iemeslu dēļ ES fondu līdzfinansējumu neizdevās piesaistīt un TEP plānotā investīciju programma netika realizēta. Līdzekļu trūkuma dēļ, nekādi ūdenssaimniecības atjaunošanas darbi nav veikti.

### ***Ūdens apgāde – ieguve, sagatavošana un sadale***

*Aglonas ciemā* līdz ūdenssaimniecības projektu realizācijai bija piecas centralizētās ūdensapgādes sistēmas “Daugavpils iela”, “Kalna iela”, “Cirīšu iela”, “Jaunciems”, SIA “Klints 99” un divas lokālās ūdensapgādes sistēmas reliģiskai organizācijai “Aglonas bazilikas draudze”. Pēc I projekta kārtas realizācijas centralizētai sistēmai “Daugavpils iela” ir pieslēgtas sistēmas “Cirīšu iela” un SIA “Klints 99” sistēmas. Pēc II projekta kārtas, 2012.g. sistēmai “Daugavpils iela” ir pieslēgta sistēma “Jaunciems”. Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus nodrošina Aglonas novada dome.

Ciema teritorijā ir arī lokālās ūdensapgādes sistēmas, kas pieder Aglonas bazilikas draudzei. Dzeramā ūdens padevei ir ierīkotas divas neatkarīgas ūdensapgādes sistēmas. Viena ūdensapgādes sistēma – no ūdensapgādes urbumiem Nr.1 un Nr.2, kurai ir pieslēgtas Aglonas bazilika, klostera ēka, katlu māja, sabiedriskās tualetes un saimniecības ēkas. Otrā ūdensapgādes sistēma – no ūdensapgādes urbumiem Nr.3 un Nr.4, kurai ir pieslēgta humanitārā ģimnāzija, pirts, internāts.

*Jaunaglonas ciemā* ūdensapgādes sistēma sastāv no diviem dziļurbumiem, ūdenstorņa un aptuveni 3,009 km gariem ūdensvada tīkliem. Ūdensapgādes sistēma ir izplatīta pa lielāko daļu ciema teritorijas. Centralizētā ūdensapgādes sistēma nav izplatīta daļēji Dzirnavu un Kapiņu ielās.

### ***Ūdens ņemšanas avoti***

*Aglonas ciemā* pastāvīga ūdens ieguve pēc I un II kārtas projekta realizācijas tiek nodrošināta no urbumiem Nr.7.1. un Nr.7.2. Ūdens ieguve tiek nodrošināta no Gaujas ūdens horizonta. Gaujas ūdens horizonta šajā rajonā atrodas 105– 115 m dziļumā no zemes virsmas. Stingra režīma aizsargjoslu lielumi noteikti, ņemot vērā ūdens horizontu aizsardzības pakāpi. Urbumu stingrā režīma aizsargjoslas ir ierīkotas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. 4 atsevišķi urbumi pieder Aglonas bazilikas draudzei; projektā tie netiek aprakstīti, jo nav saistīti ar pašvaldības ūdensapgādes sistēmu. Kopējais dzeramā ūdens patēriņš lokālajā Bazilikas ūdensapgādes sistēmās nepārsniedz 22,4 m<sup>3</sup>/dnn un 8176,0 m<sup>3</sup> gadā.

*Jaunaglonas ciemā* centralizētā ūdensapgādē izbūvēti 2 dziļurbumi. Artēziskais urbums Nr.1 ir izvietots netālu no internātskolas. Artēziskais urbums Nr.2 ir izvietots pie IPĪV ēkas. Stingrā režīma aizsargjoslas urbumiem ir iežogotas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

### ***Pieslēgumu skaits un galvenie patērētāji***

*Aglonas ciemā* ūdensapgādes tīklam ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas un individuālās mājas, kā arī visas sabiedriskās iestādes un daļa uzņēmumu. Kopējā iegūtā dzeramā ūdens uzskaitē tiek nodrošināta darbojošos dziļurbumos.

*Jaunaglonas ciemā* ūdensapgādes tīklam ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas un individuālās mājas, kā arī visas sabiedriskās iestādes: IPĪV Jaunaglonas skolas ēka un sporta zāle, dienesta viesnīca, Jaunaglonas internātskola, internāts un no uzņēmumiem veikals. Kopējā iegūtā dzeramā ūdens uzskaitē tiek nodrošināta abos dziļurbumos. Atsevišķa ūdens uzskaitē tiek nodrošināta tikai internātskolā. Pie iedzīvotājiem ūdens uzskaitē netiek nodrošināta. Pēc pakalpojumu sniedzēja maiņas no 2012.g. pašvaldība pievērsīsies jautājumam par ūdens uzskaites sistēmas pilnveidošanu

42.TABULA

#### **Pieslēgumu skaits un galvenie patērētāji**

Aglonas ciems (stāvoklis uz 2010.g.)			Jaunaglonas ciems (stāvoklis uz 2011.g.)	
Kategorija	Pieslēgumu skaits	Kopā (m <sup>3</sup> /dnn)	Pieslēgumu skaits	Kopā (m <sup>3</sup> /dnn)
Iedzīvotāji	185/411	77	15/144	43.73
Institūcijas	4		4	
Uzņēmumi	5		1	

### ***Ūdensapgādes sistēmas vispārējā tehniskā stāvokļa raksturojums***

#### ***Artēziskās akas***

*Aglonas ciemā* visiem urbumiem, izņemot Nr.13530, stingrās zonas aizsargjosla ir iežogota ar metāla stieples žogu. Urbumu galvas daļas atrodas 1,5 m vai 2,0 m diametra dzelzsbetona grodos, izņemot urbumu Nr.13527, kurš izvietots četrstūrīnā mūrētā dzelzsbetona bloku šahtā. Grodos vai šahtā izvietoto urbumu galvas atrodas uzbērtos uzkalnos. Visiem urbumiem nomainīti sūkņi (jaunie urbumi aprīkoti ar jauniem sūkņiem). Rezervē esošajiem urbumiem Nr.2 un Nr.6 sūkņi ir nomainīti 2004.gadā, pašlaik tie sliktās pazemes ūdens kvalitātes dēļ jau ir krietni nolietojušies. Visiem urbumiem ir sieta filtrs, urbumu smilšošana nav novērota.

Jaunie urbumi Nr.7.1 un Nr.7.2 un to sasaiste ir labā tehniskā stāvoklī. Vecie urbumi Nr.1, Nr.2, Nr.4, Nr.5 Nr.6. tamponēti 2012.g. II kārtas projekta ietvaros.

*Jaunaglonas ciemā* ūdens ieguvei tiek izmantoti divi ūdensapgādes urbumi Nr.1 un Nr.2. Abu urbumu galvas daļas ir izvietotas pazemes paviljonā – akā ar diametru 2,0 m. Urbumu tehniskais stāvoklis sliktā, urbumu skalošana un atjaunošana nav veikta, urbuma cauruļvadi stipri korodējuši. Urbumos sūkņi nomainīti salīdzinoši nesen, bet, tā kā ir augstas dzelzs koncentrācijas ūdenī, tad vidēji sūkņi kalpo 2 – 4 gadus.

***Dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas***

*Aglonas ciemā* ūdensapgādes sistēmās “Kalna iela” un “Daugavpils iela” 2005./ 2006.gadā, ir uzstādītas ūdens atdzelžošanas iekārtas, kuras nodrošina pazemes ūdens attīrīšanu atbilstoši dzeramā ūdens kvalitātes standartiem. Sistēmā “Daugavpils iela” I kārtas ietvaros tika veikta atdzelžošanas iekārtu jaudas palielināšana ar mērķi nodrošināt tālāku sistēmas attīstību. II kārtas projekta ietvaros 2012.g. sistēmai “Daugavpils iela” pieslēgta sistēma “Jaunciems”. Pie sistēmas “Daugavpils iela” atdzelžošanas stacijas uzstādīts arī ģenerators, sūkņu darba nodrošināšanai elektroapgādes traucējumu gadījumos.

Lokālajās Bazilikas ūdensapgādes sistēmās dzeramā ūdens sagatavošanai ir uzstādītas divas atdzelžošanas iekārtas ar kopējo ražību 45 m<sup>3</sup>/dnn. Dzeramā ūdens attīrīšanai no ūdensapgādes urbumiem Nr.3 un Nr.4 ir uzstādīta ūdens sagatavošanas iekārta “Eurowater” ar kopējo ražību 48 m<sup>3</sup>/dnn.

*Jaunaglonas ciemā* blakus internātskolai ir ēka, kur agrāk bija plānots uzstādīt ūdens sagatavošanas iekārtas. Ēka ir izbūvēta no silikāta ķieģeļiem ar izmēriem ap 3x5 m. Ēka netika izmantota un apkalpota, līdz ar to pašreiz tā ir ļoti sliktā tehniskā stāvoklī.

***Ūdens uzkrāšanas tilpnes***

*Aglonas ciemā* sistēmā “Daugavpils iela” ūdens uzkrāšanai tiek izmantots pazemes tipa rezervuārs ar kopējo darba tilpumu 150m<sup>3</sup>, kā arī papildus tiek izmatots hidrofors 1x2 m<sup>3</sup>. Rezervuāri ir jauni un labā tehniskā stāvoklī. Sistēmā “Kalna iela” ūdens uzkrāšanai tiek izmantoti hidrofori 3x2 m<sup>3</sup>. tie ir labā tehniskā stāvoklī. Otrā pacēluma sūkņu stacijas sistēmā “Daugavpils iela” I projekta kārtas ietvaros uzstādīti otrā pacēluma sūkņi, kura jauda ir 60 m<sup>3</sup>/h, spiediens 61 m, un elektromotora jauda 7,5 kW. Sūkņi ir izvietoti pazemes tīrā ūdens rezervuārā 15 m<sup>3</sup>.

*Jaunaglonas ciemā* spiedienu sistēmā nodrošina ūdenstornis. Ūdenstornja balsta (silikātķieģeļu mūra siena) tehniskais stāvoklis ir apmierinošs, tā nolietojums ir aptuveni 30 %. Novēršot ūdens nokļūšanu uz torņa sienām no jumta un ūdens tvertnes caurumiem, tiktu novērsta arī balsta bojāšanās un plaisāšana. Tehnoloģisko cauruļvadu (ūdenstornja stāvvalu un savienojošo ūdensvadu), noslēgarmatūras un ūdens rezervuāra stāvoklis ir slikts. Ūdenstornja tvertne ir ievērojami korodējusi. Ūdenstornim būtu nepieciešama tehnoloģisko cauruļvadu t.sk. stāvvalda nomaiņa, automātikas un elektroinstalācijas nomaiņa, ūdens rezervuāra remonts un apšuvuma nomaiņa.

***Ūdens apgādes tīkli***

*Aglonas ciemā* pēdējos gados pēc ūdenssaimniecības projektu realizācijas ūdensapgādes sistēma ir krasi pamainījusies un atšķiras no iepriekš izstrādātās tehniskās pases. Vecie maģistrālie ūdensvadi pārsvarā izbūvēti no D100mm ķeta caurulēm (jaunie posmi no PE caurulēm), savukārt sadales tīkls no D25–65mm polietilēna un ķeta caurulēm. Veco ūdensapgādes tīklu stāvoklis ir slikts. Aizsargjoslas ap vadu trasēm ir ievērotas. Visi vecie aizbīdņi ir sliktā tehniskā stāvoklī. Plīsumi ūdensapgādes tīklā visbiežāk notiek pieslēgumu vietās, kur nav uzstādīta noslēgarmatūra vai arī tā ir sliktā stāvoklī.

*Jaunaglonas ciemā* ūdensapgādes tīkls ir izzaru, bez sacilpojumiem. Maģistrālais ūdensvads izbūvēts no D110mm ķeta caurulēm. Savukārt sadales tīkls no D65 mm caurulēm, pievadi līdz mājām no vecā tipa polietilēna caurulēm. Ūdensapgādes tīklā ir 14 skatakas. Ūdensapgādes tīkli un visi elementi, kopš to izbūves, nav atjaunoti. Ūdensapgādes tīkla stāvoklis ir novērtējams kā slikts, bet tērauda cauruļvadi ir kritiskā stāvoklī. Nedaudz labākā stāvoklī ir sadalošā tīkla ūdensvads, kurš izbūvēts no plastmasas caurulēm. Visa noslēgarmatūra ir sliktā tehniskā stāvoklī. Ūdensapgādes tīklu garums un trasējums precizēts saskaņā ar apkalpojošā personāla sniegto informāciju.

***Ūdens rezerves ugunsdzēsības vajadzībām***

*Aglonas ciemā* ir nodrošinātas ugunsdzēsības vajadzības. 3 ūdens ieguves vietās uzstādīti hidranti – Kalna ielā un Jaunciemā ārpus ūdensgūtnes iežogojuma, Cirīšu ielā – pie Cirīšu 1 A

daudzdzīvokļu mājas, savukārt pie vidusskolas un sporta halles ir uzstādīti 3 hidranti, un uz Daugavpils ielas 6 hidranti. Ciemā ir daudz virszemes ūdens objektu, kuri jau ir aprīkoti vai var aprīkot ugunsdzēsības vajadzībām. Dīķis pie DUS un ugunsdzēsības rezervuāri pie bērnu dārza un Cirīšu ielā ir aprīkoti ar piebraukšanas laukumiem un ūdens ņemšanas akām. Savukārt pie Cirīša un Aglonas ezeriem nepieciešams atjaunot ceļu, izveidot piebraukšanas estakādi ar ziemā neaizsalstošām ūdens ņemšanas akām. I un II kārtas projekta ietvaros uz D110 mm sacilpotā ūdensvada tika uzstādīti ugunsdzēsības hidranti un līdz ar to ciema centrālajā daļā (lielākā daļa “Daugavpils ielas” sistēma) ir iespēja nodrošināt ārējās ugunsdzēsības prasības no ugunsdzēsības hidrantiem.

43.TABULA

**Ūdens rezerves ugunsdzēsības vajadzībām, to raksturojums**

Apbūves objekti (ēku grupas)	Dabiskās virszemes ūdens tilpnes	Mākslīgās virszemes ūdens tilpnes	Ugunsdzēsības hidranti (skaits)
	nosaukums un attālums līdz apbūves objektiem		
Vidusskola, sporta halle, internāts, daudzdzīvokļu mājas Daugavpils ielā	85–150 m Cirīša ezers	–	3 gab., skolas teritorijā, ir piebraucamais ceļš
Indiv. privātmāju apbūve Kalna ielas rajonā	Egles ezers 100 – 140	–	1 gab., 40–150 m ir piebraucamais ceļš
Indiv. privātmāju apbūve Jaunciemā	Cirīšu ezers 500 m	–	1 gab., 70–200 m, ir piebraucamais ceļš
Daudzdzīvokļu ēku apbūve Cirīšu ielā	Egles ezers 300 m	1×54 m <sup>3</sup> ugunsdzēsības rezervuāri, 20–140 ūdens iekšā nav	1 gab., ir piebraucamais ceļš
Degvielas uzpildes stacija	Dīķis, 60 m	Ir divi nelieli rezervuāri, kas savienojas ar dīķi	Ir piebraucamais ceļš
Daudzdzīvokļu ēku apbūve Jaudzemu un A. Broka ielās	260–430 m Cirīša un Aglonas ezeri	–	–
Bērnu dārzs	450 m Aglonas ezers	1×60 m <sup>3</sup> ugunsdzēsības rezervuāri, 60 m	–

*Jaunaglonas ciemā* ugunsdzēsības prasības visā ciema teritorijā nav nodrošinātas pilnībā. Pašlaik tikai 1 ugunsdzēsības hidrants ir izvietots pie internātvidusskolas. Savukārt pie IPĪV Jaunaglonā kādreiz izveidotais ārējās ugunsdzēsības tīkls ar ugunsdzēsības dīķi, sūkņu staciju un trīs hidrantiem netiek izmantots (sūkņi demontēti). Dīķis aptuveni 2008.g. paplašināts un padziļināts un vasaras periodā dīķis ir izmantojams ugunsdzēsības prasību nodrošināšanai. Tuvākās dabiskās ūdens krātuves ir Rušonas ezers un Tartakas upe, bet pie šiem objektiem nav ierīkotas ugunsdzēsības ūdens ņemšanas akas un piebraucamie ceļi.

**Ūdens bilance**

*Aglonas ciemā* kopējo iegūtā dzeramā ūdens uzskaiti veic pēc skaitītājiem, kas uzstādīti abos urbumos. Aptuveni 70% pieslēgto māsājniecību ir uzstādīti individuālie ūdens mērītāji (kopā 144 gab.). Pēdējos gados kopējais ūdens patēriņš apjoms nedaudz samazinās. Galvenais iemesls ir ūdens uzskaites sistēmas pilnveidošanās.

44.TABULA

**Ūdens bilance**

Ūdens bilance	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g. (aprēķinātais)
Iegūtais ūdens (m <sup>3</sup> /dnn)	43377	24521	28261	31793
Ūdens patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām (m <sup>3</sup> /dnn)	74	2452	740	3179
Realizētais ūdens, (m <sup>3</sup> /dnn)	43303	22069	27521	28614

Balstoties uz pašvaldības sniegtajiem datiem par patērēto (un apmaksāto) ūdeni un kopējo iegūto ūdeni, kā arī pēc TEP izstrādes laikā veiktajiem aprēķiniem, ir apkopoti dati par ūdens patēriņiem no 2008. līdz 2010. g. (44.tabula).

**Notekūdeņu savākšana un attīrīšana**

Kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu *Aglonas ciemā* nodrošina Aglonas novada dome. Centralizētā kanalizācijas sistēma darbojas kopš 1962.gada. Ir veikta kanalizācijas sistēmas paplašināšana I un II kārtas projekta ietvaros. Kanalizācijas sistēmu veido 6.196 km pašteces kanalizācijas tīkli, četras kanalizācijas sūkņu stacijas un bioloģiskās NAI ar ražību 200 m<sup>3</sup>/dnn. Kanalizācijas sistēma ir izplatīta (pēc I un II kārtas projekta realizācijas) Jaunciema, Daugavpils, Ezera, Alejas, Lāčplēša, Somersetas, Cirīšu, Kalna, A. Broka ielās. Nav nodrošināts kanalizācijas sistēmas pārklājums Jaunmuižas rajonā, Jaunaglonas, 4.Maija, Rēzeknes, Livdānu, Aglonas, Meža, un daļēji Jaudzemu ielās. Kanalizācijas sistēmai nepieslēgtās privātmājas izmanto krājrezervuārus, kuru izvešanu risina paši vai arī notekūdeņi pēc iedzīvotāju pieprasījuma tiek izvesti uz ciema NAI. Atsevišķa kanalizācijas sistēma ir Aglonas bazilikas draudzei, kura novada notekūdeņus uz ciema KSS–3 (apjoms līdz 16,7 m<sup>3</sup>/dnn jeb 6095,5 m<sup>3</sup> gadā).

*Jaunaglonas ciemā* kanalizācijas sistēma ir izplatīta tikai IPĪV Jaunaglona un internātskolas rajonos, bet nav pieejama privātmāju rajonos Kapiņu, Dārza, Dzirnava ielās. Kanalizācijas sistēma sastāv no pašteces kanalizācijas tīkliem, vienas kanalizācijas sūkņu stacijas ar spiedvadu un bioloģiskām NAI, kas darbojas mehāniskā režīmā. No 2012.g. visu Jaunaglonas CKS savāktu notekūdeņu izvešanu uz Aglonas NAI nodrošina Aglonas novada dome. Notekūdeņu izvešana no NAI teritorijas un no akām Parka ielā tiek nodrošināta vairākas reizes diennaktī (atkarībā no piepildījuma). Kanalizācijas sistēmai nepieslēgtās privātmājas izmanto krājrezervuārus, kuru izvešanu risina paši, vai arī notekūdeņi, pēc iedzīvotāju pieprasījuma, tiek izvesti uz Aglonas ciema NAI.

**Pieslēgumu skaits un galvenie notekūdeņu patērētāji**

*Aglonas ciemā* atrodas Aglonas bazilika, kuru visa gada garuma apmeklē cilvēki no visas Latvijas. Īpaši liels cilvēku pieplūdums ir augusta mēnesī, kad arī ir novērojama lielākā notekūdeņu. Atbilstoši no Bazilikas sistēmas novadītajam notekūdeņu daudzumam (3 577 m<sup>3</sup>/g) un standarta piesārņojuma vienības slodzei (BSP – 60 g/c/d) tika aprēķināta Bazilikas sistēmas radītā gada vidējā piesārņojuma slodze, kura atbilst 65 cilvēkekivalentiem (CE). Pārējo institūciju (lielākās no kurām ir vidusskola un bērnudārzs) ar sadzīves notekūdeņiem radītā piesārņojuma slodze atbilst 8 CE. Tādejādi uz NAI tiek novadīti notekūdeņi ar piesārņojuma slodzi, kuri atbilst 632 CE. Savukārt Aglonas ciema kopējā piesārņojuma slodze atbilst ciema iedzīvotāju skaita un institūciju radītā piesārņojuma CE kopsummam, tādejādi kopējā piesārņojuma slodze no Aglonas ciema ir 1123 CE. Projekta teritorija aprēķinātais CE: (2010.) CE= 1 123, ilgtermiņā prognozētais (2020.) CE= 1 123. Pēc pašvaldības atskaitēm vidējais notekūdeņu daudzums gada griezumā sastāda ap 91,4 m<sup>3</sup>/dnn. Jāatzīmē, ka kanalizācijas sistēmā nav uzstādītas plūsmas mērierīces un notekūdeņu apjoms tiek noteikts aprēķinu ceļā.

45.TABULA

**Pieslēgumu skaits un galvenie patērētāji**

Patērētāji	Pieslēgumu skaits	Notekūdeņu apjoms, m <sup>3</sup>	Kopā, m <sup>3</sup> /dnn
Iedzīvotāji	203/408	23714	91
Institūcijas	4	2436	
Uzņēmumi	8	7216	
Ievestie notekūdeņi	—	1024 (t.sk. 79 no Jaunaglonas)	

*Jaunaglonas ciemā* kanalizācijas tīklam ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, kā arī visas sabiedriskās iestādes (IPĪV Jaunaglona skolas ēka un sporta zāle, dienesta viesnīca,

Jaunaglonas internātskola, internāts) un – veikals. Kanalizācijas sistēmai nepieslēgtajām privātmājām pēc pieprasījuma notekūdeņi tiek izvesti uz Aglonas ciema NAI.

### **Kanalizācijas sistēmas vispārējā tehniskā stāvokļa raksturojums**

*Aglonas ciema* kanalizācijas sistēma izbūvēta vienlaicīgi ar ūdensvadu, kā arī paplašinājusies, turpinoties ciema attīstībai. Ievērojama kanalizācijas sistēmas paplašināšana notikusi I un notiks II projekta kārtas ietvaros. Plānota arī III kārtā. Kā iepriekš minēts, kanalizācijas sistēma sastāv no pašteses kanalizācijas tīkliem, piecām kanalizācijas sūkņu stacijām un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Daļa kanalizācijas sistēmas elementu tīkli un akas ir tehniski nolietojušies un novecojuši. Ciema NAI rekonstruētas 2012.g. II kārtas projekta ietvaros. Ciema NAI nodrošinās notekūdeņu attīrīšanas pakāpi atbilstoši normatīviem. Izplūde no NAI ierīkota Cirīša ezerā. Visā ciema teritorijā notekūdeņus no individuālajām mājām, kuras nav pieslēgtas pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem, saimnieki apsaimnieko paši. Atsevišķa kanalizācijas sistēma ir Aglonas bazilikas draudzei, kura ar savā īpašumā un ekspluatācijā esošo kanalizācijas sūkņu staciju notekūdeņus pārsūknē uz pašvaldības kanalizācijas sistēmu.

*Jaunaglonas ciemā* kanalizācijas sistēma izbūvēta vienlaicīgi ar ūdensvadu, kā arī paplašinājusies turpinoties ciema attīstībai. Kanalizācijas sistēma sastāv no pašteses kanalizācijas tīkliem, vienas kanalizācijas sūkņu stacijas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Lielākā daļa kanalizācijas sistēmas elementu (it īpaši KSS un NAI) ir tehniski nolietojušies un novecojuši. Atbilstoši veiktajām analīzēm ciema NAI līdz 2011.g. nodrošina augstu notekūdeņu attīrīšanas pakāpi, bet tas tiek panākts ar lielajiem aerotenka un biodīķu tilpumiem, kā arī to ka uz NAI daļa notekūdeņu varētu nenonākt. Izplūde no NAI ierīkota Tartakas upē, kas tālāk ieplūst Cirīšu ezerā. Visā ciema teritorijā notekūdeņus no individuālajām mājām, kuras nav pieslēgtas pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem, saimnieki apsaimnieko paši. No 2012.g. marta mēneša notekūdeņi no Jaunaglonas tiek izvesti uz Aglonas ciema NAI. Notekūdeņu atsūkņēšanas vietas pirms KSS–1 Parka ielā un esošo NAI teritorijā. Pēc aprēķina un pašvaldības sniegtās informācijas, izvedamo notekūdeņu apjoms aptuveni 30–40 m<sup>3</sup>/dnn.

### **Kanalizācijas tīklu raksturojums**

*Aglonas ciemā* pēdējos gados pēc ūdenssaimniecības projektu realizācijas kanalizācijas sistēma ir krasi pamainījusies un atšķiras no iepriekš izstrādātās tehniskās pases. Tīklu garumi, diametri un izvietojums precizēts saskaņā ar veikto topogrāfisko izpēti un projektu, un izpildshēmu dokumentāciju. Vecie cauruļvadi izbūvēti no keramikas materiāliem, cauruļvadu diametrs 150 un 200 mm. Sadzīves notekūdeņu kanalizācijas tīkla tehniskais stāvoklis ir apmierinošs, atsevišķiem posmiem (Daugavpils ielā, A. Broka ielā un starp daudzstāvu apbūvi A. Broka un Jaudzemu ielās) – slikts. Lielākajai daļai kanalizācijas skataku ir nepieciešams veikt remontu.

46.TABULA

#### **Kanalizācijas tīkli**

Rādītāji	Raksturojums
Kanalizācijas sistēmas izbūve	izbūves gadi: 1962., 2005., 2009., 2010., 2012.g
Tīklu kopējais garums	3,733 km
Pašteses vadi	3,033 km
Spiedvadi	0,70 km
Infiltrācija gadā (%)	Aprēķināta 23 % no kopējā radītā notekūdeņu apjoma

Pie daudzdzīvokļu mājām Cirīšu 1. 1a, 2, 2a ir bijusi lietus kanalizācija, kas pašlaik nedarbojas. Nekāda tehniska informācija par lietus kanalizācijas tīklu izvietojumu nav saglabājusies.

*Jaunaglonas ciemā* kanalizācijas tīklu kopgarums ciemā ir 3,265 km. No tiem pašteses kanalizācijas tīkli aptuveni 2,545 km un spiedvads aptuveni 0,72 km (2x0,36 km). Cauruļvadi izbūvēti no keramikas materiāliem. Tīkli lielākoties ir novecojuši un nolietojušies, jo nekādi

tīklu atjaunošanas darbi, līdzekļu trūkuma dēļ, nav veikti. Veikta tikai tīklu aizsprostojumu novēršana un tīrīšana atsevišķās vietās. Sliktā stāvoklī ir daudzas kanalizācijas akas, tām iegruvuši vāki vai akas virsējā daļa, daļai aku vāki ir pazuduši. Sliktā stāvoklī ir kanalizācijas tīkls no dienesta viesnīcas līdz NAI un no Parka ielas līdz KSS–1. Palu un lietus laikā ir liela notekūdeņu pieplūde uz KSS–1, kas ir apliecinājums lielajam infiltrācijas apjomam. Arī spiedvads, kas izbūvēts no tērauda materiāla caurulēm, ir novecojis.

### **Tiešās izplūdes ūdens objekts**

Aglonas ciema attīrītie notekūdeņi no ciema NAI tiek novadīti Ciriša ezerā. Notekūdeņu analīzes izplūdē liecina, ka vidē tiek novadīti normatīvi attīrīti notekūdeņi. Iespējams, ka daļa privātīpašnieku līdzekļu taupības nolūkā neveic regulāru notekūdeņu izvešanu no krājrezervuāriem tādējādi piesārņojot gruntsūdeņus, vai, ierīkojuši nelegālas izplūdes vietas.

Jaunaglonas ciemā līdz 2011. g. attīrītie notekūdeņi no ciema NAI tika novadīti Tartakas upē. Notekūdeņu analīzes izplūde liecināja, ka vidē tiek novadīti normatīviem atbilstoši attīrīti notekūdeņi. Akas un kanalizācijas tīkli ir tehniski un fiziski novecojuši un, pastāv lielā iespēja, ka ir augsts notekūdeņu eksfiltrācijas līmenis. Iespējams, ka daļa privātīpašnieku, neveic regulāru notekūdeņu izvešanu no krājrezervuāriem, tādējādi piesārņojot gruntsūdeņus.

### **Kanalizācijas sūkņu stacijas**

Aglonas ciema kanalizācijas sistēmā ir vairākas kanalizācijas sūkņu stacijas. Lielākā daļa no tām izbūvētas I un II kārtas projekta ietvaros. Centrālā izvietota aptuveni 90 m attālumā no NAI un pārsūknē visas CKS notekūdeņus uz NAI.

47.TABULA

**Kanalizācijas sūkņu stacijas**

Sūkņu stacija	Izbūves gads	Sūkņu skaits	Notekūdeņu apjoma mērītājs	Sūkņu ražība (l/s)	Nolietojums (%)
Galvenā KSS	1974., rekonstrukcija 2006	2	uzstādīts 2012.g.	50 m <sup>3</sup> /h pie 12,5 m pacēluma	80%
KSS–1	2010.	2	Nav	35 m <sup>3</sup> /h	5%
KSS–2	2010.	2	Nav	35 m <sup>3</sup> /h	5%
KSS–3	2011.	2	Nav		4%
KSS–4	2012.	2	Nav	4,39	—

Jaunaglonas ciemā kanalizācijas sistēmā ir viena kanalizācijas sūkņu stacija KSS–1, kas līdz 2012. g. sākumam pārsūknē IPĪV Jaunaglonas teritorijas patērētāju notekūdeņus uz esošo kanalizāciju Dzirnāvu ielā. KSS–1 saskaņā ar tehniskās pasas datiem ir izbūvēta 1978. g. vienlaicīgi ar pārējo kanalizācijas sistēmu. Sūkņu stacija sastāv no diviem nodalītiem rezervuāriem, katra dziļums ap 4,5 m. KSS sastāv no pieņemšanas rezervuāra ar V=25 m<sup>3</sup>, kurā izvietota arī rupjo piemaisījumu atdalīšanas sistēma (restes).

### **Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas**

Aglonas ciema NAI ir izvietotas Dienvidaustrumu daļā, aptuveni 210 m no Ciriša ezera. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu komplekss sastāv no aerotenka ar pneimatisko aerāciju, otrējā nostādinātāja, 2 dūņu laukiem, I pakāpes un II pakāpes biodīķiem. NAI teritorija ir ierobežota ar metāla stiepli. 2012. g. II projekta kārtas ietvaros veiktas NAI rekonstrukcijas darbi: aerotenka ēkas iekšējā kosmētiskais remonts, jaunu tehnoloģisko starpklāju un apkalpes tiltiņu uzstādīšana, aerotenka un otrreizējā nostādinātāja rekonstrukcija un dūņu lauku tīrīšana un aprīkošana, nepieciešamo kanalizācijas tīklu apsaites, un visu tehnoloģisko iekārtu nomaiņu iekārtām ar ražību 200 m<sup>3</sup>/dnn, elektroapgādes tīklu tehnoloģiskām iekārtām nomaiņa.

**Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas**

Iekārtas tips/marka	Izbūves gads	Maksimālā jauda (m <sup>3</sup> /dnn)		Fiziskais nolietojums (%)	Tehniskais stāvoklis	Apkalpes ēkas stāvoklis
		Faktiskā 2010.g.	projektētā			
Aerotenks, tilpums 462 m <sup>3</sup> ēkā, darba tilpums 438,9 m <sup>3</sup>	Izbūvētas 1962, rekonstrukcija 1993.g., 2009.g., 2012.g.		200	80	Tehnoloģiskās iekārtas nomainītas 2012.g.	Ēka daļēji rekonstruēta 2009.g.

*Jaunaglonas ciemā* NAI ir izvietotas ciema Dienvidrietumu daļā. Jaunaglonas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu sastāvā ir aerotenks ar pneimooerāciju ar caurlaidības spēju 200 m<sup>3</sup>/dnn, otrreizējais nostādinātājs (ar tilpumu 31,38 m<sup>3</sup>), I pakāpes bioloģiskais dīķis ir ar darba tilpumu 2450 m<sup>3</sup>, II pakāpes bioloģiskais dīķis ir ar darba tilpumu 875 m<sup>3</sup>. No 2012.g. marta notekūdeņi pirms ieplūdes NAI tiek uzkrāti un izvesti uz Aglonas ciema NAI.

**Notekūdeņu bilance**

Notekūdeņu apjomus veido centralizētai kanalizācijas sistēmai pieslēgtie abonenti, lietus ūdeņi un infiltrācija. Kanalizācijas sistēmās nav plūsmas mērierīču, un notekūdeņu apjoms tiek noteikts aprēķinu ceļā. Aprēķinos atsevišķi ir izdalīti BSAC notekūdeņu apjomi (atsevišķa ūdensapgādes sistēma). Aglonas pagastā ir noslēgti līgumi par kanalizācijas notekūdeņu izvešanu uz Aglonas pagasta pašvaldības attīrīšanas iekārtām no fiziskām personām (20 līgumi) un juridiskajām personām (6 līgumi).

**CKS notekūdeņu bilance, m<sup>3</sup> diennaktī**

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.
Novadītais apjoms uz NAI (no mājsaimniecībām, institūcijām un uzņēmumiem)	38269	21737	25143
Notekūdeņu apjoms no BSAC (iedzīvotāji, darbinieki, infiltrācija)			
Infiltrācijas apjomi uz NAI			
Septiķu apjomi (krājrezervuāri)	5034	4037	8223
Kopā	43303	25774	33366

**Dūņu apsaimniekošana**

II Projekta kārtas ietvaros lieko dūņu uzglabāšanai un mineralizēšanai paredzēta aerējama tvertne ar tilpumu 462m<sup>3</sup>. Dūņu filtrācijas ūdeņus plānots savākt akā ar padziļinājumu. Infiltrācijas ūdens pēc papildīšanas ar pārnēsājamu sūkni pārsūknēs atpakaļ uz NAI denitrifikācijas kameru. Dūņas pēc uzglabāšanas tiek izvestas uz zemnieku saimniecību ZS "Ziediņi" saskaņā ar noslēgto līgumu.

**Dūņu apsaimniekošanas rādītāji**

Rādītājs	Apraksts
Apstrādes tehnoloģiskais risinājums	Dūņu mineralizācija un uzglabāšana dūņu laukos
Dūņu uzkrājēja tilpums (m <sup>3</sup> )	Dūņu mineralizators 12 m <sup>3</sup> , 2 bioloģiskie dīķi 1602 un 843 m <sup>3</sup> , Dūņu lauki ar tilpumu 576 m <sup>3</sup> , darba tilpums 461 m <sup>3</sup>
Toksisko vielu piemaisījums	Nav
Saražots dūņu sausnes (tonnas/g)	Dūņu daudzums ap 1,5 t gadā
Dūņu tehnoloģiskais risinājums	Lauksaimniecība

**22.1.2. Grāveru pagasts**

Grāveru ūdens apgādes sistēma aptver 195 ciema iedzīvotājus (2007. gadā); ūdensvada tīklu kopgarums ir 5,1 km. Kanalizācijas sistēma aptver 161 iedzīvotāju; tīklu kopgarums ir 4,13 km.



51.TABULA

**Ūdens ieguves avoti Grāveru pagastā**

Atrašanās vieta	Izbūves gads	Dziļums, m	Atļautais ūdens ieguves daudzums m <sup>3</sup> gadā	Maks. pieļauj. debīts, l/s	Ūdens ieguve, m <sup>3</sup> gadā	Apsaimnieko tājs
Grāveru ciems	1983	185	20 000	2,0	15 507	Novada dome
Sloboda	1968	150		1,0		Privātpersona

Esošais centralizētas ūdensapgādes sistēmas patēriņa apjoms ir vidēji 36m<sup>3</sup> diennaktī. Kanalizācijas sistēma izbūvēta 1982. gadā; notekūdeņu apjoms vidēji ir 13 tūkst. m<sup>3</sup> gadā. Sistēmā ir gan pašplūsmas tīkli (galvenokārt keramikas caurules 150 un 200 mm diametrā; kopgarums 1640 m), gan čuguna cauruļu spiedvadi (2500 m). Sistēma ir morāli un fiziski nolietojusies. Kanalizācijas notekūdeņi tiek attīrīti NAI BIO–100, kanalizācijas sistēmas noslodze 20%. Noslodze ir nepietiekama NAI normālai darbībai.

52.TABULA

**Grāveru notekūdeņu attīrīšanas iekārtu raksturojums**

Rādītāji	Raksturojums	Procesa un iekārtu apraksts
Projektētā jauda (m <sup>3</sup> /dnn)	100,0 (noslodze 36%)	Aerācijas tvertnes -BIO, metāla korpuss Kompresori-1A–22; 8 m <sup>3</sup> /h; N=3,0 kW, nolietojums–50% Smilšķērāji Nav
Atbilstošais cilvēku ekvivalents (CE) t.sk. rūpniecisko pieslēgumu radītais CE	500,00	Nostādinātāji- Dezinfektors V=2,0 m <sup>3</sup> Biodīķi V = 1010 m <sup>3</sup> , nostādināšanas dīķis 101×8m
Notekūdeņu daudzums, kas novadīts uz NAI 2003. gadā (m <sup>3</sup> )	13 000	

Notekūdeņu apstrādes procesā radušās dūņas izved uz lauksaimniecības zemēm.

22.1.3. Kastuļinas pagasts

Centralizēto ūdensvadu tīklu, kas sastāv no divām ūdensapgādes sistēmām, izbūvēja laika posmā no 1962. līdz 1983.gadam. Ūdensapgādes sistēma “Priežmales centrs”, kas apkalpo Priežmales centru, un ūdensapgādes sistēma “Zabludovka”, centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi pieejami visiem Priežmales iedzīvotājiem. Kopējais ūdensvada tīklu garums sastāda 3660 metrus. No tiem 1920 m ūdensvada tīklu pēc pagasta datiem ir diezgan sliktā stāvoklī, bet pārējo 1740 metri ūdensvada tīklu tehniskais stāvoklis vērtējams kā vidējs. Ūdens skaitītāji ir uzstādīti artēziskajos urbumos, no kuriem tiek ņemts ūdens, pie patērētājiem skaitītāji nav uzstādīti. Karstā ūdens padeves Kastuļinas pagastā nav. Priežmales teritorijā izmanto trīs artēziskos urbumus, viens urbums ir tamponēts. Urbumi ir pašvaldības īpašumā.

53.TABULA

**Artēziskās akas Priežmalē**

DB Nr.	Akas Nr./nosaukums	Izbūves gads	Dziļums, m	Horizonts	Funkcionālā nozīme
6950	Nr.1 “Eizbahovas ferma”	1975	85	D <sub>3</sub> pl	Darba aka
6951	Nr.2 “Eizbahovas centrs”	1983	60	D <sub>3</sub> pl	Rezerves aka
6952	Nr.3 “Zabludovka”	1961	205	D <sub>3</sub> gj	Darba aka

Viens artēziskais urbums atrodas arī Geraņimovā pie pansionāta “Kraștiņi”, otrs uz Z no apdzīvotās vietas Guta. 2010. gadā ERAF projekta ietvaros izbūvēts jauns ūdensapgādes urbums, nomainīts ūdensvads un ierīkots kanalizāciju tīkls Līvānu māju rajonā, apvienots ūdensapgādes tīkls. Ūdensvada garums 520 m, veikti arī dažādi rekonstrukcijas darbi. Ūdensvadu Priežmalē nodeva ekspluatācijā 2011. gada 10. augustā.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas atrodas Priežmales ZR daļā. NAI sastāvā ietilpst – 2 BIO–100 bloki un 2 biodiķi (nedarbojas). Attīrīto notekūdeņu izlaides vieta – meliorācijas grāvis un 40 m tālāk Ilzes – Geraņimovas ezerā. Dūņas tiek izvestas uz pašvaldībai piederošajiem zemes gabaliem. Sūkņu stacija KSS–1 atrodas Priežmales Zabłudovkas daļā un pārsūknē notekūdeņus līdz Priežmales pašteses kanalizācijai. Sūkņu stacija KSS–2 atrodas tuvāk NAI un pārsūknē visa centra notekūdeņus uz NAI. 2005.gadā stacijā uzstādīja iegremdējamo sūkni Attīrītie notekūdeņi no BIO–100 iekārtām tiek novadīti uz otrreizējiem nostādinātājiem. Pēc rekonstrukcijas kanalizācijas sistēmai pieslēgto privātmāju skaits palielinājies līdz 81%.

#### 22.1.4. Šķeltovas pagastā

Centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija pieejama Šķeltovas ciema teritorijā. Ciemu ar dzeramo ūdeni nodrošina artēziskais urbums Nr. 7279. Urbums ierīkots 1989. gadā, urbuma dziļums 210 metri. 2003. gadā ūdenstornī ir uzstādīta atdzelžošanas stacija. Iekārtas tips EuroWater NSB 80x2. Iekārta darbojas pilnīgi autonomā režīmā, veicot skalošanu. Šķeltovas ciemā centralizētajai ūdensapgādei pieslēgtas 12 dzīvokļu dzīvojamā māja, 27 dzīvokļu dzīvojamā māja, pagasta administratīvā ēka, kultūras nams, bērnu dārzs, skola, medpunkts, skolas ēdnīca un SIA “Trevis”.

Notekūdeņu attīrīšanai izmanto iekārtas ar projekta ražību 75 m<sup>3</sup>/dnn. NAI darbojas bioloģiskā režīmā. Attīrīšanai izmanto divus bioloģiskos diķus. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti grāvī un tālāk Šķeltovas ezerā. NAI darbības procesā radušās dūņas (apmēram 2,5 tonnas gadā) izved uz pašvaldības tīrumiem, kuri šobrīd netiek izmantoti. 2011. gada pirmajā pusē tika uzsākta ERAF finansēta ūdenssaimniecības attīstības projekta realizēšana. Projekta galvenais mērķis bija veikt

ūdenssaimniecības tīklu rekonstrukciju 1896 m, kanalizācijas tīklu paplašināšanu 1383 m garumā, 425,5 m gara kanalizācijas spiedvada un 3 jaunu kanalizācijas sūkņu staciju izbūvi.

## 23. SATIKSMES CEĻI UN SATIKSMES DROŠĪBA. TRANSPORTS.

### 23.1. Autoceļu tīkls

Novada ceļu tīkls parādīts Attīstības programmas kartogrāfijas daļas kartē IX kartē “Satiksmes infrastruktūras Aglonas novadā”.

Valsts ceļi atrodas VAS “Latvijas Valsts ceļi” pārziņā, savukārt to komplekso ikdienas uzturēšanu nodrošina uz Uzņēmuma līguma pamata (līdz 2014.gada 30.septembrim) AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”. Aglonas novadu šķērso valsts reģionālie un vietējie ceļi, kas saista novada apdzīvojuma centrus ar ārējiem infrastruktūru centriem un arī novada pagastu centrus savā starpā. Valsts ceļi novadā veido satiksmes tīkla pamatu un to uzturēšana kārtībā ir primāri svarīga visās novada dzīves sfērās.

Zemāko kategoriju valsts ceļu stāvoklis, īpaši to kopšana, sniega periodā nav apmierinoša. Iesakām novada speciālistiem izskatīt iespēju pašvaldībai pārņemt atsevišķus valsts ceļus. Par sliktu ceļa posmu ir uzskatāms V636, kas sasaista Šķeltovas un Aglonas pagastu centrus – Krāslava – Izvalta – Šķeltova – Aglona, jo ceļa segums ir apmierinošā stāvoklī un tas tiek uzturēts atbilstoši noteiktajai uzturēšanas klasei. Vēlams autoceļam bituminizēta seguma ierīkošana posmā Aglona – Šķeltova, tādējādi nodrošinot novada centru savienojumu ar cietā seguma autoceļu.

54.TABULA

**Valsts autoceļi Aglonas novadā**

Indekss	Nosaukums	Segums	Piezīmes
<b>Valsts reģionālas nozīmes ceļi</b>			
P60	Dagda–Aglona	asfaltbetons	
P62	Krāslava – Preiļi – Madona	asfaltbetons	4 tehn. kat.
<b>Valsts vietējas nozīmes ceļi</b>			
V569	Malta–Lazareva –Priežmale	grants, atsevišķā posmā asfaltbetons	
V597	Priežmale–Puša	grants	
V610	Mariampole–Jaunokra–Grāveri	grants	5 tehn. kat.
V611	Ogureckaja–Strodi –Auleja	grants	
V614	Kromāni–Auleja–Rogeļi	grants	5 tehn. kat.
V636	Krāslava–Izvalta–Šķeltova–Aglona		tilts pār Dubnu
V641	Peipiņi–Prusaki–Grāveri	grants	5 tehn. kat., tilts pār Dubnu
V644	Pievadceļš “Kraščiņu” pansionātam	grants	
V645	Priežmale–Butkāni	grants	
V646	Jaunokra–Zundi	grants	
V675	Vasiļova–Višķi–Grāveri	grants	5 tehn. kat.
V676	Vasiļova–Višķi–Grāveri	grants	
V744	Kastīre–Kategrade–Kapiņi	grants	
V745	Jaunaglona – Aglona	asfaltbetons	
V762	Aglona–Višķi	grants	

### Pašvaldības ceļu raksturojums

Grupa	Garums, km	Segums	
	Kopā	Grants	Grunts
A	189,93	157,73	32,48
B	72,82	40,2	32,34
C	34,04	16,32	17,72
Kopā	296,79	214,25	82,54

Pašvaldības ceļu kopgarums novadā ir 297 km. Cietā seguma tiem nav. Pašvaldības ceļus iedala 3 grupās:

- ✓ A grupas ceļi nodrošina satiksmi starp apdzīvotām vai savieno apdzīvotās vietas ar augstākas nozīmes autoceļu tīklu; lieto vairāk nekā 10 mājas.
- ✓ B grupas ceļi nodrošina piebraukšanu ne mazāk kā 3 viensētām vai zemnieku saimniecībām, kurās pastāvīgi visu gadu dzīvo cilvēki; lieto 3 mājas.
- ✓ C grupas ceļi, kas nodrošina piebraukšanu pie īpašumiem, kuros cilvēki pastāvīgi nedzīvo (mazāk par 6 mēnešiem gadā) vai kas nodrošina piebraukšanu pie mazāk nekā 3 viensētām vai zemnieku saimniecībām; lieto mazāk nekā 3 mājas.

Pašvaldības ceļu pilns saraksts pievienots pielikumā P1.

Novada ciemos visas ielas nav asfaltētas, trūkst arī ielu apgaismojuma.

## 23.2. Aglonas novada ielu sarakstu kopsavilkums (uz 2010.gada septembri)

1. Aglonas, Jaunaglonas ciemati :

Ielas ar asfalta segumu –4.840 km –19557 m<sup>2</sup>

Ielas ar grants segumu –2.300 km –10274 m<sup>2</sup>

2. Grāveru ciemats :

Ielas ar asfalta segumu –1.140 km –5490 m<sup>2</sup>

Ielas ar grants segumu – 2.080 km –9620 m<sup>2</sup>

3. Priežmales ciemats:

Ielas ar asfalta segumu –0.280 km –1078 m<sup>2</sup>

Ielas ar grants segumu –0.940 km –4700 m<sup>2</sup>

4. Sķeltovas ciemats:

Ielas ar asfalta segumu –0.510 km –2763 m<sup>2</sup>

Ielas ar grants segumu –2.370 km –11240 m<sup>2</sup>

Kopā: 14,460 km –64722 m<sup>2</sup>

tai skaitā asfalta segums –6.770 km –28888 m<sup>2</sup>

grants segums –7.690 km –35834 m<sup>2</sup>

## 23.3. Sabiedriskais transports

Sabiedriskā transporta maršruti aptver visu novada teritoriju. Pašvaldība organizē papildus autobusu reisu bērnu nogādāšanai uz skolu un atpakaļ uz novada pagastiem. Ik dienas ar autobusu satiksmi var nokļūt Jēkabpilī, Preiļos, Krāslavā, Daugavpilī, Rēzeknē, Dagdā, Rīgā. Galvenais pasažieru pārvadātājs ir Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāle, Daugavpils autobusu parks un SIA “Lapkovskis un dēls”.

## 23.4. Transportlīdzekļi

Informāciju par transportlīdzekļiem Aglonas novadā sniedz CSDD statistika.

Reģistrēto transportlīdzekļu vidū lielāko daļu sastāda viegie automobiļi. Gandrīz visi tie pieder fiziskām personām.

Līdz 2010. gadam bija novērojams pastāvīgs reģistrēto transportlīdzekļu skaita kāpums, taču 2011. gadā ir krass samazinājums.

56.TABULA

**Aglonas novadā reģistrēto transportlīdzekļu skaits gada sākumā**

Gads	Viegie automobiļi	Kravas	Autobusi	Motocikli, tricikli	Piekabes, puspiekabes	Mopēdi	Kvadricikli	Kopā
2007	1312	156	21	88	68	25	0	1670
2008	1427	161	22	93	69	42	0	1814
2009	1511	168	23	104	71	63	1	1941
2010	1530	157	20	112	67	65	3	1954
2011	1036	62	11	80	18	73	3	1283
%	81%	5%	1%	6%	1%	6%	0%	100%

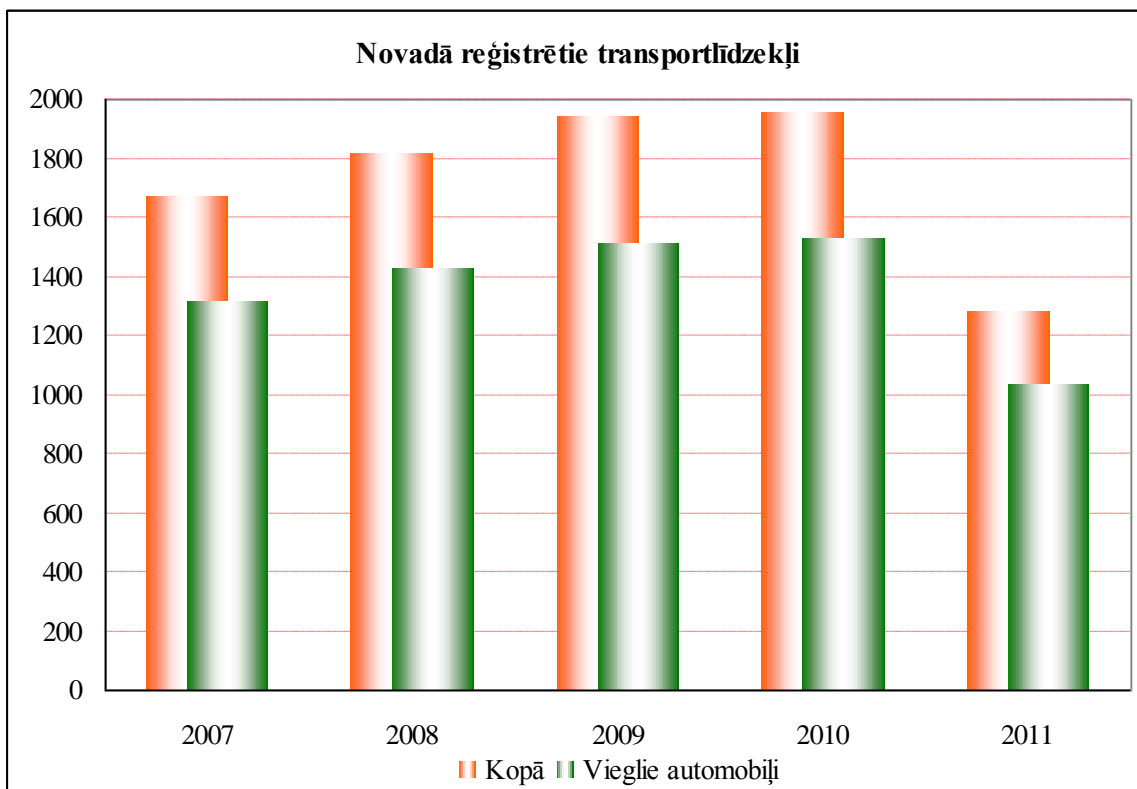
Transportlīdzekļu lielākais skaits reģistrēts Aglonas pagastā; tas ir gan absolūtos skaitļos, gan relatīvos, attiecinot transportlīdzekļu kopskaitu pret iedzīvotāju skaitu.

Pagastos savukārt relatīvais rādītājs ir aptuveni vienāds un atpaliek no Aglonas pagasta par 30 – 35%.

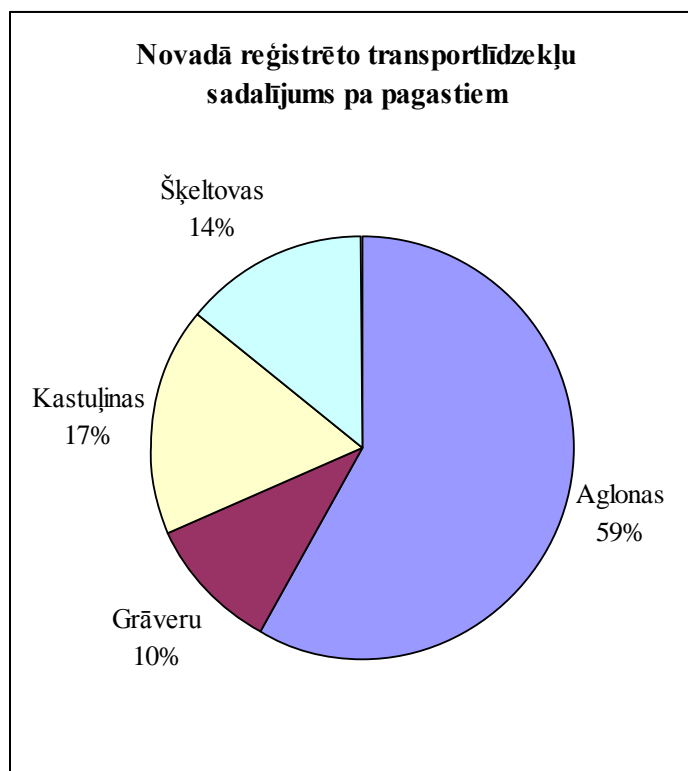
Lielākā daļa visa veida transportlīdzekļu pieder fiziskām personām. Izņēmums ir piekabes un puspiekabes, kuras abām īpašnieku grupām pieder vienādā skaitā un autobusi, kuri uz fizisku personu vārda nav reģistrēti.

Satraucošs rādītājs ir tehniskās apskates neesamība ļoti daudziem transporta līdzekļiem. 2011. gada sākumā TA nebija 25% vieglo automobiļu; kravas automobiļiem šis procents ir 48, bet piekabēm un puspiekabēm TA nebija divām trešdaļām reģistrēto transportlīdzekļu. Tiesa, ievērojot vieglo automobiļu ievērojamo īpatsvaru, kopējais transportlīdzekļu bez TA īpatsvars ir 27%.

Ceļu satiksmes negadījumu statistika liecina, ka laika posmā no 2005. līdz 2009. gadam notikumu skaitam ir bijusi tendence samazināties, toties tie kļuvuši smagāki.



**30. attēls** Transportlīdzekļu reģistrācijas dinamika Aglonas novadā



**31. attēls** Reģistrēto transportlīdzekļu sadalījums pa Aglonas novada pagastiem

## **24. ENERGOAPGĀDE UN ELEKTROENERGIJAS RAŽOŠANA**

### **24.1. Elektroenerģijas sadale**

Elektroapgādi novadā nodrošina AS Latvenergo Sadales tīkla Austrumu reģions, kuru pārziņā ir vidējā sprieguma (20 kV) un zemsprieguma (0,4 kV) elektrolīnijas un 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijas. Enerģētikas pievada jaudas ir pietiekamas pat rēķinoties ar zināmu perspektīvu, jo nedarbojas daudzi savulaik lielie patērētāji – lauksaimniecības fermas. Augstsprieguma pārvades līnijas novada teritoriju nešķērso.

Sadales tīklā ir daudz gaisa vadu līniju, kas šķērso arī mežu teritorijas. Kaut gan ekspluatācijas aizsargjoslas tajās visumā tiek uzturētas, vējlaužu un snieglaužu apstākļos novērojami daudzskaitlīti līniju bojājumi. Operatīva remonta iespējas, it īpaši sniega periodā, apgrūtina piebraucamo ceļu trūkums.

### **24.2. Elektroenerģijas ražotāji**

Vēsturiski novadā ir zināmi 4 HES – Cirīša HES, uz Tartaka upes; SIA “GA 21” (Staškeviču HES) uz Dubnas upes; Kameņecas dzirnavu HES (Tartaka), atrodas uz Tartaka upes pie iztekas no Rušona ezera, kas nodrošina ūdens līmeņa regulēšanu Rušona ezerā; Jaunaglonas HES ir vēsturiskais nosaukums līdz 1940. gadam uz Tartaka upes strādājošai elektrostacijai, kura piederēja Romas katoļu Aglonas draudzei.

Koģenerācijas tipa ražotāju novadā nav.

Hidrotehniskās būves uz Tartakas upes – Kameņecas dzirnavu HES un Jaunaglonas HES tiek izmantotas ūdens līmeņa regulēšanai Rušona ezerā, līdz ar to pastāv avārijas risks, ja to darbība netiks atjaunota. Pašlaik Kameņecas dzirnavu HES elektrostacijas ir sliktā hidrotehniskā stāvoklī, 2011.g. ir saņemta atļauja elektroenerģijas ražošanai ar jaudu līdz 5MW.

**Novadā enerģijas ražotāji ir 2 HES:**

1. Cirīša HES, uz Tartaka upes, Cirīša HES ūdenskrātuve, Aglonas pagastā 14 km no ietekas Luknas ezerā.

2. SIA “GA 21”, uz Dubnas upes, “Staškeviču dzirnavas”, Šķeltovas pagastā.

Ziņas par šīm HES sagatavota pēc Kastīres HES IVN ziņojuma materiāliem, kas sniedz izsmeļošu informāciju par tām hidrobūvēm (ieskaitot HES), kas varētu ietekmēt Kastīres HES darbību, kā arī ietekmi uz Rušona ezera regulējamo ūdens līmeni.

#### **24.2.1. Cirīšu HES**

Cirīšu HES hidroenerģētiskie parametri ir sekojoši:

- ✓ sateces baseins 433,5 km<sup>2</sup>;
- ✓ normālais uzstādīšanas līmenis 143,00 m v.j.l.;
- ✓ minimālais līmenis lejas bjefā 126,7 m v.j.l.;
- ✓ turbīnas aprēķina caurplūdums 7,2 m<sup>3</sup>/s;
- ✓ aprēķina kritums 15,5 m;
- ✓ uzstādītā jauda 1000 kW;
- ✓ maksimālais caurplūdums 1% gadījumu 23,2 m<sup>3</sup>/s, 5% gadījumu 17,2 m<sup>3</sup>/s;
- ✓ minimālais caurplūdums, 95% gadījumu 0,24 m<sup>3</sup>/s;
- ✓ turbīnas:
  - ✓ viena vertikāla Kaplāna turbīna VK–10,0/KR52 ar darba ratu Ø1000 mm;
  - ✓ viena vertikāla Frensisa turbīna ar darba ratu Ø600 mm.

Ūdenskrātuve ir caurtekoša, ar sezonālo regulējumu. Laukums pie normālā uzstādīšanas līmeņa ir 210 ha, bet lietderīgais tilpums – 3,7 milj. m<sup>3</sup>. Ūdenskrātuvē ir 5 salas ar kopējo platību 42 ha.

Augstākais uzstādījuma līmenis ir 143,50 m v.j.l., bet zemākais pieļaujамais uzstādījuma līmenis ir 141,00 m v.j.l. Ūdens novadbūves aprēķinātā caurvades spēja ir 13,5 m<sup>3</sup>/s. Garantējamo minimālo caurplūdumu nodrošina pārgāznes automatizētā vadības sistēma, kur nepārtraukti seko pieteces režīmam ūdenskrātuvē un maina aizvara atvērumu.

#### 24.2.2. Tartaka (Kameņecas) HES

Tartaka (Kameņecas) HES hidroenerģētiskie parametri ir sekojoši:

- ✓ sateces baseins 299 km<sup>2</sup>;
- ✓ normālais uzstādījuma līmenis 150,10 m v.j.l.;
- ✓ minimālais līmenis lejas bjefā 145,90 m v.j.l.;
- ✓ aprēķina spiediens 3,9 m;
- ✓ maksimālais caurplūdums 1% gadījumu 13,4 m<sup>3</sup>/s, 5% gadījumu 12,6 m<sup>3</sup>/s;
- ✓ minimālais caurplūdums 95% gadījumu ir 0,15 m<sup>3</sup>/s;
- ✓ turbīnas aprēķina caurplūdums 2,7 m<sup>3</sup>/s;
- ✓ turbīnas: viena turbīna VEF REC K–84 ar jaudu N = 88 kW.
- ✓ Par ūdenskrātuvi kalpo 9,6 milj. m<sup>3</sup> lielais Rušona ezers.

Augstākais uzstādījuma līmenis ir 150,32 m v.j.l., zemākais uzstādījuma līmenis – 149,62 m v.j.l., bet pieļaujамais ūdenskrātuves ūdenslīmeņa pazemināšanas ātrums – 0,2 m diennaktī.

Saskaņā ar ūdenskrātuves apsaimniekošanas noteikumiem, nav pieļaujамas ūdens līmeņa svārstības, kas lielākas par 0,2 m diennaktī. Zivju nārsta laikā ūdens līmeņa pazeminājums nedrīkst pārsniegt 0,1 m diennaktī.



## 25. ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

Atkritumu apsaimniekošana Aglonas novadā notiek pamatojoties uz Dienvidlatgales reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2005.–2025. gadam.

Aglonas novada pašvaldība piedalās 2002. gadā nodibinātajā SIA “Atkritumu apsaimniekošanas Dienvidlatgales starp pašvaldību organizācija” (SIA AADSO) darbībā Sabiedrības mērķis ir nodrošināt atkritumu apsaimniekošanu – savākšanu (tai skaitā šķirošanu, sajaukšanu, apstrādi un izvietošanu, atbilstoši ekoloģiskajām prasībām reģiona sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektā. SIA „Dova” apsaimnieko Aglonas novada Sadzīves atkritumus.

Novadā savāktie atkritumi nonāk poligonā Demenes pagasta “Cinīši”.

Dzīvnieku apglabāšana ir reģiona mēroga jautājums, jo veidot dzīvnieku apbedīšanas vietu atsevišķā nelielā novadā nav racionāli. Pašlaik kritušos dzīvniekus pēc izsaukuma savāc firma, kas ir specializējusies kritušo dzīvnieku savākšanā un transportēšanā.

Bīstamo atkritumu apjomi, kas rodas māsaimniecības uzņēmumos ir nelieli. Aglonas novada skolās un atsevišķos veikalos ir novietoti konteineri bateriju savākšanai.

57.TABULA

### **Institūcijas, kas sniegušas atskaites par atkritumu nodošanu**

Organizācijas nosaukums	Adrese	Atskaites gadi pēc LVĢMC datiem	Atkritumu apjoms pēdējā atskaites gadā, t
Aglonas bazilikas draudze	Aglona, Aglonas pagasts	2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010	199,7
Aglonas internātgimnāzija	Rušonas iela 11, Jaunaglona, Aglonas pag.	2005 2006	14,5
Aglonas pagasta padome/novada dome	Aglona, Aglonas pag.	2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010	78,0
Grāveru pagasta padome/pārvalde	Grāveri, Grāveru pag.	2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010	10,0
Jaunaglonas arodvidusskola	Ezerkalna iela 4, Jaunaglona, Aglonas pag.	2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010	21,44
Kastuļinas pagasta padome/pārvalde	Priežmale, Kastuļinas pag.	2003 2005 2006 2007 2008 2009 2010	16,0
“Krastrīņi” specializētais valsts sociālās aprūpes centrs	Geraņimova, Kastuļinas pag.	2003 2005 2006 2007 2008 2009 2010	39,0
“Līdumnieki”, ZS	A. Broka iela 5c, Aglona, Aglonas pag.	2007	3,77
“Pakalni”, ZS	Guta, Kastuļinas pag.	2005 2006 2007 2009 2010	18,77
Rimako Imports–eksports SIA	Ezera Ukiņi, Aglonas pag.	2008	1,54
Virši–A AS, DUS	Somersetas iela 11a, Aglona, Aglonas pag.	2003 2010	6,24
Zoti SIA	Ezera–Ukiņi, Aglonas pag.	2007	0,22
		<b>Kopā 2010. gadā</b>	<b>389,1</b>

Praktiski viss novadā ģenerēto atkritumu apjoms tiek klasificēts kā “nešķīroti sadzīves atkritumi”. Izņēmums ir ZS “Pakalni”, kur lielāko daļu veido “dzīvnieku audi”, resp., lopkautuves atkritumi (16,65 t).

Dūņu utilizācija jānodrošina atbilstoši Padomes direktīvai 86/278/EEC par vides, jo īpaši augsnes, aizsardzību, lauksaimniecībā izmantojot notekūdeņu dūņas, bez apkārtējās vides piesārņojuma riska. Aglonas novadā dūņas pēc uzglabāšanas tiks izvestas uz zemnieku saimniecību ZS "Ziediņi" saskaņā ar noslēgto līgumu.

Tāpat var tikt izskatītas alternatīvas dūņu utilizācijas iespējām. Viens no iespējamiem dūņu utilizācijas veidiem ir to sadedzināšana, kas arī pietiekoši plaši tiek praktizēta ES dalībvalstīs. Piemēram, Holandē sadedzina ap 58 % dūņu, Austrijā – 48 % (2000. gada dati) Sadedzināšanas tehnoloģijas var būt vai nebūt saistītas ar iegūstamā siltuma izmantošanu. Tas ir atkarīgs no resursa apjoma, patērētāju un atbilstošās infrastruktūras esamības dūņu rašanās vietā, pieļaujamām emisijām gaisā un citiem faktoriem, kas ierobežos sadedzināšanas iespējas, tajā skaitā arī ekonomiskais izdevīgums. Tomēr kopumā dūņu sadedzināšanas ekonomiskais izdevīgums nav liels un augstu emisiju lielumu dēļ un bīstamo emisiju komponentu dēļ, ir arī ievērojama nelabvēlīga ietekme uz vidi. No ekonomiskā izdevīguma viedokļa vispiemērotākā varētu būt tehnoloģija, kurā maksimāli tiek izmantota no dūņām iegūstamā enerģija. Būtisks ir jautājums par dūņu granulēšanas nepieciešamību un iespējām, izvērtējot arī citu reģionā esošo degošo atkritumproduktu utilizācijas iespēju, tos gazificējot ar dūņām. Tas var savukārt samazināt gazifikācijas izmaksas, padarot projektu vēl rentablāku.

Cits, iespējams rentablākais, dūņu utilizācijas veids ir komposta ražošana. šīs tehnoloģijas pamatā – aeroba kompostēšana stirpās. Materiāli – dūņas un strukturālais materiāls (zāģskaidas, kūdra, vecie salmi, zāļu atliekas un citi). Kompostēšanas metodikas izstrādi veica SIA "Conti Chemical Company" un SIA «Rīgas Ūdens» sadarbībā ar LVMI „Silava” par notekūdeņu dūņu un zāģskaidu maisījuma kompostēšanu.

## **26. SILTUMA APGĀDE**

Aglonas pagastā centralizēto siltuma apgādi nodrošina 3 katlu mājas Aglonā un 2 katlu mājas Jaunaglonā, Šķeltovā – 2 (pagasta pārvaldē, pirmsskolas izglītības grupā), Grāveros – 1 (pagasta pārvaldē), Priežmalē – 3 (pamatskolā, pagasta pārvaldē, sociālajā mājā). Šīs katlu mājas apkurina ciemu iestādes un daļu daudzdzīvokļu māju. Siltumapgādei izmanto akmeņogles un malku, turklāt malkas izmantošanas īpatsvars pakāpeniski pieaug. Daļa no daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām jau deviņdesmito gadu sākumā ir pārgājušas uz autonomu apkures sistēmu, kur kā kurināmo izmanto malku. Centralizētas siltumapgādes saimniecības paplašināšana (jaunu apdzīvojamo platību pieslēgumi) netiek plānota, jo tas saistās ar lielām izmaksām iedzīvotājiem.

Izmantojot apkures materiālu pieejamību un tehnisko risinājumu vienkāršību, iedzīvotāji savos mājokļos iekārtojuši individuālas centrālapkures risinājumus, kā rezultātā viņu mājokļu komforta līmenis šai jomā neatpaliek no centralizētās siltuma apgādes, bet ekspluatācijas izmaksas ir daudz mazākas.

## **27. KAPSĒTAS**

Latgale jau no senatnes ir raksturīga ar to, ka pagastu teritorijās atrodas salīdzinoši liels skaits kapsētu, kuras ir izvietojušās izklaidus pa visu teritoriju, faktiski – pie vecajām sādžu vietām. Aglonas novadā kapu kopšanu veic Aglonas novada Komunālais dienests, taču tas iespējams ne visur, jo liela daļa kapsētu pieder Aglonas bazilikas draudzei. No Aglonas pagasta 11 kapsētām tikai viena (Starodvorjes) ir pašvaldības pārziņā. Lai kapu apsaimniekošanas jautājumus atrisinātu ilgtermiņā, ir nepieciešama sadarbība ar baziliku un kapu reģistra sakārtošana.

Aglonas bazilikas draudzes īpašumā atrodas Aglonas, Bērzgales, Dzerkaļu, Atšķiras Madelānu, Leitānu, Gūteņu, Sgajevsku, Kukaru, Valaiņu un Borekstu kapi.

Kastuļinas pagastā darbojas 13 kapsētas: Makušu, Foļvarkas, Ubogovas vecticībnieku un Butkānu, Protirihas, Jaunokras, Geraņimovas, Gutas, Blaževiču, Dunsku, Ubogovas, Deņevas un Silišku kapi, Ižoru, Ļesinsku,

Šķeltovas pagastā tiek izmantotas sešas kapsētas: Borekstu, Lejas Kudiņu, Upes Kudiņu, Staškeviču, Pareizticīgo un Šķeltovas kapi.

Grāveru pagastā – Akmeņicas senkapi (Franču kapi), Belogradovas – Egļu senkapi, Grabaušcinas viduslaiku kapsēta (Franču kapi), Grāveru senkapi I (Kazakov ostrov), Grāveru senkapi II (Dolgaja luka), Rageļu kapsētā.

Spēkā esošajā Aglonas pagasta teritorijas plānojumā plānota jaunu kapu izveidošana blakus Aglonas ciema robežai – Zaikovščinā, jo Aglonas kapos samazinās brīvo apbedījumu vietu skaits. Citos pagastos esošo kapsētu kapacitāte ir pietiekama.

## Pielikums Nr.1

### Aglonas novada A grupas ceļu saraksts

Nr. p. k..	Nr. C E Ļ A	Autoceļa nosaukums	Ceļu raksturojošie parametri										
			Ceļi				Tilti un satiksmes pārvadi						
			Adrese		Garums (km)	seguma veids	Nosau kums	adrese		garu ms	Braukt uves Lauku ms M 2	Konstr ukcijas materi āls	Kadastra apzīmējums
			no	līdz				km	Koordin ātes				
1.	A 1	<b>Kapiņi–Terehova–Šumski</b>	0.000	5.350	5.350	grants							7642–005–0161 7642–009–0050
2.	A 2	<b>Livdāni–Bernāni</b>	0.000	4.820	4.820	grants							7642–004–0446 7642–001–0196
3.	A 3	<b>Rutuļi–Bēķi–Spīķi–Salenieki</b>	0.000	2.800	2.800	grants							7642–002–0150 7642–006–0139 7642–006–0154
			2.800	8.880	6.080	grants							Uz līguma pamata
4.	A 4	<b>Višķu ceļš–Ruskuļiškas–Dudišķas–Tūļi</b>	0.000	7.580	7.580	grants							7642–011–0153 7642–011–0215 7642–010–0128
5.	A 5	<b>Salenieki–Leitāni</b>	0.000	3.950	3.950	grants grants							7642–007–0057 7642–004–0305 Uz līguma pamata
6.	A 6	<b>Lopotas–Kundzinišķas</b>	0.000	4.530	4.530	grants							7642–010–0130 7642–011–0152 Uz līguma pamata

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

7.	A 7	<b>Kundziniškas– Valaiņi–Bēšoni</b>	0.000	3.450	3.450	grants								7642–011–0179 7642–008–0094
8.	A 8	<b>Smani–Mežvidi</b>	0.000	1.440	1.440	grants								7642–001–0197
9.	A 9	<b>Jaunaglona– Voguļi</b>	0.000	1.820	1.820	grants								7642–001–0334 7642–004–0595 Uz līguma pamata
10	A 10	<b>Voguļi–Botari</b>	0.000	2.830	2.830	grants								7642–002–0189 7642–002–0188
11	A 15	<b>Krācīte–M. Bernāni</b>	0.000	2.270	2.270	grants								7642–005–0494
12	A 20	<b>Stardvorje– Kapiņi</b>	0.000	1.700	1.700	grants								7642–005–0233
13	A 22	<b>Aglonas Madalāni– Krivošeji</b>	0.000	2.460	2.460	grants								7642–004–0636 Uz līguma pamata
14	G 1	<b>Grāveri–Kovaleva</b>	0.000	0.860	0.860	grants								6058–004–0299
15	G 2	<b>Grāveri– Apšenieki</b>	0.000	0.990	0.990	grants								6058–004–0298
16	G 3	<b>Kovalevo–Mateļi– Raginski</b>	0.000	3.820	3.820	grunts	Kova- levas	0.050	56.0480 27.1037	6.70 3.30	22.11	Dzelzs betons		6058–005–0158
17	G 5	<b>Belogradova– Trupi</b>	0.000 3.700	3.700 4.720	3.700 1.020	grants grants								6058–005–0160 6058–006–0201
18	G 6	<b>Belogradovo– Meškalo</b>	0.000	1.890	1.890	grants								6058–005–0161
19	G 7	<b>Meškalo–Čalpi– Pizāni</b>	0.000 3.800	3.800 5.890	3.800 2.090	grants grants								6058–005–0162 6058–006–0202
20	G 10	<b>Raginski –Ragiski</b>	0.000	0.580	0.580	grants								Uz līguma pamata
21	G 11	<b>Rageļi– Grabovščizna</b>	0.000	1.000	1.000	grants								6058–002–0205
22	G 12	<b>Rageļi–Ostrov</b>	0.000	1.560	1.560	grants								6058–004–0301
23	G 14	<b>Rageļi–Dudeļi</b>	0.000	2.380	2.380	grants								6058–002–0206

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

24	G 15	<b>Kropiški–Gailiški</b>	0.000	0.810	0.810	grants								6058–002–0207
25	G 17	<b>Spalbi–Suhocki</b>	0.000	2.600	2.600	grunts								6058–001–0093
26	G 18	<b>Sloboda–Ruži–Voveri</b>	0.000	1.700	1.700	grants								6058–002–0209
			1.700	5.800	4.100	grants							6058–003–0075	
			5.800	6.850	1.050	grants							6058–002–0210	
27	G 21	<b>Sloboda–Luni</b>	0.000	2.700	2.700	Grants								6058–002–0211
			2.700	3.100	0.400	grunts								
28	G 24	<b>Eižvertiņi–Sakova</b>	0.000	1.170	1.170	grants								Uz līguma pamata
29	G 25	<b>Kovalevo–Sakova</b>	0.000	0.800	0.800	grants								6058–004–0303
30	G 26	<b>Raģeļi–Eižvertiņi</b>	0.000	1.020	1.020	grunts								Uz līguma pamata
31	G 28	<b>Sloboda–Spalbi</b>	0.000	1.640	1.640	grants								6058–002–0215
32	G 29	<b>Dudeļi–Spalbi</b>	0.000	1.480	1.480	grants								6058–001–0095
33	G 32	<b>Kovalevo1–Sakova1</b>	0.000	0.780	0.780	grunts								Uz līguma pamata
34	G 33	<b>Sakova–Akmeneica</b>	0.000	1.080	1.080	grants	Akme- neicas	0.195	56.0347 27.1506	8.80 3.40	29.92	koks		Uz līguma pamata
35	G 34	<b>Kovalevo–Klešova</b>	0.000	0.800	0.800	Grants								Uz līguma pamata
			0.800	0.910	0.110	grunts								
36	K 1	<b>Geranimova–Muša–Dunski</b>	0.000	5.190	5.190	Grants								6072–004–3131 6072–001–3245
37	K 2	<b>Dunski–Deņeva–Kastuļina</b>	0.000	2.290	2.290	grunts								6072–001–3244 6072–001–3258
38	K 3	<b>Kastuļina–Siliški–Jegorova</b>	0.000	4.130	4.130	grants								6094–001–3243
39	K 4	<b>Ubogova–Kastuļina</b>	0.000	5.820	5.820	grunts								6072–002–3132 6072–001–3243
40	K 5	<b>Priežmale–Guta</b>	0.000	1.590	1.590	grants								6072–005–3250
			1.590	2.820	0.770	grunts								Līgums
41	K 6	<b>Priežmale–Vortniki</b>	0.000	1.500	1.500	grants								6072–005–3251
			1.500	3.650	2.150									Līgums
42	K 8	<b>Priežmale–Zahariški</b>	0.000	1.850	1.850	grants								6072–005–3299

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

43	K 11	<b>Koškina– Kručiniški– Folvarka</b>	0.000	9.120	9.120	grants							6072–007–3154 6072–004–3143 6072–008–3184
44	K 12	<b>Priežmale– Konovalova– Kauškaļi</b>	0.000	3.300	3.300	grants							Uz līguma pamata
45	K 13	<b>Jaunokra– Ratnieki</b>	0.000	3.070	3.070	grants							Uz līguma pamata
46	K 14	<b>Geranimova– Blaževiči</b>	0.000	2.470	2.470	grunts							Uz līguma pamata
47	K 18	<b>Folvarka–Zilais Akmens</b>	0.000	4.260	4.260	grunts							Uz līguma pamata
48	K 28	<b>Sopuški– Karelova–Kalna Butkani</b>	0.000	2.920	2.920	grunts							Uz līguma pamata
49	S 1	<b>Šķeltova–Pildiģi– Kriģiņi</b>	0.000	4.410	4.410	grants							6094–005–3444 6094–006–3193 6094–006–3214
50	S 2	<b>Cesleva–Peipiņi– Kastjuki– Šķerbiģki</b>	0.000	5.080	5.080	grants							6094–005–3494 6094–006–3192
51	S 3	<b>Boroviģe– Masloboģeva</b>	0.000	3.110	3.110	grants							6094–003–3161 Lģgums
52	S 4	<b>Brģveri– Mihailino– Kalna–Kudiņi</b>	0.000	4.490	4.490	grants							6094–004–3194
53	S 5	<b>Kalna–Kudiņi– Sampģni</b>	0.000	1.740	1.740	grants							6094–004–3224
54	S 6	<b>Prusaki– Podskoģevo–Bor– Eksti</b>	0.000	5.880	5.880	grants							6094–001–3056 6094–004–3125
55	S 7	<b>Boroviģe– Staģķģviģi– Kriģovka</b>	0.000	2.010	2.010	grants							6094–002–3117
56	S 8	<b>Marhģviģi– Prusaki</b>	0.000 2.000	2.000 3.450	2.000 1.450	Grants grants							6094–004–3196 6094–003–3186



Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam  
I daļa “Paskaidrojuma raksts”

57	S 9	<b>Borovije–Guta</b>	0.000	1.380	1.380	grants							Uz līguma pamata
58	S 10	<b>Šahmani–Suhailino</b>	0.000	1.330	1.330	grants							Uz līguma pamata
59	S 11	<b>Sarguni–Suhailino–Suveizdi</b>	0.000	2.350	2.350	grants							6094–005–3487
60	S 14	<b>Peipiņi–Upes–Kudiņi</b>	0.000	0.740	0.740	grants							6094–006–3207
61	S 17	<b>Šķeltova–Cesleva</b>	0.000	1.850	1.850	grunts							6094–005–3452
62	S 18	<b>Šķerbišķi–Krekeļi</b>	0.000	1.640	1.640	grunts							Uz līguma pamata
63	S 19	<b>Suveizdi–Klovīņi</b>	0.000	1.200	1.200	grants							Uz līguma pamata
64	S 21	<b>Jaudzemi–Sarguni</b>	0.000	1.830	1.830	grants							6094–005–3490
kopā					<b>189.84</b>								

Datums: 20.09.2010

### Aglonas novada B grupas ceļu saraksts

N. p. k.	Nr. C E Ļ Ā	Autoceļa nosaukums	Ceļu raksturojošie parametri										
			ceļi				Tilti un satiksmes pārvadi						
			no	līdz	Garums (km)	Seguma veids	nosaukums	adrese		garums	Brauktuve s laukums	Konstrukcijas materiāls	Kadastra apzīmējums
				km	Koordinātes								
1.	A 40	Vecais Kapiņu ceļš	0.000	0.520	0.520	grants							7642-005-0233
2	A 11	Salenieku pansionāts	0.000	0.240	0.240	grants							Uz līguma pamata
3	A 12	Kundziniškas–Staskuni–Tūļi	0.000	3.550	3.550	grants							7642-011-0213 7642-011-0212 Uz līguma pamata
4	A 13	Lopotas–Cīrišu HES	0.000	0.240	0.240	grants							Uz līguma pamata
5	A 14	Dagdas ceļš–Meiruļi	0.000	2.690	2.690	grants							7642-005-0162
6	A 16	Guta–Ambeļi	0.000	0.980	0.980	grants							7642-010-0231
7	A 17	Jaunaglona–Ezera Ukini	0.000	0.760	0.760	grants							7642-001-291 7642-001-042 Uz līguma pamata
8	A 18	Lopotas–Dudiškas	0.000	3.000	3.000	grants							7642-010-0129
9	A 19	Preiļu ceļš–Kempings	0.000	1.200	1.200	grants							7642-004-585

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa "Paskaidrojuma raksts"

10	A 21	Ezera Ukini– Sgajevski	0.000	0.750	0.750	grants							7642–001–289 Uz līguma pamata
			0.750	1.580	0.830	grants							7642–001–285 7642–001–300 Uz līguma pamata
11	A 23	Brīveri–Misāni	0.000	2.470	2.470	grants							Uz līguma pamata
12	A 24	Dudiškas– Dimperi	0.000	1.170	1.170	grants							7642–010–0230
13	A 26	Leitāni–Sila Daukšti	0.000	1.330	1.330	grants							Uz līguma pamata
14	A 29	Spīķi–Matisāni	0.000	2.330	2.330	grants							7642–006–0117 Uz līguma pamata
15	A 33	Dagdas ceļš– Dzerkaļu kapi	0.000	2.040	2.040	grants							7642–005–0236 Uz līguma pamata
16	A 34	Bešoni–Atšķiras Madelāni	0.000	1.300	1.300	grants							7642–009–0092
			1.300	4.000	2.700	grunts							Uz līguma pamata
17	A 36	Livdāni– Rēzeknes iela	0.000	1.350	1.350	grants							7642–004–0446 Uz līguma pamata
18	A 37	Spīķi–Gūteņu kapi–Gūteņi	0.000	1.400	1.400	grants							7642–006–0118
19	A 39	Piebraucamais ceļš Ancveriņu karjeram	0.000	0.400	0.400	grants							7642–010–0232
20	G 19	Mickeviči– Auleja	0.000	1.040	1.040	grunts							6058–003–0076
21	G 23	Voveru kapu ceļš	0.000	0.290	0.290	grunts							6058–002–0213
22	G 27	Voveri–Luni	0.000	1.730	1.730	grunts							6058–002–0214

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

23	G 30	Sloboda– Ivanovka	0.000	0.280	0.280	grunts							6058–002–0216
24	G 31	Kovalevo– Apšenieki	0.000	0.950	0.950	grants							Uz līguma pamata
25	G 35	Grabovščizna– Gailišķi	0.000	0.410	0.410	grunts							Uz līguma pamata
26	G 39	Ostrovs– Kormiļceva	0.000	0.900	0.900	grunts							Uz līguma pamata
27	G 40	Raginski– Baranišķi	0.000	0.520	0.520	grunts							Uz līguma pamata
28	G 41	Krāslavas ceļš– Sakova	0.000	0.610	0.610	grants							6058–004–0354
29	K 9	Jaunokra– Jaunokras kapi	0.000	1.440	1.440	grunts							6072–006–3193
30	K 10	Priežmale– Koškina	0.000	1.020	1.020	grants							6072–008–3159
31	K 15	Pustošķi–Roviņi	0.000	2.270	2.270	grunts							Uz līguma pamata
32	K 17	Makuši– Folvarka	0.000	2.910	2.910	grants							Uz līguma pamata
33	K 19	Ribački–Makuši	0.000	1.390	1.390	grunts							Uz līguma pamata
34	K 20	Relenki– Folvarka	0.000	1.400	1.400	grants							Uz līguma pamata
35	K 21	Reļenki– Aleksandrovka– Foļvarka	0.000	2.520	2.520	grunts							Uz līguma pamata
36	K 22	Geranimova– Šaura	0.000	1.080	1.080	grunts							Uz līguma pamata
37	K 23	Muša–Sirotkā	0.000	2.250	2.250	grunts							Uz līguma pamata
38	K 24	Pustošķi–Ižoru kapi	0.000	1.410	1.410	grants							Uz līguma pamata
39	K 29	Butkānu kapi– Lejas Butkāni	0.000	1.010	1.010	grunts							Uz līguma pamata

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

40	K 30	Lejas Butkāni– Lesinski	0.000	0.880	0.880	grunts							6072–005–3252
41	K 31	Kumelāni– Ostrova	0.000	1.450	1.450	grants							Uz līguma pamata
42	K 32	Jaunokras ferma–Ratnieki	0.000	0.940	0.940	grunts							Uz līguma pamata
43	S 13	Marhleviči– Zabalotki– Aksenova	0.000	2.680	2.680	grunts grunts							6094–004–3222 6094–003–3183
44	S 15	Peipiņi–Rumaki	0.000	0.760	0.760	grants							6094–006–3194
45	S 20	Šķeltova– Birtala– Ūdenstornis	0.000	0.580	0.580	grunts							6094–005–3485
46	S 22	Šahmani– Slostovka	0.000	1.020	1.020	grunts							6094–005–3491
47	S 23	Jaudzemi– Barševski	0.000	1.140	1.140	grants							6094–005–3493
48	S 24	Sarguni–Cesleva	0.000	1.060	1.060	grunts							6094–005–3486
49	S 25	Slostovka– Križovka	0.000	2.410	2.410	grunts							6094–005–3448
50	S 26	Nikucki– Malajoniki	0.000	1.290	1.290	grunts							Uz līguma pamata
51	S 27	Prusaki– Kazuliški	0.000	0.880	0.880	grunts							6094–004–3223
52	S 28	Slostovka–Pitrini	0.000	1.050	1.050	grunts							6094–005–3488
		Kopā			73.070								

Datums: 20.09.2010

### Aglonas novada C grupas ceļu saraksts

Nr. p. k.	Nr. C E Ļ A	Autoceļa nosaukums	Ceļu raksturojošie parametri										
			ceļi				Tilti un satiksmes pārvadi						
			adrese		Garums (km)	seguma veids	Nosaukums	adrese		Garums (m)	Braukt uves laukums	Konstr ukcijas materiāls	Kadastra apzīmējums
			no	līdz				km	koordinātes				
1	A 25	Lopotas–Peski	0.000	0.940	0.940	grunts							Uz līguma pamata
2	A 27	Kundziniškas–Šēkļa Daukšti	0.000	0.940	0.940	grants							7642–011–0211
3	A 28	Dagdas ceļš–Rajecki	0.000	0.380	0.380	grunts							7642–005–0223
4	A 30	Cecerski–Kukaru kapi–Ūsāni	0.000	1.870	1.870	grunts							Uz līguma pamata
5	A 31	Dagdas ceļš–Sienapurvs	0.000	0.310	0.310	grants							Uz līguma pamata
6	A 32	Kapiņu ceļš–Stardvorjes kapi	0.000	0.360	0.360	grants							7642–005–0264
7	A 35	Kapiņu ceļš–Bērzgales kapi	0.000	0.380	0.380	grants							Uz līguma pamata
8	A 38	Spīķi–Livdaniškas	0.000	2.750	2.750	grants							7642–006–150 Uz līguma pamata
9	A 41	Bēķi–Ruskuļi	0.000	1.580	1.580	grunts							7642–002–186 Uz līguma pamata
10	A 42	Ezera Ukini–Čuhnāni	0.000	2.310	2.310	grunts							Uz līguma pamata
11	G 4	Kovalevas kapi pievedceļš	0.000	0.570	0.570	grants							6058–005–0159
12	G 8	Pīzānu kapu	0.000	0.340	0.340	grants							6058–006–

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

		pievedceļš											0203
13	G 9	Ražeļu ūdenstornis	0.000	0.360	0.360	grants							6058–004– 0300
14	G 13	Ražeļu kapi pievedceļš	0.000	0.250	0.250	grants							Uz līguma pamata
15	G 16	Spalbi– Kruciniški	0.000	2.490	2.490	grants							Uz līguma pamata
16	G 20	Lipsku kapi pievedceļš	0.000	0.450	0.450	grants							6058–003– 0077
17	G 22	Slobodas–kapi pievedceļš	0.000	0.120	0.120	grants							6058–002– 0212
18	G 36	Belogradova– Šķeltovas robeža	0.000	0.520	0.520	grunts							Uz līguma pamata
19	G 37	Čalpi– Šķeltovas robeža	0.000	0.480	0.480	grants							Uz līguma pamata
20	G 38	Trupi–Trupu kapi	0.000	0.350	0.350	grunts							Uz līguma pamata
21	K 7	Lesinski–Duboļi– Protiriha	0.000 1.200	1.200 3.970	1.200 2.770	Grants grunts							6072–005– 3252 Līgums
22	K 16	Kručiniški– Grāveru robeža	0.000	0.710	0.710	grants							Uz līguma pamata
23	K 25	Piebraucamais ceļš Dunsku kapi	0.000	0.270	0.270	grunts							Uz līguma pamata
24	K 26	Piebraucamais ceļš Denevas kapi	0.000	0.620	0.620	grunts							Uz līguma pamata
25	K 27	Piebraucamais ceļš Silišku kapi	0.000	0.170	0.170	grunts							Uz līguma pamata
26	K 33	Stanoviški– Makušu kapi	0.000	2.100	2.100	grunts							Uz līguma pamata
27	K 34	Konovalova– Koškina	0.000	1.090	1.090	grants							Uz līguma pamata
28	K 35	Protiriha– Protirihas kapi	0.000	0.600	0.600	grunts							Uz līguma pamata

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

29	K 36	Lesinki –Lesinki	0.000	0.660	0.660	grunts							Uz līguma pamata
30	K-37	Kručiniški– Hmilovka	0.000	0.960	0.960	Grants							6072–007– 3154
31	K-38	Liepājas iela – Butkānu ceļš	0.000	0.480	0.480	Grants							Uz līguma pamata
32	S 12	Borovije–Ribački	0.000	1.600	1.600	grunts							6094–003– 3162
33	S 16.	Bor–Eksti– Šumski	0.000	1.180	1.180	grants							6094–001– 3082
34	S 29	Skola–Attīrīšanas iekārtas	0.000	0.460	0.460	grants							6094–005– 3512
35	S 30	Apvedceļš– Šķeltovas kapi	0.000	0.630	0.630	grunts							Uz līguma pamata
36	S 31	Pildigi–Zīlnieki	0.000	0.350	0.350	grunts							Uz līguma pamata
37	S 32	Staškēviču HES	0.000	0.440	0.440	grants							Uz līguma pamata
		Kopā			34.210								

Kopā: A grupas ceļi + B grupas ceļi + C grupas ceļi = 189.840 km + 73.070 km + 34.210 km = 297.120 km

Datums: 20.09.2010



## Aglonas novada ielu saraksts Aglonas ciematā

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Adrese km		Ielu raksturojoši parametri								
		no	līdz	Ielas				Tilti un satiksmes pārvadi				
				Garums km	Laukums kv. m.	Seguma veids	Slēgtā ūdens atvadi (m)	Garums (m)	Brauktuves (kv.m.)	Konstrucijas materiāls	Kadastra apzīmējums	
1.	Daugavpils iela, Aglonā	0.000	1.100	1.100	4188	asfalts						7642– 004 – 0448
2.	Alejas iela, Aglonā	0.000	0.180	0.180	560	asfalts						7642– 004 – 0574
3.	Ezera iela, Aglonā	0.000	0.410	0.410	1525	asfalts						7642 –004 – 0575
4.	Lāčplēša iela, Aglonā	0.000	0.150	0.150	465	asfalts						7642– 004 – 0576
5.	4. Maija iela, Aglonā	0.000	0.340	0.340	1160	asfalts						7642 –004 – 0577
6.	Cirīša iela, Aglonā	0.000	0.480	0.480	2066	asfalts						Uz līguma pamata
7.	Avotu iela, Aglonā	0.000	0.370	0.370	1135	grants						Uz līguma pamata
8.	Rēzeknes iela, Aglonā	0.000	0.180	0.180	615	asfalts						7642– 004 – 0489
9.	Kalnu iela, Aglonā	0.000	0.260	0.260	1176	asfalts						7642 –004 – 0490
10.	Aloīza Broka iela, Aglonā	0.000	0.510	0.510	2845	asfalts						Uz līguma pamata
11.	Aglonas iela, Aglonā	0.000	0.350	0.350	1238	grants						7642 –004 – 0584
12.	Meža iela, Aglonā	0.000	0.130	0.130	400	grants						7642– 004 – 0491
13.	2 Livdānu iela	0.000	0.300	0.300	1195	grants						7642 –004 – 0446

Aglonas novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam

I daļa “Paskaidrojuma raksts”

14.	Dārza iela, Jaunaglonā	0.000	0.170	0.170	686	asfalts					7642 –001 – 0295
15.	Dzirnavu iela, Jaunaglonā	0.000	0.370	0.370	1706	grants					7642– 001– 0296
16.	Parka iela, Jaunaglonā	0.000	0.290	0.290	1450	grants					7642 –001– 0277
17.	Ezerkalna iela, Jaunaglonā	0.000	0.320	0.320	1766	asfalts					7642 –001 – 0291
18.	Šķērsiela, Aglonā	0.000	0.100	0.100	400	asfalts					7624–004– 0476
19.	Upes iela	0.000	0.370	0.370	1480	asfalts					7642–001– 0338
20.	Livdānu iela	0.000	0.290	0.290	2030	grants					7642–004– 0446
21.	Dārziņu iela	0.000	0.200	0.200	800	grants					7642–004– 0584
22.	2 Kalnu iela	0.000	0.270	0.270	945	asfalts					7642–004– 0490
	<b>Kopā:</b>			7.140							
	<b>Tajā skaitā grants segumā:</b>			2.300	10274						
	<b>Tajā skaitā asfalta segumi:</b>			4.840	19557						

Datums: 20.09.2010

### Aglonas pašvaldības ielu saraksts Priežmales ciematā

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Ielu raksturojoši parametri								
		Ielas				Tilti un satiksmes pārvadi				
		Adrese km		Garums km	Brauktuv es laukums	Seguma veids	Garums (m)	Brauktu ves (kv.m.)	Konstrukci jas materiāls	Kadastra apzīmējums
		no	līdz							
1.	Liepājas iela	0.000	0.410	0.410	2050	grants	–			6072–005– 3300
2.	Skolas iela	0.050 0.000	0.580 0.050	0.530 0.050	2650 250	grants asfalts	–			6072–005– 3304
3.	2 Ilzes iela	0.000	0.230	0.230	828	asfalts	–			6072–005– 0179
	Kopā:			<b>1.270</b>						
	tai skaitā– asfalts			<b>0.280</b>	1078					
	grants			<b>0.940</b>	4700					

Datums 20.09.2010

## Aglonas novada ielu saraksts Grāveru ciematā

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Ielu raksturojošie parametri									
		Ielas						Tilti un satiksmes pārvadi			
		Adrese km		Garums (km)	Laukums (kv.m)	Seguma veids	Slēgtā ūdens atvadi (m)	Garums (m)	Brauktu ves (kv.m.)	Konstruk- cijas materials	Kadastra apzīmējums
		no	līdz								
<b>1.</b>	Ezeru iela	0.000	0.290	0.290	1450	grants	–				6058–004– 0297
	Ezeru iela	0.290	1.090	0.800	4000	asfalts	–				
	Ezeru iela	1.090	1.910	0.820	4100	grants	–				
<b>2.</b>	Krāslavas iela	0.000	0.130	0.130	650	asfalts	–				6058–004– 0297
<b>3.</b>	Ievu iela	0.000	0.180	0.180	910	grants	–				6058–004– 0297
<b>4.</b>	Līvānu iela	0.000	0.520	0.520	2080	grants	–				Uz līguma pamata
<b>5.</b>	Baznīcas iela	0.000	0.070	0.070	280	asfalts	–				6058–004– 0297
<b>6.</b>	Skolas iela	0.000	0.140	0.140	560	asfalts	–				6058–004– 0297
<b>7.</b>	Marijas iela	0.000	0.270	0.270	1080	grants	–				Uz līguma pamata
	Pavisam kopā	3.220			15110						
	tai skaitā pa seguma veidiem–melns	<b>1.140</b>			5490						
	grants	<b>2.080</b>			9620						
	Pavisam kopā	<b>3.220</b>			15110						

Datums: 20.09.2010

## Aglonas novada ielu saraksts Šķeltovas ciematā

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Ielu raksturojoši parametri									
		Ielas						Tilti un satiksmes pārvadi			
		Adrese km		Garums km	Lauku ms (kv.m)	Seguma veids	Slēgtā ūdens atveide (m)	Garums (m)	Brauktu ves (kv.m.)	Konstrukc ijas materiāls	Kadastra apzīmējums
		no	līdz								
1.	Skolas iela	0.000	0.220	0.220	1115	asfalts	–	–			6094–005–3451
		0.220	0.620	0.400	1800	grants	–	–			6094–005–3512
2.	Pasta iela	0.000	0.190	0.190	950	asfalts	–	–			6094–005–3578
		0.190	0,250	0.060	300	grants	–	–			
3.	Krāslavas iela	0.000	0.170	0.170	680	grants	–	–			Uz līguma pamata
4.	Daugavpils iela	0.000	0.050	0.050	448	asfalts	–	–			6094–005–3366
5.	Jaunā iela	0.000	0.830	0.830	4150	grants	–	–			6094–005–3499
6.	Līvānu iela	0,000	0.120	0.120	600	grants	–	–			Uz līguma pamata
7.	Jaunatnes iela	0.000	0.170	0.170	850	grants	–	–			6094–005–3447
8	Dārzu iela	0.000	0.380	0.380	1900	grants	–	–			6094–005–3450 Uz līguma pamata
9.	Aglonas iela	0.050	0.050	0.050	250	asfalts	–	–			Uz līguma pamata
		0.050	0.290	0.240	960	grants	–	–			
	kopā km	<b>2.880</b>			14003						
	tai skaitā km	<b>0.510</b>			2763	asfalts					
		<b>2.370</b>			11240	grants					

Datums: 20.09.2010